

Nieuwegein

Programmabegroting 2015 -2018

Raadsnummer 2014-325

Datum 23 september 2014

Inhoudsopgave

1	Algemeen	4
	1.1 Kerngegevens	4
	1.2 Leeswijzer	7
	1.3 Bestuurlijk perspectief	9
	1.4 Financieel perspectief	12
2	Beleidsbegroting	17
	2.1 Het programmaplan	17
	2.1.1 Bestuur, Samenleving en Dienstverlening	18
	2.1.2 Openbare orde en Veiligheid	24
	2.1.3 Transities Sociaal Domein	29
	2.1.4 Economie en Vrije tijd	46
	2.1.5 Ruimtelijke Ontwikkeling	54
	2.1.6 Duurzame Ontwikkeling	64
	2.1.7 Beheer Openbare Ruimte	71
	2.1.8 Grote Gebiedsontwikkeling	78
	2.2 Overzicht algemene dekkingsmiddelen	83
	2.2.1 Inleiding	83
	2.2.2 Algemene dekkingsmiddelen	83
	2.2.3 Stelposten	85
	2.2.4 Calculatieresultaat	88
	2.3 Paragrafen	89
	2.3.1 Inleiding	89
	2.3.2 Lokale heffingen	89
	2.3.3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	93
	2.3.4 Financiering	97
	2.3.5 Onderhoud kapitaalgoederen	99
	2.3.6 Bedrijfsvoering	103
	2.3.7 Verbonden partijen	107
	2.3.8 Grondbeleid	117
	2.3.9 Parkeren	120
3	Financiële begroting	122
	3.1 Overzicht van baten en lasten	122
	3.1.1 Overzicht reservemutaties	122
	3.2 Toelichting op het overzicht van baten en lasten	125
	3.2.1 Vergelijking met jaarcijfers 2013 en actuele begroting 2014	125
	3.2.2 Meerjarenbegroting 2016 – 2018	125
	3.2.3 Financiële uitgangspunten	126
	3.2.4 Overzicht incidentele baten en lasten	126
	3.3 Financiële positie en toelichting	127
	3.3.1 Formatie en arbeidskosten	127
	3.3.2 Investerings	127
	3.3.3 Stand en verloop reserves	128
	3.3.4 Stand en verloop voorzieningen	128
4	Overige gegevens	129
	4.1 Totaaloverzicht ombuigingen in de programma's	129
	4.2 Specificatie structureel te maken uitgestelde activiteiten 2014	130
	4.3 Gewijzigde programma- en productindeling	131

1 Algemeen

1.1 Kernegevens

	Jaarstukken 2013	Actuele begroting 2014	Primitieve begroting 2015
Bestuurlijk			
Aantal raadsleden	33	33	33
Aantal wethouders	4	4	4
Commissieleden (niet-raadsleden)	18	16	14
Financieel			
Totale programmabaten incl. alg. dekkingmid. (1)	142.782.000	149.607.000	161.045.000
waarvan algemene uitkering	54.498.448	55.647.700	79.696.343
waarvan OZB	13.346.000	13.734.000	14.206.266
waarvan afvalstoffenheffing	5.096.000	5.000.000	5.071.000
waarvan rioolheffing	3.569.000	3.514.000	3.694.000
Totale programmalasten incl. alg. dekkingsmid (2)	148.507.000	159.711.000	166.911.000
waarvan kapitaallasten	18.893.431	19.999.831	18.716.210
waarvan loonsom ambtelijke organisatie	27.763.820	26.136.401	25.875.000
waarvan loonsom bestuur	1.264.954	1.258.395	1.255.000
Reservemutaties			
onttrekkingen (3)	18.703.000 ¹⁾	10.879.933	6.153.000
stortingen (4)	8.432.000 ¹⁾	775.235	287.000
Resultaat (1-2+3-4)	4.545.000	698	0
Balans:			
Reserves	91.403.402	82.282.402	76.416.402
Voorzieningen	15.916.160	21.678.525	26.892.088
Opgenomen geldleningen	179.500.000	194.500.000	194.500.000
Sociaal			
Aantal inwoners	61.010	61.874	61.192
Aantal bijstandsgerechtigden (BUIG)	1.072	1.150	1.246
Totaal aantal leerlingen:	10.643	10.621	10.590
- openbaar basisonderwijs	1.450	1.390	1.380
- bijzonder basisonderwijs	3.531	3.660	3.640
- voortgezet onderwijs	5.225	5.160	5.121
- speciaal basisonderwijs	240	206	245
- speciaal voortgezet onderwijs	197	205	204
- scholen basisonderwijs	17	17	17
- scholen voortgezet onderwijs	3	3	3
- scholen speciaal basisonderwijs	1	1	1
- scholen speciaal voortgezet onderwijs	1	1	1

	Jaarstukken 2013	Actuele begroting 2014	Primitieve begroting 2015
Fysiek			
Aantal woonruimten ²⁾	27.269	27.497	27.519
Aantal 'niet-woningen' conform OZB	3.638	3.740	3.734
Oppervlakte gemeente in hectare (incl. water)	2.565	2.565	2.565
Aantal arbeidsplaatsen (fulltimers en parttimers)	40.487	-	40.500
Aantal bedrijfsvestigingen	4.751	⁴⁾	4.700
Aantal m ² kantoren	³⁾	449.000	439.000
waarvan beschikbaar (m ²)	³⁾	135.000	125.000

1) incl. verwerking resultaatbestemming 2011

2) 2014 gebaseerd op rekenkundige inschatting gemeentefonds, 2015 extern statistisch onderzoek

3) gegevens bij opstellen van de jaarstukken niet geïnventariseerd

4) bij het opstellen van de begroting 2014 niet bekend

1.2 Leeswijzer

Deze programmabegroting is de eerste begroting van deze raadsperiode. Hierin leggen wij, het college van burgemeester en wethouders, aan de raad onze ambities, doelstellingen en activiteiten voor. Tevens schetsen we een beeld van de financiële middelen die hierbij horen en de meerjarige ontwikkeling hiervan.

Opbouw programmabegroting

De programmabegroting bestaan uit de volgende onderdelen:

1. Algemeen
2. Beleidsbegroting
3. Financiële begroting
4. Overige gegevens

Algemeen

Het onderdeel 'Algemeen' bestaat uit de kerngegevens, het bestuurlijke perspectief en het financieel perspectief. In het bestuurlijk perspectief gaan we in op de vertaling van het coalitieakkoord in het uitvoeringsprogramma en de uitwerking daarvan voor 2015. Het financieel perspectief schetst de financiële omgeving en geeft de meerjarenontwikkeling van onze financiën weer. Een extra ombuigingsoperatie was nodig om te voorzien in een sluitende begroting. In dit onderdeel komt de uitwerking van deze ombuigingen aan bod.

Beleidsbegroting

Het onderdeel 'Beleidsbegroting' vormt het beleidsmatige gedeelte en bestaat uit drie hoofdstukken: het programmaplan, het overzicht algemene dekkingsmiddelen en de paragrafen. Het hoofdstuk programmaplan beschrijft onze programma's en geeft per programma antwoord op de 3 W-vragen:

1. wat willen we bereiken?
2. wat gaan we in 2015 doen?
3. wat mag het kosten in 2015?

De paragrafen gaan in op de ontwikkelingen van lokale heffingen, weerstandsvermogen en risicobeheersing, financiering, onderhoud kapitaalgoederen, bedrijfsvoering, verbonden partijen, grondbeleid en het parkeren.

Financiële begroting

In dit deel treft u het overzicht van baten en lasten 2015, een toelichting op de financiële positie van de gemeente en een meerjarenoverzicht van de baten en lasten. Ook de investeringsplanning en een overzicht van de reserves en voorzieningen hebben hier een plek.

Overige gegevens

Dit deel bevat een totaaloverzicht van de ombuigingen per programma, een specificatie van extensiveringen vanaf 2015 en de gewijzigde productenstructuur. Dit laatste is het gevolg van de overdracht van een aantal taken in het Sociaal domein naar de gemeente en de nieuwe programma-indeling die hieruit vloeit. Dit alles leidt tot nieuwe producten en een herrubricering van bestaande producten over de programma's. Via een 'was-woordt-overzicht' geven we de veranderingen weer.

Wijzigingen

Een nieuwe raadsperiode geeft de mogelijkheid een nieuwe programma-indeling vast te stellen. De raad heeft gekozen om voor 2015 de bestaande indeling zoveel mogelijk in stand te houden en de wijzigingen te beperken tot de programma's die door de drie transities worden geraakt. Hiervoor is op 17 september jl. besloten om één programma Transitie Sociaal Domein te vormen, onderverdeeld in drie deelprogramma's Jeugd, Maatschappelijke Ondersteuning en Participatie, Werk en Inkomen. Deze deelprogramma's komen voort uit de voormalige programma's Onderwijs, Opvoeding en Jeugd; Maatschappelijke ondersteuning en participatie en Economie, Werk en Vrije tijd. Richting programmabegroting 2016 heeft de raad de intentie om de gehele programma-indeling door te lichten en op te bouwen.

Naast een gewijzigde programma-indeling hebben we in navolging van de jaarstukken 2013 deze nieuwe programmabegroting aangegrepen om enige verbeteringen door te voeren in de opzet en inhoud van het document.

De jaarstukken hebben deze opzet al waardoor de herkenbaarheid en begrijpelijkheid toeneemt. De programmabegroting bestaat nu net als de jaarstukken uit vier onderdelen: een algemeen deel, een beleidsmatige deel, een financiële deel en als afsluiting een gedeelte met overige informatie.

In het beleidsmatig deel is voor ieder programma een overzicht 'wat mag het kosten in 2015?' opgenomen. In dit overzicht zijn de lasten gesplitst in drie categorieën: directe lasten, lasten van personele inzet en overige indirecte lasten.

Directe lasten zijn lasten (materiaal, grondstoffen, e.d.) die rechtstreeks zijn toe te wijzen aan het product, dienst of project. Salarislasten, met uitzondering van de salarislasten van het bestuur, vallen hier niet onder. Deze salarislasten worden via een kostentoerekeningsystematiek met als maatstaf de ureninzet, indirect aan de producten toegerekend (zie hieronder).

Lasten personele inzet zijn de kosten van de ambtelijke organisatie. Dit betreft de doorbelasting van (salaris)lasten van vakafdelingen en de doorbelasting van bedrijfsvoeringskosten. De bedrijfsvoeringskosten zijn de kosten van de ondersteunende afdelingen zoals Financiën en Support, hun ondersteunende producten zoals bijvoorbeeld automatisering en faciliteiten, en huisvestingskosten). Deze kosten worden verzameld op de (afdelings)kostenplaats en op basis van het aantal ingeschatte uren via een uurtarief toegedeeld naar de producten.

Overige indirecte lasten is een restcategorie en bestaan uit de kapitaallasten, toevoegingen aan voorzieningen, investeringen maatschappelijk nut, doorbelasting van tractiekosten (=vervoermiddelen), exploitatiekosten onderwijs- en sportaccommodaties en interne doorberekening van 3 specifieke ondersteunende producten (kaartvervaardiging, heffing en invordering en straatreiniging).

Een dergelijke weergave geeft informatie over de opbouw van 'geraamde kosten en geeft in één oogopslag aan in hoeverre:

- een afwijking rechtstreeks gerelateerd is aan het programma (directe lasten)
- indirect veroorzaakt is door de geraamde personele inzet en/of bedrijfsvoeringskosten (lasten personele inzet)
- indirect veroorzaakt is door de toerekening van met name kapitaallasten en/of verrekeningen met andere producten (indirecte lasten).

Voor iedere categorie lichten we de verschillen tussen jaarschijf 2014 en jaarschijf 2015 toe. Zoveel mogelijk is de analyse en toelichting ingestoken op de achterliggende inhoudelijke oorzaken.

Daarnaast hebben we aanvullende informatie toegevoegd of duidelijker ingestoken. We hebben ons daarin laten leiden door de BBV waar diverse financiële elementen worden genoemd die expliciet in de begroting terug moeten komen.

Zo gaan we in op formatie-ontwikkelingen, incidentele baten en lasten en het verloop van reserves en voorzieningen.

Aandachtspunten:

De bedragen in de tabellen worden weergegeven in duizendtallen. Hieruit volgt dat de bedragen met 1.000 moeten worden vermenigvuldigd. In toelichtende teksten staan de bedragen voluit (en afgerond) geschreven. Doordat we met afgeronde bedragen werken kan het voorkomen dat totaalstellingen in tabellen soms met 1 of 2 eenheden afwijken, en daarmee een volledige exacte rondtelling/aansluiting soms ontbreekt. Het doet niets af aan de materiële juistheid van de cijfers.

De vermelde cijfers voor de lasten en baten zijn met het juiste teken weergegeven. 'plus' zijn positieve lasten of positieve baten, 'min' zijn negatieve lasten of negatieve baten. Voor de reserves geldt dat 'stortingen' een last is voor de exploitatie. 'Onttrekkingen' is een baat voor de exploitatie.

Tekstueel lichten we de verschillen tussen begrotingscijfers 2014 en 2015 toe. Hierin beperken we ons tot een verklaring op hoofdlijnen. Dit brengt met zich mee dat een verschil niet geheel cijfermatig 'rond' wordt verklaard.

1.3 Bestuurlijk perspectief

Inleiding

De overdracht van taken en bevoegdheden op het terrein van de AWBZ/WMO, Jeugdzorg en Participatiewet van hogere overheden naar de gemeente Nieuwegein zal per 1 januari 2015 daadwerkelijk plaats vinden. Het tweede belangrijke bestuurlijke thema in 2015 is de uitvoering van het coalitieakkoord 2014-2018 'De toekomst vormen we samen' in een u reeds toegezonden college uitvoeringsprogramma 2015. Drie hoofdlijnen zijn daarbij aan de orde, namelijk een visie op de toekomst van Nieuwegein, samenwerken met de stad en verbetering van de dienstverlening. De derde grote uitdaging in dit jaar (en ook de jaren daarna) betreft het gezond houden van de gemeentelijk financiën. Dit vraagt om het maken van keuzes, waarvoor u in deze begroting voorstellen aantreft.

De vraag bij de uitwerking van bovenstaande is of het samenspel tussen uw raad en het college van burgemeester en wethouders op onderdelen aan vernieuwing toe is en het bestuur van Nieuwegein goed geëquipeerd zal zijn om deze veranderingen met elkaar te bewerkstelligen. Hierover is met elkaar nagedacht tijdens de bijeenkomst op 4 september 2014 op de Museumwerf.

Al deze onderwerpen maken, dat het jaar 2015 voor de Nieuwegeinse samenleving, uw raad en ons college uitermate boeiend en interessant zal zijn. Er is veel werk te doen om Nieuwegein een vitale en gezonde samenleving te laten blijven. Wij nodigen u uit daarvoor met elkaar de lijnen uit te zetten tijdens de algemene politieke beschouwingen en de bespreking van de programmabegroting 2015.

Herstructurering van het sociaal domein

De afgelopen jaren hebben wij in de inleidingen van de programmabegrotingen en de Voorjaarsnota's de veranderingen in het sociaal domein aan de orde gesteld.

Per 1 januari 2015 gaan de verschillende wettelijke taken over naar de gemeente. De Jeugdwet, de Wmo 2015 en de Participatiewet worden op die datum van kracht. De afgelopen jaren hebben wij er met uw raad, maar zeker niet in de laatste plaats samen met inwoners, vrijwilligersorganisaties en professionals aan gewerkt om de taken per 1 januari voor onze inwoners goed uit te kunnen voeren. Naast de raadsinformatieavonden, de commissie- en raadsbesprekingen hebben we stadsgesprekken gehouden. Met vrijwilligers en professionals is er kritisch nagedacht in bijeenkomsten en zijn er pilots gedraaid om te kijken hoe we de nieuwe taken goed kunnen oppakken met minder budget ten opzichte van de historische kosten voor deze drie taken. U heeft beleidsplannen en verordeningen vastgesteld. Bij alle besprekingen heeft u er terecht op gewezen dat het belangrijkste de uitvoering is en dat u daar goed zicht op wilt houden.

Aan die uitvoering komen we nu toe. Zoals eerder aangegeven, vindt de overdracht van taken per 1 januari plaats en begint het eigenlijke werk dan pas. Als we met de middelen die het Rijk beschikbaar stelt onze inwoners goede zorg en ondersteuning willen bieden, dan zullen we samen met de professionals en vrijwilligers op een andere manier moeten gaan werken. Na de transitie volgt dan ook de transformatie. Er is een herstructurering van het Sociaal Domein nodig met de drie bekende bewegingen als ordenende principes:

- Van formele naar informele ondersteuning
- Van individuele naar collectieve voorzieningen en
- Van genezing naar voorkomen

In de programmabegroting 2014 hebben we al aangegeven, dat we denken daarvoor in ieder geval tot 1 januari 2018 de tijd nodig te hebben. Jaarlijks zullen we in deze periode de stand van zaken evalueren en waar nodig bijstellen om begin 2018 de definitieve balans op te kunnen maken.

Waar 2015 vooral in het teken staat van continuïteit van zorg, wordt in 2016 de transformatie verder doorgevoerd. Het gaat hier om focusverschuivingen. Want ook in 2015 wordt er al op onderdelen vernieuwend gewerkt, bijvoorbeeld met het sociale wijkteam, maar ook in de uitvoering van de Wmo 2015, de Jeugdwet en de Participatiewet. Per 2016 zullen met aanbieders andere afspraken gemaakt moeten worden.

In 2015 liggen er dus twee opgaven:

- Goede uitvoering van de nieuwe gemeentelijke taken, met alle onvoorziene ontwikkelingen die bij nieuwe taken horen en met een duidelijk vangnet zodat geen inwoner tussen wal en schip valt;
- Op basis van de eerste ervaringen in 2015 zal het sociale wijkteam verder vorm moeten worden gegeven en zullen afspraken moeten worden gemaakt met professionele aanbieders en vrijwilligersorganisaties. De nadruk zal daarbij liggen op het ontwikkelen van vernieuwende werkwijzen. De uitwerkingsafspraken zullen daaruit als vanzelf volgen.

Hierboven hebben we verwezen naar uw wens om goed betrokken te blijven bij de ontwikkelingen. Daar hechten wij ook aan, want alleen als wij in een open gesprek met elkaar zijn, kunnen wij onze rollen goed vervullen. Uw raad als kadersteller en controleur, ons college als uitvoerder. Wij zullen dit jaar, in het belang van onze inwoners, soms snel moeten handelen zonder u tevoren om uw opvattingen te hebben kunnen vragen. Maar wij zullen ons wel verantwoorden. Bovenal willen wij met u in gesprek over 'hoe het loopt'. Waar lopen inwoners, vrijwilligers en professionals tegenaan? Wat zijn uw en onze signalen en ervaringen? Hoe werken we aan verbeteringen gegeven de budgettaire kaders? Tijdens de algemene beschouwingen horen wij graag uw opvattingen over hoe we dit het komend jaar en daarna met elkaar goed kunnen organiseren.

Toekomst

De gemeente Nieuwegein heeft geen integrale strategische visie voor de langere termijn beschikbaar. Dat wil echter niet zeggen dat we volstrekt visieloos zijn. Op onderdelen heeft uw raad deelvisies vastgesteld. Er is een Structuurvisie, een Economische Visie, Woonvisie, een kaderstellend Gemeentelijk Mobiliteitsplan plus, een Groenvisie, een beeld van de noodzakelijke herstructurering van het sociaal domein, enz. Uiteraard is er onderlinge samenhang tussen deze vastgestelde beleidsinstrumenten, maar de meeste van deze plannen zijn inmiddels aan herijking toe. Voorts staat Nieuwegein voor keuzes, die bepalend zijn voor haar toekomst. Welke beleidsinzet willen we wel of niet, welke rol gaat de gemeentelijke overheid in en met de samenleving vervullen en waar steken we onze financiële middelen in?

In het jaar 2015 willen we samen met alle geledingen van bewoners en organisaties in de gemeente een visie vormen op de taken van Nieuwegein in de toekomst. Wat voor een gemeente willen wij zijn en waar leggen we onze prioriteiten in de komende jaren? Belangrijke vragen die een gedegen discussie vragen. Wij zien er naar uit om deze discussie met u en met de Nieuwegeinse samenleving te voeren.

College-uitvoeringsprogramma 2015

In het Coalitieakkoord 2014- 2018 zijn doelen voor de huidige collegeperiode opgenomen. Omdat niet alle onderwerpen tegelijk kunnen worden gerealiseerd, hebben wij voor 2015 een uitvoeringsprogramma opgesteld. Wij willen gedurende deze collegeperiode elk jaar een dergelijk programma aan u voor te leggen, zodat aan het einde van de collegeperiode de doelen uit het Coalitieakkoord in nauw overleg met uw raad zijn gerealiseerd.

In dit separaat aan u toegezonden uitvoeringsprogramma (zie raadsstuk 2014 - 294) hebben wij achttien speerpunten uitgewerkt. Deze vindt u in verkorte gemarkeerde vorm terug in de verschillende programma's van de begroting 2015. Het gaat om de volgende onderwerpen, die wij vorm en inhoud geven aan de hand van een aantal vragen, zoals wat willen we bereiken, wat gaat de samenleving er van merken en hoe betrekken we de samenleving en uw raad hierbij? Dit kan per onderwerp op een andere wijze worden ingevuld.

Cluster Visie op de toekomst van Nieuwegein:

- Strategische visie op de toekomst van Nieuwegein
- Economische visie
- Woonvisie
- Herijking Structuurvisie
- Herstel ecologische verbindingzones
- Rijnhuizen-Parkhout
- Kantorenaanpak tweede fase
- Transitie Sociaal domein
- Toekomst sport en bewegen
- Wijkveiligheidsplannen

Cluster Samenwerken met de stad:

- Samenwerken met de stad en samenspel met de raad

Cluster Verbetering dienstverlening:

- Verbeteren dienstverlening
- Evenementen, toerisme en recreatie
- Internationale samenwerking
- Het Klooster – intensivering promotie en acquisitie
- Optimalisering huisvesting primair onderwijs
- Professionalisering vastgoed
- Participatie (werk en inkomen)

Samenspel met de raad

Tijdens de bijeenkomst met uw raad op 4 september 2014 is er aangegeven, dat u graag verandering wilt aanbrengen in de wijze waarop uw raad omgaat met belangrijke beleidsbeslissingen. U wilt deze niet alleen in besluitvormende zin behandelen. Voor de onderwerpen Wijkveiligheidsplannen, Woonvisie, Cultuurvisie en Visie op de toekomst zullen wij bij wijze van experiment in het beginstadium van het ontwikkelen van beleidsvoorstellen met u verkennen op welke wijze uw raad bij de totstandkoming betrokken wilt zijn. Voor de Woonvisie hebben wij dit reeds ingevuld door u een analyse van de volkshuisvesting in onze gemeente voor te leggen met daarbij de vraag hoe u tegen de huidige huisvestingsituatie in Nieuwegein aankijkt en welke beleidsopties nader verkend en uitgewerkt dienen te worden. Wij zijn in evaluatieve zin benieuwd naar uw bevindingen om daarvan te leren voor de aanpak van de vervolgonderwerpen. Voorts willen wij met uw raad in 2015 nagaan hoe de werkwijze met een jaarlijks college-uitvoeringsprogramma waar nodig kan worden verbeterd.

Financiële ontwikkelingen

Zoals aangegeven is een belangrijke ontwikkeling in de begroting 2015 de invoering van de transities in het sociaal domein. Per 1 januari 2015 worden de gemeenten verantwoordelijk voor taken op het gebied van Jeugdzorg, Wmo en de Participatiewet. Door middel van een integratie-uitkering binnen het gemeentefonds ontvangt de gemeente bijna € 28 miljoen voor de uitvoering van de nieuwe taken. In dit bedrag is ten opzichte van de historische kosten voor deze taken reeds een grote korting op dit bedrag doorgevoerd. Het is nu ook aan de gemeente Nieuwegein om deze nieuwe taken uit te voeren met de beschikbare middelen. Wij zullen in 2015 de vinger aan de pols houden en u geregeld informeren over de inhoudelijke voortgang en de financiële ontwikkeling van de uitvoering van deze nieuwe taken. Maandelijks zullen wij de (financiële) stand van zaken analyseren en wij zijn voornemens u als raad hierover elk kwartaal te informeren. Indien er aanleiding is om bij te sturen gebruiken wij daarvoor de Voor- en Najaarsnota.

Een ander belangrijk thema in het financieel perspectief is de confrontatie met financiële beperkingen onder meer als gevolg van kortingen op het gemeentefonds en doeluitkeringen van de rijksoverheid. Zij geven de grenzen aan voor ombuigingen, die u aantreft in het financieel perspectief en de voorstellen om tot een sluitende begroting en meerjarenbegroting te komen. Immers nog steeds worden we geconfronteerd met een daling van de algemene uitkering. 2015 wordt een belangrijk jaar voor de invulling van de ombuigingsoperaties waartoe bij de begroting 2014 en bij het coalitieakkoord is besloten. Een groot deel van de ombuigingen hebben we in deze begroting op de programma's kunnen verwerken. In het programmaplan worden de ombuigingen toegelicht.

1.4 Financieel perspectief

Ontwikkelingen na de voorjaarsnota 2014

In het onderdeel kaderstelling in de voorjaarsnota 2014 hebben wij een eerste beeld gegeven van het financieel perspectief voor de meerjarenbegroting 2015-2018.

	2015	2016	2017	2018
saldo voorjaarsnota 2014	-1.496	-1.085	-1.331	-2.735
aanpassing ombuigingspakket 2014	-200	-150	-150	-150
invulling collegeprogramma	1.725	1.525	1.525	1.525
saldo kaderstelling 2015	29	290	44	-1.360

Sindsdien heeft zich daarin een aantal wijzigingen voorgedaan.

Meicirculaire gemeentefonds

De meicirculaire van het gemeentefonds geeft een aantal aanpassingen in de algemene uitkering voor Nieuwegein.

In de circulaire worden de budgetten aangegeven die de gemeente ontvangt voor de drie transities. Voor Nieuwegein gaat het in totaal om een bedrag van € 27,7 mln. Een nadere toelichting hierop kunt u vinden in de betreffende programma's en bij de algemene dekkingsmiddelen. De budgetten zijn gebaseerd op de historische uitgaven van de gemeente en verlaagd met de kortingen die het rijk daarop doorvoert. Conform de afgesproken beleidslijn zijn deze middelen toegevoegd aan de nieuwe (deel)programma's in het sociaal domein. In de begroting zijn de toevoegingen op deze (deel)programma's budgettair-neutraal verwerkt, zodat deze geen invloed hebben op het begrotingssaldo.

Andere wijzigingen in de algemene uitkering leiden tot een nadeel van € 163.000 in 2015. Het gaat hierbij om een verlaging van het accres en om een aanpassing van de overgangsregeling met betrekking tot het groot onderhoud aan het gemeentefonds.

Nieuwe cao gemeentepersoneel

In juli is er een voorlopig akkoord gesloten over een nieuwe cao voor het gemeentepersoneel. De salarissen worden in een aantal fases verhoogd. Voor 2015 leidt dit voor de gemeente tot € 450.000 meerkosten. Structureel is dat met ingang van 2016 € 584.000.

Exploitatie Stadshuis

Nu na ruim 2 jaar de installaties van het Stadshuis optimaal ingeregeld zijn, blijkt dat de kosten voor elektriciteit, warmte en koeling (warmte-koude opslag WKO) structureel hoger uitvallen dan werd aangenomen. Dit wordt onder meer veroorzaakt doordat het aantal werkelijke gebruiksuren van het Stadshuis hoger is dan waarmee eerder is gerekend. Voor de meerkosten is een bedrag van € 107.000 structureel extra benodigd.

Begroting WIL

Door de ontwikkeling van het aantal bijstandsgerechtigden komen de uitvoeringskosten in de begroting van WIL voor 2015 hoger uit dan eerder verwacht. Naar verwachting zullen de meerkosten in de komende jaren wel duidelijk afnemen. Wij verwerken de meerkosten voor deze gemeenschappelijke regeling conform de meerjarenbegroting van WIL in onze begroting.

Beëindiging BRU

Per 2015 of 2016 zal het BRU worden opgeheven. In plaats daarvan zal de gemeente deel gaan nemen aan U10. De bijdrage voor U10 is lager dan die voor het BRU, zodat er een voordeel van ongeveer € 100.000 ontstaat. De exacte ingangsdatum staat op dit moment nog niet vast.

Maakkosten ombuigingen

Het doorvoeren van de ombuigingsmaatregelen vraagt veel van de organisatie en leidt in een aantal gevallen ook tot eenmalige maakkosten om de komen tot een goede uitwerking van de voorstellen. Op dit moment is daarvoor € 110.000 direct benodigd. Wij verwerken deze kosten in het perspectief met het voorstel deze te dekken uit de algemene reserve.

Niet in te vullen ombuigingen

Van een aantal besloten ombuigingen hebben wij in de uitwerking moeten constateren dat deze niet (geheel) uitgevoerd kunnen worden. De financiële consequenties hiervan nemen wij mee in het financieel perspectief. Onderstaande tabel geeft weer welke ombuigingen het betreft, vervolgens lichten we deze posten toe.

Niet in te vullen ombuigingen:	2015	2016	2017	2018
Maatregelen begroting 2014:				
Sportbesluit toepassen	-45	-45	-45	-45
Leegstand scholen	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Ombuigingen doelgroepenvervoer	-	-140	-	-
Maatregelen coalitieakkoord:				
Beëindigen beleidsontwikkeling GGD	-20	-20	-20	-20
Andere uitvoering woningurgenties	-50	-50	-50	-50
Restantbudget bestemmingsplannen	-40	-40	-40	-40
Uitgestelde activiteiten 2014	-81	--31	-31	-31
Totaal	-236	-326	-186	-186

Toelichting op niet in te vullen ombuigingen:

Sportbesluit toepassen

De maatregel BTW sport waarmee een bedrag was gemoeid van € 125.000 kan worden verwerkt voor € 80.000. Een bedrag van € 45.000 kan vanwege gebruik van accommodaties door onderwijs niet worden gerealiseerd.

Leegstand scholen

De verwachte kosten voor deze maatregel zijn hoger dan de opbrengst. Wel zullen de scholen worden betrokken bij de ombuiging op het terrein van vastgoed.

Ombuigingen doelgroepenvervoer

Samen met een aantal andere gemeenten werken wij aan een andere opzet van het doelgroepenvervoer. Omdat het BRU geen vervolg heeft gegeven aan de uitwerking van de eerdere voorstellen, ontstaat een vertraging van een jaar.

Beëindigen beleidsontwikkeling GGD

Binnen de gemeentelijke begroting GGD-Midden Nederland kan € 30.000 afgeraamd worden. De resterende begroting van de GGD biedt geen mogelijkheid tot ombuigingen.

Andere uitvoering woningurgenties

Het is mogelijk een besparing te bereiken door een tarief te rekenen en de uitvoering onder te brengen bij de sociaal wijkteams. Hiermee kan echter niet de hele taakstelling worden ingevuld.

Restantbudget bestemmingsplannen

Er resteert geen budget meer van de actualisatieslag bestemmingsplannen. Daarmee is deze maatregel niet haalbaar.

Uitgestelde activiteiten 2014

Een aantal van de in de voorjaarsnota 2014 eenmalig afgeraamde budgetten kan structureel worden verlaagd. Volledigheidshalve hebben wij een overzicht van deze budgetten opgenomen als bijlage. Deze invulling levert echter niet het volledige bedrag op dat we daarvoor hadden ingeboekt. Het restant (€ 81.500 in 2015 en € 31.500 structureel vanaf 2016) moet op een andere manier worden gevonden.

Bovenstaande ontwikkelingen leiden tot de volgende ontwikkeling van het meerjarenperspectief:

	2015	2016	2017	2018
saldo kaderstelling 2015	29	290	44	-1.360
meicirculaire 2014	-163	0	0	0
nieuwe cao gemeentepersoneel	-450	-584	-584	-584
exploitatie Stadshuis	-107	-107	-107	-107
begroting WIL	-1.106	-579	-346	-346
beëindiging van de BRU	p.m.	100	100	100
maakkosten ombuigingen	-110	0	0	0
niet in te vullen ombuigingen	-236	-326	-186	-186
Bijgesteld perspectief	-2.143	-1.206	-1.079	-2.483

Conclusie van bovenstaande ontwikkelingen is dat voor een sluitend perspectief in de komende jaren aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn.

Dekking meerjarenperspectief

Ter dekking van het bijgesteld perspectief hebben we gezocht naar aanvullende maatregelen. Dit heeft een combinatie opgeleverd van fasering, verantwoorde financieel technische bijstelling, inzet reserves en opbrengst van strategische personeelsplanning.

Verlaging stelpost tegenvallers en investeringen

Bij de begroting 2014 is een (oplopende) stelpost gevormd als ruimte voor nieuw beleid en het opvangen van tegenvallers. Gezien het huidige negatieve perspectief stellen wij voor de opbouw met 1 jaar te vertragen en de opbrengst daarvan te gebruiken voor de dekking van het perspectief.

Vrijval MIP t.b.v. scholen

In het meerjareninvesteringsplan (MIP) is een post opgenomen voor het reserveren van de vrijval van kapitaallasten van onderwijs, om daarmee dekking te krijgen voor vervangingsinvesteringen. Omdat voor het jaar 2015 geen nieuwe onderwijsaccommodaties in gebruik zullen worden genomen, kan dit bedrag incidenteel worden ingezet voor dekking van het perspectief.

Verlaging stelpost risico's en overige ontwikkelingen

De stelpost risico's en overige ontwikkelingen is gevormd voor het opvangen van een aantal structurele risico's waaronder de ontwikkeling van het aantal uitkeringsgerechtigden. In de begroting WIL 2015 is hiervan sprake. Om die reden wordt voorgesteld voor dit doel een bedrag in te zetten vanuit deze stelpost.

Daarnaast stellen we voor om de verhoging van € 500.000 die we ons in het coalitieakkoord hadden voorgenomen in de stelpost risico's en overige ontwikkelingen voor 2015 achterwege te laten. Een aantal risico's waarvoor we deze reservering gedacht hadden, heeft zich al namelijk voorgedaan, zoals we hiervoor beschreven hebben in 'ontwikkelingen na de voorjaarsnota 2014'.

BTW-teruggave WWB

In 2015 ontvangt de gemeente een incidenteel bedrag van € 200.000 aan BTW terug over re-integratieactiviteiten die bij nader inzien onder het BTW-compensatiefonds konden worden gebracht. Dit bedrag kan worden ingezet voor taken op het gebied van de WWB en daarmee voor een deel van de meerkosten van WIL in 2015.

Inzet algemene reserve

De maakkosten van de ombuigingsmaatregelen is een incidentele post voor 2015. Deze vangen we op door een onttrekking aan de algemene reserve.

Inzet strategische personeelsplanning

De afgelopen jaren hebben aanzienlijke ombuigingen plaatsgevonden op de ambtelijke organisatie. Daardoor is er nu geen ruimte meer voor generieke taakstellingen. Op termijn werken wij verder aan een efficiënte en slagvaardige organisatie, die past bij de taken die volgen uit de visie die wij

opstellen. Door in te spelen op het natuurlijk verloop en vacatures zo veel mogelijk door interne mobiliteit in te vullen kan € 200.000 in 2015 en € 450.000 structureel worden bespaard.

Samenvattend leiden bovenstaande onderdelen tot de volgende dekking van het perspectief:

	2015	2016	2017	2018
Bijgesteld perspectief	-2.143	-1.206	-1.079	-2.483
verlaging stelpost tegenvallers en investeringen	629	783	463	
vrijval stelpost MIP scholen	84			
verlaging stelpost risico's en overige ontwikkelingen	920	450	346	346
BTW-teruggave WWB	200			
inzet algemene reserve	110			
inzet strategische personeelsplanning	<u>200</u>	<u>450</u>	<u>450</u>	<u>450</u>
Totaal resultaat voorgestelde oplossingen	2.143	1.683	1.259	796
Definitief perspectief 2015-2018	0	477	180	-1.687

Na inzet van bovenstaande maatregelen bestaat er vanaf 2018 een negatief perspectief. Hiervan was € 1.360.000 al bekend bij de kaderstelling 2015. Hierover hebben we in het coalitieakkoord afgesproken samen met de stad fundamentele keuzes te maken in het takenpakket van de gemeente om de begroting meerjarig sluitend te maken. In het bestuurlijk perspectief hebben wij toegelicht hoe wij de visievorming in de aanloop naar de begroting 2016 vorm willen geven. Het bedrag uit het coalitieakkoord hogen wij op met het aanvullend nadelig saldo in jaarschijf 2018.

INVULLING MEERJAREN-PERSPECTIEF:	2015	2016	2017	2018
Maatregel coalitieakkoord:				
In te vullen op basis van visie op de stad				1.360
Aanvullend nadelig saldo				327
Totaal				1.687

Invulling ombuigingsmaatregelen

Bij de begroting 2014 is een omvangrijk pakket aan ombuigingsmaatregelen vastgesteld. Daarnaast zijn bij het coalitieakkoord een aantal aanvullende maatregelen genomen. In de begroting 2015 zijn de meeste maatregelen op de programma's verwerkt. Op de programma's zijn deze maatregelen inhoudelijk nader toegelicht. Een overzicht van de verwerkte bedragen is in hoofdstuk 4 opgenomen als bijlage.

Daarnaast zijn er nog vastgestelde ombuigingen die wij in 2015 gaan uitvoeren maar die nog niet over de programma's zijn verdeeld omdat deze nog niet volledig zijn uitgewerkt. Vooralsnog blijven deze bedragen op de stelpost staan. Het gaat om de volgende ombuigingen:

TE VERDELEN NA UITWERKING:	2015	2016	2017	2018
Maatregelen begroting 2014:				
Innovatietaakstelling	100	100	100	100
Overige subsidies	330	330	330	330
Maatregel coalitieakkoord:				
Vastgoedorganisatie	500	500	500	500
	930	930	930	930

Innovatietaakstelling

Wordt voorbereid in 2014 en vervolgens uitgevoerd in 2015, maar kan niet op voorhand concreet worden ingeboekt omdat dit afhankelijk is van de voorstellen die worden ingediend.

Overige subsidies

Dit najaar zullen wij alle subsidies nalopen op de noodzaak om deze in de toekomst voort te zetten in het licht van de veranderende rol van de gemeente. Dat zal leiden tot voorstellen die wij begin volgende jaar aan u zullen voorleggen.

Vastgoedorganisatie

Moet verder worden uitgewerkt in 2015, maar kan niet op voorhand concreet worden ingeboekt. Blijft daarmee op de stelpost staan.

Na verwerking van bovenstaande onderdelen resteert nog een aantal ombuigingen die voor 2016 en verdere jaren nog moeten worden uitgewerkt. Het gaat hierbij om de volgende onderwerpen:

UIT TE WERKEN MAATREGELEN 2016 E.V.	2015	2016	2017	2018
Maatregelen begroting 2014:				
Overhead c.a. (o.a. herinrichting organisatie)		530	530	530
Secundaire arbeidsvoorwaarden		50	50	50
Taakstelling gemeenschappelijke regelingen		p.m.	p.m.	p.m.
Dialogoog met de stad		p.m.	p.m.	p.m.
Inkomsten stadshuis		p.m.	p.m.	p.m.
Efficiencyvoordelen inkoop		p.m.	p.m.	p.m.
Totaal p.m.-posten ombuigingspakket 2014		575	925	925
Totaal		1.155	1.505	1.505

Deze maatregelen zullen, zodra mogelijk, maar uiterlijk in de begroting 2016, middels een begrotingswijziging op de programma's worden verwerkt.

Friciekosten

Bij uitvoering van maatregelen kunnen bij verschillende onderdelen frictiekosten ontstaan. Dit kan het geval zijn bij maatregelen die vanwege een subsidierelatie pas op termijn kunnen worden gerealiseerd. Ook zijn er maatregelen waarbij aanloopkosten onontkoombaar zijn. In personele zin kunnen frictiekosten ontstaan doordat er vaste formatie drukt op bepaalde taken. Op het hiervoor benodigde bedrag zullen wij in de voorjaarsnota 2015 terugkomen.

2 Beleidsbegroting

De beleidsbegroting bestaat uit het programmaplan, het overzicht algemene dekkingsmiddelen en de paragrafen.

2.1 Het programmaplan

Het programmaplan bestaat uit de te realiseren programma's en het overzicht algemene dekkingsmiddelen. Van de te realiseren programma's schetsen we onze beleidsvoornemens, te verrichte activiteiten, het beleidskader en de financiën.

Programma-indeling

De overheveling van een aantal rijkstaken naar de gemeenten in 2015 geeft aanleiding om de programma-indeling te wijzigen. Mede naar aanleiding van de signalen in de raadsbijeenkomst op 17 september is gekozen voor een nieuwe indeling waarin één programma is opgenomen voor de transities in het sociaal domein, met daaronder drie deelprogramma's voor de afzonderlijke transities Jeugd, Maatschappelijke Ondersteuning en Participatie, Werk en Inkomen. Dit maakt ontschotting van de budgetten mogelijk.

Het beleidsveld 'Onderwijs' maakt onderdeel uit van het deelprogramma 'Jeugd'. In de oorspronkelijk opzet was Onderwijs onderdeel van programma 'Onderwijs, Economie en Vrije tijd'. In de uitwerking van de programma's hebben we geconstateerd dat Onderwijs beter aansluit bij de doelen en inhoud van het deelprogramma Jeugd en daarom overgebracht naar deelprogramma Jeugd.

Ter verduidelijking geven we hier een overzicht van de oude en nieuwe programmastructuur. Een verbijzondering van de producten die onder elk programma vallen, is opgenomen in hoofdstuk 4, 'Overige gegevens'.

Programmabegroting 2014-2017	Programmabegroting 2015-2018
Bestuur, Samenleving en Dienstverlening	Bestuur, Samenleving en Dienstverlening
Openbare Orde en Veiligheid	Openbare orde en Veiligheid
Onderwijs, Opvoeding en Jeugd	Transities Sociaal Domein
Maatschappelijke Ondersteuning en Participatie	- Jeugd
	- Maatschappelijke Ondersteuning
	- Participatie, Werk en Inkomen
Economie, Werk en Vrije tijd	Economie en Vrije tijd
Ruimtelijke Ontwikkeling	Ruimtelijke Ontwikkeling
Duurzame Ontwikkeling	Duurzame Ontwikkeling
Beheer Openbare Ruimte	Beheer Openbare Ruimte
Grote Gebiedsontwikkeling	Grote Gebiedsontwikkeling

De opbouw per programma is gelijk aan vorige jaren. Het is gebaseerd op beantwoording van de drie W-vragen:

- Wat willen we bereiken in 2015?
- Wat gaan we doen in 2015?
- Wat mag het kosten in 2015?

Elk programma begint met haar algemene doelstelling, dat tevens een algemene beschrijving van het programma inhoudt. Vervolgens komen, uitgesplitst per beleidsveld, de specifiek voorgenomen activiteiten voor 2015 aan bod

Het kopje 'vastgesteld beleid' geeft een weerslag van de geldende (gemeentelijke) beleidskaders van het programma. In de meeste gevallen vermelden we de actuele beleidsnota's en beleidsplannen.

De 'strategische agenda' is een weergave van voorgenomen te ontwikkelen en te bespreken beleidskaders/beleidsvisies met de raad.

Ieder programma sluit af met een financiële meerjarige weergave van de baten en lasten. De grote verschillen tussen jaarschijf 2014 en 2015 lichten we toe.

2.1.1 Bestuur, Samenleving en Dienstverlening

Hoofddoel: wat willen we bereiken met het programma?

Met het programma Bestuur, Samenleving en Dienstverlening hebben we drie doelen:

1. adequate dienstverlening aan inwoners en ondernemers;
2. een goed geïnformeerde, betrokken en actieve samenleving;
3. lokaal, regionaal en internationaal samenwerken.

Wat willen we bereiken en wat gaan we in 2015 doen?

1. Adequate dienstverlening

Inwoners en ondernemers zijn tevreden over de dienstverlening van de gemeente. Dit meten wij periodiek en de resultaten daarvan gebruiken wij als sturingsinstrument.

Activiteiten 2015

SPEERPUNT College 2015: *Verbeteren dienstverlening*

Op basis van het coalitieakkoord 2014-2018 wordt een plan geschreven voor de verbetering van de dienstverlening. Het verbeterplan komt begin 2015 naar de gemeenteraad. In dit verbeterplan staan ook de concrete activiteiten voor 2015 en verder. De financiële consequenties hiervan betrekken we bij de integrale afweging bij de voorjaarsnota 2015.

Dienstverlening gemeente (digitaal en fysiek)

- Inwoners en bedrijven kunnen voor steeds meer (en betere) digitale producten 24/7 bij de gemeente terecht. Wij verwijzen inwoners en bedrijven actief naar digitale dienstverlening (kanaalsturing) zodat de dienstverlening steeds efficiënter georganiseerd kan worden.
- Het Klantcontactcentrum ontwikkelt zich volgens het fasenmodel van Antwoord© tot en met 2015. Antwoord© is een landelijk concept, een merknaam voor de bereikbare en dienstbare overheid. Hierin is bepaald dat de gemeente in 2015 het loket is voor alle vragen aan de overheid. Voor het deel waar de gemeente zeggenschap over heeft wordt dit in 2015 gerealiseerd. Het concept wordt echter ook deels doorkruist door de nieuwe gemeenschappelijke regelingen en regionale samenwerkingen (bijvoorbeeld: WIL, BghU en de ketenpartners bij de Transities). Daar wordt namelijk niet altijd (helemaal) volgens Antwoord© gewerkt. Dit betekent dat de ambitie (uit 2005) dat de gemeente in 2015 het loket is voor alle vragen aan de overheid daar niet kan worden gehaald.
- Jaarlijks wordt klanten naar hun mening gevraagd over de door hen ervaren dienstverlening aan onze balies, via de telefoon en via onze website. Wij streven naar een rapportcijfer van minimaal een 7.
- De inwoner weet waar hij/zij aan toe is dankzij duidelijke dienstverleningsnormen die goed gecommuniceerd zijn.
- Waar mogelijk vereenvoudigen van (administratieve) regels en procedures (deregulering).

i-NUP

De komende jaren staan in het teken van het gebruik van de basisinfrastructuur van de 24 uur voorzieningen voor de e-overheid. De overheid-brede implementatieagenda dienstverlening e-overheid (kortweg i-NUP), beschrijft de ambities. Er zijn vier hoofdlijnen:

- 1) Het loket voor burgers
- 2) Digitale dienstverlening aan bedrijven
- 3) Het Stelsel van Basisregistraties
- 4) Implementatie-ondersteuning voor gemeenten. In 2015 wordt een koppeling gemaakt met de overheid berichtenbox (digitaal brieven versturen met mijnoverheid) en wordt de e-herkenning (identificatie van bedrijven) gerealiseerd.

Indicatoren

Omschrijving indicator	Realisatie 2013	Streef-waarde 2014	Streef-waarde 2015	Streef-waarde 2016	Streef-waarde 2017	Toelichting
Adequate dienstverlening						
Klanttevredenheid (gemiddeld rapportcijfer van Antwoord©)	7,6	7	7	7	7	

Omschrijving indicator	Realisatie 2013	Streef-waarde 2014	Streef-waarde 2015	Streef-waarde 2016	Streef-waarde 2017	Toelichting
Aantal digitale producten (op ons e-loket staan al onze producten en diensten beschreven)	57	62	65	65	65	
Percentage gereed van de invulling van het Rijksbeleid e-dienstverlening en bedrijfsvoering i-NUP	55%	60%	75%	100%	100%	

2. Een goed geïnformeerde, betrokken en actieve samenleving

'De toekomst vormen we samen', dat is de rode draad in het coalitieakkoord 2014-2018. Wij treden onze inwoners en ondernemers open tegemoet en informeren ze structureel over het gemeentelijke beleid en de uitvoering van onze wettelijke taken. Daarbij betrekken we onze inwoners en ondernemers zoveel mogelijk. Vanuit het idee van de participatiesamenleving vragen we steeds vaker om eigen initiatief en beperkt de gemeente zich tot een regiserende en faciliterende rol. Zo nodigen wij inwoners, ondernemers en onze partners in de stad uit om betrokken en actief te zijn. De kracht in de samenleving en de eigen verantwoordelijkheid die mensen kunnen en willen nemen, maken Nieuwegein tot de stad die ze is.

Activiteiten 2015

SPEERPUNT College 2015: 'Toekomstvisie Nieuwegein 2025'

De samenleving verandert, nieuwe taken komen op ons af en regionale samenwerking en samenwerking met andere partners is steeds meer noodzakelijker. Daarnaast is het nodig om fundamentele keuzen te maken vanuit de wetenschap dat we minder geld ter beschikking hebben. Een breedgedragen, overkoepelende, integrale visie op hoe Nieuwegein in 2025 moet/zou kunnen functioneren en welke voorzieningen hiervoor nodig zijn, is een vereiste. Eind 2014 komen we met een voorstel om samen met de stad te komen tot een visie op de stad die houvast biedt bij het maken van fundamentele keuzes.

SPEERPUNT College 2015: *Samenwerken met de stad en samenspel met de raad*

Overheidsparticipatie

De gemeente is niet meer als enige aan zet bij maatschappelijke vraagstukken. Inwoners komen steeds vaker zelf met initiatieven en willen zelf oplossend werken. Hierdoor ontstaat een andere rolverdeling tussen samenleving en gemeente. Van producerend en regisserend naar coachend en faciliterend. Om die nieuwe rol goed in te kunnen vullen gaan we ons als gemeente meer en meer toeleggen op het aangaan van de dialoog en de verbinding. Zo krijgen de stadsgesprekken waarbij de gemeente om tafel gaat met onze inwoners en organisaties in 2015 een vervolg.

Wijkgericht en gebiedsgericht werken

In 2015 bekijken we hoe -samen met bewoners en andere betrokkenen- meer en eerder signalen op het gebied van leefbaarheid en veiligheid kunnen worden opgepakt. Dit is enerzijds in het kader van preventie, anderzijds om in een vroeg stadium ondersteuning te bieden aan bewoners zodat zij zelf in staat zijn om problemen op te lossen. Ook wordt samen gekeken of en hoe bewoners kunnen meedenken en meebeslissen over de prioritering in wat de gemeente oppakt en wat overgelaten wordt aan anderen. Naast het regulier informeren en betrekken van de wijkplatforms, gaan we in 2015 de contacten met de stad verder verbreden om de betrokkenheid en activiteit van Nieuwegeiners te vergroten. Dat doen we door extra te investeren in netwerken. Daarbij wordt nadrukkelijk gekeken op welke wijze bewoners en belanghebbenden zelf een bijdrage kunnen leveren aan beleid en uitvoering (bijvoorbeeld bij de wijkveiligheidsplannen). In 2015 wordt ook samen met de wijkplatforms naar de rol van de wijkplatforms gekeken.

Parallel hieraan wordt gewerkt aan gebiedsgericht werken. In 2015 gaan we de integrale gebiedsanalyses uit 2014 bespreken met de gebruikers van het gebied. Doel is om te kijken of ze zich hierin herkennen, of we misschien dingen over het hoofd hebben gezien en om samen prioriteit te geven aan ontwikkelingen en interventies. Hier wordt ook de taakverdeling besproken. Het idee is om vervolgens in gebiedsteams regie te voeren op de taakverdeling en samenwerking. Doordat het gebiedsgericht werken een integrale aanpak is, overlapt het (deels) initiatieven uit verschillende disciplines. In 2015 gaan we deze integreren en een plaats geven binnen het gebiedsgericht werken.

Politieke betrokkenheid

In het najaar 2014 zijn er twee pilots om de volksvertegenwoordigende rol van de raad te versterken. Op basis van de ervaringen komt de Griffie begin 2015 met een voorstel of en hoe hieraan in 2015 vervolg kan worden gegeven.

Goed geïnformeerde inwoners

Onder meer de veranderende rol van de gemeente, digitale ontwikkelingen en bezuinigingen hebben consequenties voor de wijze van informeren en communiceren. Begin 2015 komen wij met een voorstel (een nieuwe visie op communicatie) hoe we hier de komende jaren mee om willen gaan.

Indicatoren

Omschrijving indicator	Realisatie 2012*	Streefwaarde 2014	Streefwaarde 2015	Streefwaarde 2016	Streefwaarde 2017
Inwoners informeren					
Percentage inwoners dat het nieuws van de gemeente Nieuwegein volgt	79,6%	80%	80%	80%	80%
Percentage inwoners dat het nieuws (soms en altijd) via gemeentepagina volgt (dit is weer het percentage van de mensen die hierboven hebben aangegeven het nieuws van de gemeente te volgen)	87,6%	90%	90%	90%	90%
Percentage inwoners dat het nieuws van de gemeente Nieuwegein via website (en andere digitale kanalen, zoals social media) volgt	33,4%	40%	40%	40%	40%
Betrokken samenleving*					
Percentage inwoners dat zich betrokken voelt bij gemeente Nieuwegein	48%	65%	65%	65%	65%
Percentage inwoners dat geïnteresseerd is in ontwikkelingen in Nieuwegein	76,3%	75%	75%	75%	75%
Percentage inwoners dat zich voldoende betrokken voelt bij de beleidsvorming van de gemeente	37,9%	50%	55%	55%	55%

* Bron: tweejaarlijkse inwonersenquête waarvan 2012 de meest recente is. Realisatiecijfers over de oneven jaren zullen ontbreken. Dit jaar (2014) wordt de inwonersenquête weer gehouden.

3. Lokaal, regionaal en internationaal samenwerken

Het benutten van kansen op samenwerking waarmee we bijdragen aan een goede kwaliteit van de afgesproken producten, diensten en oplossingen en een efficiënte en verantwoorde besteding van gemeenschapsgeld. De gemeente ondersteunt daarnaast duurzame ontwikkeling en de versterking van lokaal bestuur in de wereld onder meer via de twee stedenbanden: Puławy in Polen en Rundu in Namibië (de stedenband met Puławy stopt). Op deze plek staan alleen de vormen van samenwerking genoemd die onder dit programma vallen.

Activiteiten 2015

SPEERPUNT College 2015: *Internationale samenwerking*

Het Europese subsidieproject 'Labour Plus' wordt in 2015 afgerond. Nieuwegein is als lead partner verantwoordelijk voor de complete afronding. Drie jaar lang hebben we met 10 andere partners in Europa mogen werken aan het vergroten van participatie van Roma (en andere minderheidsgroepen) in onderwijs en werk. Vanwege de nieuwe Europese programmaperiode (2014-2020) wordt aandacht besteed aan het vinden en doen van nieuwe aanvragen. Uitgangspunt hierbij is dat internationale samenwerking wordt gezocht om kennis, ervaring en geld binnen te halen voor onderwerpen waar we in Nieuwegein aan de slag zijn (of willen gaan).

Hiervoor worden de contacten met de regio en provincie Utrecht geïntensiveerd. Nieuwegein is ook partner in het Europese project 'Global Awareness in Action' (GAIA). In dit project werkt Nieuwegein samen met Newcastle, Utrecht en lead partner Malmö aan het bevorderen van bewustwording en gedragsverandering op het gebied van duurzaamheid. We verbinden verschillende partijen rondom duurzaamheid (inwoners, organisaties, ondernemers) en hun activiteiten om samen effectiever te kunnen werken aan een duurzame stad. Daarnaast gaan we de effecten meten van onze (communicatie)activiteiten voor duurzaamheid. Hiertoe ontwikkelen we in samenwerking met de Universiteit Utrecht een onderzoeksmethodiek om gedragsverandering voor duurzaamheid te meten met en voor partijen in Nieuwegein. In 2015 wordt het GAIA-project afgerond.

Het lidmaatschap van het European New Towns & Pilot Cities Platform (ENTP) stopt in maart 2015 vanwege de opheffing van het Europese netwerk.

De stedenband met Pulawy stopt en de afronding daarvan vindt plaats in 2015/2016. In 2015 wordt gestart met de evaluatie van de stedenband met Rundu. De resultaten worden onder meer verwerkt in een nieuwe notitie over internationale samenwerking.

Actualiseren organisatievisie en intern cultuurtraject om verandering van werkwijze te ondersteunen

2015 wordt een druk en spannend jaar voor de gemeentelijke organisatie. Op 1 januari gaat het pilotjaar van de Transities van start: alles wat de afgelopen periode met alle partners in de stad is bedacht, wordt dan in de praktijk gebracht. Zo werken we 'on the job' verder aan het ontwikkelen van onze werkwijze (cultuurtraject) die past bij de veranderende rol van de gemeente. In 2015 gaan we ook op zoek naar een passende organisatiestructuur voor het Sociaal Domein. De inhoud blijft daarbij leidend en we gaan daarbij de noodzakelijke flexibiliteit inbouwen. De herinrichting van het Sociaal Domein volgt op de reorganisaties van het Ruimtelijk- en het Openbaar Domein die begin 2015 worden afgerond. Daarnaast gaat in 2015 het team Belastingen naar de regionale belastingdienst BghU. De bezuinigingen en formatiereductie zijn randvoorwaardelijk bij al deze ontwikkelingen. Wanneer de visie op de stad in 2015 gereed is, gaan we daar op aansluiten door respectievelijk onze organisatievisie en onze visie op bedrijfsvoering te actualiseren.

Regionale samenwerking arbeidsmarkt Utrecht

Sinds 1 januari 2012 maken we samen met de gemeenten Amersfoort, Houten, IJsselstein, Stichtse Vecht, Utrecht, Vianen, Wijk bij Duurstede, de Provincie Utrecht en Servicebureau gemeenten, deel uit van het samenwerkingsverband arbeidsmarkt Utrecht. Ook in 2015 wordt invulling gegeven aan de doelen van de regionale samenwerking: uitwisselen van personeel, bieden van loopbaankansen voor medewerkers en het bevorderen van de onderlinge samenwerking, netwerken en kennisdeling. Daarnaast werken we steeds meer samen op het gebied van opleidingen. We wisselen interne trainers en ervaringen met trainingen en bureaus uit en medewerkers kunnen ook deelnemen aan trainingen bij andere gemeenten.

Regionale samenwerking ICT

Wij hebben op ambtelijk niveau goede partners gevonden in de gemeenten Zeist en Houten. Die ambtelijke samenwerking met deze partners (uit 2014) wordt verder geïntensiveerd. Zo streven wij in 2015 naar een werkwijze waar bij alle ICT gerelateerde keuzen is beoordeeld of dat misschien beter in samenwerking met deze partners kan worden gedaan. Daarmee beogen wij kennis te delen, kosten te besparen en een hoge kwaliteit te blijven realiseren.

Samenwerking WGR⁺

Op 4 juli 2014 heeft de Tweede Kamer de intrekkingswet WGR⁺ regeling aangenomen. De verwachting is dat ook de Eerste Kamer instemt. Dit betekent dat het Bestuur Regio Utrecht (BRU) per 1 januari 2015 wordt opgeheven. De WGR⁺ taken van het BRU worden aan de Provincie overgedragen. Zoals bij u bekend is de afgelopen periode volop gewerkt aan het vorm en inhoud geven aan een nieuwe eigentijdse vorm van samenwerking tussen 9 Utrechtse gemeenten aangevuld met Woerden (samen de U10). De samenwerkingsvorm wordt licht en netwerkachtig zonder een zware bestuurlijke structuur. De gemeenteraden van de BRU gemeenten krijgen binnenkort een voorstel voorgelegd om de gemeenschappelijke regeling Bestuur Regio Utrecht op te heffen. Daarnaast krijgt u een voorstel (met vorm, doelen en kosten) voor de nieuwe samenwerkingsvorm U10. Hierin staan ook de beoogde activiteiten voor 2015 (en verder) beschreven.

Vastgesteld beleid

Titel:	Raadsnummer
Globaal denken, lokaal handelen, nota Internationale samenwerking	2011-022
Nota Samen met de Stad	2012-284
Verordening op het burgerinitiatief gemeente Nieuwegein	2013-083

Strategische agenda

Onderwerp:	2015	2016	2017
Visie op communicatie	x		
Visie op de stad	x		
Visie op gebiedsgericht werken	x		
Notitie Internationale samenwerking		x	
Organisatievisie / visie op bedrijfsvoering		x	

Toelichting op de ombuigingsmaatregelen*Andere opzet communicatie*

Een deel van de communicatietaken integreren we steeds meer in bestaande werkprocessen. Daarnaast bouwen we de website om opdat informatie sneller en makkelijker beschikbaar komt. We verwachten dat hierdoor een lager beroep wordt gedaan op de interne advies- en ondersteuningsfunctie van communicatie waardoor de formatie enigszins (0,2 fte) kan afnemen.

Internationale samenwerking

Binnen het hele pakket van internationale samenwerking hebben we ruimte gevonden binnen het uitvoeringsbudget en door beëindiging van het ENTP.

Ondersteuning bestuur

In 2015 vullen we deze ombuiging in door de vergoeding van de BRU voor de inzet van onze algemeen directeur. Vanaf 2016 gaan we over tot reductie van de formatie van het bestuurssecretariaat. Daarbij zal aansluiting gezocht worden bij het natuurlijk verloop i.v.m. doorstroom/uitstroom van medewerkers.

Regionalisering Belastingen

De belastingtaken (aanslagoplegging, heffing en invordering) laten we uitvoeren op regionaal verband. Hiermee realiseren we schaalvoordelen.

Herinrichting organisatie

Het gaat om een bezuiniging waarbij kritisch gekeken wordt naar de huidige inrichting van de organisatie en waarbij creatieve mogelijkheden worden benut om de inzet van personeel te flexibiliseren en te optimaliseren. We gaan de bezuiniging realiseren langs vijf sporen: reductie van de overhead, doorlichting ICT, genereren van opbrengsten, inspelen op vertrek van medewerkers en beperken van risico's. De structurele bezuiniging gaat in per 1 januari 2016. Wanneer medio 2015 de visie op de stad is geformuleerd en de rol van de gemeentelijke overheid meer is uitgekristalliseerd, kunnen we als organisatie daarop aansluiten met respectievelijk een nieuwe organisatievisie en een visie op bedrijfsvoering.

Wat mag het kosten in 2015?

	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Directe lasten	2.913	3.190	2.970	2.873	2.873	2.873
Personele inzet (lasten)	5.778	6.490	5.986	5.954	5.956	5.960
Overige indirecte lasten	1.235	1.322	1.244	1.247	1.251	1.254
Totale lasten	9.926	11.002	10.200	10.074	10.080	10.087
Totale baten	1.328	1.304	1.400	1.400	1.400	1.400
Saldo Programma 1	-8.598	-9.698	-8.800	-8.674	-8.680	-8.687

Toelichting op de cijfers:

Verschil directe lasten 2014 en 2015

Aan de producten Bestuursondersteuning en Concernfinanciën zijn minder uren toegerekend. Dit is het gevolg van een versobering van de dienstverlening voor wat betreft de secretariële ondersteuning en de ondersteuning op het terrein van Control. Het betreft hier een bedrag van € 346.000. Hetzelfde geldt ook voor de producten van de Stadswinkel met betrekking tot verstrekking van paspoorten, rijbewijzen en overige info. Het betreft hier een bedrag van € 100.000. Verder is een bedrag aan ombuigingen ingeboekt ad € 80.000 (zie hiervoor het totaaloverzicht ombuigingen in hoofdstuk 4). Het restant verschil betreft diverse kleinere over- en onderschrijdingen.

Verschil personele inzet 2014 en 2015

Aan het product Bestuursondersteuning zijn minder uren toegerekend. Dit is het gevolg van een versobering van de dienstverlening voor wat betreft de secretariële ondersteuning en de ondersteuning op het terrein van Control. Het betreft hier een bedrag van € 220.000. Hetzelfde geldt ook voor de producten van de Stadswinkel met betrekking tot verstrekking van paspoorten, rijbewijzen en overige info. Het betreft hier een bedrag van € 100.000. Verder worden er geen uren meer toegerekend aan het product Concernfinanciën ad € 126.000. Vanaf 2014 maken deze uren onderdeel uit van de hogere raming op het product bestuursondersteuning en is het gevolg van de keuze om een gedeelte van de productieve uren van de ambtelijke capaciteit van de afdeling Financiën die in het verleden als overhead werd gezien vanaf 2014 toe te rekenen aan dit product. Verder is een bedrag aan ombuigingen ingeboekt ad € 80.000 (zie hiervoor het totaaloverzicht ombuigingen in hoofdstuk 4). De tijdelijke formatie-uitbreiding van de griffie is met ingang van 2015 structureel gedekt door binnen bestaande budgetten van het programma ruimte te maken.

Verschil overige indirecte lasten 2014 en 2015

De overige indirecte lasten 2015 zijn € 78.000 lager dan in 2014. Voor een bedrag van € 26.000 heeft dit betrekking op lagere kapitaallasten van diverse apparatuur. Daarnaast zijn de interne doorbelastingen vanuit het onderdeel Belastingen (uitvoeringskosten WOZ en kosten van heffing en invordering Belastingen) € 52.000 lager.

Verschil baten 2014 en 2015

De baten zijn in 2015 € 160.000 doordat bij de Voorjaarsnota 2014 de legesopbrengsten voor 2014 incidenteel zijn afgeraamd. Hiertegenover staat een aframing van € 80.000 voor de Europese subsidie voor het subsidieproject Interreg4c. Dit project is in 2015 beëindigd.

2.1.2 Openbare orde en Veiligheid

Hoofddoel: wat willen we bereiken met het programma?

Dit programma geeft concreet invulling aan taken die we hebben op het gebied van toezicht op straat (door bijvoorbeeld stadstoezichthouders), brandweezorg (zowel het hebben van brandveilige bebouwing en evenementen als het onderhouden van een goede brandweerorganisatie), crisisbeheersing (door het inrichten van een organisatie die kan optreden bij rampen en crises), aanpak van criminaliteit (door bijvoorbeeld preventieve voorlichting of de aanpak van georganiseerde criminaliteit), aanpak van overlast (door bijvoorbeeld gebieds- of groepsgerichte maatregelen te nemen, maar ook door het inzetten van buurtbemiddeling). Als laatste valt ook het toepassen van issuemanagement (het onder controle krijgen van zichtbare en mediagevoelige, maar ook minder zichtbare veiligheidsincidenten) onder dit programma.

Met het programma Openbare Orde en Veiligheid willen we als regisseur:

- Vitale en leefbare wijken creëren en onderhouden, waarin alle generaties bewoners zich veilig voelen en bereid zijn zich in te zetten voor bevordering van de veiligheid.
- Duurzame sociale en fysieke veiligheid bevorderen op de terreinen van wonen, werken, zorg en recreëren, bereikt door effectieve samenwerking van alle verantwoordelijke partners. Deze partners nemen hun verantwoordelijkheid en spreken elkaar hier ook op aan.
- Een bewegelijke en alerte gemeenschap, die blijvend werk maakt van veiligheid en waarin publieke en private partners elkaar bijstaan en versterken om zowel objectief als subjectief gezien de veiligheid te verbeteren.
- Criminaliteit terugdringen door zowel de negatieve uitingsvormen als de oorzaken van deze verschijnselen aan te pakken.

Bovenal willen we bereiken dat de informatiepositie van de gemeente binnen de reikwijdte van dit programma verbeterd. Enkel vanuit die positie kan regie worden gevoerd over het programma. Daarnaast willen wij meer partners betrekken en al betrokken partners beter betrekken bij de aanpak van de eerder genoemde gebieden.

Wat willen we bereiken en wat gaan we in 2015 doen?

1. Aanpak geweld

In Nieuwegein heerst de opvatting dat geweld niet wordt getolereerd. Plegers van geweld worden aangepakt en inwoners, maar ook medewerkers met een publieke taak weten hoe geweld tegen te gaan.

Activiteiten 2015

Het totaal aantal geweldsmisdrijven neemt de afgelopen jaren af, maar er is een stijging te zien in de mate van toegepast geweld en een verandering in de slachtoffers. Extra aandacht voor (mogelijk) geweld/agressie tegen medewerkers met een publieke taak heeft een plek gekregen in de vorm van trainingen aan medewerkers. Aandacht voor het lokaal bestuur wordt nog vormgegeven in op te stellen beleid. Daarnaast is er ook aandacht voor het bestrijden van overvallen, in het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) waar diverse ondernemers bij aansluiten is speciale aandacht voor omgaan met overvallen.

Indicatoren

Omschrijving indicator	Realisatie 2013	Streef-waarde 2014	Streef-waarde 2015	Streef-waarde 2016	Streef-waarde 2017	Toelichting
Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	3,5 ¹	3,9	3,9	3,9		Deze indicator is overgenomen van de kwantitatieve doelstelling uit het Integraal Veiligheidsplan 2012-2015.
Ontwikkeld beleid Veilige Publieke Taak – lokaal bestuur	-	-	X	X	X	

In een nieuw op te stellen Integraal veiligheidsplan zullen bovenstaande indicatoren worden geëvalueerd.

¹ Waarde op basis van cijfers Bureau Regionale Veiligheidsstrategie, d.d. 9-7-2014

2. Aanpak georganiseerde criminaliteit

De gemeente Nieuwegein is een gemeente waarvan bekend is dat voor georganiseerde criminaliteit geen plaats is. Geconstateerde georganiseerde criminaliteit wordt aangepakt en de komst van criminele organisaties wordt tegengegaan.

Activiteiten 2015

SPEERPUNT College 2015: *Wijkveiligheidsplannen en Samenwerken met de stad*
Samen met de bewoners worden wijkveiligheidsplannen opgesteld en daaraan gekoppeld een nieuw Integraal veiligheidsplan zullen bestaande indicatoren worden geëvalueerd.

Voortzetting informatievergaring georganiseerde criminaliteit

Onder andere door de aansluiting bij het Regionaal Informatie en Expertisecentrum (RIEC) hebben we een beeld kunnen vormen over de aanwezigheid van georganiseerde criminaliteit in de gemeente, de aansluiting bij het RIEC wordt de komende jaren voortgezet. In eerste instantie richten we ons vooral op het vergaren van informatie voor deze beeldvorming. Uiteraard zal, daar waar handelingsperspectief bestaat om georganiseerde criminaliteit te bestrijden, gehandeld worden. Een belangrijk aspect hierbij is het toepassen van het barrièremodel. Door dit model worden barrières opgeworpen voor de georganiseerde criminaliteit. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan het inrichten van de procedures bij burgerzaken zodat mensenhandel (één van de vormen van georganiseerde criminaliteit) wordt herkend of wordt tegengegaan. Hiernaast blijven we actief deelnemen aan het regionale hennepconvenant (een convenant om hennep teelt tegen te gaan), het regionale mensenhandelconvenant en passen we de Wet Bibob actief toe volgens de beleidsregels Bibob.

Indicatoren

Omschrijving indicator	Realisatie 2013	Streefwaarde 2014	Streefwaarde 2015	Streefwaarde 2016	Streefwaarde 2017	Toelichting
Een aantal vormen van georganiseerde criminaliteit is geconstateerd en aangepakt.	X	X	X	X	X	Overgenomen uit het Integraal Veiligheidsplan 2012-2015. Door de hoge mate van gevoeligheid van informatie over georganiseerde criminaliteit is het niet mogelijk om concrete cijfers te geven.
Er is bekend in hoeverre georganiseerde criminaliteit in de gemeente Nieuwegein een plaats heeft.	-	-	X	X	X	Overgenomen uit het Integraal Veiligheidsplan 2012-2015.

3. Zorg en Veiligheid

Vanaf 2015 komen steeds meer zorgtaken naar de gemeente toe. Deze zorgtaken hebben voor een deel ook een directe relatie met de veiligheidstaken, bijvoorbeeld op het gebied van overlast. Om deze samenhang goed vorm te geven willen we een samenwerking tot stand laten komen en/of verbeteren tussen ouders, leerkrachten, de wijkagent, jongerenwerkers, stadstoezichthouders en zorgverleners. Dit moet leiden tot vroegtijdige signalering waardoor overlast en criminaliteit beheerst worden.

Activiteiten 2015

Uitwerking verbinding zorg en veiligheid

In het nieuwe Integraal Veiligheidsplan wordt de verbinding 'zorg' en 'veiligheid' nader worden uitgewerkt. Dit moet leiden tot helderheid over welke inzet van welke organisatie op welk gebied noodzakelijk én het meest effectief is. Hiervoor ontwikkelen wij met onze partners een gezamenlijke werkwijze met duidelijke en herkenbare rollen en taken.

Indicatoren

Omschrijving indicator	Realisatie 2013	Streef-waarde 2014	Streef-waarde 2015	Streef-waarde 2016	Streef-waarde 2017	Toelichting
Aantal samenwerkings-overeenkomsten Zorg en Veiligheid	-	-	1	2	3	Mogelijk met diverse partners en over diverse onderwerpen.

4. Toezicht op straat

Zichtbaarheid van de toezichthouders en de Boa's in de wijken blijft op niveau en alle toezichts- en handhavingstaken in de openbare ruimte worden uitgevoerd.

Activiteiten 2015

Verdere professionalisering toezicht

Door gebruik te maken van wijkanalyses worden (potentiële) problemen op het gebied van veiligheid en leefbaarheid onderkend en wordt maatwerk geleverd bij de aanpak van specifieke problemen. Bij het vaststellen van Netheid van de Stad is in eerste instantie prioriteit gelegd bij uitvoering van 7 taken (zwerfafval, parkeerexcessen, honden, drank en horeca, winkelwagens, afvalbeheer en openbare orde en veiligheid). Deze taken worden uitgevoerd met het kwaliteitsniveau zoals omschreven in de nota Netheid van de Stad. Voor sommige taken ontbreekt echter nog de uitwerking van de strategie, protocollen en afspraken. Deze uitwerking volgt in 2015. Verder blijft de professionalisering die de afgelopen jaren is ingezet onverminderd doorgaan om de kwaliteit van de Boa's te optimaliseren.

Indicatoren

Omschrijving indicator	Realisatie 2013	Streef-waarde 2014	Streef-waarde 2015	Streef-waarde 2016	Streef-waarde 2017	Toelichting
Werken op basis van wijkanalyses	0%	100%	100%	100%	100%	Wijkanalyses geven inzicht in de soort problematiek per wijk en maken maatwerk op het gebied van toezicht mogelijk. In 2012 is de methodiek hiertoe ontwikkeld en sinds 2013 zijn er voor alle gebieden in Nieuwegein analyses beschikbaar.
Aantal taken wat op adequaat niveau wordt uitgevoerd	7	26	26	26	26	In de nota Netheid van de Stad (2008-245) zijn 26 taken benoemd met betrekking tot toezicht en handhaving in de openbare ruimte. Dit betekent dat alle 26 taken met betrekking tot handhaving als beschreven in de nota Netheid van de Stad worden aangepakt. Dit loopt uiteen van reageren op signalen uit de wijk tot dagelijks toezicht.

5. Veiligheidsregio Utrecht (VRU)

De Wet veiligheidsregio's (Wvr) verplicht het bestuur van de VRU om iedere vier jaar een beleidsplan vast te stellen. In november 2011 heeft het algemeen bestuur, na een uitgebreide consultatieronde bij gemeentebesturen (colleges en raden), netwerkpartners en buurregio's, het Beleidsplan 2012-2015 vastgesteld. Aansluitend zijn in het voorjaar 2012 specifieke programma's voor brandweezorg, geneeskundige zorg en bevolkingszorg vastgesteld. In het beleidsplan en voornoemde programma's wordt richting gegeven aan de ambities van de Veiligheidsregio op het terrein van rampenbestrijding, crisisbeheersing (inclusief geneeskundige hulpverlening en bevolkingszorg) en brandweezorg voor de periode 2012 -2015.

Het huidige beleidsplan heeft een doorlooptijd tot en met 2015. Per 2016 wil de VRU dan ook het beleid opnieuw bepalen en vastleggen. Om dit in samenspraak met alle partners te kunnen doen, is men in 2014 begonnen met de voorbereiding. Allereerst zal het huidige beleid worden geëvalueerd om daarna samen met alle partners te bezien waar de komende jaren beleidsimpulsen nodig zijn. In 2015 zal dan het besluitvormingstraject van dit nieuwe beleidsplan plaatsvinden.

Activiteiten 2015:

Risicoprofiel

De VRU zal in samenwerking met relevante netwerkpartners de belangrijkste risico's in beeld brengen door middel van scenario's. Op basis daarvan worden de mogelijke maatregelen ter voorkoming en beperking, dan wel voorbereiding op de bestrijding in beeld gebracht en worden hier specifieke afspraken over gemaakt. Het resultaat is dat in 2015 voor de belangrijkste risico's afspraken zijn gemaakt.

Risicobeheersing

1. Projecten pilots in het kader van het programma (brand)veilig Leven, gericht op veiligheidsbewustzijn, verantwoordelijkheidsverdeling en zelfredzaamheid van specifieke doelgroepen zoals studenten, jeugd en ouderen.
2. Trainingen, themabijeenkomsten over risicocommunicatie.
3. Evaluatie Evenementenbeleid.
4. Toevoegen paragraaf risicocommunicatie bij advisering op ruimtelijke plannen en risico-objecten.
5. Trainingen, voorlichtingsbijeenkomsten over zelfredzaamheid op scholen, in gemeenten en bij hulpverleningsdiensten.
6. Convenanten sluiten met relevante ketenpartners, ook maatschappelijke organisaties over taken en verantwoordelijkheden bij zelfredzaamheid en burgerparticipatie.

Crisisbeheersing

1. Uitvoering beleidsplan Opleiden Trainen en Oefenen 2012-2015.
2. Implementatie actieprogramma verbetering gemeentelijke crisisbeheersing dat ultimo 2012 is vastgesteld.
3. Met de GGD-en zal invulling worden gegeven aan de Wet Publieke Gezondheid en wordt nauwer samenwerking gezocht op het gebied van publieke gezondheidszorg, te weten: medische milieukunde, grootschalige infectieziektebestrijding, gezondheidsonderzoek na rampen en psychosociale hulpverlening bij ongevallen en rampen.
4. Parate crisisorganisatie (in overeenstemming met het regionale crisisplan en de wettelijk bepaalde opkomsttijden) is gerealiseerd.
5. Met betrekking tot ziekenhuizen, verpleeghuizen en thuiszorginstellingen zijn de inspanningen gericht op planmatige voorbereiding op rampen en crises, vergroten van zelfredzaamheid en borgen van zorg continuïteit in buitengewone omstandigheden.
6. Afspraken met relevante netwerkpartners over hun inbreng in de crisisorganisatie zijn gemaakt en geïmplementeerd.
7. Jaarlijks trainingsprogramma crisiscommunicatie voor communicatieadviseurs en bestuurders.

Incidentenbestrijding

1. Ontwikkelen van een afwegingskader voor het bestuur voor het beargumenteerd afwijken van landelijke opkomsttijden en standaardbezetting als onderdeel van Veiligheidszorg Op Maat (VOM).
2. Nieuw dekkingsplan als eindresultaat van VOM regionaal dekkingsplan.

Nazorg en evaluatie

1. Invoering evaluatiesystematiek, waaronder formeren vaste evaluatieteams, opleiding en training.
2. Herijking van bestaande afspraken over het leveren van psychosociale nazorg.
3. Gecoördineerde voorbereiding van nazorg aan de bevolking als onderdeel van de gemeentelijke processen.

Vastgesteld beleid

Titel:	Raadsnummer
Netheid van de Stad, beleidskader handhaving onbebouwde omgeving	2008-245
Integrale Veiligheidsplan 2012-2015	2012-215

Strategische agenda

Onderwerp:	2014	2015	2016
Integraal Veiligheidsplan 2016-2019			X

Ombuigingsmaatregelen*Handhaving*

We brengen de formatie Stadstoezicht, de functie Buitengewoon Opsporingsambtenaar (BOA's), met 3 fte's terug. Dit vullen we in door het schrappen van bestaande vacatureruimte en het met pensioen gaan van een BOA-medewerker die wegens functionele ongeschiktheid al enkele jaren niet kon worden ingezet bij Stadstoezicht. Dit betekent dat de huidige inzet van de BOA's gelijk blijft en geen effect optreedt in het subjectief veiligheidsgevoel. We achten het dan ook niet meer nodig om het effect van deze ombuiging te onderzoeken. Hiermee sparen we frictiekosten uit van naar schatting € 20.000 die voor een dergelijk onderzoek nodig zou zijn geweest.

Wat mag het kosten in 2015?

	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Directe lasten	3.355	3.259	3.333	3.333	3.333	3.333
Personele inzet (lasten)	1.849	2.480	2.380	2.384	2.387	2.391
Overige indirecte lasten	149	137	113	105	103	102
Totale lasten	5.353	5.876	5.826	5.822	5.823	5.826
Totale baten	550	575	531	530	530	530
Saldo Programma 2	-4.803	-5.301	-5.295	-5.292	-5.293	-5.296

Toelichting op de cijfers:

Vershil directe lasten 2014 en 2015

In 2014 heeft de VeiligheidsRegio Utrecht ten gevolge van een positief jaarrekeningresultaat in 2013 een gedeelte van dit resultaat aan de deelnemende gemeenten uitgekeerd. Voor de gemeente Nieuwegein betrof het hier een bedrag € 75.000. Hiervoor is in 2014 een begrotingswijziging gemaakt.

Vershil personele inzet 2014 en 2015

De lagere lasten heeft betrekking op de doorbelasting van de uren aangaande het onderdeel Stadstoezicht. Voor het jaar 2015 zijn minder inzetbare uren geraamd.

Vershil overige indirecte lasten 2014 en 2015

-

Vershil baten 2014 en 2015

De lagere baten betreft een lagere inschatting van te ontvangen boetes omdat jaren achtereen de daadwerkelijke opbrengst veel lager was dan begroot. Omdat de gemeente deze bedragen vanuit de tussenschakel het Ministerie van Justitie ontvangt is er altijd een onzekerheid welk percentage aan betalingen met betrekking tot de uitgeschreven boetes ook daadwerkelijk worden doorgezet.

2.1.3 Transitie Sociaal Domein

Hoofddoel: wat willen we bereiken met het programma?

De gemeente Nieuwegein ziet zich gesteld voor een enorme opgave op het sociaal domein in het bijzonder op het gebied van Jeugdzorg, AWBZ en Werk en Inkomen. Nieuwe bestuurlijke verantwoordelijkheden voor kwetsbare inwoners moeten worden opgepakt, binnen restrictieve financiële marges.

De gemeente richt haar inzet in de komende jaren, binnen de beschikbare middelen op het nieuwe sociaal domein, op drie hoofdpijlers, te weten:

1. continuïteit van zorg en ondersteuning per 1 januari 2015,
2. een passende ondersteuning voor inwoners, jong en oud, die ondersteuning nodig hebben en
3. een hoog niveau van participatie van al haar inwoners, met en zonder beperking (participatieladder en nota burgerparticipatie).

Deze doelstellingen worden gerealiseerd door transformatie in de hulp en dienstverlening aan inwoners, waarbij een groter beroep op eigen kracht, het sociaal netwerk en de inzet van vrijwilligers wordt gedaan. Kern van onze inzet in het Sociaal Domein is het bevorderen van de participatie en zelfredzaamheid van onze inwoners. Dat doen we door in te zetten op:

- het versterken van de eigen kracht (het vermogen om problemen het hoofd te bieden),
- het bevorderen van meedoen ((vrijwilligers)werk, onderwijs) in de samenleving naar eigen vermogen,
- het ombuigen van het gebruik van voorzieningen (zo licht, kort en dichtbij als mogelijk).

Daarbij nemen we de inspanningsverplichting op ons om ervoor te zorgen dat niemand hierbij buiten de boot valt. Daarop is de inzet in 2015 gericht (transitie), maar er wordt in 2015 ook al gewerkt aan de tweede fase, die van transformatie, bijvoorbeeld waar het gaat om aanpassing van werkwijze van professionals, maar ook de 'inkoop' voor 2016. Deze periode loopt naar verwachting tot 1-1-2018.

De transformatie krijgt in de eerste plaats vorm via een vernieuwde en verbrede toegang tot professionele hulp voor mensen die zich vanaf 1 januari melden. Deze toegang is niet ingericht op doorverwijzing en indicatiestelling naar standaardproducten, maar op het samen met inwoners zoeken naar de best passende en zo licht mogelijke oplossingen. Op de brede toegang wordt hieronder ingegaan. Uit die werkwijze dichtbij de inwoners ontstaat in de tweede plaats een nieuwe markt waarin zo een prikkel tot vernieuwing en innovatie van het aanbod van hulp ligt. In de derde plaats is de transformatie er op gericht te voorkomen dat inwoners een beroep doen op professionele hulp juist door hun veerkracht te versterken. Daaraan wordt gewerkt door harmonisatie van de preventieve activiteiten van de gemeente (cultuur, onderwijs, sport, welzijn, gezondheid) gericht op het versterken van de veerkracht van inwoners. Dat preventieve geïntegreerde programma krijgt, in de vierde plaats, niet vorm op beleidsniveau maar juist met en dicht bij inwoners in de gebiedsgerichte aanpak van de gezonde wijk. De effectiviteit van de gebiedsgerichte inzet op het sociaal domein wordt, in de vijfde plaats, versterkt door deze in een concern brede gebiedsgerichte aanpak waarin de inzet vanuit de diverse domeinen in de gemeentelijke organisatie (leefbaarheid en veiligheid, beheer openbare ruimte, sociale en ruimtelijke ontwikkeling) dichtbij inwoners samenkomt. Daarin wordt ook gestart met een werkwijze (frontlijnsturing) om initiatieven van inwoners beter te begeleiden naar de complexe gemeentelijke organisatie. Tenslotte wordt in de zesde plaats de regionale samenwerking in Lekstroom vorm gegeven waar dit dienstbaar is aan de lokale infrastructuur, respectievelijk wanneer daardoor met minder middelen gelijke kwaliteit kan worden gerealiseerd, dan wel met gelijke middelen een hogere kwaliteit. Zie hieronder.

SPEERPUNT College 2015: *Transities Sociaal Domein en Samenwerken met de stad*
De programmaonderdelenprogramma-onderdelen Jeugd, Maatschappelijke Ondersteuning en Participatie Werk en Inkomen zijn speciaal samengesteld om de ontwikkelingen in en de uitvoering van de transitie goed te volgen. Daarmee zijn alle activiteiten die in hoofdstuk 3 van deze programmabegroting worden genoemd een uitwerking van het speerpunt Transitie Sociaal Domein.

Wat willen we bereiken en wat gaan we in 2015 doen?

1. Samen met inwoners, vrijwilligers, professionals

De Nieuwegeinse inwoners worden via de media intensief geïnformeerd over de andere wijze waarop de gemeente in de toekomst wil omgaan met hulpvragen. De doelgroepen worden via media en met persoonlijke brieven in nauw samenspel met de betrokken ministeries in loop van dit jaar geïnformeerd over 2015 en verdere jaren. We kunnen de transitie alleen succesvol oppakken als we dat samen met inwoners, vrijwilligers, professionals doen. Zoals we ook in de uitwerking van gebiedsgericht samenwerken met de stad aangeven, gaat het om een tweerichtingsverkeer. Omdat dit van onze organisatie een andere manier van werken vraagt, gaan we onder begeleiding van het landelijke programma 'Aandacht voor iedereen' met inwoners aan de slag om een specifieke handleiding te maken voor bewonersparticipatie in het sociaal domein. Het programma is al eerder bij Nieuwegein betrokken geweest. In de aanloop naar 1-1-2015 worden inwoners betrokken bij het inrichten van het sociaal domein, bv. bij het ontwikkelen van nieuwe welzijnzorg-arrangementen waar deelnemers van Clientenbelang Utrecht in de lead zijn bij de pilots, vrijwilligers die worden betrokken bij de in te richten brede toegang, de WMO-raad die geconsulteerd wordt voor advies, de nieuw georganiseerde oudergroepen van kinderen in jeugdzorg, en uiteraard met de stadsgesprekken die het college heeft gevoerd en voert. De ingezette transformatie behelst dat inwoners intensiever dan ooit bij de vaststelling van hun hulpvraag en de oplossing ervan betrokken worden. De methodiek van de gezonde wijk faciliteert ons om over de domeinen heen informatie op gebieds- en wijk en buurtniveau bij een te brengen, deze analyses aan de beleving van inwoners te valideren, en daarop interventies dwars door de domeinen heen te programmeren. De transformatie legt meer verantwoordelijkheid in de samenleving terug en nodigt inwoners uit initiatieven te nemen. Dat nodigt de gemeente weer uit om steeds beter te leren omgaan met die initiatieven van inwoners en daarin te leren als organisatie.

2. Brede toegang

We willen dat inwoners de weg weten te vinden naar informatie, advies en ondersteuning op het gebied van wonen, werken, welzijn en zorg. We realiseren hiervoor één integrale brede toegang. Via de wijkservicepunten, een website en een telefoonnummer kunnen inwoners laagdrempelig antwoord krijgen op hun vragen.

Een belangrijk onderdeel van die brede toegang is het sociaal wijkteam, waarin professionals uit verschillende disciplines zorgen voor het verhelderen van de hulpvraag en het, samen met de inwoner, vaststellen en realiseren van een oplossing (één huishouden, één plan, één regisseur). Dit sociaal wijkteam vormt ook de 'poort' naar zwaardere zorgvormen en dient als expertteam en spin in het web voor andere professionals en vrijwilligers in de uitvoering. De teams kijken naar het huishouden als geheel en zijn gericht op het voorkomen, bijtijds signaleren en vroeg interveniëren bij opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en stoornissen. Het sociaal wijkteam let er, samen met het gezin op, dat vraag en aanpak onderling verbonden blijven, dat de inzet van verschillende partijen op elkaar afgestemd is en dat de aanpak tot verandering in het gezin leidt.

Activiteiten 2015

Vormgeven Brede toegang:

- In 2015 is er een samenhangend geheel aan fysieke en niet-fysieke locaties waar mensen terecht kunnen met hun vragen
- We gebruiken de digitale sociale kaart die inwoners richting geeft bij het zoeken naar een oplossing voor hun vraag of ondersteuningsbehoefte. Ook professionals en vrijwilligers kunnen hier gebruik van maken;
- Er is een telefonische toegang;
- We werken aan de doorontwikkeling van wijkservicepunten (informatie en advies);
- In de brede toegang wordt gewerkt vanuit één herkenbare werkwijze. Die is gericht op het versterken van eigen kracht, het samenwerken tussen professionals, vrijwilligers en mantelzorgers en het zoeken van oplossingen in de wijk. De lijntjes tussen betrokkenen in de brede toegang en het sociaal wijkteam zijn kort.
- Sociaal wijkteam:
- Het sociaal wijkteam is vanaf 1 januari 2015 volledig operationeel. Dit team zorgt voor onafhankelijke toeleiding, afstemming en ondersteuning bij hulpvragen. In 2015 richten we ons op de praktijkgestuurde doorontwikkeling van het sociaal wijkteam;

- Indien inwoners het niet eens zijn met de wijze waarop het sociale wijkteam met hun hulpvraag is omgegaan, kunnen ze terecht bij een ombudsfunctie.
- CJG:
- De taken van het Centrum voor Jeugd en Gezin zijn in 2015 opgegaan in de brede toegang, het sociaal wijkteam en de reguliere jeugdhulpverlening. 2015 gebruiken we voor het definitief integreren van de CJG-taken op het gebied van informatie en advies. Hierbij zorgen we dat de CJG-kanalen (website, informatiefunctie) niet verdwijnen, maar doorgeleiden naar de nieuwe toegangsfuncties.

3. Regionale samenwerking

In de regio Lekstroom zijn met inzet vanuit alle gemeenten projectgroepen Jeugdzorg, AWBZ en Werk en inkomen actief met de voorbereiding van onderdelen van de transformatie die efficiënt zijn om in regionaal verband op te pakken. Dat wordt ondersteund vanuit een programmagroep 'het vierde domein' waarin de ondersteunende disciplines (financien, juridische zaken, communicatie en informatie) hun bijdrage leveren aan de transformaties. Er is een Bestuurlijk platform actief waaraan de wethouders met de transities in portefeuille deelnemen, en een overleg van gemeentesecretarissen waarin afstemming op ambtelijk niveau plaatsvindt. Daarnaast worden de transities op onderdelen ook in het verband van de U-10 gemeenten en de provincie (bv. Jeugdhulp) afgestemd en zaken voorbereid. We geven verdere invulling aan de regionale samenwerking. Die is gericht op het vergroten van de slagkracht en het verminderen van financiële en inhoudelijke risico's van de vijf gemeenten. Voor 2015 hebben we een deel van het aanbod gezamenlijk ingekocht via 'gastgemeente' Houten.

Strategische agenda

Onderwerp:	2015	2016	2017
Doorontwikkelen regionale samenwerking	x	x	x
Inkoop 2016	x		
Evaluatie overgangsjaar	x	x	
Diverse verordeningen o.a. participatiewet en beschut werk	x		

2.1.3A Jeugd

Wat willen we bereiken?

Met het programmaonderdeel Jeugd zorgen we ervoor dat de Nieuwegeinse jeugd zoveel mogelijk gezond en veilig opgroeit. We sluiten daarbij zoveel mogelijk aan bij hun leefomgeving: het gezin en de school. We willen dat zoveel mogelijk kinderen met een goed startpositie de volwassenheid bereiken, zodat ze goed en op eigen kracht kunnen deelnemen aan de samenleving. De doelstellingen en activiteiten op het gebied van Jeugd overlappen in doelgroep met de programma-onderdelen Maatschappelijke ondersteuning (ouders, 19-23 jarigen), Participatie (ouders) en Economie en Vrije tijd (sportstimulering, cultuureducatie, recreatie en evenementen). Een voorbeeld hiervan is de aanpak 'Kwetsbare jongeren'.

Met het merendeel van de 0-23 jarigen in Nieuwegein gaat het goed. En dat willen we graag zo houden. Met een stevige basis, een stabiele gezinssituatie en goede scholing kunnen kinderen en gezinnen zelf een hoop mogelijke problemen opvangen. Voor kinderen en gezinnen met wie het minder goed gaat, dragen we zorg voor passende ondersteuning en veiligheid. We bieden een vangnet, en indien mogelijk een springplank. Ondersteuning is in principe tijdelijk van aard, maar kan waar nodig een langduriger karakter hebben. Onze inzet is er hierbij op gericht om het probleemoplossend vermogen van de jeugdige, zijn ouders en hun sociale netwerk te versterken en zoveel mogelijk uit te gaan van de eigen inbreng en regie.

SPEERPUNT College 2015: *Optimalisering huisvesting primair onderwijs*
 Relatief veel lokalen van scholen worden niet gebruikt voor onderwijsdoeleinden. Dit is een ongewenste situatie en geeft ons aanleiding om samen met de schoolbesturen een huisvestingsplan te maken. Gelijktijdig is het nodig samen met de schoolbesturen een toekomstvisie op te stellen over de spreiding van basisscholen over de wijken, gebaseerd op behoefte en niet langer op basis van handhaving van alle denominaties in elke wijk.

Wat willen we bereiken en wat gaan we in 2015 doen?

Per 2015 wordt de gemeente verantwoordelijk voor alle hulp aan jeugd: jeugd- en opvoedhulp, psychische hulp, hulp voor verstandelijk beperkten, jeugdreclassering en jeugdbescherming. De overheveling van deze taken gaat gepaard met minder budget, maar vooral met de opdracht om de zorg effectiever en efficiënter te organiseren. Dit vereist voor zowel nieuwe als bestaande taken een nieuwe werkwijze. Het wordt zaak eventuele hulp eerder, dichtbij huis, flexibeler en integraler aan te bieden. Door de decentralisaties ontstaan veel meer mogelijkheden om de inrichting en het functioneren van het Sociaal Domein te beïnvloeden en daardoor de huidige knelpunten in het jeugdstelsel aan te pakken. Dat vraagt om een goede samenhang in de voorzieningen voor jeugd en volwassenen, met bijzondere aandacht voor kwetsbare jongeren in de leeftijd van 18-23 jaar.

Het halen van een startkwalificatie draagt aanzienlijk bij aan het zelfstandig en gezond participeren als volwassene. We willen daarom samen met het onderwijs bijdragen aan een optimale startpositie voor jeugdigen. Dat betekent: passend onderwijs en weinig uitval. Scholen in het basis- en voortgezet onderwijs krijgen per augustus 2014 te maken met de stelselwijziging 'Passend Onderwijs'. Hiermee wordt de verantwoordelijkheid voor het bieden van een passende onderwijsplek belegd bij schoolbesturen. Scholen moeten een passend arrangement van onderwijs en zorg aanbieden aan elke leerling die wordt aangemeld of al ingeschreven is. Hier grijpen de transitie jeugdhulp en de transitie passend onderwijs direct op elkaar in: zorg op school en zorg thuis moeten als geheel benaderd en optimaal op elkaar afgestemd worden. Wij zoeken daarom doorlopend nauwe afstemming met het onderwijs.

Binnen het programma-onderdeel jeugd onderscheiden we de volgende lagen:

1. Meedoen en preventie
2. Brede toegang
3. Passende ondersteuning (jeugdhulp, passend onderwijs en vroegsignalering)
4. Veiligheid

1. Meedoen en preventie

Het doel om zoveel mogelijk kinderen gezond en veilig te laten opgroeien vereist een stevige basis en een versterking van het gewone opvoeden. Veel gezinnen vangen kleinere en grotere problemen namelijk op met hulp van hun eigen netwerk. In die netwerken bevinden zich familie en vrienden, maar ook mede-opvoeders zoals burens, leerkrachten, pedagogisch medewerkers, de huisarts en het consultatiebureau. Het is belangrijk dat in deze 'normale leefomgeving' (civil society) ouders ondersteund worden bij hun kleine en grote vragen. Het streven is om dat toegankelijk en wijkgericht te doen, bijvoorbeeld door het ondersteunen van oudernetwerken en het vergroten van de ouderbetrokkenheid op school. Daarnaast sluiten we aan bij de gezonde wijk-methodiek. Hierin hebben inwoners een goede startpositie, zijn veerkrachtig, participeren in de samenleving, is de wijk beweegvriendelijk en groen en is de ondersteuning en zorg toegankelijk.

Activiteiten 2015

Oudernetwerken

We gaan verder met het activeren en faciliteren van oudernetwerken in de wijk en op school. De gedachte hierbij is dat deze netwerken zoveel mogelijk continueren zonder tussenkomst van de gemeente of een organisatie.

Preventie alcohol- en drugsgebruik

- We organiseren in 2015 een 30 dagen alcoholvrij-campagne, met als doel aan de eettafel het gesprek tussen ouders en jeugdigen over alcoholgebruik te stimuleren en aldus bewustwording over de gezondheidsrisico's van 'te vroeg, te veel, te vaak' alcohol drinken onder jeugdigen en ouders te verhogen. We doen dit onder de vlag van Nuchter Verstand en in regionaal verband met 9 andere gemeenten;
- We laten preventielessen op basis- en voortgezet onderwijs verzorgen over alcohol- en drugsgebruik;
- We organiseren met het oudernetwerk Family Factory en Stichting Voorkom een ouderbijeenkomst, waarbij alcohol- en drugsgebruik onder jeugdigen één van de onderwerpen is. Kanttekening hierbij is dat het lastig is ouders te interesseren voor bijeenkomsten.

JGZ 0-19

We bereiden de invoering van de integrale Jeugdgezondheidszorg (beoogde start in 2016) voor 0-19 jarigen voor. Hiermee beleggen we de tot op heden gescheiden JGZ 0-4 jaar (het consultatiebureau) en de JGZ 4-19 jaar (schoolarts) bij één organisatie. Dit met het doel een effectieve, onafhankelijke en integrale basiszorg te realiseren. We doen dit in nauwe samenhang met de implementatie en doorontwikkeling van het nieuwe jeugdstelsel.

Jeugdparticipatie

We continueren (nieuwe) vormen van communicatie voor jeugd en/of jongeren en bieden ondersteuning bij het ontwikkelen ervan. In het schooljaar 2014/2015 worden bestaande jeugdproducten (o.a. jongerenraad, jeugddebat, jongerenpanel, jongerenlintje) voortgezet.

- We organiseren gastlessen om jongeren actief te betrekken bij en te informeren over politieke jeugdparticipatie, met als doel dat jongeren bijvoorbeeld gaan deelnemen aan de jongerenraad.
- We nemen het initiatief om samen met de jongeren initiatieven te ontwikkelen; zo wordt in 2014/2015 gekeken of het jongerenrestaurant een vervolg kan krijgen.

2. Brede toegang

Een toelichting hierover is opgenomen in de inleiding bij het (hoofd)programma 'Transities Sociaal Domein'.

3. Passende ondersteuning

Wanneer de vragen in een gezin het 'gewone' opvoeden overstijgen kan een beroep worden gedaan op passende ondersteuning, zoals jeugdhulp of voor- en voegschoolse educatie. Hoofddoel bij het realiseren van passende ondersteuning voor jeugd is dat geen kind tussen wal en schip valt: ieder kind dat problemen heeft, heeft recht op een goede oplossing.

Die oplossing zoeken we zoveel mogelijk in de omgeving van het kind: in het gezin of op school. Voor gezinnen met een opvoedvraag geldt dat de oplossing gericht moet zijn op het bevorderen van juist de opvoedkwaliteiten van de ouders, zodat zij weer in staat worden gesteld om zelf de

verantwoordelijkheid te dragen voor de opvoeding en het opgroeien van hun kinderen. Dat betekent ook dat alle problematiek en alle mogelijkheden in een gezin meegewogen wordt bij het bepalen van de juiste ondersteuning. In alle gevallen wordt gekeken hoe en waar het eigen netwerk het beste betrokken kan worden. Op school doen we dat ondermeer via passend onderwijs. Een belangrijk doel van passend onderwijs is dat jeugdigen voldoende toekomstperspectief hebben dat zelfstandig functioneren mogelijk maakt.

Een andere belangrijke verandering is dat de regie op ondersteuning in beginsel altijd bij het gezin zelf ligt, al dan niet met hulp van een lokale professional. In het geval van (meervoudige) gezinsproblematiek roept deze de hulp in van het sociaal wijkteam.

Daarnaast is één van de speerpunten van de transitie jeugdzorg het vroeg signaleren van mogelijke knelpunten. In 2015 realiseren we laagdrempelige ondersteuning en expertise op belangrijke vindplaatsen, zoals het onderwijs. Doel van deze ondersteuning is om mogelijke vragen en signalen van ouders, professionals en vrijwilligers in een zeer vroeg stadium op te pakken. Vroegtijdig diagnosticeren is van belang om de inzet van verkeerde hulpverlening te voorkomen en de schade te beperken. Specialistische hulp op het gebied van (zwaardere) jeugdzorg, jeugd-GGZ en zorg voor verstandelijk beperkte kinderen is als achtervang in de regio aanwezig voor advies en eventueel daaruit volgende lokale ondersteuning.

Activiteiten 2015

Passende ondersteuning voor nieuwe doelgroepen

Per 1 januari 2015 heeft de gemeente de formele verantwoordelijkheid voor het verzorgen van passende ondersteuning voor nieuwe doelgroepen.

- We ondersteunen ouders bij het vormgeven van hun verantwoordelijkheid voor het veilig en gezond opgroeien van hun kinderen;
- We ondersteunen kinderen met gedragsproblemen en hun ouders;
- We ondersteunen kinderen met psychische problemen en hun ouders;
- We ondersteunen kinderen met een verstandelijke beperking en hun ouders;
- Als een kind in het veilig opgroeien bedreigd wordt, grijpen we in. In het uiterste geval nemen we de verantwoordelijkheid van de ouders over. Dit doen we samen met Bureau Jeugdzorg Utrecht (Save-teams) en de aanpak CMPG. Zie ook 'veiligheid';
- Indien nodig zorgen we, tijdelijk of langdurig, voor huisvesting van een kind;
- We begeleiden kinderen die langdurig ondersteuning nodig hebben naar volwassenheid;
- We zorgen voor passende re-integratie van kinderen die met justitie in aanraking zijn geweest. Dit doen we in 2015 in samenwerking met Bureau Jeugdzorg Utrecht;
- In alle gevallen maken we gebruik van innovatieve arrangementen, waarbinnen gezinsleden, vrijwilligers en organisaties samenwerken aan passende oplossingen die zo licht en kort mogelijk zijn, zoveel mogelijk in de eigen omgeving worden ingezet en tot een duurzaam resultaat leiden.

Continuïteit van zorg

- We realiseren per 1 januari 2015 continuïteit van zorg en ondersteuning voor de jeugdigen die al een jeugdzorgindicatie hebben. Ook voor deze groep kijken we of we ondersteuning op een andere, betere manier kunnen vormgeven en meer in kunnen bedden in de eigen omgeving;
- Binnen de overeenkomsten die met aanbieders zijn afgesloten over het aanbod sturen we op vernieuwing van ondersteuningsaanbod in 2015 en worden partijen gestimuleerd om nieuwe werkwijzen verder te ontwikkelen en te implementeren in 2016.

Regionale samenwerking

- In geval van vermoedens van meer specialistische problematiek kan het nodig zijn een expert om advies te vragen. Dit vereist een flexibele inzet van expertise en voorzieningen die nu deel uitmaken van bijvoorbeeld speciaal onderwijs en voorzieningen voor bijvoorbeeld jeugd-GGZ. Die expertise wordt vanuit de Lekstroomregio ingevlogen en naar het kind en school (vindplaats) gehaald.

Jongeren

Jongeren in de leeftijd van 16 tot 27 jaar hebben nog veel ontwikkelingsmogelijkheden. Met de meeste jongeren gaat het goed. Tegelijkertijd zien we nog steeds veel jeugdwerkloosheid, voortijdig schoolverlaten en jongeren met meervoudige problematiek. De transities Jeugd en Participatie noodzaken ons om ons huidige aanbod voor kwetsbare jongeren opnieuw tegen het

licht te houden. We willen de samenwerking tussen WIL, RMC, onderwijs, jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning versterken, door een samenhangende aanpak te ontwikkelen. Doel is maximale en duurzame participatie van jongeren in de samenleving.

Versterking SchoolMaatschappelijk Werk (SMW)

Een belangrijke rol zal weggelegd zijn voor laagdrempelig schoolmaatschappelijk werk. Dit is bedoeld voor vragen door leerlingen, ouders en leerkrachten/intern begeleiders. Bij enkelvoudige problematiek kan de schoolmaatschappelijke werker zelf of met advies/ hulp van externe deskundigen op de vindplaats handelen om de juiste zorg en ondersteuning aan de jongere te bieden. De schoolmaatschappelijk werker is bovendien de 'linking pin' naar de inzet van zwaardere jeugdhulp of zorg in het gezin via het sociale wijkteam.

Continuering onderwijsachterstandenbeleid

We financieren in 2014 voor de tweede keer voorschools educatie aanbod in de kinderopvang. We willen hiermee realiseren dat meer kinderen met een onderwijsachterstand meedoen aan voorschoolse educatie. We werken aan een verbeterde aansluiting: we continueren de overdracht van (volgens een protocol overeengekomen) relevante kindgegevens van de peuterspeelzaal/het kinderdagverblijf naar de basisschool. We realiseren een betere inhoudelijke aansluiting tussen voorschoolse educatie en de vroegschoolse activiteiten (de zogenoemde doorgaande leerlijn in het VVE) op het kinderdagverblijf, de peuterspeelzaal en de basisschool en we maken monitoringsafspraken met de partijen. Ten slotte willen we de ouderbetrokkenheid bij de VVE vergroten.

Voortijdig schoolverlaten

De maatregelen van leerplicht en het Regionaal Meld- en Coördinatiecentrum (RMC) in 2015 richten zich op het voorkomen en bestrijden van verzuim, begeleiden van leerlingen en ouders bij problematisch verzuim of uitval, op de doorstroom van het voortgezet onderwijs (VO) naar middelbaar beroepsonderwijs (MBO), op de begeleiding van 18⁺-ers bij o.a. de studie- en beroepskeuze in het VO en MBO en tot slot op het ondersteunen bij het vinden en vasthouden van een stage- of werkplek bij beroepsgerichte opleidingen.

4. Veiligheid

Ieder kind heeft recht om op te groeien in een veilige omgeving. De waarborg van de veiligheid van kinderen is daarom leidend voor elke (beroeps)kracht die met jeugd werkt. Zij spreken ouders aan op het bieden van een veilige omgeving, of, als dat niet lukt, zorgen ervoor dat een ander dat doet. Wanneer het niet lukt om die veiligheid te bewerkstelligen zal er vanuit het recht op een goede opvoeding ingegrepen moeten worden in de opvoedplicht van de ouders, conform de stappen uit de wettelijke meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.

Activiteiten 2015

Uitrol Save-aanpak

In de provincie Utrecht is ervoor gekozen jeugdbescherming vorm te geven via de Save-aanpak. Deze aanpak, waarbij een strakke regievoering aan de orde is, is in samenwerking met Bureau Jeugdzorg Utrecht in Nieuwegein gestart in 2013. In 2014 en 2015 onderzoeken we hoe Save en CMPG gezamenlijk een lokaal interventieteam kunnen inrichten. De regie op de multiprobleemgezinnen waar Save en CMPG zich mee bezighouden kan van tijdelijke of langdurige aard zijn.

Advies- en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling

Het regionaal Meldpunt Kindermishandeling (AMK) en het Steunpunt Huiselijk Geweld (SHG) worden samengevoegd tot AMHK. De achterliggende gedachte is dat één gezinsgerichte benadering voor alle slachtoffers en daders effectiever en efficiënter is. In 2015 zullen we inzetten op optimale aansluiting van het AMHK op de sociale wijkteams.

Indicatoren

Omschrijving indicator	Streef-waarde 2014	Streef-waarde 2015	Streef-waarde 2016	Streef-waarde 2017	Toelichting
Gebruik jeugdzorgvoorzieningen ¹	n.v.t.	0-meting	- 20%	-30%	
Gebruik schoolmaatschappelijk werk ¹	n.t.b.	0-meting	+ 20%	+ 30%	
Verkorting gemiddelde duur traject ¹	n.v.t.	0-meting	n.t.b.	n.t.b.	
Klanttevredenheid ¹	n.v.t.	0-meting	n.t.b.	n.t.b.	
Recidive na afgerond traject ¹	n.v.t.	0-meting	n.t.b.	n.t.b.	
Aantal bewonersinitiatieven ¹	n.v.t.	0-meting	n.t.b.	n.t.b.	
Aantal mantelzorgers ¹	n.v.t.	0-meting	n.t.b.	n.t.b.	
Dekkend hoogwaardig aanbod voorschoolse educatie	100%	100%	100%	100%	Aantal doelgroepkinderen in ijkjaar 2010 was 214

1) Dit is een nieuwe indicator, die deel uitmaakt van de in Lekstroomverband opgestelde indicatorenset. Omdat het nieuwe taken betreft is een 0-meting niet voorhanden. Die wordt in 2015 gedaan. Reële streefwaarden zullen op basis van de ervaringen in 2015 worden aangereikt.

Vastgesteld beleid

Titel:	Raadsnummer
Beleidsnota PSZ en OAB 2011-2015	2011-325
Beleidskader jeugdhulp 2013-2017	2013-296
Beleidsplan 2014-2018 zorg voor jeugd	2013-475
Verordening Jeugd 2015	Nog vast te stellen in 2014
Beleidsplan jeugdparticipatie	2013-006

Toelichting op de ombuigingsmaatregelen

Slimmer organiseren leerlingenvervoer

We zien mogelijkheden om het leerlingenvervoer efficiënter te laten uitvoeren. We zijn nog bezig met de uitwerking hiervan.

Subsidies scholen

We bouwen de bijdrage voor schoolbegeleiding af. Met de invoering van passend onderwijs per 1 augustus 2014 zijn er nieuwe geldstromen binnen de samenwerkingsverbanden ontstaan waarmee de schoolbegeleidingsactiviteiten kunnen worden bekostigd. Vanwege de langdurige subsidierelatie is dit te realiseren met ingang van 2016. Het jaar 2015 vullen we in door een bedrag vrij te spelen bij het gemeentelijk peuterspeelzaalbudget.

Wat mag het kosten in 2015?

	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Directe lasten	4.673	4.325	19.490	19.008	19.008	19.008
Personele inzet (lasten)	1.830	2.221	2.107	2.085	2.073	2.063
Overige indirecte lasten	5.529	5.260	5.068	4.995	4.790	4.710
Totale lasten	12.032	11.806	26.665	26.088	25.871	25.781
Totale baten	2.191	1.859	1.873	1.873	1.873	1.873
Saldo	-9.841	-9.947	-24.792	-24.215	-23.998	-23.908

Toelichting op de cijfers:

Verskil directe lasten 2014 en 2015

De transitie van de jeugdzorgtaken naar de gemeenten betekent extra middelen vanaf 2015. Voor Nieuwegein gaat het om ruim € 15,1 mln.

Vershil personele inzet 2014 en 2015

Het budget voor personele inzet in 2015 wijkt af van de geraamde inzet in 2014. Dit is o.a. een gevolg van de gewijzigde inzet tussen de programma's onderling. Daarnaast is er t.o.v. vorige jaren een daling in het personeelsbestand van de gemeente.

Vershil overige indirecte lasten 2014 en 2015

De kapitaallasten voor onderwijshuisvesting nemen af t.o.v. 2014. Het gaat om een bedrag van € 121.000. Daarnaast hebben we de taakstelling van € 450.000 op dotaties in onze onderhoudsvoorzieningen in de begroting verwerkt. Een bedrag van € 78.000 komt ten laste van de dotatie in de voorziening voor onderhoud onderwijsgebouwen.

Vershil baten 2014 en 2015

Geen bijzonderheden.

2.1.3B Maatschappelijke Ondersteuning

Hoofddoel: wat willen we bereiken?

Het doel van het programmaonderdeel Maatschappelijke ondersteuning is om 'met elkaar, voor elkaar' een samenleving tot stand te brengen met veerkrachtige, zelfredzame en betrokken bewoners. We doen dit door initiatieven die hieraan bijdragen te ondersteunen en te faciliteren. Daarnaast zorgen we voor ondersteuning voor en participatie van mensen die niet, of niet volledig zelfredzaam zijn. We steken daarbij in op het vergroten van de eigen kracht en gaan uit van wat mensen wèl kunnen. We willen dat mensen meedoen naar eigen vermogen, en indien nodig laagdrempelige ondersteuning krijgen bij het bedenken en realiseren van een passende oplossing. We nemen hierbij onze inwoners als uitgangspunt: we gaan uit van hun behoefte, we hebben nadrukkelijk aandacht voor de meervoudigheid van problemen en we zoeken de oplossingen bij voorkeur dicht bij huis.

Wat willen we bereiken en wat gaan we in 2015 doen?

Vanaf 1 januari 2015 wordt de nieuwe Wmo van kracht waarbij de zelfredzaamheid en participatie van inwoners centraal staat. Dit betekent een uitbreiding van taken met de functies extramurale begeleiding, kortdurende verblijf, vervoer naar begeleiding en begeleiding bij persoonlijke verzorging. De overheveling van deze taken vanuit AWBZ gaat gepaard met minder budget, maar vooral met de opdracht om de zorg effectiever en efficiënter te organiseren. Dit vereist voor zowel nieuwe als bestaande taken een nieuwe werkwijze. Die houdt in dat we meer naar oplossingen zoeken in plaats van aanbod, de omgeving betrekken om de duurzaamheid van die oplossing te vergroten en meer gebruik maken van informele ondersteuning. Daarnaast gaan we 'ontkokeren' en werken aan een integrale aanpak. De doelstellingen en activiteiten op het gebied van Maatschappelijke Ondersteuning overlappen in doelgroep met de programmaonderdelen Jeugd (ouders, 19-23 jarigen) en Participatie, Werk en Inkomen (mensen met een beperking, vrijwillige inzet) en Programma Economie en Vrije tijd (sportstimulering, cultureel aanbod, ondernemers, recreatie en evenementen, vrijwillige inzet). Een voorbeeld hiervan is het integraal oppakken van arbeidsmatige dagbesteding en plaatsingen vanuit de WSW.

De verschillende thema's van dit programmaonderdeel zijn:

1. Meedoen en preventie
2. Brede toegang
3. Passende ondersteuning

1. Meedoen en preventie

Doel: Bevorderen van een veerkrachtige samenleving waarin mensen gezond zijn en samen in staat zijn om bij stress en tegenslag het evenwicht weer te herstellen en terug te keren naar gezondheid en welbevinden.

Gezonde inwoners zijn zelfredzamer en participeren actiever in de samenleving. Inwoners, organisaties en gemeente werken samen aan verbetering van de gezondheidssituatie. Dit gebeurt bijvoorbeeld met de Gezonde Wijk-methodiek op het gebied van de gezonde leefstijl. Hierin hebben inwoners een goede startpositie, zijn veerkrachtig, participeren in de samenleving, is de wijk beweegvriendelijk en groen en is de ondersteuning en zorg toegankelijk.

Preventie is een van de belangrijkste activiteiten in deze pijler. Met activiteiten en programma's proberen we te bewerkstelligen dat mensen gezonder leven, beter en sneller herstellen van een tegenslag en minder snel zwaardere zorg nodig hebben. Mensen die goed in hun vel zitten, zijn meer bereid om iets te doen voor zichzelf en/of een ander of de buurt.

Activiteiten 2015

Gezonde wijken

- Doorontwikkeling Buurtpleinen: Doorontwikkeling Buurtpleinen: ook in Galecop en JWZ werken we aan nieuwe buurtpleinen waar mensen in een prettige omgeving voor ontmoeting, het versterken van hun netwerk en, indien nodig, onderlinge hulp. Professionals kunnen mensen met elkaar in contact brengen.
- We werken met de Gezonde Wijkaanpak in twee woonservicezones in 2015
- We nemen deel aan het Lijfstijlprogramma van een aantal Nieuwegeinse organisaties zoals de gezondheidscentra en de bibliotheek

Omvorming en stimulering vrijwilligerswerk

- We leiden inwoners in de arbeidsmatige dagbesteding toe naar (vrijwilligers-) werk
- We versterken de uitvoering en positie van vrijwilligerswerk in de zorg
- Het Steunpunt Vrijwilligerswerk, Netwerk Vrijwilligers in de Zorg en Steunpunt Mantelzorg werken samen om ervoor te zorgen dat vrijwilligers ondersteund worden en elkaar op een logische plek kunnen ontmoeten
- We gaan mantelzorgers nog beter ondersteunen en bieden meer mogelijkheden voor respijtzorg

2. Brede Toegang:

Een toelichting hierover is opgenomen in de inleiding bij het (hoofd)programma 'Transities Sociaal Domein'

3. Passende ondersteuning

Doel: Voor inwoners met een ondersteuningsbehoefte is er een passende oplossing afgestemd op de behoefte en persoonlijke situatie. Die passende oplossing is niet alleen afhankelijk van de vraag, maar ook van de situatie van de inwoner. Geen twee personen zijn gelijk: bij het vaststellen van de oplossing dient dan ook rekening te worden gehouden met de kwetsbaarheid van mensen, die specifieke voorwaarden aan de omgeving en de ondersteuning stelt. We zorgen ervoor dat voor zowel bestaande als nieuwe gebruikers gebruik kunnen maken van de mogelijkheden voor passende ondersteuning. Die wordt zoveel mogelijk gevonden of aangeboden in de eigen omgeving.

Activiteiten 2015

Nieuwe doelgroepen

Per 1 januari heeft de gemeente de formele verantwoordelijkheid voor het verzorgen van passende ondersteuning voor nieuwe doelgroepen.

- We ondersteunen mensen bij het zelfstandig leven (voormalige AWBZ-functie begeleiding). Hierbij gaat het om bijvoorbeeld hulp bij het voorzien in eerste levensbehoeften, de financiën, het uit kunnen voeren van taken rondom het huis en het zichzelf kunnen verzorgen.
- We ondersteunen mensen bij het participeren in de samenleving (voormalige AWBZ-functie dagbesteding). Hierbij gaat het onder andere om deelname aan vrijwilligerswerk, sociale contacten buitenshuis en deelname aan georganiseerde activiteiten. We werken aan één regeling voor de onderkant van de arbeidsmarkt waarbij arbeidsmatige dagbesteding, beschut werken en werken met begeleiding vanuit een integrale blik worden gezien. Dat vereist een nauwe afstemming met WIL;
- Qua aanbod kan gebruik worden gemaakt van innovatieve welzijns- en zorgarrangementen, waarbinnen inwoners, vrijwilligers en organisaties samenwerken aan passende oplossingen;
- Waar nodig zorgen we voor passend vervoer.

Continuïteit van zorg

- We passen het overgangsrecht toe voor inwoners die een indicatie vanuit de AWBZ hebben. Ook voor deze groep kijken we of we ondersteuning op een andere, betere manier kunnen vormgeven en meer in kunnen bedden in de eigen omgeving;
- Binnen de overeenkomsten die met aanbieders zijn afgesloten over het aanbod sturen we op vernieuwing van ondersteuningsaanbod in 2015 en worden partijen gestimuleerd om nieuwe werkwijzen verder te ontwikkelen en te implementeren in 2016.

WTCG

Op grond van de Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten (Wtcg) en de Regeling compensatie eigen risico (Cer) konden chronisch zieken en gehandicapten in aanmerking komen voor verschillende landelijke regelingen die hen tegemoetkamen in hoge zorgkosten. In juni 2014 heeft de Eerste Kamer een wet tot afschaffing van de Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten (Wtcg) en Regeling compensatie eigen risico (Cer) aangenomen. Gemeenten krijgen de bevoegdheid en budget van het Rijk om ter vervanging van de Wtcg en Cer een nieuwe compensatieregeling te ontwikkelen. In 2014 ontwikkelt de gemeente Nieuwegein een nieuwe compensatieregeling voor chronisch zieken en gehandicapten met een laag inkomen, die per 1 januari 2015 in werking treedt.

Volwasseneneducatie

Volwasseneneducatie bestaat uit basiseducatie op gebied van taal. Jaarlijks wordt een contract gesloten met het ROC Midden Nederland voor trajecten NT2, alfabetisering en NT1 voor

laaggeletterden. Dit gebeurt vanaf 2012 in Lekstroomverband. De Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB) schreef tot 1 januari 2015 voor dat de rijksmiddelen bij het ROC moeten worden besteed. Vanaf 2015 biedt de WEB de mogelijkheid om de inkoop bij ROC af te bouwen; vanaf 2018 is er sprake van een vrije markt. Het ROC stopt haar dienstverlening op gebied van educatie per 2018 volledig. De gemeente Utrecht is per 2015 de centrumgemeente op het gebied van educatie voor de gehele arbeidsmarktregio, en daarmee verantwoordelijk voor het opstellen van een regionaal plan en de overeenkomst met het ROC MN op basis van de input van de diverse subregio's. Dit volgt in het najaar van 2014.

- In 2015 zullen we in Lekstroomverband naast de bekende educatie bij het ROC een aantal pilots uitvoeren met andere taalaanbieders ter voorbereiding op het loslaten van de gedwongen winkelnering bij het ROC. Dit doen we in samenwerking met WIL.
- Ook bekijken we de mogelijkheden voor meer informele taaleducatie zoals de taalmaatjes en praatgroepen van MOvector, Vluchtelingenwerk en andere organisaties.
- De bibliotheek onderzoekt haar mogelijkheden om bij te dragen aan het ondersteunen van anderstaligen en laaggeletterden. Doel is om deze activiteiten met vrijwilligers meer op elkaar af te stemmen om elkaar te kunnen versterken en de dienstverlening te verbreden. Deze vormen van educatie bieden tevens veel mogelijkheden voor vrijwillige inzet van inwoners.

Complexe Multiprobleemgezinnen (CMPG)

We continueren de aanpak CMPG. CMPG richt zich op alle huishoudens waar sprake is van complexe multiproblematiek. Kern van de aanpak is dat de regie over de ketensamenwerking door een gemeentelijke regisseur wordt uitgevoerd, op basis van het principe 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur. Er is sprake van een gecombineerde inzet van zorg en handhaving. Het doel van de gemeentelijke multiprobleemaanpak is om meer greep te krijgen op hardnekkige problematiek en zorgmijndend gedrag. De aanpak ontwikkelt daarbij voortdurend mee met de uitvoeringspraktijk. Zo zal in 2015 speciale aandacht uitgaan naar de verbinding met de sociale wijkteams en de SAVE-aanpak binnen jeugdhulp.

Het team CMPG voert niet in alle gevallen zelf regie, maar heeft tevens een lokale, regionale en landelijke adviesfunctie ('incidentele casuïstiek') waar in 2014 veelvuldig vraag naar is geweest. De verwachting is dat die rol in 2015 nog verder zal toenemen. CMPG zal daarnaast een vanuit de praktijk gestuurde bijdrage blijven leveren aan gemeentelijke doelstellingen op het gebied van participatie, jeugd en maatschappelijke ondersteuning, maar ook veiligheid en leefbaarheid.

Indicatoren

Omschrijving indicator	Realisatie 2013	Streefwaarde 2015	Streefwaarde 2016	Streefwaarde 2017
Gebruik maatwerkvoorzieningen ¹⁾	n.v.t.	0-meting	- 20%	-30%
Gebruik algemene voorzieningen ¹⁾	n.v.t.	0-meting	+ 20%	+ 30%
Gemiddelde duur traject ¹⁾	n.v.t.	0-meting	n.t.b.	n.t.b.
Klanttevredenheid ¹⁾	n.v.t.	0-meting	n.t.b.	n.t.b.
Recidive na afgerond traject ¹⁾	n.v.t.	0-meting	n.t.b.	n.t.b.
Aantal bewonersinitiatieven ¹⁾	n.v.t.	0-meting	n.t.b.	n.t.b.
Aantal mantelzorgers ¹⁾	n.v.t.	0-meting	n.t.b.	n.t.b.
Deelname vrijwilligerswerk	48%	50%	52%	53%
Aantal buurtpleinen ¹⁾	3	4	5	5
Aantal gezinnen onder regie van CMPG	50 (1-8-2014)	60	60	60

1). Dit is een nieuwe indicator, die deel uitmaakt van de in Lekstroomverband opgestelde indicatorenset. Omdat het nieuwe taken betreft is een 0-meting niet voorhanden. Die wordt in 2015 gedaan. Reële streefwaarden zullen op basis van de ervaringen in 2015 worden aangereikt.

Vastgesteld beleid

Titel:	Raadsnummer
Beleidskader Wmo (Welzijn)-Gezondheid	2014-179
Verordening WMO 2015	Nog vast te stellen
Voortzetting integrale aanpak multiproblematiek	2011-332
Beleid armoedebestrijding	Nog vast te stellen

Toelichting op de ombuigingsmaatregelen

Andere opzet doelgroepenvervoer

Samen met een aantal andere gemeenten werken wij aan een andere opzet van het doelgroepenvervoer. Het gaat dan om regionale bundeling van inkoop en beheer van doelgroepen vervoer Wmo, Awbz en leerlingenvervoer met alle BRU gemeenten (of meer) inclusief Utrecht. Hiermee verwachten we een structurele kosten reductie van € 140.000 met ingang van 2017.

Beëindiging beleidsontwikkeling GGD

Door gemaakte afspraken kan de beleidsontwikkeling van de GGD niet worden beëindigd. In plaats daarvan hebben we in de gereserveerde middelen voor de GGD in onze begroting €30.000 kunnen vrijspelen.

Wat mag het kosten in 2015?

	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Directe lasten	11.648	13.882	18.699	18.730	18.590	18.590
Personele inzet (lasten)	2.404	2.333	2.754	2.497	2.461	2.440
Overige indirecte lasten	220	236	189	183	182	180
Totale lasten	14.272	16.451	21.642	21.410	21.233	21.210
Totale baten	2.792	1.629	1.114	1.093	1.093	1.093
Saldo	-11.480	-14.822	-20.528	-20.317	-20.140	-20.117

Toelichting op de cijfers:

Vershil directe lasten 2014 en 2015

Het budget voor de directe lasten in 2015 is voor dit programmaonderdeel ongeveer € 4.817.000 hoger dan in de begroting 2014. Vanaf 2015 voeren we als gemeente de nieuwe WMO uit, inclusief taken die voorheen onder de AWBZ vielen. Dit betekent dat we als gemeente meer taken en verantwoordelijkheden krijgen. Hiervoor ontvangen we ook extra middelen, in 2015 een bedrag van € 7.028.000. Tegelijkertijd zijn er nog 2 mutaties m.b.t. onze bestaande WMO taken. De integratie uitkering voor de WMO is in 2013 en 2014 toegenomen. Deze toename hadden we nog niet verwerkt in de WMO budgetten. Het gaat om een structurele toename van € 781.000. Daar tegenover staat een korting opgelegd vanuit het rijk op het budget voor huishoudelijke verzorging van 32%. Dit komt neer op een afname van € 1.281.000. Per saldo komen deze wijzigingen uit op een toename van het WMO budget van € 6.528.000.

In 2014 was er sprake van incidentele bezuinigingen, zoals opgenomen in de Voorjaarsnota 2014. Voor programmaonderdeel Maatschappelijke Ondersteuning gaat het om een bedrag van € 1.055.000 (maatschappelijke stages € 40.000, kanteling WMO € 500.000, aanbesteding hulpmiddelen WMO € 400.000, Nieuwegein beweegt € 65.000, centrum Jeugd en Gezin € 50.000). In 2014 hebben we ons voorbereid op de transities in het sociaal domein. Hiervoor was in 2014 een incidenteel budget van € 1.933.000 beschikbaar.

De gemeente is niet verantwoordelijk voor de inburgering van nieuwkomers. In 2014 hadden we hier als gemeente nog wel middelen voor geraamd, in 2015 niet meer. Dit betekent een afname van het budget van € 603.000.

Vershil personele inzet 2014 en 2015

Het budget voor personele inzet in 2015 wijkt af van de geraamde inzet in 2014. Dit is o.a. een gevolg van de gewijzigde inzet tussen de programma's onderling. Daarnaast is er t.o.v. vorige jaren een daling in het personeelsbestand van de gemeente.

Vershil overige indirecte lasten 2014 en 2015

Geen bijzonderheden.

Vershil baten 2014 en 2015

De afname van de geraamde baten wordt verklaard door het beëindigen van de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor inburgering van Nieuwkomers (€ - 568.000).

2.1.3C Participatie, Werk en Inkomen

Hoofddoel: Wat willen we bereiken?

We willen maximale participatie bevorderen voor mensen met en zonder beperking, en voor mensen met een minimuminkomen. De doelstellingen en activiteiten op het gebied van Participatie overlappen in doelgroep met de programmaonderdelen Jeugd (ouders, 18-23 jarigen) en Maatschappelijke ondersteuning (mensen met een beperking en meervoudige problematiek) en programma Economie en Vrije tijd (werkgelegenheid, vrijwillige inzet). Voorbeelden hiervan zijn de aanpak 'Kwetsbare jongeren' en het integraal oppakken van arbeidsmatige dagbesteding.

Op 1 januari 2015 wordt de Participatiewet ingevoerd. Kern van de wet is dat mensen meedoen naar vermogen. De Participatiewet vervangt de Wet werk en bijstand. De Wajong wordt aangescherpt. Alleen wie duurzaam en volledig arbeidsongeschikt is komt er nog voor in aanmerking. Jongegehandicapten die gedeeltelijk en/of tijdelijk arbeidsongeschikt zijn kunnen een beroep doen op de Participatiewet. Verder regelt de Participatiewet dat gemeenten, UWV en werkgevers meer gaan samenwerken in de arbeidsmarktregio (Utrecht Midden) en de dienstverlening aan werkgevers versterken. In het kader van de Participatiewet moeten gemeenten de inzet van loonkostensubsidie en beschut werk gaan vormgeven. Parallel met de invoering van de Participatiewet wordt op 1 januari 2015 de Wet maatregelen Wwb ingevoerd. In dit kader worden verplichtingen van mensen die een beroep doen op de Participatiewet (en de handhaving daarvan) geharmoniseerd. Hieronder valt ook de verplichting tot het verrichten van onbeloonde maatschappelijk nuttige activiteiten (tegenprestatie). Tot de Wet maatregelen Wwb behoort ook de invoering van de kostendelersnorm (de uitkering wordt lager naarmate meer mensen hoofdverblijf hebben in dezelfde woning) en de afschaffing van de aparte uitkeringsnorm voor alleenstaande ouders. De invoering van de Wet maatregelen Wwb wordt eveneens door WIL verzorgd. Verder regelt de Wet maatregelen Wwb een aantal zaken dat van invloed is op het armoedebeleid.

Na de crisis van de afgelopen jaren verwachten we in de komende jaren een (licht) herstel van de arbeidsmarkt. We maken optimaal gebruik van de kansen die zich in deze periode zullen voordoen om de uitstroom uit de uitkering te bevorderen. Daarom sturen we samen met onze belangrijkste uitvoerder, Werk en Inkomen Lekstroom (WIL), op zowel de vraagkant (werkgevers) als de aanbodkant (werkzoekenden) om zo veel mogelijk mensen naar werk te laten doorstromen. En mensen met een grote afstand tot werk krijgen indien nodig begeleiding.

Ondanks de verwachting van een licht herstel op de arbeidsmarkt, blijven de kansen op arbeidsparticipatie voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt de komende jaren beperkt. Daarom zorgen we voor een stevige verankering van werk en inkomen binnen de transitie WMO en Jeugd, door te focussen op preventie, versterking van eigen kracht en een integrale brede toegang. Daarmee willen we bereiken dat de diverse facetten, die in de persoonlijke situatie van inwoners een rol spelen, voldoende aandacht krijgen. Door versterken van vrijwilligerswerk, ook in het kader van re-integratie, willen we mensen actief houden in de samenleving.

Nu in juli 2014 de Eerste Kamer een definitief besluit heeft genomen over de tegenprestatie, werken we uit hoe wij dit gaan vormgeven. We gaan actief op zoek om de tegenprestatie vorm te geven binnen de wettelijke interpretatieruimte. Hierbij hebben we oog voor de persoonlijke omstandigheden van mensen.

Met de herziening van het armoedebeleid willen we bereiken dat onder andere gezinnen met kinderen en een minimuminkomen zo goed mogelijk kunnen meedoen in de maatschappij. We willen de beschikbare middelen slim inzetten, zodat deze zo veel mogelijk ten goede komen aan de inwoners. Ook hierbij zijn preventie, de inzet van vrijwilligers en een goede samenwerking met onze partners noodzakelijk om schulden en armoedeproblematiek te voorkomen.

Activiteiten in 2015

SPEERPUNT College 2015: *Participatie / Werk en Inkomen*

Optimale uitstroom:

- Aan de vraagkant van de arbeidsmarkt zetten we samen met WIL in op een goede dienstverlening aan werkgevers door het werkgeversservicepunt (wgs) uit te bouwen. We maken maximaal gebruik van Social Return on Investment (SROI) en van onze lokale en regionale contacten met werkgevers (zie ook programmaonderdeel 'economie').

Specifiek voor mensen met een beperking realiseren we garantiebanen en beschut werk, door verzilvering van de in het sociaal akkoord gemaakte afspraken. Er vindt een onderzoek plaats naar de toekomstige uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw).

- Aan de aanbodkant van de arbeidsmarkt vinden we het belangrijk om zicht te hebben op de talenten en potenties van de cliënten van WIL en op de mogelijkheden om ze aan te laten sluiten bij de moderne wensen van de arbeidsmarkt: WIL voert een scherpe analyse uit van (de capaciteiten van) haar klanten om een zorgvuldige en succesvolle plaatsing op werk mogelijk te maken; ook kijkt WIL naar de eigen organisatie: met het oog op de flexibilisering van de arbeidsmarkt screent WIL haar eigen dienstverlening en werkprocessen op eventuele belemmeringen voor werklozen om tijdelijke banen te accepteren. Voorts sturen wij op een verdere verbetering van de dienstverlening van WIL aan haar bestaande en nieuwe klanten.

Brede toegang:

Met het zicht op de uitvoering van de Participatiewet is WIL regionaal georiënteerd. Tegelijkertijd willen we integrale oplossingen dicht bij huis bieden voor inwoners die problemen hebben op meerdere domeinen. In 2015 bouwen we voort op de afspraken met WIL over het samenspel in de brede toegang op de terreinen werk, inkomen, zorg, welzijn en jeugd. Het gaat om preventie, samenwerking in het sociale wijkteam, de werkwijze van professionals, informatieverstrekking bij wijkservicepunten en signalering van meervoudige problematiek.

- In het najaar van 2014 is een pilot gestart waarin WIL samenwerkt in een sociaal wijkteam, waarin integrale oplossingen met en voor inwoners worden gezocht op de terreinen WMO, jeugd en werk en inkomen. De ervaringen uit deze pilot vormen de basis voor de samenwerking met WIL in alle sociale wijkteams in 2015.

Toekomstige uitvoering WSW

Een belangrijk gevolg van de invoering van de Participatiewet is dat er met ingang van 1 januari 2015 geen nieuwe instroom in de WSW (sociale werkvoorziening) meer mogelijk is. De huidige WSW-werknemers behouden hun rechten. De uitvoering van de Wsw is op dit moment ondergebracht bij PAUW Bedrijven (een GR samen met IJsselstein, Lopik, De Ronde Venen, Stichtse Vecht en Vianen). Het bestaande uitvoeringsmodel is daardoor niet houdbaar. In 2014 heeft door de genoemde gemeenten een eerste verkennend onderzoek plaatsgevonden naar alternatieve scenario's voor de uitvoering van de Wsw. In 2015 zal nader onderzoek moeten plaatsvinden, waarna in de loop van 2015 besluitvorming kan plaatsvinden in de raden.

Armoedebeleid

Eind 2014 heeft de raad het Beleidsplan armoedebeleid 2015-2018 en de Verordening Individuele inkomenstoeslag vastgesteld. In 2015 wordt het nieuwe beleid geïmplementeerd. Hoofdlijnen van het nieuwe beleid zijn sterke inzet op preventie, laagdrempelige toegang tot de voorzieningen en het versterken van de samenwerking met maatschappelijke partners en particuliere initiatieven. Daarnaast wordt in 2015 verkend of het wenselijke is om de U-pas na 1 juli 2015 nog voort te zetten, of dat er een vervangende regeling voor dit instrument wordt ontwikkeld dat mogelijk beter aansluit op de behoeften van de doelgroep.

Schuldhelpverlening

In 2015 ligt de focus op het verkorten van de termijnen voor het afhandelen van de verzoeken om schuldhelpverlening, zodat deze in ieder geval in 100% van de gevallen binnen de wettelijke termijnen liggen. Daarnaast wordt stevig ingezet op preventie, voorlichting en vroegsignalering, zodat we mensen eerder in beeld krijgen en vroegtijdig kunnen ondersteunen als dat nodig is. Dit vraagt om samenwerking tussen de gemeente, WIL en lokale organisaties die zich inzetten voor minima en mensen met schulden.

Doorlichting huidig aanbod voor kwetsbare jongeren

Jongeren in de leeftijd van 16 tot 27 jaar hebben nog veel ontwikkelingsmogelijkheden. Met de meeste jongeren gaat het goed. Tegelijkertijd zien we nog steeds veel jeugdwerkloosheid, voortijdig schoolverlaten en jongeren met meervoudige problematiek. De transities Jeugd en Participatie noodzaken ons om ons huidige aanbod voor kwetsbare jongeren opnieuw tegen het licht te houden. We willen de samenwerking tussen WIL, RMC, onderwijs, jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning versterken, door een samenhangende aanpak te ontwikkelen. Doel is maximale en duurzame participatie van jongeren in de samenleving.

Werk en inkomen algemeen

Naast de projectmatige aansturing, zoals hierboven beschreven, neemt de reguliere aansturing van WIL een belangrijke plaats in beslag. Binnen deze reguliere aansturing hebben we speciale aandacht voor:

- Economische participatie: de economie begint langzaam aan te trekken. Wij willen de klanten van WIL maximaal toegerust zijn om kansen die zich voordoen op het gebied van de arbeidsmarkt te kunnen grijpen. WIL voert periodiek een scherpe screening uit op haar klanten om de participatiekansen van de klanten goed te benutten. De eerste grootschalige screening vond plaats in 2014. Met de gecombineerde inspanningen van het re-integratiebudget (bestemd voor o.a. opleidingen), SROI (waarmee de gemeente eisen stelt aan de door haar gefinancierde uitvoerders) en het werkgeversservicepunt (dit onderdeel van WIL onderhoudt de contacten met de werkgevers) willen we de uitstroom naar (tijdelijk en vast) werk bevorderen.
- Kwaliteit van dienstverlening: we vinden het belangrijk dat klanten zich respectvol behandeld voelen, dat de wetten, regels, rechten en plichten helder en gelijk zijn voor elke burger (zowel in de schriftelijke als in de verbale communicatie). Met de instroom van de meer kwetsbare burgers vanaf 1 januari 2015 is de invulling van 'kwaliteit van dienstverlening' een belangrijke uitdaging in de komende jaren.

Indicatoren

	Realisatie 2014	Streefwaarde 2015	Streefwaarde 2016	Streefwaarde 2017	Toelichting
Het aantal plaatsingen van klanten bij werkgevers op regulier werk, werkervaringsplaats, participatieplaats, tegenprestatie en beschut werk ¹	500	550	n.t.b.	n.t.b.	
Het aantal plaatsingen van klanten in het kader van Social Return on Investment ¹	25	50	n.t.b.	n.t.b.	
Tevredenheid van werkgevers over WIL ¹ (0= zeer slecht, 10 = uitstekend).	6	7	n.t.b.	n.t.b.	
Instroompercentage: het aantal aanvragen dat wordt toegekend afgezet tegen het totaal aantal aanvragen ¹	33%	32%	n.t.b.	n.t.b.	
Preventiequote ¹	56%	58%	n.t.b.	n.t.b.	
Gemiddelde duur van de uitkering van klanten (verdeeld naar klantgroep) ¹	52% < 2 jaar 27% > 5 jaar	53% < 2 jaar 25% > 5 jaar	n.t.b.	n.t.b.	
Uitstroom uit WWB uitkering naar zelfstandig beroep of bedrijf, regulier werk, of gesubsidieerd werk (verdeeld naar klantgroep) ¹	20%	20%	n.t.b.	n.t.b.	
Gebruik minimaregelingen t.o.v. 2014 (te meten aan de hand van het percentage bereik)	n.t.b.	+ 5%	n.t.b.	n.t.b.	
Percentage afgehandelde aanvragen bijzondere bijstand met een doorlooptijd < 8 weken ¹	95%	100%			
Effectiviteit schuldsanering: aantal dossiers dat wordt afgesloten op totaal aantal dossiers	25%	27%	n.t.b.	n.t.b.	
Wachttijd tot het eerste gesprek ¹		100% < 8 weken, 80% < 4 weken			
Bekendheid van klanten met de beschikbare regelingen tov 2014 ¹	>60%	+5%	n.t.b.	n.t.b.	

1) Dit is een nieuwe indicator, die deel uitmaakt van de in Lekstroomverband opgestelde indicatorenset. Reële streefwaarden voor 2016 e.v. zullen op basis van de ervaringen in 2015 worden aangereikt.

Vastgesteld beleid

Titel:	Raadsnummer
Beleidsplan armoedebestrijding	Nog vast te stellen in 2014
Meerjarenbegroting Werk en inkomen Lekstroom 2015-2018	Zienswijze raad nog in te dienen
Programmabegroting Pauw	Nog vast te stellen in 2014
Verordening Langdurigheidstoelage	2012-019
Beleidsplan Schuldhulpverlening	2012-211
Participatieverordening WIL	2013-378
Afstemmingsverordening WWB WIL	2013-119
Verordening toelagen WWB WIL	2013-119
Afstemmingsverordening IOAW en IOAZ WIL	2013-119
Verordening Handhaving WIL	2013-119
Verordening tegemoetkoming kosten kinderopvang WIL	2014-056
Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive	2013-135
Gemeenschappelijke regeling WIL	2012-337
Businesscase WIL	2012-337

Wat mag het kosten in 2015?

	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Directe lasten	26.899	27.909	30.966	29.614	28.732	28.055
Personele inzet (lasten)	2.255	1.479	623	623	623	623
Overige indirecte lasten	0	0	0	0	0	0
Totale lasten	29.154	29.388	31.589	30.237	29.355	28.678
Totale baten	21.974	21.445	18.175	17.128	16.451	15.773
Saldo	-7.180	-7.943	-13.414	-13.109	-12.904	-12.905

Toelichting op de cijfers:

Vershil directe lasten 2014 en 2015

In de begroting 2015 hebben we voor de BUIG-uitkeringen aansluiting gezocht bij de begroting 2015 van WIL. Dit betekent voor de directe lasten een verhoging van het budget van € 2.225.000. Deze verhoging is een gevolg van een groter beroep op met name de Wet werk en Bijstand (WWB). De economische crisis is een belangrijke oorzaak voor dit groter beroep. De verhoging van het budget is budgettair neutraal opgenomen in onze begroting. Wij gaan er vanuit dat alle kosten in het kader van BUIG gefinancierd worden uit de daarvoor bestemde rijksmiddelen. Dit baseren wij op onze ervaringen van de laatste jaren.

De begroting 2015 van WIL liet ook zien dat de organisatiekosten van WIL toenemen. Het gaat voor 2015 om een bedrag van € 1.104.000. Ook hier is sprake van hogere kosten als gevolg van een groter beroep op met name de WWB.

Het rijksbudget voor re-integratie is in 2015 lager dan in 2014. Het verschil is € 251.000.

Vershil personele inzet 2014 en 2015

Het budget voor personele inzet in 2015 wijkt af van de geraamde inzet in 2014. Dit is o.a. een gevolg van de gewijzigde inzet tussen de programma's onderling. Daarnaast is er t.o.v. vorige jaren een daling in het personeelsbestand van de gemeente.

Vershil overige indirecte lasten 2014 en 2015

Geen bijzonderheden.

Vershil baten 2014 en 2015

Voornaamste reden voor lagere baten in 2015 is dat de rijksbijdragen voor de sociale werkvoorziening en voor re-integratie niet meer via een specifieke uitkering lopen, maar als een integratie uitkering binnen het gemeentefonds. Dit betekent een lager budget van € 5.625.000. Tegenover deze afname van baten staat een verwachte toename voor de BUIG-uitkeringen (€ 2.225.000). Zie ook de toelichting hierboven bij de lasten.

2.1.4 Economie en Vrije tijd

Het programma Economie & Vrije Tijd is een programma die direct betrekking heeft op het Sociaal Domein. Kern van onze inzet in het Sociaal Domein is het bevorderen van de participatie en zelfredzaamheid van onze inwoners. Dat doen we door in te zetten op het versterken van de eigen kracht (het vermogen om problemen het hoofd te bieden), op het bevorderen van meedoen ((vrijwilligers)werk, onderwijs) in de samenleving naar eigen vermogen, en op het ombuigen van het gebruik van voorzieningen (zo licht, kort en dichtbij als mogelijk). Daarnaast nemen we de inspanningsverplichting op ons om ervoor te zorgen dat niemand hierbij buiten de boot valt.

Hoofddoel: wat willen we bereiken met het programma?

Het doel van het programma economie en vrije tijd is om een bijdrage te leveren aan een samenleving met veerkrachtige, gezonde en betrokken inwoners en ondernemers. Het programma is gericht op meedoen, ontmoeten en (letterlijk) in beweging komen. Deze factoren dragen in belangrijke mate bij aan het welzijn van inwoners, maar ook aan het versterken van netwerken, het tegengaan van eenzaamheid en het vergroten van de zelfredzaamheid. Een gezonde economie, goede werkgelegenheid en een aantrekkelijk aanbod aan mogelijkheden voor vrijetijdsbesteding vormen samen een basis waar de programma's maatschappelijke ondersteuning, jeugd en participatie op gaan rusten. Onze rol hierbij is om waardevolle initiatieven te ondersteunen, stimuleren en faciliteren. In bepaalde gevallen hebben wij de lead.

De verschillende onderdelen van het programma zijn:

- Economie: Economische visie, Detailhandel, Binden en verbinden van ondernemers, Gezonde kantorenmarkt, Bedrijvenpark Het Klooster, Herstructurering bedrijventerreinen;
- Vrije tijd: Sport & bewegen, Cultuur, Bibliotheek, Theater, Cultuureducatie, Amateurkunst, Beeldende kunst, Media, Recreatie, toerisme & evenementen, Erfgoedinstellingen.

Economie

Doel:

Een sterke economie is één van de belangrijkste voorwaarden om te kunnen blijven bouwen aan een sociale gemeente. Het hebben van een baan in een veilige en prettige omgeving draagt in belangrijke mate bij aan het welzijn van mensen. Werk zorgt voor financiële zekerheid, leidt tot sociale contacten en versterkt de eigenwaarde. Een sterke economie en economische groei zijn niet langer vanzelfsprekend en vraagt om een gezamenlijke inspanning. Flexibiliteit en durf om kansen te zien en te benutten zijn daarbij, meer dan voorheen, belangrijke uitgangspunten. Ondernemers zijn belangrijk voor ons. Ze bieden werkgelegenheid en daarmee ook welvaart en welzijn voor onze inwoners. Concreet willen we het Nieuwegeins ondernemersklimaat verbeteren en onze positie in de economie van Midden Nederland verder versterken. Uitgangspunt hierbij is: 'ondernemers moeten kunnen ondernemen'. We blijven daarom streven naar het verminderen van onnodige regelgeving. Ondernemers kunnen terecht bij een vast aanspreekpunt in de gemeente. We denken in kansen en mogelijkheden.

Daarnaast zetten we in op het versterken van de bestaande relaties met het bedrijfsleven en de binding van bedrijven aan de stad. Wij geloven in onderlinge samenwerking. Dit maakt ondernemers sterker. De gemeente kan een belangrijke rol vervullen in het tot stand brengen van deze verbindingen. Dit staat ook verwoord in de in 2011 vastgestelde Economische visie Nieuwegein.

Wat gaan we doen in 2015?

SPEERPUNT College 2015: *Economische visie en Samenwerken met de stad*

In 2015 maken we samen met de samenleving een economische visie. Sinds het verschijnen van de huidige economische visie hebben er in Nieuwegein op diverse terreinen van de economie grote veranderingen plaatsgevonden. Denk aan: structurele kantorenleegstand, opkomst van internetwinkels, veroudering van onze bedrijventerreinen etc. etc. Een economische visie geeft aan hoe we als gemeente Nieuwegein om willen gaan met deze omstandigheden. Welke kansen liggen er? Welke bedreigingen komen er op ons af. Wat worden onze ambities? Dat soort vragen wordt in een economische visie beantwoord.

SPEERPUNT College 2015: Kantorenaanpak 2^e fase

Het doel van het programma aanpak lege kantoren, tweede fase' (2014-028) is het terugbrengen van de leegstand om daarmee de leefbaarheid en of vestigingsklimaat te verbeteren. Het jaar 2015 staat in het teken van de uitwerking. Zo blijven we individuele kantorentransformaties faciliteren. We continueren de gebiedsgerichte benadering in Rijnhuizen. Daarnaast kijken we welke doelgroepen (zorg, ouderen, stijgers, starters) nog meer kunnen landen in lege kantoorpanden. Wij blijven onze netwerken op dit dossier uitbreiden om daarmee de verbindende rol gestand te kunnen blijven doen. Bij het werken aan een gezonde kantorenmarkt werken we veelal samen met de Provincie Utrecht en met marktpartijen.

Wij blijven in BRU/U-10 verband regionaal samenwerken op het gebied van de gezonde kantorenmarkt, herontwikkeling van bedrijventerreinen en voorkomen van toenemende leegstand in de detailhandel. Door de gezamenlijke regiobestuurders is aangegeven dat er voor 2015 ook meer energie zal worden gestoken in gezamenlijke economische profilering. De regio Utrecht is zowel in 2012 als in 2013 door de Europese Commissie uitgeroepen tot de meest competitieve regio. Deze kwaliteit kan verder worden uitgenut in de economische promotie en acquisitie van de regio.

De Provincie heeft het gezond maken van de kantorenmarkt als een belangrijke prioriteit aangeduid. In 2015 maakt de Provincie in samenwerking met de gemeenten de 'thematische structuurvisie kantoren'. Dit is een nadere uitwerking van de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie.

SPEERPUNT College 2015: Het Klooster – promotie en acquisitie & inpassing Hollandse waterlinie

Om de uitgifte in Bedrijvenpark Het Klooster te bevorderen breiden we de promotie- en acquisitieactiviteiten uit. Op basis van een gericht promotie- en acquisitieplan gaan we aan de gang. Naast een regionale benadering gaan we meer dan voorheen ook landelijk opereren. Een proactieve en persoonlijke benadering is daarbij het uitgangspunt. Daarnaast breiden we ons netwerk verder uit. Het gaat om kennen en gekend worden. Tenslotte breiden we onze promotie- en acquisitieactiviteiten uit van regionale naar landelijke schaal.

Detailhandel

Uiterlijk eerste kwartaal 2015 is de evaluatie van Verordening winkeltijden gereed. De Verordening is dan een jaar operationeel. In de evaluatie gaan we onder andere in op de werkgelegenheidseffecten, invoering betaald parkeren, bezoekersstromen en het daadwerkelijk gebruik van de verordening door winkeliers. Door middel van een enquête (inwonerspanel) bevragen we de Nieuwegeinse inwoners over het gebruik van de koopzondagen.

Binden en verbinden van ondernemers

- In 2014 hebben we ondernemerslunches georganiseerd. Hierin maken we kennis en praten we steeds een andere doelgroep. Zo hebben we gesproken met buitenlandse bedrijven, snel groeiende bedrijven en pas gevestigde Nieuwegeinse bedrijven. Deze activiteit zetten we voort in 2015.
- Ook bedrijfsbezoeken worden voortgezet, zowel ambtelijk als bestuurlijk. Het is een informele en laagdrempelige manier om nader kennis te maken. Het geeft een goed beeld van wat ondernemers ervaren in het gemeentelijk ondernemersklimaat. Vaste onderwerpen die tijdens de bezoeken besproken worden zijn of bedrijven vacatures hebben, wat de mogelijkheden zijn om daarbij cliënten van de WIL te plaatsen, of men met andere Nieuwegeinse bedrijven samenwerkt en of men lid is van ondernemersverenigingen. Daarnaast komen tijdens de bezoeken specifieke zaken aan de orde die spelen in de branche, bij het bedrijf of in het gebied. Uiteraard worden actuele vragen direct na afloop van het bedrijfsbezoek uitgezet bij collega's of bij de WIL.

Herstructurering bedrijventerreinen

Het op peil houden van de kwaliteit van de bedrijventerreinen is vanuit economisch oogpunt een belangrijk thema. De huidige bestuurlijke lijn op de Liesbosch zetten we voort. Nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen kunnen daar pas plaatsvinden nadat er infrastructurele maatregelen zijn getroffen. De kosten voor de infrastructurele maatregelen zijn voor rekening van de private partijen. De Provincie en de gemeente Houten zijn nadrukkelijk betrokken in het proces. In 2015 willen wij concrete ontwikkelafspraken kunnen maken met de Provincie en de private partijen. De basis daarvoor ligt in het in medio 2014 uitgevoerde verkeersonderzoek. Dit onderzoek is uitgevoerd in samenwerking met de Provincie en de gemeente Houten.

Indicatoren

Omschrijving indicator	Realisatie 2013	Streef-waarde 2014	Streef-waarde 2015	Streef-waarde 2016	Streef-waarde 2017	Toelichting
Totale werkgelegenheid ¹⁾	40.487	- ²⁾	40.500	41.000	41.500	
Meters kantoren aan de voorraad onttrokken en vermindering van het aanbod	42.000	20.000	20.000	20.000	20.000	
Aantal bedrijfsbezoeken, ondernemersbijeenkomsten en themalunches		- ²⁾	65	70	75	

1) De indicator over de waardering van het ondernemingsklimaat is verwijderd. De omvang van het ondernemerspanel was zover teruggelopen dat er geen representatieve gegevens meer konden worden verkregen. Vooruitlopend op een nieuwe programma-indeling met bijbehorende indicatoren in 2016 is nu gekozen voor de indicator werkgelegenheid. Dit cijfer is snel en betrouwbaar via de Provincie te verkrijgen.

2) In de Programmabegroting 2014 was deze indicator nog niet opgenomen.

Vrije tijd

Vrijtijdsbesteding levert een belangrijke bijdrage aan het welzijn en de participatie van inwoners in de samenleving, daarom zien wij hierbij een stimulerende en faciliterende rol voor de gemeente. Wij willen dat zoveel mogelijk mensen zich betrokken voelen bij de omgeving waarin ze leven. Die betrokkenheid ontstaat niet vanzelf. Onze activiteiten op het gebied van vrije tijd zijn daarom niet alleen een doel, maar vooral ook een middel. Ze kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan integratie, sociale cohesie, participatie, economische bedrijvigheid en zelfs gezondheid en het besef van een gemeenschappelijk normen- en waardenkader. Mensen die zich verbonden voelen met hun omgeving, goed in hun vel zitten en terug kunnen vallen op een netwerk zijn minder geneigd een beroep op bijvoorbeeld zorg- en welzijnsvoorzieningen te doen.

Wat gaan we doen in 2015?

- **SPEERPUNT College 2015: Toekomst Sport & bewegen**

Eind 2014 komen we met een visie/beleidskader voor het sport- en beweegbeleid met daarin kaders voor de invulling van de bezuinigingen op het gebied van sport & bewegen (€ 781.000), het uitplaatsen van accommodatiebeheer en -exploitatie en de toekomstige rollen en verantwoordelijkheden op het gebied van sport- en beweegbeleid. Inhoudelijk uitgangspunt is Nieuwegeinse inwoners gezond en actief, door:

- Toekomstbestendiger sportaccommodaties
- Vitalere verenigingen
- Meer niet- sporters verleiden tot structureel bewegen
- Sterkere bijdrage bewegen aan sociale opgaven: veerkracht van inwoners: harmonisatie van preventieve activiteiten in het kader van transitie Sociaal Domein

De implementatie van de voorgenomen bezuinigingen zal naast de beoogde doelstellingen van het actuele sport- en beweegbeleid, leiden tot min of meer ingrijpende maatregelen in de sfeer van subsidies en accommodaties. Aan de andere kant zijn er wellicht meer mogelijkheden voor het genereren van inkomsten. Bezuinigingen blijven impopulair, maar door zo goed mogelijk gehoor te geven aan de inbreng vanuit de samenleving, proberen we de negatieve effecten zoveel als kan te beperken.

In 2015 ronden de we implementatie van de bezuinigingen af, waarover in het kader van de visie op sport & bewegen in 2014 goedkeuring is gevraagd.

Tevens werken we in een continu proces aan vitale sportverenigingen, die toekomstbestendig zijn en een stevige rol in de wijk kunnen vervullen. De gemeente vervult hierin een coördinerende en begeleidende rol. Hierbij wordt wel opgemerkt dat de voorgenomen bezuinigingen en de keuzes die daaruit voortvloeien (zie visie/beleidskader), kunnen leiden tot een andere invulling van deze activiteit.

Op het gebied van sportstimulering zal in 2015 vanuit een geïntegreerd, vraaggericht programma in de wijk worden gewerkt. De buurtsportcoaches en combinatiefunctionarissen vervullen hierin een verbindende rol tussen verenigingen, zorg- en welzijnsorganisaties, bedrijfsleven en scholen.

SPEERPUNT College 2015: *evenementen, toerisme en recreatie*

- We willen bezien op welke wijze we onze activiteiten op het gebied van toerisme, recreatie en evenementen kunnen integreren in het economisch beleid. Daarbij kijken we kritisch naar de rol die we daarbij voor ons als gemeente zien, uiteraard in relatie tot andere organisaties, bijvoorbeeld het Recreatieschap. Deze insteek stemmen we in elk geval af op de beoogde nieuwe cultuurvisie.
- De samenwerking, binnen de gemeenschappelijke regeling, met het Recreatieschap De Stichtse Groenlanden wordt ook in 2015 gecontinueerd. De samenwerkingsvorm wordt, door het Recreatieschap aan de hand van een Koersnotitie, herzien op efficiency en wenselijke marktwerking.
- We gaan verder met de ontsluiting van recreatieve en toeristische informatie. De basis daarvan zijn de speciale website www.uitinnieuwegein.nl en de speciale facebookpagina. Verder wordt gewerkt aan de ontwikkeling van zogeheten 'toeristische informatiepunten'. Hierbij wordt nauw samengewerkt met de bibliotheek.
- We onderzoeken de haalbaarheid van diverse initiatieven die tot doel hebben meer bezoekers in Nieuwegein te krijgen, onder meer ter versterking van de lokale economie. Voorbeelden zijn een stadscamping, een camperplaats, een bed & breakfast-aanbod, een aanlegsteiger voor riviercruiseschepen aan de Lek bij Vreeswijk en uitbreiding van het aantal aanlegplaatsen voor pleziervaart en zogeheten Toeristische Overstap Plaatsen.
- Wij onderzoeken de mogelijkheid van invoering van toeristenbelasting als middel voor het in stand houden en promoten van toeristische en recreatieve activiteiten in onze stad.
- Er komt een verbeterplan op het achterstallig onderhoud van de terreinen van de volkstuinverenigingen Ons Belang en Galecop.
- Educatie, recreatie en participatie zijn de inhoudelijke pijlers van het Natuurkwartier. Vooral het doorontwikkelen van de pijler participatie in relatie tot gezondheid biedt kansen voor de sociale transitie waar de gemeente voor staat. Deze kansen worden in 2015 verder onderzocht (zie programma Duurzame Ontwikkeling).
- Het vastgestelde beleidskader Evenementen wordt in de periode 2013-2015 nader uitgewerkt en geïmplementeerd. Als tussenstap hebben we in 2014 de notitie 'Evenementen in Nieuwegein: van beleid naar uitvoeringspraktijk' vastgesteld. Bij de uitwerking wordt zowel gekeken naar de randvoorwaarden voor het organiseren van evenementen als naar vergunningverlening en toezicht. Praktijkervaringen met de invulling van de gemeentelijke rol bij evenementen en de wijze waarop de samenleving daarop reageert, worden meegenomen bij de verdere implementatie.
- Poppositie: De streefwaarde voor poppositie wordt voor de jaren 2015 en 2016 naar beneden bijgesteld omdat het budget voor poppositie ten opzichte van eerdere jaren geen kansen meer biedt voor (nieuwe) muzikale initiatieven uit de stad en of het instand houden (medefinancieren) van het huidige muzikale aanbod. Mede afhankelijk van de initiatiefnemers zal de 21e editie van het popfestival Geinbeat wederom plaatsvinden op het stadsbalkon naast het Stadshuis. Er wordt vastgehouden aan een brede programmering op een aantrekkelijke plek in de binnenstad.

Cultuur

In 2014/2015 wordt een nieuwe cultuurvisie vastgesteld waarin, rekening houdend met minder beschikbare middelen, de maatschappelijke en economische doelen en de speerpunten van de overheid, duidelijke keuzes worden gemaakt voor de richting waarin de gemeente haar cultuurbeleid wil vormgeven. Ook wordt aangegeven waar cultuur andere beleidsterreinen raakt of aan waarde kan winnen door een relatie te leggen met bijvoorbeeld economie, ruimtelijke ordening en de transitie in het Sociaal domein. Op basis van de visie stellen wij in 2015 een meerjarig uitvoeringsprogramma Cultuur samen. De nieuwe visie met bijbehorend uitvoeringsprogramma zal leiden tot nieuwe streefwaarden voor 2015 en volgende jaren.

Bibliotheek

De Bibliotheek Nieuwegein staat onder druk als gevolg van de economische crisis en een veranderende lees- en informatiebehoefte van mensen. In 2015 zal gekeken worden hoe de bibliotheek hier met een verschuiving in het dienstenpakket op in kan blijven spelen. Dat doen ze o.a. door:

- Het versterken van de informatiefunctie
  - Het beschikbaar stellen van virtuele informatiedossiers rondom lokale actuele thema's, en het verder uitbouwen van het stadsinformatiesysteem Local Connect. Dit informatiesysteem brengt de informatiefunctie van de bibliotheek dichterbij de mensen;
  - Door middel van het Nieuwegeinplein Nieuwegeiners op een fysieke en virtuele wijze informeren over zaken die spelen in de lokale samenleving.

- Een lespakket mediawijsheid voor kinderen tot 12 jaar. Onderzoek overname mediatheek Anna van Rijncollege.
- Met MOvector, WIL en ROC wordt onderzoek gedaan naar het instellen van een Taalhuis ter bestrijding van laaggeletterdheid.
- Het verzorgen van bibliotheekwerk voor aan huis gebonden chronisch zieken, ouderen en mensen met een beperking.
- Participatie in de buurtpleinen van MOvector met kleine boekencollecties en een aanbod van kranten en tijdschriften voor wijkgebonden mensen.
- Het organiseren van debatten rondom een gekozen thema ter bevordering van de maatschappelijke discussie over bepaalde thema's.

Theater: DE KOM

DE KOM heeft afgelopen twee jaar een nieuw bedrijfsmodel geïmplementeerd. In 2015 komt het nieuwe model tot volle wasdom. Het theater programmeert 165 voorstellingen voor een zo breed mogelijk publiek voor zoveel mogelijk mensen. Het streven is een gemiddelde bezetting van 65%. Om de voorstellingen heen organiseert DE KOM tal van diverse activiteiten die de beleving van een avondje uit vergroten. Hierin heeft de KOM een belangrijke toegevoegde waarde. Bij kunstencentrum wordt gestreefd de neerwaartse lijn van het aantal inschrijvingen (jeugd en jongeren) in 2015 te stabiliseren. Daartoe ontwikkelt het kunstencentrum innovatief aanbod en is het actief aanwezig, niet alleen in DE KOM, maar juist daar buiten. Het volwassen educatieonderwijs is in 2014 uitgeplaatst en wordt, in DE KOM, verzorgd door collectief de KunstKombinatie.

Cultuureducatie

- Samen met Kunst Centraal, de Nieuwegeinse schoolbesturen en DE KOM werken we in de lijn van het daartoe afgesloten convenant (doorlooptijd tot in 2016) aan een programma voor cultuureducatie in het primair onderwijs.
- In het voortgezet onderwijs organiseert DE KOM samen met de Nieuwegeinse VO-scholen de culturdagen. Deze dagen, waarop jongeren in aanraking komen met de Nieuwegeinse culturele omgeving, kunstenaars en culturele instellingen, worden georganiseerd voor de klassen 3 vmbo, 4 havo en 4 vwo.

Amateurkunst

Met ingang van 2016 wordt een bedrag van € 35.000 bezuinigd op amateurkunst. In de aanloop naar dit verkleinde subsidiebudget, zal het jaar 2015 gebruikt worden om de wijze van verdeling van het uiteindelijk beschikbare budget voor amateurkunst vast te stellen. Voorts zal bepaald worden hoe de rol van de commissie amateurkunst met ingang van 2016 zal zijn, omdat een commissie van 5 personen te zwaar is in verhouding tot het dan nog beschikbare geld voor amateurkunstproducties. Overwogen wordt om de commissie te verkleinen dan wel af te schaffen. Achterliggende gedachte daarbij is om meer geld over te houden voor producties amateurkunst.

Beeldende kunst

Naast de reguliere werkzaamheden, zoals het monitoren, onderhouden, schoonmaken en herstellen van bestaande kunstobjecten zullen nieuwe kunstwerken worden geplaatst. Ook dient nog één kunstwerk te worden herplaatst. Dit is nodig in verband met de verbouwing van de binnenstad. De kunst in de laatst opgeleverde garage zal niet gerealiseerd worden. Het budget hiervoor wordt gebruikt voor een kunstuiting op het Stadsplein, wellicht in combinatie met de reserve beeldende kunst voor het Atrium. Er wordt gewerkt aan twee kunstwerken voor de wijk Blokhoeve die in 2015 gereed zijn.

- Vanwege veelvuldige diefstal van brons in Nederland is het van groot belang dat de Nieuwegeinse bronzen kunstwerken worden beveiligd. Eind 2014 zijn 11 van de 19 bronzen beelden extra beveiligd. De overige bronzen beelden van de lijst van 19 stuks, zijn of niet als diefstalgevoelig aangemerkt of kunnen vanwege de constructie niet beveiligd worden. Ten aanzien van de laatstgenoemde categorie beelden wordt bepaald hoe de toegankelijkheid en bereikbaarheid verminderd kan worden, zodat diefstal bemoeilijkt wordt.
- We blijven in 2015 inzetten op de betrokkenheid van bewoners bij kunst in de openbare ruimte. Zo is de informatie bij beelden in de openbare ruimte vanaf eind 2014 ook met smartphone te lezen door middel van een QR-code.

Media

Gemeenten in Nederland hebben sinds 2010 op grond van de Mediawet 2008 een zorgplicht voor de bekostiging van de lokale omroep. De Stichting Radio Omroep Lopik, IJsselstein en

Nieuwegein (RTV9) is aangewezen als lokale publieke media-instelling voor Lopik, IJsselstein en Nieuwegein.

- De aanwijzing van RTV9 als lokale publieke media-instelling eindigt op 22 november 2014. RTV9 heeft een verzoek ingediend om voor de volgende 5 jaar opnieuw aangewezen te worden. Het Commissariaat voor de Media besluit daarover en heeft de gemeenteraad van Nieuwegein gevraagd of een positief advies gegeven kan worden over de representativiteit van het programmabeleidsbepalend orgaan. De raad besluit daarover nog in 2014.
- Samen met RTV9 werken we aan de totstandkoming van een convenant. Het convenant biedt de gemeente en de Stichting Radio Omroep Lopik, IJsselstein en Nieuwegein heldere afspraken over het aanvragen, verlenen en afrekenen van de bekostiging.

Recreatie, toerisme & evenementen: Erfgoedinstellingen

- De in 2014 ingezette samenwerking tussen de drie erfgoedinstellingen wordt in 2015 versterkt en voortgezet.
- De gemeente streeft na dat er in Vreeswijk één locatie komt voor museale activiteiten. In 2015 zal duidelijk worden of een gezamenlijke huisvesting voor de Museumwerf en het Vreeswijks Museum gerealiseerd kan worden.

Indicatoren

Omschrijving indicator ¹⁾	Realisatie 2013	Streef-waarde 2014	Streef-waarde 2015	Streef-waarde 2016	Streef-waarde 2017	Toelichting
Aantal bezoekers Sport- en Evenementencomplex Merwestein ²⁾	512.000	515.000	515.000	517.000	518.000	betreft alle activiteiten die NV Sportsportinrichtingen exploiteert (incl. zwembad)
Aantal bezoekers zwembad Merwestein ²⁾	197.000	197.000	200.000	195.000	205.000	Cijfers exclusief zwemlessen. Wekelijks gemiddeld 1.000 kinderen voor zwemles. In 2016 is een kleine teruggang ingeschat door een korte sluiting van het golfslagbad, i.v.m. een geplande renovatie.
Aantal deelnemers activiteiten combinatiefunctionarissen ²⁾	14.500	15.000	15.500	15.500	16.000	De activiteiten variëren van sportclinics, naschools sportaanbod, motorische screening groepen 1 & 2 van het basisonderwijs en vakantie beweegaanbod.
Aantal deelnemers activiteiten buurtsportcoaches ²⁾	-	-	n.t.b	n.t.b.	n.t.b.	Start 2015. Uitvoeringsplan is in voorbereiding. Streefcijfers komen in het 4e kwartaal 2014 beschikbaar.
Aantal drempeloverschrijdingen bibliotheek	381.029	381.029	381.029	381.029	381.029	Een activiteit van bibliotheek De Tweede Verdieping.
Aantal betalende bezoekers bibliotheek	10.571	10.571	10.571	10.571	10.571	Een activiteit van bibliotheek De Tweede Verdieping.
Aantal bezoekers theater	45.646	50.000	50.000	52.500	55.000	Stadstheater en Kunstencentrum DE KOM
Aantal bezoekers filmtheater	1.027	1.100	1.100	1.100	1.100	Zaalbezetting 60% (activiteit van Stadstheater en Kunstencentrum DE KOM)
Aantal leerlingen kunstencentrum	1.357	1.125	900	900	900	Excl. volwassenen (activiteit van Stadstheater en Kunstencentrum DE KOM)
Cultuureducatie: aantal leerlingen primair onderwijs	5.558	5.500	5.500	5.500	5.500	Een activiteit van Kunst Centraal.
Cultuureducatie: aantal leerlingen voortgezet onderwijs	1.002	1.020	1.020	1.020	1.020	Een activiteit van Kunst Centraal.
Aantal bezoekers voorstellingen amateurkunst	13.063	13.063	11.500	9.000	9.000	Inschatting afname bezoekers vanwege bezuinigingen.

Omschrijving indicator ¹⁾	Realisatie 2013	Streef-waarde 2014	Streef-waarde 2015	Streef-waarde 2016	Streef-waarde 2017	Toelichting
Beveiliging bronzen beelden ³⁾	-	11	19	19	19	11 bronzen beelden zijn eind 2014 beveiligd voor diefstal, voor de overige 8 worden andere maatregelen toegepast.
QR-codes bij beelden in de openbare ruimte waarmee je informatie kunt opvragen ³⁾	-	25	55	55	55	Op basis van een eerdere proef, brengen we de stickers met een QR-code aan. Uiterlijk in 2015 is bij alle beelden (55) een sticker aangebracht.
Het aantal evenementen in de openbare ruimte met meer dan 1.000 bezoekers en het totale aantal bezoekers daarvan	-	-	15/50.000	15/50.000	15/50.000	Omdat dit een nieuwe indicator is, verwachten we volgend jaar een betere inschatting van de toekomstige streefwaarden te kunnen maken. Ook kunnen we de effecten van voorgenomen bezuinigingen dan beter bepalen.
Aantal bezoekers erfgoedinstellingen	14.883	15.000	15.000	15.000	15.000	Museum Warsenhoek, Museumwerf & Vreeswijks Museum.

1) Voor zowel Sport & Bewegen als voor Cultuur geldt dat we op basis van de nieuwe visies en bijbehorende uitvoeringsprogramma's willen bepalen welke (nieuwe) indicatoren op deze terreinen in beeld te brengen zijn.

2) Deze activiteiten worden uitgevoerd door NV Sportinrichtingen Nieuwegein. De streefwaarden zijn gebaseerd op gelijkblijvende budgetten, besluitvorming over de uitwerking van de ombuigingen moet t.z.t. worden vertaald in de streefwaardes.

3) Na 2015 zijn deze indicatoren ten aanzien van Beeldende Kunst niet meer relevant. Nieuwe indicatoren worden in 2015 bepaald.

Vastgesteld beleid

Titel:	Raadsnummer
Beleidsnota Horeca	1992-149
Beleidsnota grootschalige detailhandel buiten de winkelcentra	2007-055, 2008-346
Detailhandelsvisie	2010-282
Economische visie	2011-127
1e wijziging Beleid standplaatsen Nieuwegein	2013-421
Verordening tot 2e wijziging van de verordening winkeltijden	2013-446
Aanpak lege kantoren tweede fase	2014-028
Voortgangsrapportage 'Nieuwegein Beweegt'	2013-379
Financiële situatie Stadstheater en Kunstencentrum De Kom	2013-344
Toeristisch-recreatieve beleidsvisie Nieuwegein	2005-326
De Wind in de zeilen – koersbepalend beleidskader voor evenementen	2012-226

Strategische agenda

Onderwerp:	2015	2016	2017
Economische visie	X		
Evaluatie Verordening winkeltijden	X		
Cultuurvisie	X		

Toelichting op de ombuigingsmaatregelen

Toepassen Sportbesluit

Het Sportbesluit bestaat uit het verhuren (exploiteren) van sportaccommodaties inclusief btw, tegen het lage btw-tarief (6%). Door het toepassen van het Sportbesluit treden voordelen op in

de vorm van een incidenteel bedrag (btw-voordeel op nieuwe investeringen en investeringen uit het verleden) en een structureel bedrag (btw-voordeel op onderhoud en dergelijke). Dit vraagt om een nieuw contractvorm met sportverenigingen en afspraken over het gebruik van de sportaccommodaties.

Maatregelen sport en beperken sportstimulering

Dit bestaat uit verschillende vormen: beëindigen van rondpompen van geld (subsidieverlening en incasseren van huuropbrengsten), verminderen van de lagere financiële bijdrage en beperken van sportstimulering. In december 2014 komen wij met een integrale visie en beleidskader Sporten en Bewegen. Daarin gaan we in op de invulling van deze ombuiging.

Culturele subsidies

De middelen voor amateurkunst bouwen we vanaf 2016 met € 35.000 af.

Subsidies poppodium

We verlagen de subsidiemiddelen van pop(podium)-activiteiten met € 20.000 vanaf 1 januari 2016. Hiermee resteert een bedrag van €20.000. Vanwege de huidige samenwerking tussen de Stichting Geinbeat, Corio en de winkeliersvereniging Cityplaza en het belang dat we toekennen aan levendigheid in de Binnenstad van Nieuwegein, gaat de voorkeur uit om dit festival te blijven ondersteunen. Mede afhankelijk van de (waarschijnlijk beperkte) mogelijkheden voor sponsoring, kunnen we een deel van het beschikbare budget inzetten voor de overige popactiviteiten.

Bundelen evenementenbeleid met economische beleid

We gaan de werkzaamheden voor evenementenbeleid en economisch beleid integreren. Dit maakt een besparing mogelijk. De concrete uitwerking van deze maatregel volgt in 2015.

Wat mag het kosten in 2015?

	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Directe lasten	8.839	8.100	7.586	7.185	7.173	7.173
Personele inzet (lasten)	1.740	1.843	1.929	1.929	1.930	1.930
Overige indirecte lasten	4.501	4.205	4.026	3.963	3.885	3.809
Totale lasten	15.080	14.148	13.541	13.077	12.988	12.912
Totale baten	1.764	1.770	1.815	1.841	1.841	1.841
Saldo	-13.316	-12.378	-11.726	-11.236	-11.147	-11.071

Toelichting op de cijfers:

Vershil directe lasten 2014 en 2015

De directe lasten nemen met € 514.000 af, hoofdzakelijk veroorzaakt door de ombuigingsmaatregelen voor een omvang van € 561.000 (zie totaaloverzicht ombuigingen in hoofdstuk 4)

Vershil personele inzet 2014 en 2015

Het verschil is o.a. een gevolg van de gewijzigde inzet tussen de programma's onderling. Daarnaast is er t.o.v. vorige jaren een daling in het personeelsbestand van de gemeente.

Vershil overige indirecte lasten 2014 en 2015

De indirecte lasten vallen in 2015 € 179.000 lager uit:

- Een lagere storting in de voorziening podiumkunsten van € 50.000;
- Een lagere storting in de voorziening sportaccommodaties van € 31.000;
- Lagere kapitaallasten van € 40.000;
- Lagere doorberekening van € 25.000 aan Buitensportaccommodaties

Vershil baten 2014 en 2015

-

2.1.5 Ruimtelijke Ontwikkeling

Hoofddoel: wat willen we bereiken met het programma?

Het doel van het programma Ruimtelijke Ontwikkeling is een goede balans tussen de verschillende functies in de stad. Het resultaat moet zijn dat onze gemeente een evenwichtige ruimtelijke en functionele structuur heeft. Zo blijft Nieuwegein een vitale stad met een kwalitatief goed woningaanbod, een breed werkgelegenheid- en voorzieningenprofiel met een belangrijke regiofunctie.

Wat willen we bereiken en wat gaan we in 2015 doen?

1. Duidelijkheid en zekerheid over ruimtelijke ontwikkelingen

In de structuurvisie 'Nieuwegein verbindt' zijn de ruimtelijke ontwikkelingen tot 2030 op hoofdlijnen weergegeven. Nieuwe omstandigheden maken een herijking van dit kader noodzakelijk, zodat weer een actueel toetsings- en proceskader zal ontstaan dat eenduidig is en voor iedereen toegankelijk. Met nieuwe toekomstbestendige bestemmingsplannen zullen we ruimtelijke sturing geven. Op diverse fronten, zoals met het BRU (of na eventuele opheffing daarvan, omliggende gemeenten) en de provincie Utrecht, werken we samen aan een complete en sterke regio door het opstellen, afstemmen en uitvoeren van ruimtelijk beleid.

Activiteiten

SPEERPUNT College 2015: *Herijking structuurvisie 'Nieuwegein Verbindt' en 'Samenwerken met de stad'*

De structuurvisie 'Nieuwegein verbindt' is vastgesteld in 2010. Daarin is het streven opgenomen om deze of delen daarvan vierjaarlijks, gerelateerd aan het nieuwe collegeprogramma, te actualiseren. Wij zullen de structuurvisie in deze collegeperiode herijken. Daarbij spelen we in op de veranderingen in de maatschappij en de andere manier van werken als gevolg van de crisis. Thema's die bij de herijking aan de orde komen, zijn de demografische ontwikkelingen in relatie tot de decentralisaties in het sociaal domein, de structurele leegstand van kantoren, de woningbehoeftecijfers en de ontwikkeling van de binnenstad. Als onderdeel van de herijking stellen we een programma op voor de korte en lange termijn. Dit doen we in goede afstemming met andere op te stellen of te actualiseren beleidsnota's, zoals de Toekomstvisie, Woonvisie en Economische visie. Ook de participatieprocessen zullen we op elkaar aanhaken, zodat zoveel mogelijk inwoners en organisaties de kans hebben om mee te denken.

SPEERPUNT College 2015: *Project Rijnhuizen-Parkhout*

- Met het vaststellen van de gebiedsvisie voor Rijnhuizen zijn de condities voor dit gebied op orde en ontstaat ruimte voor particuliere initiatiefnemers om op organische en kleinschalige wijze tot gebiedsontwikkeling te komen. De partijen in het gebied zullen met elkaar kunnen komen tot afspraken om de investeringen in de openbare ruimte gezamenlijk te dragen. Vanuit de provincie wordt in 2015 deze gebiedsgerichte aanpak ondersteund met een pakket aan procesmaatregelen.
- In 2015 zullen we de ontwikkeling van Parkhout/Zandveld (Helmkruid) in een bredere context (o.a. de locatiescan woningbouwlocaties) plaatsen en de haalbaarheidsstudie afronden. We zullen de samenleving actief betrekken bij deze studie voor het sportpark en de woningbouw aan de Helmkruid. De raad zal om een besluit worden gevraagd over de uitgewerkte ruimtelijke, programmatische en financiële kaders van deze projecten en het voorontwerpbestemmingsplan voor Parkhout/Zandveld (Helmkruid).

SPEERPUNT College 2015: *'Samen met de stad' en 'Kantorenaanpak 2^e fase'*

- Planologische initiatieven van derden worden - waar op basis van de structuurvisie mogelijk - gefaciliteerd en begeleid door accounthouders. Bij deze inbreidingen zijn de initiatiefnemers meer dan ooit zelf aan zet. Zij zijn in aanloop naar de formele procedure ook zelf verantwoordelijk voor goede communicatie rondom hun initiatief en het organiseren van participatie van betrokkenen uit de omgeving. Wij zullen de mogelijkheden die de nieuwe Omgevingswet voor deze aanpak biedt zoveel mogelijk vooruitlopend daarbij betrekken.

- Nieuwegein beschikt over een aantal verouderde bedrijventerreinen (de Wiers-Zuid, Herenstraat/Kruyderlaan) en kantorenterreinen (Merwestein en Rijnhuizen) waar soms sprake is van leegstand. Dit biedt kansen voor het transformeren van bedrijfspanden, het herinrichten van de terreinen voor woningbouw, combinatie van woon/werk of tijdelijke groengebieden en/of stadslandbouw. Onze inspanningen zijn gericht op het creëren van condities om transformatie van deze bedrijventerreinen te faciliteren en te stimuleren.
- Uit een inventarisatie onder de eigenaren in het gebied Herenstraat – Kruyderlaan blijkt dat het mogelijk is om te komen tot een integrale herontwikkeling van het zuidelijke deel. Wij zullen in 2015 nieuwe ruimtelijke kaders vaststellen. Op basis van dit kader zullen we particuliere initiatieven in het gebied integraal beoordelen en waar mogelijk faciliteren, waarbij de organische ontwikkeling ten dienste moet zijn aan het behalen van een hoger doel om de wijk te verbeteren.
- In het gebied Galecopperzoom zullen we ook in 2015 particuliere initiatieven faciliteren voor tijdelijke duurzame energieopwekking, recreatie, leisure en innovatie. De beheersverordening Tijdelijke invulling Galecopperzoom biedt hiervoor het kader.

- Bij de herijking van de structuurvisie zullen we inspelen op de kansen die de nieuwe Omgevingswet (verwachte inwerkingtreding 2018) ons straks biedt. Deze wet wordt een overkoepelende wet voor de gehele fysieke leefomgeving. Het ruimtelijk instrumentarium zal breder en integraler worden dan nu (o.a. beheeraspecten en leefbaarheid) met meer afwegingsruimten voor gemeenten.
- In regionaal verband (U10) werken wij aan de strategische ruimtelijke agenda. De herijking van de structuurvisie zal hiermee worden afgestemd maar zal ook input opleveren voor deze agenda. Mogelijk leidt dit tot regionale woningbouwafspraken.
- Sinds 1 juli 2013 zijn alle bestemmingsplannen van Nieuwegein minder dan 10 jaar oud. Daarmee zijn de legesinkomsten voor bouwen veilig gesteld. In 2014 zijn we gestart met het actueel houden van het planologisch juridisch kader van de gemeente. De meerjarenplanning bestemmingsplannen is hierbij leidend. In 2015 werken we verder aan de in 2014 gestarte bestemmingsplanprocedures (Batau-Zuid, Jutphaas-Wijkersloot en Zuilenstein-Huis de Geer), maar zullen we ook de trajecten opstarten voor de bestemmingsplannen Vreeswijk, (Hoog)zandveld-Lekboulevard, Binnenstad en Batau-Noord. Om de bestemmingsplannen toekomstbestendig te maken (rekening houdend met de veranderingen in de gebiedsontwikkeling) en te kunnen gebruiken als ruimtelijk sturingsinstrument, zullen we zo veel als mogelijk inspelen op de behoefte aan bredere bestemmingen en meer flexibiliteit.
- De gemeente ziet haar rol in het Ruimtelijk Domein op locaties waar zij grond in eigendom heeft als trekker. Deze projecten worden beschreven in het programma Grote gebiedsontwikkelingen.
- Voor Laagraven en de Liesbosch zijn de resultaten beschikbaar van een (provinciale) verkeerskundige studie. Externe factoren zijn van invloed op de ontwikkelmogelijkheden in deze gebieden. Hiermee gaan we in 2015 samen met onze regionale partners aan de slag.

Indicatoren

Omschrijving indicator	Realisatie 2013	Streef-waarde 2014	Streef-waarde 2015	Streef-waarde 2016	Streef-waarde 2017	Toelichting
Aantal lopende traject (t.b.v. een blijvend actueel planologisch-juridisch kader: bestemmingsplannen en beheersverordeningen)	5	3	7	7	4	Op basis van de meerjarenplanning bestemmingsplannen

2. Prettig wonen en leven in Nieuwegein

We streven er naar om iedereen prettig te laten wonen in Nieuwegein en woonwensen en woningbehoefte van de inwoners zoveel mogelijk te realiseren binnen onze gemeente. We hebben aandacht voor de kwantitatieve en kwalitatieve woningvraag. Op het gebied van het kwalitatieve woningtekort hebben we in het bijzonder aandacht voor huisvesting van kwetsbare groepen, zoals ouderen, mensen met een lager inkomen en starters. Daarnaast is er ook aandacht voor de huishoudens die een stap in hun wooncarrière willen maken en willen doorstromen naar een duurder segment. Het woningaanbod dient bij te dragen aan een vitale stad en een vitale bevolkingsgroep, die zorgt voor goede en betaalbare voorzieningen. Verder

houden we er in het bijzonder rekening mee dat er de komende decennia een grote behoefte zal bestaan aan combinaties van wonen en zorg.

Activiteiten

SPEERPUNTEN College 2015: 'Woonvisie' en 'Samenwerken met de stad'

In 2014 zijn we gestart met het opstellen van de Woonvisie. Deze woonvisie komt via een uitgebreid participatieproces tot stand, waarbij niet alleen de stakeholders zoals bijv. woningcorporaties, makelaars en zorgpartijen een rol krijgen, maar ook de bewoners van Nieuwegein worden betrokken. Wonen en zorg, de betaalbaarheid van het wonen, de verduurzaming van de woningvoorraad en de doelgroepen bij nieuwbouw vormen belangrijke thema's. De vaststelling van de visie is gepland in het eerste kwartaal van 2015.

- Vanuit deze visie maken we in 2015 ook nieuwe prestatieafspraken met de woningcorporaties. Het gaat daarbij om het vastleggen van de bijdragen die de corporaties kunnen leveren aan de realisatie van onze volkshuisvestelijke doelen. Een voldoende groot aanbod van goedkope en betaalbare huurwoningen van voldoende kwaliteit vormt daarbij de kern. De woonlasten van de lage inkomens verdienen bijzondere aandacht, maar ook de uitbreiding van de voorraad woningen waar zorg geleverd kan worden. Daarnaast zijn investeringen in de renovatie en verduurzaming van woningen gewenst om de kwaliteit op peil te houden. We nodigen ook andere partijen nadrukkelijk uit om goedkope en betaalbare woningen in onze stad toe te voegen.
- Vanuit het project Wonen en Zorg is in 2014 een analyse met een agenda vastgesteld. Daarnaast is ook een verkenning van mogelijke nieuwbouwlocaties vastgesteld. In 2015 werken we verder aan verschillende acties uit deze agenda Wonen en Zorg.
- In 2014 is samen met de inwoners en belanghebbenden uit de wijk een Buurtvisie voor Jutphaas-zuid opgesteld. In 2015 zullen we een aantal deelprojecten in uitvoering nemen indien de provinciale subsidies daarvoor inderdaad beschikbaar komen. Een van de projecten is het Hesseveld, dat een park wordt met sportgelegenheden.
- We onderzoeken de mogelijkheid om weer een nieuwe ronde startersleningen beschikbaar te stellen en daarnaast ook doorstroombeningen beschikbaar te stellen. Hierbij streven we er naar om tot een structurele financiële dekking te komen.
- In 2013 heeft de raad gevraagd om een meerjarig plan voor vernieuwingen in de openbare ruimte (project Betere Buurten). In 2015 geven we uitvoering aan de motie en stellen we een plan op hoe we de komende 10 jaar de stedelijke vernieuwing van Nieuwegein willen vormgeven en werken dit uit in een eerste aanpak voor een buurt.
- Onze regio is een aantrekkelijk woon-werk gebied en de woningmarkt blijft de komende jaren groeien. Om te voorzien in de behoefte bieden we ruimte voor particuliere initiatieven, onder andere via transformatie van leegstaande kantoren. De focus ligt daarbij op woningbouw voor starters en op combinaties van wonen en zorg. Ook zullen we kijken of we andere doelgroepen kunnen bereiken en interesseren. Daarnaast proberen we ter bevordering van de doorstroming op locaties die zich daarvoor lenen aantrekkelijke eengezinswoningen te realiseren in een duurder segment.
- De vraag naar huurwoningen is onverminderd hoog, maar de investeringsmogelijkheden van corporaties zijn beperkt. Met de corporaties maken we zo concreet mogelijke afspraken over investeringen in de Nieuwegeinse sociale woningmarkt. In aanvulling daarop worden particuliere investeerders benaderd en gevraagd om in dit segment met een grote woningvraag te investeren.
- Ook bij de opheffing van het BRU blijven we ons inzetten voor een regionale woningmarkt en een regionale huisvestingsverordening. Op basis van de nieuwe Huisvestingswet wordt in 2015 een nieuwe regionale huisvestingsverordening opgesteld.

Indicatoren

Omschrijving indicator	Realisatie 2013	Streef-waarde 2014	Streef-waarde 2015	Streef-waarde 2016	Streef-waarde 2017	Toelichting
Uitbreiding woningvoorraad	177	350	275	275	100	Het streven is dat gemiddeld 35% van nieuwe woningen binnen de sociale sector valt (25% huur en 10% koop).
- Waarvan voor ouderen	0	150	0	50	p.m.	
- Waarvan voor jongeren	136	100	100	0	p.m.	
- Waarvan sociale huur	44	150	150	50	p.m.	
(een nadere specificering staat in de woningbouwmonitor.						

3. Gebouwen: veilig, gezond leefklimaat en aanpasbaar

We zien er op toe dat veilig, gezond en energiezuinig wordt gebouwd volgens de geldende (wettelijke) kwaliteitseisen voor het beoogde gebruik. Nieuwbouwwoningen of gerenoveerde woningen moeten voldoen aan de criteria van aanpasbaar bouwen.

Activiteiten

SPEERPUNTEN College 2015: Verbeteren dienstverlening

Op Wabo vlak gaan we de dienstverlening waar mogelijk verder verbeteren. We maken daarbij verdere stappen richting volledig digitale werkprocessen. De casemanager of accounthouder is als procesverantwoordelijke het vaste aanspreekpunt. We hechten waarde aan praktische oplossingen en kiezen waar mogelijk voor een informele aanpak.

- In 2014 is het Wetsvoorstel kwaliteitsborging voor het bouwen gepubliceerd. Dit wetsvoorstel beoogt de bouwtechnische toetsing en het bouwtechnische toezicht op nieuwbouw aan private partijen over te laten. Bij bouwaanvragen toetst de gemeente dan enkel nog aan het ruimtelijke kader en het welstandsbeleid. De bouwcomponent van de toets beperkt zich tot het controleren of de private partij bevoegd is en de juiste instrumenten toepast. Dit wetsvoorstel heeft grote impact op het ambtelijk apparaat. Het is nog onduidelijk wanneer deze wet in werking treedt, maar naar verwachting niet vóór 2016. In 2015 zullen we voor zover mogelijk de gevolgen van de wet, ook voor de begroting, in kaart brengen.
- We monitoren doorlopend de Wabo aanvragen en de hieruit voortvloeiende legesinkomsten. De basis hiervoor vormt de meerjarenprognose 2013-2022 waar we de gemiddelde kostendekking van 100% van alle Wabo producten (toetsing en toezicht) op hebben afgestemd. Qua inkomsten blijft een sterke afhankelijkheid van grote bouwprojecten wat kan leiden tot grote schommelingen in jaarlijkse inkomsten. Met opnieuw een verruiming van het vergunningsvrije bouwen (eind 2014) zal het aantal vergunningaanvragen voor kleinere bouwactiviteiten opnieuw afnemen. Het effect op de legesinkomsten van deze deregulering ramen we laag omdat het gaat om producten waarvoor we lage, niet-kostendekkende tarieven vragen. De gevolgen van het voornoemde wetsvoorstel 'Kwaliteitsborging voor het bouwen' zullen ingrijpender zijn. De formatiebehoefte voor bouwtoetsing en -toezicht zal flink afnemen (percentages van 40-50% worden in publicaties genoemd) zo ook de legesinkomsten die bedoeld zijn om de betreffende kosten te dekken. We hebben dit eerder al als risico genoemd voor de legesinkomsten op langere termijn. In 2015 werken we aan een nieuw meerjarenperspectief waarin we deze ontwikkelingen meenemen.
- We houden, naast toezicht op nieuwbouwprojecten, ook toezicht op bestaande bouwwerken. Dit toezicht is nodig, omdat door interne verbouwingen de brandveiligheid aangetast kan worden. In 2015 zullen we 30 bestaande bouwwerken controleren op aantasting van de brandveiligheid door interne verbouwingen die mogelijk in de loop der jaren hebben plaatsgevonden. Daarmee zorgen we ervoor dat achterstanden hierin (de streefwaarde van 15 in voorgaande jaren werd niet gerealiseerd) worden ingelopen.

Indicatoren

Omschrijving indicator	Realisatie 2013	Streefwaarde 2014	Streefwaarde 2015	Streefwaarde 2016	Streefwaarde 2017	Toelichting
Aantal bedrijfsinspecties van bestaande bouw in de gebruiksfase (fysieke veiligheid)	0	15	30	30	30	Door interne verbouwingen van bestaande bouwwerken kan de brandveiligheid zijn aangetast. Daarom zijn controles hierop nodig. Gemeente en VRU werken hierin samen.
Aantal aanvragen omgevingsvergunning/percentage digitale aanvragen	354/82%	360/90%	300/100%	300/100%	300/100%	Sinds 2010 kunnen aanvragen digitaal worden ingediend, percentage was toen 5% en is inmiddels gestegen naar ca. 90%. Er bestaat een voornemen digitaal indienen wettelijk verplicht te stellen.

4. Verkeer en vervoer

De leefbaarheid van de stad (kwaliteit van wonen, werken en recreëren) wordt vergroot door een goed functionerend en gebruikt verkeer- en vervoersysteem. We willen daarom dat Nieuwegein en de in de stad gelegen voorzieningen goed bereikbaar zijn, blijven en waar mogelijk worden per auto, openbaar vervoer, fiets en te voet. Het Gemeentelijk Mobiliteitsplan+ (GMP+) uit 2014 is daarbij de leidraad in het promoten van het gebruik van de fiets, het garanderen van de verkeersdoorstroming op ons hoofdwegennet en het benadrukken van de verblijfsfunctie in onze woonwijken en -buurten.

We stemmen het realiseren van de ambities uit het GMP+ goed af met het onderhoudsprogramma (werk met werk maken). Daarbij houden wij rekening met de principes van Duurzaam Veilig Verkeer, demografische ontwikkelingen en nieuwe ontwikkelingen zoals de elektrische fiets, elektrische auto's en brandstofcelauto's.

We hebben speciale aandacht voor de verplaatsing te voet en met behulp van speciale voertuigen voor mindervaliden. Verwachting is dat zij een nadrukkelijker plek op de weg vragen, gepaard gaand met extra ruimtegebruik. Hier ligt ook een sterke relatie met de transities in het Sociaal domein, waarbij inwoners langer (thuis) zelfstandig moeten blijven functioneren en het project Betere Buurten.

We zetten ons in voor snelle en rechtstreekse OV verbindingen naar regionale werk- en onderwijslocaties.

Activiteiten

- Onder de noemer Nieuwegein Fietsstad treffen we maatregelen die het gebruik van de fiets bevorderen, teneinde een goed en veilig alternatief voor – in ieder geval – binnenstedelijke autoverplaatsingen te bieden. We gaan door met het zo snel mogelijk oplossen van knelpunten (in 2015 nog in beeld te brengen welke) en daarnaast worden ook regionale fietsverbindingen verbeterd: via Fiets Filevrij en de realisatie van de fietsbrug over het Amsterdam-Rijnkanaal ter hoogte van de Plofsluis (Nieuwe Heemsteedsebrug).
- In 2013 zijn we gestart met het verhogen van de kwantiteit en kwaliteit van fietsenstallingen bij OV-haltes. In 2014 en 2015 zullen in totaal nog eens 15 locaties zijn toegevoegd. Het gaat hier voornamelijk om bushaltes op bedrijventerreinen. Ook zullen we onderzoeken of OV-Fiets ook op andere locaties dan die in 2013 ter hoogte van tram-/busstation Nieuwegein Centrum zijn gerealiseerd kan worden geïntroduceerd.
- We bieden voor de eerste keer de jaarlijks te actualiseren actie- en projectenlijst van het Gemeentelijk Mobiliteitsplan+ (GMP+) ter informatie aan de raad aan, die de stand van zaken van de acties en projecten weergeeft. Er is een wisselwerking tussen deze lijst, het onderhoudsprogramma Wegen en de mogelijke (co-) financieringsmogelijkheden.
- Met het wegvallen van het UVL-project in 2013, heeft de Raad het initiatief genomen voor het project 'veilige schoolroutes'. Dit project zetten we voort, in samenspraak met de betreffende scholen.
- We gaan, als uitwerking van een actiepoint uit het GMP+, in samenspraak met relevante belangenbehartigers en in relatie met de transities in het Sociaal domein, een voetgangersnota maken. Die moet uiteindelijk goede voetgangervoorzieningen voor iedereen opleveren. Basis voor de voetgangersnota is het in 2014 af te ronden project 'toegankelijkheid openbare ruimte'.
- We gaan, als uitwerking van een actiepoint uit het GMP+, een nieuwe Nota Parkeren opstellen, waarin ook een evaluatie van de 'Nota Parkeernormen 2011-2015' wordt opgenomen.
- Met de vervangingen van een drietal verkeerregelinstanties (vri) – te weten op de kruisingen Zandveldseweg-Lupinestraat-Jachtmonde en de kruisingen van de 's-Gravenhoutseweg met respectievelijk de Graaf Florisweg en de Muiderschans – trachten we een koppeling tussen deze vri's te realiseren waardoor de doorstroming op de Zandveldseweg/'s-Gravenhoutseweg (verder) wordt verbeterd.
- Jaarlijks leveren we onze inbreng en wensen bij het opstellen van het openbaar vervoerplan, onder andere via inventarisatie van wensen van de gebruikers (enquête), waarbij wij het accent leggen bij snelle en rechtstreekse OV-verbindingen naar regionale werk- en onderwijslocaties.
- De BRU-studie 'Verkenning Vervoerkundige koppeling SUNIJ-Uithoflijn' wordt afgerond. Daarin staat de doorkoppeling niet ter discussie, maar worden de financiële consequenties inzichtelijk gemaakt. De uitkomsten zullen met de raad worden besproken.
- Nieuwegein is trekker inzake de verbetering van de bereikbaarheid van de tramhalte Merwestein. De studie wordt naar verwachting in 2015 afgerond. Over de uitkomsten zal de raad nader worden geïnformeerd. Dit loopt synchroon met de aanpak van Park Oudegein.

Indicatoren

Omschrijving indicator	Realisatie 2013	Streef-waarde 2014	Streef-waarde 2015	Streef-waarde 2016	Streef-waarde 2017	Toelichting
Groeipercentage gebruik OV	-23%	2½ %	2½ %	2½ %	2½ %	We hebben bij het BRU een motie ingediend om de afname van het tram/OV-gebruik van 23% te onderzoeken. Groeistreefwaarde blijft vooralsnog gehandhaafd, Peiljaar is 2010; wordt gemeten in reizigerskilometers.
Aantal opgeloste fietsknelpunten	4	4	4	4	4	Daar de fietsknelpuntenlijst steeds wijzigd van samenstelling (punten eraf en erbij) is nu gekozen voor een getal dat het aantal op te lossen punten van de actuele lijst weergeeft, i.p.v. een cumulatief getal.
Aantal bushaltes met te verbeteren fietsenstalling	55	8	7	0	0	Getal geeft het aantal haltes met de in dat jaar te verbeteren stallingen weer.

5. Ruimtelijke kwaliteit en cultureel erfgoed

Wij willen de bebouwde en de onbebouwde omgeving zo vormgeven en inrichten dat deze kwaliteit biedt en een Nieuwegeinse identiteit weerspiegelt, die aangenaam is voor de inwoners. Daarbij zijn een helder welstandsbeleid, behoud van historische dorpsgezichten, monumenten en beeldbepalende panden en objecten, en van cultuurhistorische structuren en elementen van belang.

Activiteiten

- De eerste helft van 2015 leggen we, mede op basis van de uitkomsten van een doorlopen uitvoerig wijkgericht participatieproces, een nieuw welstandsbeleid aan de raad voor. 'Welstand op maat' omschrijft de aanwezige karakteristieken en kwaliteiten, koppelt hier een waardering aan en stelt op een begrijpelijke, inspirerende manier waarop gelet moet worden bij het ontwerpen van een plan in een bepaalde omgeving. Streng waar het moet, ruim waar het kan. Het aantal criteria neemt sterk af. In de loop van 2015 gaan we aanvragen volgens het nieuwe beleid toetsen.
- De gemeenschappelijke regeling (GR) Welstand en Monumenten Midden Nederland (Welmon) wordt per 1 januari 2017 geliquideerd. Welmon zal daarna in een stichtingsvorm samengaan met Landschap en Erfgoed Utrecht als toekomstbestendig onafhankelijk adviesorgaan voor ruimtelijke kwaliteit in brede zin. Gemeenten die willen uittreden, betalen een vergoeding volgens het liquidatieplan dat gericht is op een kostenneutrale liquidatie voor gemeenten die diensten blijven afnemen van Welmon en vervolgens ook van de nieuwe stichting. Op basis van ons nieuwe welstandsbeleid bepalen we in welke gevallen we diensten blijven afnemen. Ons voorstel hierover zullen we gelijktijdig met het nieuwe welstandsbeleid aanbieden.
- We werken verder aan cultuurhistorisch beleid. Het cultuurhistorisch beleid betreft niet alleen de gebouwde monumentenzorg, maar ook de cultuurhistorische onderdelen historisch groen, historische landschappen en structuren, en aardkundige waarden. Het beleid geeft straks een nieuwe, actuele en brede kijk op de cultuurhistorische waarden van Nieuwegein, op basis waarvan we keuzes kunnen maken (of prioriteiten kunnen stellen) over waarop we qua cultuurhistorie willen insteken. Cultuurhistorie is medebepalend voor het imago en de identiteit van Nieuwegein. Bij de herijking van de structuurvisie zullen wij hier aandacht aan besteden.
- Op basis van het cultuurhistorisch beleid gaan we een nieuwe lijst opstellen van panden, objecten en structuren van hoge bouwhistorische en/of cultuurhistorische waarde, die we vanaf 2015 als gemeentelijk monument, beeldbepalend pand of gemeentelijk beschermde structuur willen aanwijzen. Het cultuurhistorisch beleid verwerken we in alle nieuwe bestemmingsplannen, conform de wetwijziging (d.d. 01-01-2012) die bepaalt dat in elk

bestemmingsplan dient te worden aangegeven hoe wordt omgegaan met in het plangebied aanwezige cultuurhistorische waarden.

- Wij koesteren ons cultureel erfgoed en maken het zichtbaarder. Zo maken wij in 2015 onze monumenten zichtbaar op onze website.
- De Enveloppecommissie Linieland zet verschillende projecten op om de Nieuwe Hollandse Waterlinie als economische- en recreatieve drager verder te ontwikkelen en voert deze ook uit. In Nieuwegein wordt gewerkt aan de projecten, inrichtingsvisie Fort Jutphaas, een Ontwikkelingskader voor het Werk aan de Overeindseweg en een nieuwe bestemming voor fort Vreeswijk (wijkinitiatief). Met de aanleg van de fietsbrug over het Amsterdam-Rijnkanaal ter hoogte van de Plofsluis (Nieuwe Heemsteedsebrug) wordt een deel van de oude oost-west verbinding hersteld. De Linielandprojecten zijn geen losse projecten maar dienen gezamenlijk hetzelfde doel: de Nieuwe Hollandse Waterlinie toegankelijk en beleefbaar maken. Wij verlenen hieraan onze medewerking.

Indicatoren

Omschrijving indicator	Realisatie 2013	Streef-waarde 2014	Streef-waarde 2015	Streef-waarde 2016	Streef-waarde 2017	Toelichting
Aantal gemeentelijke monumenten	37	37	43	49	55	De Cultuurhistorische Waardenkaart geeft een overzicht van bouwhistorisch zeer waardevolle panden en objecten. Hieruit is een aantal panden geselecteerd om aangewezen te worden als gemeentelijk monument.

Vastgesteld beleid

Titel:	Raadsnummer
Structuurvisie 2030 'Nieuwegein Verbindt'	2009-577
Meerjarenplanning bestemmingsplannen	2014-164
Gebiedsvisie Rijnhuizen	2014-xx
Urgentieprogramma woningbouw Nieuwegein	2010-194
Prestatieovereenkomst Wonen 2011-2014	Collegebesluit
Bouwverordening Nieuwegein	2013-129
Beleidskader omgevingsrecht 2015-2018	2014-xx
Fietsnota Nieuwegein	2004-482
Gemeentelijk Mobiliteitsplan +	2013-385
Welstandsnota Nieuwegein 2010 (per december 2013 Welstand op Maat)	2010-045
Nota 'Plusen en Minnen'	Collegebesluit
Archeologiebeleid	2012-426

Strategische agenda

Onderwerp:	2015	2016	2017
Herijking Structuurvisie	x	x	x
Uitvoering Betere Buurten per wijk		x	x
Kaders Parkhout/Zandveld, Helmkruid en Rijnhuizen-noord	x		
Gebiedsvisie Wiers-Zuid	x	x	
Gebiedspaspoort Herenstraat-Kruyderlaan	x		
Bestemmingsplan Batau-Zuid	x		
Bestemmingsplan Jutphaas-Wijkersloot	x		
Bestemmingsplan Zuilenstein-Huis de Geer	x		
Bestemmingsplan Batau-Noord		x	
Bestemmingsplan Binnenstad		x	
Bestemmingsplan (Hoog)zandveld-Lekboulevard		x	

Onderwerp:	2015	2016	2017
Bestemmingsplan Vreeswijk		x	
Bestemmingsplan Doorslag			x
Bestemmingsplan Galecop			x
Bestemmingsplan Oudegein – Hoge Landen			x
Woonvisie	x		
Prestatieafspraken met woningcorporaties	x		
Betere Buurten: Plan Stedelijke vernieuwing	x		
Uitvoering GMP+	x	x	x
Voetgangersnota	x		
Aanpak kruising Richterslaan/Sluyterslaan	x		
Welstand op maat	x		
Cultuurhistorisch beleid		x	

Toelichting op de ombuigingsmaatregelen

Andere invulling van de taak woningurgenties

Door een tarief te rekenen en de uitvoering onder te brengen bij de sociaal wijkteams. denken wij een besparing op de uitvoering van deze taak te realiseren van €40.000.

Wat mag het kosten in 2015?

	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Directe lasten	4.541	18.636	15.461	14.408	16.593	17.515
Personele inzet (lasten)	4.227	4.328	4.460	4.462	4.379	4.381
Overige indirecte lasten	14.608	4.870	4.398	4.351	4.360	4.352
Totale lasten	23.376	27.834	24.319	23.221	25.332	26.248
Totale baten	18.790	20.844	17.809	17.450	19.869	20.760
Saldo	-4.586	-6.990	-6.510	-5.771	-5.463	-5.488

Het grondbedrijf maakt onderdeel uit van dit programma. Daarmee zijn de (investerings)kosten en baten van de grondexploitaties integraal opgenomen in bovenstaande tabel. De aard van de lasten en baten van het grondbedrijf zijn wezenlijk anders. Voor het inzicht presenteren we daarom hieronder de lasten en baten exclusief het grondbedrijf. Afzonderlijk gaan we in op de bedragen die met het grondbedrijf zijn gemeoid.

Lasten en baten programma Ruimtelijke Ontwikkeling exclusief het grondbedrijf

	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Directe lasten	3.413	2.978	2.858	2.592	2.662	2.662
Personele inzet (lasten)	3.864	4.012	4.263	4.262	4.177	4.177
Overige indirecte lasten	4.498	4.462	3.999	3.953	3.963	3.956
Totale lasten	11.774	11.452	11.119	10.807	10.802	10.795
Totale baten	3.777	4.461	4.388	4.757	5.083	5.083
Saldo	-7.997	-6.990	-6.731	-6.050	-5.719	-5.711

Toelichting op de cijfers:

Vershil directe lasten 2014 en 2015

Lagere lasten:

- Voor een bedrag van € 51.000 als gevolg van de ombuigingsmaatregelen (zie totaaloverzicht ombuigingen in hoofdstuk 4)

- Voor een bedrag van € 30.000 als gevolg van incidenteel beschikbaar gesteld budget ten behoeve van 'pilot wonen en zorg Jutphaas wonen' in 2014.

Hogere lasten:

- voor een bedrag van € 54.000 ten behoeve van het project 1.600 woningen.
- Overige geringe hogere lasten voor een bedrag van € 63.000.

Verschil personele inzet (lasten) 2014 en 2015

Hogere lasten voor een bedrag van € 250.000 door aanpassing van het uurtarief en bijstelling van de formatie.

Verschil overige indirecte lasten 2014 en 2015

Lagere lasten voor een bedrag van € 577.000 worden veroorzaakt door incidentele investeringen in stedelijke vernieuwingsgebieden in 2014. Het betreft o.a. Wijkaanpak Driftenbuurt, Buurtvisie Jutphaas Zuid en Herontwikkeling Parkhout Zandveld.

Verschil baten 2014 en 2015

Lagere baten

- voor een bedrag van € 26.000 door incidentele baten in 2014 ten laste van vooruit ontvangen middelen 'subsidie Provincie Utrecht' ten behoeve van inzet vervanging beleidsadviseur RO
- voor een bedrag van €256.000 als gevolg van incidenteel baten ten laste van vooruit ontvangen middelen ten behoeve van Buurtvisie Jutphaas Zuid.

Hogere baten

- voor een bedrag van € 172.000 worden veroorzaakt door aanpassing van de parkeertarieven.
- Overige geringe hogere baten op diverse posten voor een bedrag van € 37.000.

Lasten en baten van het Grondbedrijf

	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Directe lasten	1.128	15.658	12.603	11.816	13.931	14.853
Personele inzet (lasten)	363	316	198	200	202	204
Overige indirecte lasten	10.110	408	399	398	397	396
Totale lasten	11.602	16.382	13.200	12.414	14.530	15.453
Totale baten	15.013	16.383	13.421	12.693	14.786	15.677
Saldo	3.411	0	221	279	256	223

Toelichting op de cijfers:

De begroting van het Grondbedrijf bestaat uit drie onderdelen:

- Prognose resultaat beheer (verhuur van snippergroen/gronden, verhuur van commerciële ruimten, niet toerekenbare kosten Grondbedrijf)
- Prognose rente over boekwaarde van verlieslatende complexen die conform het BBV ten laste van het resultaat van het Grondbedrijf komt
- Prognose investeringen grondexploitaties (kapitaaluitgaven). Op basis van de geactualiseerde grondexploitaties worden de investeringen begroot. Voor 2015 is het totaal van kosten van de diverse grondexploitaties begroot op € 12.603.000.
- Het geraamde resultaat voor het Grondbedrijf is € 221.000 positief en wordt toegevoegd aan de reserve Grondbedrijf. Dit ziet u terug in het 'overzicht reservemutaties'.

Het vergelijken van de begroting 2015 ten opzichte van de begroting 2014 evenals het vergelijken van de begroting 2015 ten opzichte van de jaarrekening 2013 is vanwege de afwijkende systematiek van het grondbedrijf niet mogelijk omdat dan zaken vergeleken worden die niet met elkaar in relatie staan (bijvoorbeeld bij een grondexploitatie wordt in 2013 een terrein bouwrijp gemaakt en geleverd, vervolgens wordt in 2014 het opstal gebouwd door de ontwikkelaar en in 2015 wordt het openbaar gebied woonrijp gemaakt).

De begrote kosten betreffen de geplande bedrijfsvoeringskosten (personeel, onderhoud en beheer vastgoed) en de kapitaaluitgaven 2015 (uit de meerjarenprognose grondexploitaties). Hetzelfde geldt voor de baten, dat zijn de geraamde inkomsten van de jaarschijf 2015 uit de meerjarenprognose grondexploitaties. De werkelijke kapitaaluitgaven 2015 zijn niet alleen

uitgaven op basis van de aangevraagde kredieten 2015 maar ook uitgaven op basis van vóór 2015 geopende kredieten (kapitaaluitgaven worden vaak over diverse jaren uitgegeven). Ten aanzien van de kapitaalinkomsten geldt nagenoeg dezelfde systematiek als voor de kapitaaluitgaven beschreven.

2.1.6 Duurzame Ontwikkeling

Hoofddoel: wat willen we bereiken met het programma?

Het programma Duurzame Ontwikkeling levert een bijdrage aan Nieuwegein als leefbare – ‘hier en nu’ – en een duurzame – ‘daar en later’ – stad. We streven naar een Nieuwegein als klimaatneutrale, duurzame stad in 2040. Doel is dat de lokale gemeenschap (inwoners, ondernemers, organisaties en gemeente) laat zien dat zij niet alleen oog heeft voor de eigen belangen van het ‘hier en nu’. Maar dat zij zich ook inzet voor de belangen van onze kinderen, het ‘daar en later’. Bij de duurzame stad zijn de drie duurzaamheidspeilers People, Planet en Profit in balans. We stimuleren en bevorderen bewustzijn van duurzaamheid en duurzaam gedrag en maatschappelijk verantwoord ondernemen in de eigen organisatie en de samenleving. Het gemeentelijk milieubeleid één van de pijlers van een duurzame stad sluit hier bij aan. We houden dus rekening met effecten op de korte, middellange en lange termijn voor een duurzame leefomgeving. In dit programma gaan we dan ook in op een slagvaardig milieubeleid en een adequate uitvoering van (wettelijke) milieutaken.

Wat willen we bereiken en wat gaan we in 2015 doen?

Duurzame leefomgeving

De gemeente bevordert dat inwoners en ondernemers prettig en veilig kunnen wonen, werken en recreëren in Nieuwegein, nu en in de toekomst.

Op het gebied van het milieubeleid komt dit erop neer dat:

- bodem, water en lucht zo schoon mogelijk zijn;
- geluidsoverlast zoveel mogelijk wordt beperkt;
- bedrijven zich houden aan de milieuwetgeving;
- er zorgvuldig met energie wordt omgegaan;
- afval op een doelmatige, milieuhygiënisch verantwoorde wijze wordt verwijderd;
- we de uitgangspunten voor een duurzame inrichting toepassen bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Activiteiten

SPEERPUNT College 2015: samenwerken met de stad

- Op weg naar de klimaatneutrale stad Nieuwegein 2040 (Coalitieakkoord) bevorderen we energiebesparing en duurzame energie in de gebouwde omgeving in samenwerking met onder meer woningcorporaties (huurwoningen) en regiogemeenten (koopwoningen). Dit doen we door voorlichting en het faciliteren van duurzame initiatieven van inwoners en ondernemers. Innovatieve inwoners en ondernemers worden kansen geboden hun ondernemersambities te realiseren. Zoals in Galecopperzoom, waar een tijdelijk zonnepark (genoeg elektra voor circa 500 huishoudens) goede kansen heeft. Windpark Nieuwegein (10 Megawatt groene stroom voor circa 8.000 huishoudens) wordt in 2015 opgeleverd. Eneco onderzoekt met ons naar verdere mogelijkheden om het stadsverwarmingsnet in Nieuwegein uit te breiden (in vervolg op Nijpelsplantsoen (Mitros) en Wenckenbachcarré (Jutphaas)).

- Met de in 2014 geactualiseerde bodemkwaliteitskaart wordt de facilitering van kostenbesparend grondverzet voortgezet. Ook blijven we adviseren over de regelgeving rond grondverzet. Een uitvloeisel van één van de bezuinigingsmaatregelen (zie hoofdstuk 2.3 financieel perspectief) is het stopzetten van de grondstromencoördinatie en –regulering. De grondstromenregulering wordt voortaan tussen en binnen de grondprojecten opgepakt.
- Op basis van de Vervolgaanpak Luchtkwaliteit uit 2011 en het Gemeentelijk Mobiliteitsplan Plus uit 2013 verleiden we inwoners om zich vaker met de fiets, het openbaar vervoer of schone voertuigen te verplaatsen. Dit doen we o.a. door mee te werken aan het beschikbaar stellen van de openbare parkeerplaatsen voor oplaadpunten.
- We blijven de luchtkwaliteit in Nieuwegein monitoren als onderdeel van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit, communiceren hierover met inwoners en werken op dit terrein actief samen met andere overheden. Het huidige Luchtkwaliteitsplan (vervolgaanpak Luchtkwaliteit Nieuwegein, 2011) loopt af en wordt geëvalueerd. Het grote deel van de te nemen maatregelen is gerealiseerd dan wel is afgefallen als niet haalbaar voor Nieuwegein.
- We stellen een Jaarprogramma Water op, waarin maatregelen zijn benoemd voor de kwaliteit, het functioneren en de beleving van stedelijk water. Wij maken gebruik van de subsidieregeling ‘impuls waterkwaliteit in de stad 2015’ van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden voor de uitvoer van maatregelen ter verbetering van de waterkwaliteit. Naar verwachting wordt

tevens, indien in het najaar van 2014 het regionale afvalwaterketenbeleid van Winnet² is vastgesteld, een gemeentebrede ecoscan uitgevoerd om de ecologische kwaliteit van het oppervlaktewater vast te stellen (nulmeting).

- We geven invulling aan het 'Actieplan Geluid 2013' door vervanging en verhoging van geluidafscherming langs de 's-Gravenhoutseweg en Zandveldseweg. Daarbij wordt rekening gehouden met de mening van omwonenden.
- Sinds 1 juli 2014 voert de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Utrecht in opdracht van Nieuwegein Wet milieubeheertaken (vergunningverlening, toezicht en handhaving) uit bij 120 van de 1.380 bedrijven, voor de overige bedrijven voert Nieuwegein de toezicht- en handhavingstaken zelf uit. Alle milieuvergunningverleningstaken worden door de RUD Utrecht uitgevoerd. In 2015 worden op grond van de frequenties³ uit het Beleidskader omgevingsrecht (2011-018) 150 bedrijven gecontroleerd, waarvan 47 door de RUD Utrecht. We verwachten in 2015 daarbij dat 60% van deze bedrijven voldoet aan de regels.
- We nemen deel aan het voor de periode 2015-2018 opgestelde provinciale uitvoeringsprogramma externe veiligheid. We nemen deel als bevoegd gezag aan de milieu-inspecties van het bedrijf Ecolab waarbij de controles in opdracht van Nieuwegein door de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied worden uitgevoerd.
- De verwachting is dat het Masterplan Bodemenergie Bedrijvenpark Het Klooster in 2015 wordt toegepast bij uitgifte van kavels. Met dit masterplan wordt de toepassing van de afzonderlijke warmte-koudeopslagsystemen geoptimaliseerd en wordt voorkomen dat de individuele warmte-koudeopslagsystemen elkaar negatief beïnvloeden (warmte en koude bron direct naast elkaar waardoor efficiency van beide afneemt).
- De vijf gemeenten die samen de Reinigingsdienst Midden-Nederland vormen (waaronder Nieuwegein) hebben een Regionaal Afvalbeleidsplan 2014-2018 vastgesteld waarin mogelijke maatregelen staan hoe de Rijksdoelstelling voor het recyclingpercentage voor huishoudelijk afval van 60-65% te bereiken. De benodigde 'inhaalslag' en plaatselijke uitgangspunten en omstandigheden zijn niet voor elke gemeente gelijk. In het najaar 2014 wordt, op basis van het Regionaal Afvalbeleidsplan, een aantal mogelijke maatregelen toegespitst op Nieuwegein voorgelegd aan het college, de gemeenteraad en de inwoners. De hieruit gekozen maatregelen worden in 2015 in een nieuw Actieplan Afval Apart 2015 vastgelegd.
- De invoering van ondergrondse containers ter vervanging van minicontainers bij maisonnettes, cocons bij hoogbouw en in pandige restafvalcontainers wordt in 2015 verder uitgerold.
- De Afvalvrije school wordt in 2015 verder gestimuleerd. In het project 'Afvalvrije school' worden uit de Ladder van Lansink alleen de stappen 'voorkomen', 'hergebruiken' en 'recycleren' toegepast. Aangezien er geen restafval meer is, maar enkel nog grondstof, vallen de stappen 'verbranden' en 'storten' weg.

Indicatoren

Omschrijving indicator	Realisatie 2013	Streefwaarde 2014	Streefwaarde 2015	Streefwaarde 2016	Streefwaarde 2017	Toelichting
Percentage bedrijven waar bij een periodieke milieucontrole geen overtredingen zijn geconstateerd (Naleefgedrag milieuregels door bedrijven)	46%	70%	60%	60%	60%	Streefwaarden zijn gelijk aan realisatieniveau 2011 en 2012. Jaar 2014 te hoog ingeschat.
Totaal strekkende meters vervangen en/of nieuw gerealiseerde geluidafscherming	0	2.000	2.560 ⁴⁾		p.m.	Gebaseerd op Actieplan geluid 2013.
Opgesteld vermogen voor duurzame energieopwekking (in MegaWatt)	0,7 MW	13-14 MW	11-12 MW	11-13 MW	13 MW	In 2015 wordt Windpark Nieuwegein (10 MW) opgeleverd, mogelijk een

² Het water innovatie netwerk, [Winnet](#), is een regionaal samenwerkingsplatform rond afvalwaterbeheer en werkt binnen de *afvalwaterketen* aan vier thema's: hemelwater, behoud gebruiksfuncties, verduurzamen en grondwater.

³ De controlefrequenties zijn vastgelegd in het Beleidskader omgevingsrecht 2011-2014, en een daarop gekomen aanpassing per 1-1-2013 zoals opgenomen in het Uitvoeringsprogramma omgevingsrecht 2013.

⁴ De lengte van de geluidafscherming langs de 's-Gravenhoutseweg en Zandveldseweg bedraagt 2.560 meter. Als gevolg van wensen/inspraak van omwonenden kan de realisatie doorlopen in 2016.

Omschrijving indicator	Realisatie 2013	Streef-waarde 2014	Streef-waarde 2015	Streef-waarde 2016	Streef-waarde 2017	Toelichting
						verhoging van vermogen duurzame energie via initiatieven in Galecopperzoom (2 MW).
Scheidingspercentage of resthoeveelheid huishoudelijk afval		De afvaldoelstelling en een nieuwe indicator worden vastgelegd in het nieuwe Actieplan Afval Apart (verwacht december 2014). De scheidingsdoelstelling van het Rijk (60-65% in 2015) is inclusief alle afvalstromen die steeds meer wel op landelijk maar niet op gemeentelijk niveau bekend zijn (inleveracties bij winkels voor kleding, mobieltjes, apparaten).				Er komt een nieuwe op Nieuwegein toegespitste indicator

Bewustzijn duurzaamheid en duurzaam gedrag

De gemeente stimuleert dat zowel inwoners als ondernemers en organisaties zich bewust worden van de duurzaamheidseffecten van hun handelen op zowel milieuaspecten als op sociale en economische aspecten. Dusdanig dat zij in staat zijn deze effecten mee te wegen in hun gedragskeuzen.

Met dit doel willen we bevorderen dat inwoners, ondernemers en organisaties zich verantwoordelijk voelen voor hun eigen gedrag op het gebied van duurzaamheid. Ook willen we dat ze in staat zijn hier (met elkaar) bewust naar te handelen. Met duurzaamheidscommunicatie en –participatie activeren we inwoners, ondernemers en organisaties voor duurzaamheid en dankzij natuur- en milieueducatie raken vrijwel alle scholieren betrokken bij natuur, milieu en duurzaamheid onder het motto 'jong geleerd, oud gedaan'. Een duurzame, klimaatneutrale stad kunnen wij als gemeente namelijk nooit alleen realiseren. Daarvoor is de inzet van inwoners, ondernemers en organisaties noodzakelijk. De gemeente blijft hierin investeren en draagt bij aan randvoorwaarden en ondersteunt mensen waar zij samen hun verantwoordelijkheid voor anderen en hun omgeving willen nemen. Ook het sociale en economische aspect van duurzaamheid is hier van belang. Zo is binnen Nieuwegein en binnen het Natuurkwartier specifiek een grote groep mensen actief die op vrijwillige basis invulling geven aan dit gemeentelijke maar ook gemeenschappelijke doel.

Activiteiten

SPEERPUNT College 2015: *samenwerken met de stad*

- Educatie, recreatie en participatie zijn de inhoudelijke pijlers van het Natuurkwartier. Vooral het doorontwikkelen van de pijler participatie in relatie tot gezondheid biedt kansen voor ondersteuning van de sociale transitie waar de gemeente voor staat. Het Natuurkwartier heeft alle mogelijkheden in zich om een actieve bijdrage te leveren aan gezonde veerkrachtige inwoners die actief meedoen in onze samenleving. Het Natuurkwartier als groen stadsplein is het vertrekpunt tot het ontdekken en actief gebruik van Park Oudegein. Een plek waar inwoners elkaar ontmoeten, (opnieuw) kennismaken met de natuur, gezond eten en waar duurzaamheid hoog in het vaandel staat (Repair Café, biologisch tuinieren, etc.). Waar kwetsbare doelgroepen een plek hebben en krijgen om hun mogelijkheden verder te ontplooiën (stageplekken, fairs etc.). Waar kinderen leren over hun omgeving en de natuur (Milieu Educatie Centrum, BuitenWijs, Museum Warsenhoek, poldermolen Oudegein en kinderboerderij IJsselstee). In 2015 gaan we onderzoeken in hoeverre andere partijen (organisatorisch en financieel) willen bijdragen aan dit beeld.
- Bij de verdere duurzame inrichting van bedrijvenpark Het Klooster worden de te vestigen bedrijven verplicht een duurzaamheidsplan op te stellen. Via deze plan worden maatregelen in beeld gebracht die het duurzame karakter van de onderneming (op dit natuurlijke moment) kunnen versterken. Wij adviseren de ondernemers over de uitkomsten. Ondernemers zijn verplicht om maatregelen, die zij binnen vijf jaar kunnen terugverdienen daadwerkelijk te treffen. Een andere mogelijkheid om de duurzaamheid van een gebouw te bepalen is met een

GPR⁵ berekening of een Breaam-certificaat⁶. Dit zijn twee instrumenten in de bouwwereld die daar steeds meer worden toegepast. Elk instrument geeft aan hoe goed er op duurzaam bouwen wordt gescoord. Om aan de wens uit de bouwwereld tegemoet te komen gaan we de minimale scores (GPR en BREAAM) bepalen voor een gelijkwaardige duurzaamheid als bij de duurzaamheidsscan.

- In 2014 zijn de voorbereidingen getroffen voor de compensatie van verloren natuur en waterberging in verband met de aanleg van bedrijven en wegen in bedrijvenpark Het Klooster. Realisatie zal in 2015 plaatsvinden. Ook in 2015 wordt in deelgebied 1 (gedeelte ten zuiden van het Waterliniedok) van bedrijventerrein Het Klooster de voortgang van de werkzaamheden van de verbreding van het Lekkanaal door RWS gevolgd op basis waarvan daarna wordt besloten voorbereidingen te treffen voor tijdelijke natuur in latere jaren.
- De gemeentelijke subsidieregeling groendaken is op 1 maart 2014 gesloten en niet verlengd. We blijven wel communicatief de toepassing van groendaken stimuleren bij particulieren, woningcorporaties en andere instellingen, zowel bij nieuwe als bestaande bouw. De noodzaak van groendaken als waterpiekopvang blijkt wel uit de stortbuien en wateroverlast afgelopen zomer 2014. Bij de nieuwe Gemeentewerf wordt in 2015 circa 1.600 m² groendak aangelegd.
- BuitenWijs, de regionale samenwerking op het gebied van natuur- en milieueducatie (NME) met de gemeenten Houten, IJsselstein en Lopik, onderhoudt het vernieuwde NME-aanbod en bewaakt de kwaliteit en efficiëntie van de NME-dienstverlening voor het basisonderwijs. In 2015 worden de vier gemeenten – behalve via het NME-aanbod – ondersteund bij de invulling van de duurzame school.
- Naar aanleiding van de evaluatie van het actieprogramma Dierenwelzijn en de aanbevelingen van de Dierenbescherming verwoord in hun 'Nota Aanbevelingen Gemeentelijk Dierenwelzijnsbeleid' wordt uitvoering gegeven aan voor Nieuwegein nog zinnige ontbrekende maatregelen. Ontwikkelingen (zowel wetgeving en maatschappelijke ontwikkelingen) op gebied van dierenwelzijn (o.a. verdere invulling Wet dieren, mogelijk landelijk verbod op wilde dieren in circussen) worden gevolgd en indien nodig vertaald naar de Nieuwegeinse situatie.

Indicatoren

Omschrijving indicator	Realisatie 2013	Streefwaarde 2014	Streefwaarde 2015	Streefwaarde 2016	Streefwaarde 2017	Toelichting
Percentage duurzaamheidsscans bedrijvenpark Het Klooster	geen scans uitgevoerd	100%	100%	100%	100%	We beoordelen alle duurzaamheidsscans van de daar te vestigen bedrijven.
Oppervlakte nieuw gerealiseerd groendak in m ² in heel Nieuwegein	68	10.000	PM	PM	PM	Tot medio 2014 is 5.940 m ² nieuw groendak opgeleverd tot een totaaloppervlak van 18.946 m ² . Streefwaarde op langere termijn wordt eind 2014 bepaald.
Aantal afgenomen NME-producten (scholen)	360	350	350	350	350	
Aantal scholen dat NME-producten gebruikt	22	22	22	22	22	Dit zijn alle scholen voor primair onderwijs.
Aantal bereikte leerlingen NME	5.030	5.000	5.000	5.000	5.000	
Aantal bezoekers Natuurkwartier	116.585	125.000	125.000	125.000	125.000	

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

De gemeente stimuleert bedrijven en maatschappelijke organisaties om de verantwoordelijkheid te nemen voor de effecten van hun activiteiten op mens, milieu en bedrijfsvoering. Het spreekt voor

⁵ Met [GPR](#) meet u de duurzaamheid van een gebouw op de aspecten energie, milieu, gezondheid, gebruikskwaliteit en toekomstwaarde

⁶ [BREEAM](#) stelt een standaard voor een duurzaam gebouw en geeft vervolgens aan welk prestatieniveau het onderzochte gebouw heeft

zich dat de gemeente het voor inwoners en ondernemers zichtbaar maakt dat de gemeentelijke organisatie haar voorbeeldfunctie voor de zorg voor het milieu serieus neemt.

We willen een balans bereiken tussen People, Planet en Profit en zo maatschappelijk verantwoord mogelijk te ondernemen (MVO). Daarbij geeft de gemeente zelf het goede voorbeeld.

Activiteiten

- De Kansenpakker Duurzaam Nieuwegein (2013-189) wordt ingezet bij nieuw gemeentelijk beleid en projecten zodat kansen ten aanzien van People, Planet en Profit integraal worden afgewogen.
- Na een verbeterslag in 2014 van het energiemangement wordt energiemangement van onze gemeentelijke gebouwen en objecten structureel in de gewone bedrijfsvoering geïntegreerd om daarmee energie te monitoren en waar mogelijk het energieverbruik te verminderen.
- Zoals in het Coalitieakkoord aangegeven zetten wij waar mogelijk gemeentelijke gebouwen in voor het opwekken van duurzame energie.
- De gemeentelijke voorbeeldfunctie op het gebied van duurzaam bouwen wordt ook bij de nieuw te bouwen gemeentewerf in praktijk gebracht. De nieuwe gemeentewerf haalt een GPR-score van 8,0 bouwen. Behalve 1.600 m2 groendak komt er 27.000 Wattpiek (energiegebruik van 6,6 huishoudens) aan zonvermogen.
- Wij kopen duurzaam in onder andere door de duurzaamheidscriteria op www.pianoo.nl/duurzaaminkopen – zoals vastgelegd in het inkoop- en aanbestedingsbeleid – toe te passen.
- Het milieuzorgsysteem wordt gecontinueerd. Jaarlijks wordt het milieuzorgsysteem onderworpen aan een aantal interne audits en een externe audit door een gecertificeerd auditbureau. Een uitgebreide externe audit voor hercertificering van het milieuzorgsysteem (ISO 14001) vindt elke drie jaar plaats. In 2015 wordt er weer een uitgebreide audit ter hercertificering van het milieuzorgsysteem uitgevoerd.
- Door prioriteitstelling en de daaruit volgende implementatie van de bezuinigingsopgave zal de ambtelijke ondersteuning van MVO bij derden, het netwerk Samen Duurzaam en de Fairtrade-werkgroep zeer sterk afnemen. De duurzame stad Nieuwegein waarbij People, Planet en Profit in balans is zal daardoor later worden bereikt.

Indicatoren

Omschrijving indicator	Realisatie 2013	Streef-waarde 2014	Streef-waarde 2015	Streef-waarde 2016	Streef-waarde 2017	Toelichting
Aantal kWh opgewekte duurzame energie gemeentelijke gebouwen	10.038	10.000	21.000	> 33.000	> 33.000	Eind 2014 is er inzicht in het vermogen aan zonnepanelen voor gemeentelijke gebouwen en volgen concretere streefwaardes voor later jaren

Vastgesteld beleid

Titel:	Raadsnummer
Duurzaamheidsplan bedrijvenparken Het Klooster en Galecopperzoom	2004-348
Beleidsvisie Externe Veiligheid	2007-304
Bouwen voor de toekomst – duurzaam bouwen beleid gemeente Nieuwegein	2007-380
Beleid hogere grenswaarden Wet geluidhinder	2009-218
Gescheiden inzamelen van kunststof verpakkingen	2009-242
Klimaatprogramma 2009-2013	2009-357
Stimulering groene daken	2009-391
Actieprogramma Dierenwelzijn	2009-392
Afvalstoffenverordening Nieuwegein 2010	2010-259
Beleidskader Omgevingsrecht 2011-2014	2011-018
	2011-094

Titel:	Raadsnummer
Vervolgaanpak luchtkwaliteit Nieuwegein	2011-187
Besluit Bodemkwaliteit: gebiedspecifiek beleid (nota Bodembeheer en Bodemkwaliteitskaarten)	2011-247
Evaluatie Waterplan Nieuwegein *)	2011-281
Windpark Nieuwegein	2011-451
Evaluatie Actieplan Afval Apart *)	2012-178
Project Hoogspanningslijn & Gasleiding in relatie tot Blokhoeve	2013-157
Actieplan Geluid 2013	2013-167
Bestemmingsplan Windpark Nieuwegein	2013-189
Kansenpakker Duurzaam Nieuwegein	2013-254
Tijdelijk beheer (flora & fauna) bedrijventerrein Het Klooster	2013-259
Overdracht BRZO-en Wm-taken naar de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied	2013-280
Voortzetting regionale samenwerking NME-BuitenWijs	2013-351
Voortzetting overeenkomst Dierenopvangcentrum Reijerscop	2013-428
Toetreding gemeenschappelijke regeling RUD Utrecht	2014-105
Verdere invoering ondergrondse containers	2014-157
Invoering inzameling oud papier met minicontainers	2014-224
RUD Utrecht mandaatbesluit en dienstverleningsovereenkomst	

*) inclusief nieuwe beleidskaders

Strategische agenda

Onderwerp	2015	2016	2017
Evaluatie Luchtkwaliteitsplan	X		
Actieplan Afval Apart 2015	X		

Toelichting op de ombuigingsmaatregelen

Niet wettelijke milieutaken

Een deel van de niet wettelijke milieutaken verminderen of beëindigen we. Het gaat daarbij met name om verminderde formatie op de producten luchtkwaliteit, bodem en burgers. Dit zal met name gevolgen hebben voor een tragere realisatie van de duurzame stad Nieuwegein. Samen met vermindering van een aantal werkbudgetten en de formatievermindering als gevolg van het afstoten van een de niet-wettelijke milieutaken verwachten wij voor 2015 de ombuiging te realiseren (mogelijk treden er frictiekosten op i.v.m. de formatievermindering).

Sluiten dierweides

Met het sluiten van de dierweides bezuinigen we een structureel bedrag van €52.000.

Subsidie 'Samen voor Nieuwegein'

De stichting 'Samen voor Nieuwegein' heeft een belangrijke rol in het stimuleren en implementeren van maatschappelijk betrokken ondernemen (MBO) in Nieuwegein. Wij zijn een belangrijke (subsidie)partner en hebben wij in 2013 meerjarige subsidieafspraken gemaakt. Tot en met 2015 zullen wij deze afspraken respecteren, maar daarna bouwen wij de subsidie met €10.000 af naar het bedrag dat hoort bij het Diamanten partnerschap. Hiermee resteert er vanaf 1 januari 2016 een jaarlijkse subsidie van € 10.000.

Wat mag het kosten in 2015?

	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Directe lasten	4.260	4.714	4.216	4.156	4.156	4.156
Personele inzet (lasten)	2.543	2.798	2.672	2.622	2.590	2.573
Overige indirecte lasten	983	839	865	856	838	718
Totale lasten	7.786	8.351	7.753	7.634	7.584	7.447
Totale baten	5.221	5.147	5.108	5.202	5.310	5.294
Saldo	-2.565	-3.204	-2.645	-2.432	-2.274	-2.153

Toelichting op de cijfers:

Vershil directe lasten 2014 en 2015

Lagere lasten worden veroorzaakt door:

- Voor een bedrag van € 205.000 als gevolg van de ombuigingsmaatregelen (zie totaaloverzicht ombuigingen in hoofdstuk 4);
- Voor een bedrag van € 31.000 als gevolg van incidenteel budget ten behoeve van luchtkwaliteitsplan;
- voor een bedrag van € 192.000 door incidentele lasten ten behoeve van 1e fase ondergrondse containers;
- voor een bedrag van € 92.000 als gevolg van een lagere doorbelasting door de RMN in verband met lagere verwerkingskosten;

Vershil personele inzet (lasten) 2014 en 2015

Lagere lasten voor een bedrag van € 86.000 door een aanpassing van de benodigde formatie als gevolg van het uitbesteden van de werkzaamheden ten behoeve van de plaagdierenbestrijding.

Vershil overige indirecte lasten 2014 en 2015

-

Vershil baten 2014 en 2015

-

2.1.7 Beheer Openbare Ruimte

Hoofddoel: wat willen we bereiken met het programma?

Wij willen een openbare ruimte realiseren en beheren die duurzaam is, schoon, heel, veilig, bruikbaar en toegankelijk voor al haar inwoners. Deze doelstelling willen we realiseren in gezamenlijk overleg en - verantwoordelijkheid van gemeente, wijkplatforms en inwoners, instellingen voor zorg en welzijn, natuurverenigingen, waterschap, woningbouwverenigingen en belanghebbende derden.

Wat willen we bereiken en wat gaan we in 2015 doen?

1. Beheer op orde

Wij staan voor het beheer en onderhoud van de stad voor ingrijpende keuzes enerzijds veroorzaakt door de verandering van de samenleving en anderzijds de ingrijpende bezuinigingen. Met dit gegeven willen bereiken dat het beheer van de openbare ruimte op orde is en blijft ook na aanpassingen van de openbare ruimte. Nieuwegein is een voormalige groeikern uit de jaren 70/80 en heeft te maken met een deels verouderende woningvoorraad en woonomgeving. De openbare ruimte dient te worden aangepast aan huidige eisen van kwaliteit, bruikbaarheid en functionaliteit.

De op te stellen Visie Stedelijke vernieuwing/Betere Buurten heeft veel raakvlakken met de openbare ruimte. Het Openbaar Domein zal daarom haar bijdrage leveren aan deze visie. Ouderen en inwoners met een beperking blijven steeds langer thuis wonen. Dit stelt eisen aan de toegankelijkheid van de openbare ruimte voor inwoners met een beperking. Zij dienen in staat te worden gesteld om liefst zelfstandig naar voorzieningen te kunnen gaan, zoals winkelcentrum, gezondheidscentrum, buurtplein en openbaar vervoer. Wij ontwikkelen in 2015 een beleid en uitvoeringsprogramma 'Toegankelijkheid openbare ruimte' voor inwoners met een fysieke beperking.

Daarnaast dient de beleidsontwikkeling op orde te zijn Dit beleidskader wordt gevormd door vastgestelde beheer- en beleidsplannen en samenwerkingsovereenkomsten met externen. In 2015 gaan wij het concept-groenstructuurplan waarin het voorstel ecologische verbindingzones is beschreven, bespreken met bewoners, IVN, Vogelwacht en andere belanghebbenden.

In 2015 ronden we het Afvalbakken plan af. Met dit plan waarvoor de gemeente subsidie heeft ontvangen, willen het zwerfafval in heel Nieuwegein terugdringen, waarbij wij speciale aandacht besteden aan het terugdringen van zwerfafval op de zogenoemde snoeproutes.

In 2015 stellen wij de Nota verkeerslichten op. Hierin beschrijven wij de plaatsingsregel- en beheerstrategie van de verkeerslichten.

2. Burgerparticipatie en netwerksamenleving

SPEERPUNT College 2015: *samenwerken met de stad*

De inbreng van bewoners en belangenorganisaties, zoals de IVN en de Vogelwacht wordt in de nabije toekomst steeds belangrijker. De gemeente stimuleert immers meer en meer het zelf organiserend vermogen en de eigen kracht van inwoners en wil dit ook verankeren in het beleid. Dit houdt in dat we ook zeggenschap moeten geven aan inwoners. Aanpassingen en beheer van de openbare ruimte dienen zo goed mogelijk aan de wensen en eisen van inwoners te voldoen. Op deze manier realiseren wij een hoogwaardig leefmilieu voor onze inwoners. Jaarlijks presenteren wij de projectenkaart aan de wijkplatforms. Samen met bewoners gaan we de projecten uitvoeren. Wij bezoeken daartoe alle (70) wijkplatformvergaderingen. Wij overleggen bijvoorbeeld met wijkplatforms en bewoners over onderhoud en eventueel aanleggen van extra speel- en sportlocaties.

3. Professionaliseren van werkmethoden

3.1. Denken vanuit de gebruiker

Wij gaan door met de omslag in het denken: denken vanuit techniek verandert in denken vanuit de gebruiker van de openbare ruimte. De samenwerking met wijkplatforms vindt plaats op basis van de Samenwerkingsovereenkomst tussen wijkplatforms en gemeente, december 2010. De wijkplatforms vervullen nog steeds een belangrijke rol in advisering bij projecten, beheer en onderhoud van de gemeente. Met behulp van betrokkenheid van bewoners en andere belanghebbenden willen we het fysieke- en sociale leefklimaat van de stad handhaven en verder

ontwikkelen. Ondermeer via wijkplatforms peilen of creëren wij draagvlak voor gemeentelijke plannen op alle leefgebieden.

3.2. Integraal afstemmen van Openbaar Domein met Ruimtelijk Domein en Sociaal Domein
Wij zetten alle projecten openbare ruimte en ruimtelijk domein voor 2015 op één kaart. Deze kaart leggen we voor aan interne- (Sociaal en Ruimtelijk Domein) en externe partners (wijkplatforms, woningbouwcorporaties, provincie, waterschap, et cetera). De projectenkaart vormt de basis voor interne – en externe afstemming. Met die afstemming houd je rekening met elkaars werkzaamheden en plannen, werk je tegen de laagst mogelijke maatschappelijke kosten en beperk je de overlast voor inwoners zoveel mogelijk. We gaan in een aantal pilotgebieden integraal gebiedsgericht werken. De nieuwe organisatie van het Openbaar Domein voorziet in de gewenste integrale benadering en afstemming van vraagstukken en projecten.

3.3. Handboek Stedelijk Tapijt

In 2015 gaan we verder met professionalisering van onze werkmethoden. In het Handboek Stedelijk Tapijt, staan richtlijnen voor ontwerp, technische specificaties voor inrichting van de openbare ruimte en richtlijnen voor beheer. Het Handboek vormt de basis voor overleg met bijvoorbeeld Rijkswaterstaat, waterschap, woningbouwverenigingen en externe projectontwikkelaars.

4. Bevorderen arbeidsparticipatie

Het Openbaar Domein werkt nauw samen met de WIL door structureel tijdelijke participatieplaatsen ter beschikking te stellen. Deze participatieplaatsen zijn gericht op het opdoen van werkervaring. Het ter beschikking stellen van participatieplaatsen bevindt zich in een spanningsveld. Een participatieplaats mag geen reguliere arbeidsplaats verdringen. De gemeente stelt structureel participatieplaatsen ter beschikking en samen met partners als WIL zoeken wij naar mensen voor deze werkzaamheden.

Wij werken nauw samen met ondernemers, sociale werkvoorzieningsschappen, Justitie, Reinaerde, Altrecht, etc.

In 2015 worden net als in 2013 en 2014 werkzoekenden ingezet in participatieplaatsen, voorheen 'stad op orde' banen. Het Openbaar Domein biedt diverse activiteiten aan, bijvoorbeeld schoonmaken van verkeersborden, werkzaamheden op de kinderboerderij of op de gemeentewerf. In 2015 gaan we door met afnemen van diensten van de PAUW bedrijven. In de nieuwe integrale beeldbestekken voor het onderhoud van het openbaar groen voor 2015 en verder hebben wij de zogenoemde SROI –verplichting van 5% van de bestekwaarde opgenomen. Dit houdt in dat een aannemer 5% van de aanneemsom dient te investeren in het begeleiden van werkzoekenden die moeilijk toegang hebben tot de arbeidsmarkt.

We hebben een contract gesloten met Reinaerde: cliënten van Reinaerde werken in het Natuurkwartier, zowel op de kinderboerderij als in het groenonderhoud, ook maken zij de binnenstad vrij van kauwgomresten.

5. Veilige schoolroutes

Wij bevorderen conform de samenlevingsagenda uit het coalitieakkoord 2014-2018 de veiligheid rondom scholen omdat hier kwetsbare verkeersdeelnemers lopen. Wij sluiten met dit project goed aan bij educatieve doelstellingen van scholen. Jong geleerd is oud gedaan. Wij leggen veilige schoollooproutes aan, geven veilige fietsroutes aan, wij organiseren educatie en communicatie over veilig deelnemen aan het verkeer. In 2015 realiseren wij een veilige schoolroute in onder andere Hoogzandveld. Wij sluiten met veilige schoolroutes zoveel mogelijk aan bij grotere infrastructurele werken. Eind 2015 hebben wij in totaal 6 veilige schoolroutes gerealiseerd en in 2016 in totaal 8.

Activiteiten

SPEERPUNT College 2015: *visievorming over het herstel van ecologische verbindingzones (evz)*
Een evz is een verbinding tussen grotere (al dan niet openbare) groengebieden met natuurwaarde en wordt aangelegd om het migreren van dieren en planten tussen die gebieden mogelijk te maken (uitwisseling van genen). De bestaande delen van de evz willen we verbinden zodat er door de stad een groen verbinding netwerk voor planten en dieren wordt gerealiseerd en daar waar mogelijk aansluiten op de evz buiten de gemeente (het landelijke groene netwerk).
De daadwerkelijke aanleg van de ontbrekende delen van de evz zal, vanwege het gebrek aan budget, plaatsvinden op 'natuurlijke momenten', zoals bij de uitvoering van de gebiedsvisie Rijnhuizen. Los daarvan wordt bij lopende ruimtelijke plannen en nieuwe initiatieven direct al rekening gehouden met de uitgangspunten van het groenstructuurplan.

SPEERPUNT College 2015: *samenwerken met de stad*

- Zelfbeheer openbaar groen, Zwerfafvalpakkers (Zappers) en doe dagen

Wij stimuleren het zelforganiserend vermogen van Nieuwegeinse inwoners. Nieuwegein kent vele betrokken inwoners die een stukje grond in zelfbeheer hebben. In 2012 is het eindrapport van de rekenkamercommissie 'Zelfbeheer van groen' vastgesteld. Dit rapport vormt, naast het collegebesluit over zelfbeheer uit 2005, het kader voor onze activiteiten voor zelfbeheer.

Openbaar groen geven wij in zelfbeheer uit om betrokkenheid van en verantwoordelijkheid voor de openbare ruimte onder de inwoners te vergroten. Het doel om met zelfbeheer bezuinigingen door te voeren op het onderhoud groen is niet haalbaar gebleken, omdat het uitgegeven areaal relatief klein is in relatie tot het totaal areaal dat wij in beheer hebben. De zelfbeheerders vormen wel een belangrijke voorbeeldfunctie voor andere inwoners. Om zelfbeheerders te ondersteunen, zullen we een jaarlijkse nieuwsbrief uitbrengen met beheertips.

Naast zelfbeheer van openbaar groen is een groeiende groep ZAppers (zwerfafvalpakkers) actief in de openbare ruimte. Op vrijwillige basis ruimen zij zwerfvuil op. Zij leveren een belangrijke bijdrage aan de beeldkwaliteit van de openbare ruimte. Jaarlijks organiseren wij bijeenkomsten om of de zelfbeheerders van openbaar groen of de zwerfafvalpakkers te bedanken voor hun belangeloze inzet.

Wij stimuleren wijkplatforms om 'doe' dagen te organiseren op een locatie die het wijkplatform uitkiest en waar de gemeente faciliteert door gereedschap, een afvalcontainer en begeleiding beschikbaar te stellen.

Openbaar groen

Wij willen samen met inwoners een duurzaam, robuust en vitaal openbaar groen realiseren, omdat goed openbaar groen een essentieel onderdeel is van de gezonde wijk (onderdelen gezonde leefomgeving en gezond meedoen). Wij werken daartoe volgens de geldende gedragscodes van de Flora en Faunawet. Wij kopen plantmateriaal in dat moet voldoen aan het NAK B keurmerk. Chemische onkruidbestrijding is mogelijk tot 1 november 2015. Hierna zullen wij op andere manieren onkruid moeten bestrijden. Hieraan zijn extra kosten verbonden. Wij proberen bij onze werkzaamheden de CO₂ uitstoot te verlagen door te werken via de duurzaamheidsbarometer. Werkzoekenden met een afstand tot de arbeidsmarkt bieden wij structureel tijdelijke participatieplaatsen aan.

Wij onderhouden het openbaar groen op basis van het beeldbestek 2015-2017. In het nieuwe beeldbestek is rekening gehouden met de structurele taakstellende bezuinigingen. In dit beeldbestek is ruimte opgenomen voor bewonersparticipatie. Op verzoek van bewoners kan de gemeente maatwerk leveren door samen met bewoners op een bepaalde locatie maatregelen te treffen, waarbij de gemeente de bewoners faciliteert met advies en materiaal, binnen de financiële mogelijkheden.

Snippergroen

Het beleid snippergroen wordt in 2015 verruimd. Moesten tot voor kort alle bewoners van een rijtje huizen een stuk openbaar groen achter hun achtertuin willen aankopen, voordat de gemeente overging tot verkoop, tegenwoordig hoeft dat niet meer. De gemeente heeft op kaart de lijnen bepaald tot hoever bewoners een stukje openbaar groen achter hun achtertuin kunnen aankopen. Ook als maar één van de bewoners een stukje grond wil aankopen is dat mogelijk. Deze bewoner dient mogelijk als voorbeeld voor zijn burens. Het beleid rond snippergroen is gericht op kostenbesparing. In 2015 bieden wij in overleg met het Ruimtelijk Domein net als in de voorgaande jaren illegaal in gebruik genomen grond te koop aan bewoners aan om hiermee de bestaande situatie te legaliseren. Ook vorderen wij in sommige gevallen de illegaal in gebruik genomen grond terug. Dat doen wij als bijvoorbeeld riolering of kabels en leidingen onder illegaal in gebruik genomen grond ligt/liggen.

Binnenpleintjes

Al jaren vragen bewoners om binnenpleintjes op te knappen. Binnenpleintjes vormen een goede mogelijkheid om bewoners te betrekken bij onderhoud en beheer van de openbare ruimte en om ontmoetings- en speelgelegenheden te realiseren. Hiermee creëren wij meer betrokkenheid van en verantwoordelijkheid van bewoners met/voor hun omgeving en interne cohesie tussen bewoners. Ook stimuleren wij hiermee de eigen kracht van bewoners.

Op sommige binnenpleintjes verdient de staat van beplanting, straatwerk en afwatering aandacht. Daarnaast speelt het probleem van illegale dump van afval. Wij knappen in overleg met inwoners en het betreffende wijkplatform twee binnenpleintjes op. Het opknappen van een binnenpleintje kan variëren van een grote schoonmaakbeurt tot volledige herinrichting. Met

wijkplatforms en bewoners spreken wij af dat zij de opgeknapte binnenpleintjes netjes houden, maar het heeft onze voorkeur dat bewoners voor het onderhoud van de binnenpleintjes een collectieve zelfbeheerovereenkomst aangaan. In lijn met de positieve ervaringen met een collectieve zelfbeheerovereenkomst zullen wij in 2015, indien van toepassing, collectieve zelfbeheerovereenkomsten aan bewoners aanbieden.

Uitvoeren Verbreed gemeentelijk rioleringsplan 2014-2018 (VGRP)

Wij voeren het VGRP uit: wij zamelen afvalwater en afvloeiend hemelwater in en voeren het af, wij hebben een zorgplicht voor grondwater. In 2015 participeren wij in het samenwerkingsverband Winnet. Winnet staat voor waterinnovatief netwerk. Hierin participeren 14 gemeenten en het waterschap Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden. Gezamenlijk werken wij aan kwaliteitsverbetering en aan het afvlakken van de geprognosticeerde kostenstijging in de rioleringszorg. In 2015 werken wij samen op basis van het Regionaal Afvalwaterbeleidsplan. Dit plan is aanvullend op het gemeentelijk rioleringsplan 2014-2018. In 2015 gaan we door met samenwerken in de regionale themagroepen hemelwater, grondwater, stedelijk water om te bekijken of we gezamenlijk kwaliteitsverbetering kunnen bereiken. In 2015 gaat Nieuwegein door met het trekken van de pilot NIJLMO; Nieuwegein, IJsselstein, Montfoort en Lopik bespreken op de technische werkvloer op welke punten kostenbesparend kan worden samengewerkt.

Conform het VGRP 2014-2018 is in 2014 een baggerplan opgesteld, dat wij in 2014 aan u voorleggen. Hierin staat de baggerprogrammering voor de komende jaren met de benodigde financiële middelen.

Wegen, asfalt en elementen vanuit technische vereisten

Het beleid voor onderhoud en beheer van de verhardingen is gericht op het realiseren en behouden van een robuuste infrastructuur die schoon, heel, veilig, duurzaam, bruikbaar en goed toegankelijk is voor alle inwoners. De infrastructuur is grotendeels in de jaren 80 gerealiseerd en wordt intensief gebruikt. Tweejaarlijks wordt het areaal geïnspecteerd. De nieuwe globale visuele inspectie is begin 2014 opnieuw uitgevoerd. Het wegenbeheerplan van 2014-2018 is in concept klaar en geeft aan dat er achterstallig onderhoud is. Dit wordt mede veroorzaakt door de structurele bezuinigingen van de afgelopen jaren. In de afgelopen periode is primair geïnvesteerd in de asfaltwegen van de gemeente om kapitaalsvernietiging tegen te gaan. Daar is dan ook een verbetering van de onderhoudsstaat te zien. Het overgrote gedeelte achterstallig onderhoud zit in de elementenbestrating van de gemeente. In de komende jaren zal daarom de prioriteit hier naartoe verschuiven, waarbij de focus zal liggen op klein onderhoud (bijvoorbeeld herstel gaten). We gaan naar een integrale aanpak tussen de beheerdisciplines zodat wij de kosten voor het onderhoud kunnen reduceren. Ook het gecoördineerd en planmatig uitvoeren van onderhoud zorgt voor een verdere verbetering van de kwaliteit van het hele wegenareaal.

Civiele kunstwerken; tunnels, viaducten en beweegbare bruggen

Voor de tunnels, viaducten en beweegbare bruggen is een meerjarenonderhoudsplan opgesteld, gekoppeld aan de gelijknamige voorziening. Tweejaarlijks inspecteren wij de hiervoor genoemde objecten. De nieuwe globale visuele inspectie is momenteel in uitvoering en de resultaten verwachten wij eind 2014. Op basis hiervan stellen wij een onderhoudsprogramma op. Vanwege de constatering van ASR –betonaantasting in één van de oudere kunstwerken, besteden wij tijdens onze reguliere inspecties extra aandacht aan deze vorm van aantasting. Wij verrichten groot onderhoud aan de tunnels waarbij wij aandacht schenken aan het verbeteren van de sociale veiligheid door het verbeteren van de verlichting in de tunnels.

H. Onderhoud vaste (houten) bruggen en geluidschermen

Houten bruggen en geluidschermen zijn een belangrijk onderdeel van de infrastructuur en spelen een belangrijke rol bij verkeersveiligheid, beperking geluidsoverlast. Ook dit onderdeel van de infrastructuur is gebouwd in de jaren 80 en wij voeren regelmatig inspecties uit. Aan de hand van de inspecties is een groot deel van de oorspronkelijke houten bruggen vervangen. Op basis van de in 2014 uitgevoerde inspecties stellen we de onderhoudsplanning op voor 2015 en latere jaren. Vanwege de bezuinigingen bekijken wij wanneer wij een houten brug moeten vervangen of de route via de houten brug, inclusief de brug, kan vervallen of niet.

Het actieplan Geluid vormt de basis voor het onderhoud en de vervanging van (delen van) de geluidschermen.

Openbare Verlichting

De oorspronkelijke gedachte om de openbare verlichting over te nemen van aanbieder bleek in de huidige tijd met de op handen zijnde bezuinigingen financieel niet haalbaar. Besloten is het contract met aanbieder met 5 jaar te verlengen met een optie van nogmaals vijf jaar. In die

tussentijd wordt het achterstallig onderhoud aan de openbare verlichting weggewerkt, na 10 jaar 25% bespaard op de energiekosten ten opzichte van 2014 door de invoering van LED verlichting. In die periode schaft de gemeente een beheersysteem aan om de regie te kunnen voeren op het beheer van lichtmasten en armaturen, het energieverbruik te kunnen beheersen; het lichtniveau te kunnen regelen; de kosten te beheersen. Door deze maatregelen komt de gemeente Nieuwegein in het bezit van de Openbare verlichting, zonder een afkoopsom te betalen.

Verkeers- en straatnaamborden vanuit het oogpunt van de gebruiker

Wij saneren overbodige bewegwijzering die de attentiewaarde per verkeers- of straatnaambord verminderen. In alle wijkplatforms staat het onderwerp verkeers- en straatnaamborden regelmatig op de agenda. Bij bewoners is verkeersveiligheid en de rol van verkeers- en straatnaamborden daarin een hot item. In overleg met de wijkplatforms en bewoners bespreken wij knelpunten en oplossingen.

Verkeers- en straatnaamborden vanuit technische vereisten

Verkeersborden staan in de openbare ruimte om het verkeer te reguleren en een effectief en veilig gebruik van het wegennet te bevorderen. Om de attentiewaarde van verkeersborden te optimaliseren plaatsen wij zo min mogelijk borden en maken wij de zichtbaarheid per bord zo groot mogelijk.

Wij stellen verkeersbesluiten op. Verkeersbesluiten vormen de basis voor handhaving.

In het beheerplan bebording is een onderhoudsschema opgenomen waarbij wij jaarlijks in 1/15e deel van de gemeente de bebording vervangen. Voor 2015 is dat de wijk Zuilenstein.

Verkeersregelinstallaties

In regionaal verband sluiten wij de verkeersregelinstallaties in het Nieuwegeins hoofdwegennet aan op de Regionale VerkeersManagement centrale (RVM). Hierdoor is het mogelijk om op een centrale plek actuele verkeersgegevens van het gehele regionale hoofdwegennet te verzamelen en op basis daarvan verkeersstromen te beïnvloeden.

Wij onderhouden en verbeteren verkeersregelinstallaties voor een goede verkeersafwikkeling. In het eerste kwartaal 2015 vernieuwen wij de installatie op kruispunt Zandveldseweg – Jachtmonde – Lupinestraat. Deze vervanging combineren wij met de upgradering van het winkelcentrum Hoogzandveld. In 2015 vervangen wij de verkeersregelinstallaties op het kruispunt 's-Gravenhoutseweg-Muiderschans en op het kruispunt 's-Gravenhoutseweg – Graaf Florisweg.

Beheertoets

Bij alle aanpassingen in de openbare ruimte willen wij vanaf het begin betrokken zijn om te adviseren over de beheerbaarheid van het ontwerp en om een beheertoets uit te voeren. Hierbij worden de financiële consequenties van beheer van het ontwerp vooraf inzichtelijk.

Indicatoren

Omschrijving indicator	Realisatie 2013	Streef-waarde 2014	Streef-waarde 2015	Streef-waarde 2016	Streef-waarde 2017	Toelichting
Wijkbeoordeling inwoners	Niet bekend	>6	>6	>6	>6	Nieuwe indicator (bron:wijkanalyses)
percentage afwikkeling van meldingen openbare ruimte binnen 14 dagen	73%	>70%	>70%	>70%	>70%	Inwoners ontvangen bericht als we de melding niet binnen 14 dagen kunnen afhandelen
percentage vervolgmeldingen (nieuwe indicator)	Niet bekend		< 10%	< 10%	< 10%	Bijv. als er onvoldoende aandacht is besteed aan de 1e melding
percentage tevreden afwikkeling van vragen/meldingen uit wijkplatformvergaderingen	100%	100%	100%	100%	100%	

Vastgesteld beleid

Titel:	Raadsnummer
Verbreed gemeentelijke rioleringsplan 2014-2018	2013 - 409
Nota Watervisie 2004	2004-256
Nota Waterplan 2006	2006-311
Beheersverordening gemeentelijke begraafplaatsen Nieuwegein	2007-279
Regeling gedenktekens openbare ruimte 2005	2005-82
Bomenverordening/bomenlijst/bomenbeschermingsplan	2012-167

Strategische agenda

Onderwerp:	2015	2016	2017
Groenstructuurplan incl. inspraak	x		

Toelichting op de ombuigingsmaatregelen*Openbaar groen*

Het huidige integrale beeldbestek voor het groenonderhoud loopt op 31 december 2014 af. In het nieuwe bestek passen we de beheer- en onderhoudsmaatregelen aan dat een structurele bezuiniging van € 70.000 wordt gerealiseerd. Dit krijgt vorm door ruwe bermen en de bosranden één keer in plaats van twee per jaar te maaien. Ten behoeve van de verkeersveiligheid handhaven we de maaifrequentie van het gras (10x per jaar) op uitzichthoeken.

Verder bezuinigen we € 30.000 per jaar op het opknappen van grasvelden en speelvelden. De wijkplatforms kunnen desgewenst het opknappen van een grasveld of speelveld in hun wijk bekostigen uit hun wijkbudget of bewoners kunnen zelf hun verantwoordelijkheid nemen.

Openbare verlichting

In het traject van de verlenging tegen hernieuwde voorwaarden van het huidige contract met CityTec brengen we de lasten van het beheer en onderhoud van de openbare verlichting taakstellend met € 100.000 omlaag.

Vermindering vlonders en looproutes

We brengen het areaal aan vlonders en bruggen terug opdat de jaarlijkse kosten met € 20.000 afnemen. Dit zorgt voor een vermindering van (recreatie)looproutes. Het verminderen van het aantal bruggen zal gevonden worden in het netwerk van de recreatieve wandelroutes, zodat in elk geval de hoofdwandelroutes intact blijven. Hierbij houden we rekening met de hoofdwandelroutes en het criterium 'hondenuitlaatroute'. De aansluitende paden omgevormd worden tot groen. Bij de bepaling van de vlonders kijken we kritisch naar de omvang van het gebruik en het soort gebruikers.

Vermindering wegmeubilair

In de begroting 2014 is incidenteel middelen beschikbaar gesteld voor het opstellen van een toetsingskader voor het plaatsen van straatmeubilair. Op basis van dit kader en een separaat afvalbakkenplan brengen van het 'overbodig' areaal aan banken, borden, palen, hekwerken en afvalbakken terug.

Lozingen in rekening brengen bij lozers

Het besluit lozingen buiten inrichtingen biedt mogelijkheden om lozingen bij de lozers in rekening te brengen (bijvoorbeeld bij afwatering in het kader van projectontwikkeling). Met ingang van 2015 leggen we rioolheffing op voor de daadwerkelijke geloosde hoeveelheid. Hiermee verwachten we € 25.000 per jaar in rekening te brengen.

Efficiënter opbouw geografisch bestand

We gaan het geografisch bestand efficiëntere opbouwen. Dit zorgt dat er minder investeringen nodig zijn waardoor de kapitaallasten met structureel € 16.000 afnemen.

Wat mag het kosten in 2015?

	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Directe lasten	8.190	8.420	7.724	8.054	7.854	7.854
Personele inzet (lasten)	7.408	7.834	7.612	7.613	7.613	7.614
Overige indirecte lasten	6.860	12.781	5.751	5.664	5.523	5.404
Totale lasten	22.458	29.035	21.087	21.331	20.990	20.872
Totale baten	6.527	11.744	5.938	5.938	5.937	5.938
Saldo	-15.931	-17.291	-15.149	-15.393	-15.053	-14.934

Toelichting op de cijfers:

Vershil directe lasten 2014 en 2015

Lagere lasten

- Voor een bedrag van € 423.000 als gevolg van de ombuigingsmaatregelen (zie totaaloverzicht ombuigingen in hoofdstuk 4);
- voor een bedrag van € 300.000 door incidentele lasten in 2014 ten behoeve van de aanpak kruispunt Sluijterslaan / Richterslaan / Hildo Kropstraat;
- voor een bedrag van € 90.000 door een incidenteel beschikbaar gesteld budget ten behoeve van vervanging lichtmasten en armaturen alsmede voor het opstellen van een nieuw beheersplan Openbare Verlichting;
- voor een bedrag van € 126.000 als gevolg van de verwerkte bezuinigingstaakstelling ten laste van de producten Openbaar Groen, Speelvoorziening;
- voor een incidenteel beschikbaar gesteld bedrag van € 50.000 ten behoeve van een nieuw op te stellen 'Beheerplan Kunstwerken en beleidsplan straatmeubilair' in 2014.

Hogere lasten

- voor een bedrag van € 45.000 voor verwijderen baggerspecie als gevolg van bijstelling benodigd bedrag ten behoeve van het baggeren;
- overige geringe afwijkingen voor een bedrag van € 146.000.

Vershil personele inzet 2014 en 2015

Lagere lasten voor een bedrag van € 222.000 door een vermindering van het aantal benodigde uren als gevolg van het niet meer invullen van de openstaande vacatures als gevolg van de verwerkte bezuiniging bij de voorjaarsnota 2014.

Vershil overige indirecte lasten 2014 en 2015

Lagere lasten voor een bedrag van € 6.636.000 door de investering van fietsbrug bij de Plofsluis in 2014.

Vershil baten 2014 en 2015

-

2.1.8 Grote Gebiedsontwikkeling

Hoofddoel: wat willen we bereiken met het programma?

De doelstelling van het programma grote gebiedsontwikkelingen is om te komen tot een duurzame en kwalitatief hoogwaardige stedenbouwkundige invulling van de grote ontwikkellocaties in Nieuwegein.

Binnen de bestaande programma's zal gebiedsontwikkeling op de volgende wijze een bijdrage moeten leveren:

- Versterking van de economische invalshoek bij gebiedsontwikkeling zodat een positieve bijdrage geleverd wordt aan het economisch klimaat voor bedrijven (behoud van bestaande en vestiging van nieuwe bedrijven)
- Goede balans tussen wonen, werken en verblijven in Nieuwegein met een vergroting van een gedifferentieerd woningaanbod binnen de komende 5 jaar.
- De (her)ontwikkeling van een schone, gezonde en veilige woonomgeving.
- De inrichting van een veilige openbare ruimte.

Het programma zorgt voor een integrale afstemming tussen en binnen de gebiedsontwikkelingen door te sturen op:

- Overleg en samenwerking met marktpartijen
- Risico inventarisatie en beheer
- Projectmanagement om op efficiëntere en effectieve manier te komen tot voorbereiding en realisatie van plannen
- Stellen van prioriteiten

Binnen Nieuwegein zijn de volgende gebieden aangewezen als te ontwikkelen gebieden:

1. Blokhoeve inclusief hoogspanningsleidingsgebied Nieuwegein Noord
2. Bedrijvenpark Het Klooster
3. Binnenstad (Stadhuis, culturele voorzieningen, winkels, kantoren en woningen)
4. Lekboulevard – Hoogzandveld
5. Nieuw Vreeswijk

Wat willen we bereiken en wat gaan we in 2015 doen?

1. Blokhoeve inclusief hoogspanningsleidinggebied Nieuwegein Noord

Wat willen we bereiken?

Deze woningbouwlocatie vormt onderdeel van het woningbouwprogramma en dient daardoor bij te dragen aan de goede balans tussen wonen, werken, verplaatsen en ontspannen. Op de locatie Blokhoeve zullen naast woningen ook openbare voorzieningen gerealiseerd worden waardoor hier een prettige woonwijk zal ontstaan.

Activiteiten 2015

Momenteel worden enkele kavels bebouwd en/of zullen op korte termijn opgeleverd worden. Dit betreft zowel de vrije kavels van de gemeente als kavels van AM Wonen. De aanpak van mogelijke oplossingsrichtingen voor de hoogspanningslijnproblematiek zal ook in 2015 doorgaan op basis van een nog te nemen raadbesluit eind 2014

Woningen het Blok	Gemeente, Mitros en Portaal werken aan een aangepast plan voor de realisatie van woningen in Blok oost e.e.a. hangt samen met de oplossing van de geluidsproblematiek en de stringenter regels waarmee de corporaties worden geconfronteerd. De aanpassingen worden ook bestemmingsplantechnisch vertaald. Voor Blok west wordt meegewerkt aan een initiatief. Eind 2014 zal blijken of het initiatief wordt omgezet naar een verdere planontwikkeling in 2015.
Woningen het Eiland en AM	<ul style="list-style-type: none"> - Als gevolg van het voorzichtige economische herstel trekt de verkoop van de gemeentekavels aan. Momenteel zijn er 12 van de 20 kavels verkocht. - Op basis van de resultaten van de quick scan van het BRU naar oplossingsrichtingen voor de

	<p>hoogspanningslijn zijn alsnog 19 kavels beschikbaar gekomen voor bebouwing (waaronder 4 vrije kavels/particulier opdrachtgeverschap), omdat deze volgens de berekende specifieke magneetveldzone thans buiten de nieuw bepaalde vrijwaringszone (2 x 60 meter) liggen. Van deze kavels zijn er onlangs 2 verkocht.</p> <p>- Dankzij het voorzichtige economisch herstel is de verkoop van de nog beschikbare AM kavels/woningen gestegen. Met instemming van de gemeente is het beeldkwaliteitsplan aangepast waardoor potentiële kopers meer vrijheid hebben om hun woning te ontwikkelen. Daarnaast is ook het beeldkwaliteitsplan voor de vrije kavels aangepast.</p>
Woningen the Edge	Het gebouw The Edge is opgeleverd. Er is nog een aantal woningen in de aanbidding.
Overige woningen	De bouw en oplevering van de overige woningen is afhankelijk van de oplossing van de hoogspanningsproblematiek.
definitief tracé keuze hoogspanning	Eind 2014 worden de varianten voor de hoogspanningsleiding aan de raad voorgelegd. In 2015 zal hier verder uitvoering aan worden gegeven.

2. Het Klooster

Wat willen we bereiken?

De uitgifte van bedrijvenpark Het Klooster biedt de mogelijkheid bedrijven (waaronder de zwaardere milieucategorie die nu nog dicht bij woonwijken zijn gevestigd) daarnaar toe te verhuizen. Op deze wijze willen we bestaande bedrijven behouden. Daarnaast willen we nieuwe bedrijven aantrekken voor duurzame vestiging in Nieuwegein.

Activiteiten 2015

Uitwerkingsplan deelgebied 1	<p>Zoals bekend gaat Rijkswaterstaat het Lekkanaal verbreden in combinatie met de realisatie van de 3^e Sluiskolk Beatrixsluis. De planvorming hiervoor vindt door Rijkswaterstaat plaats in afstemming met de gemeente. De planvorming en de afstemming wordt naar verwachting in het 3^e kwartaal van 2014 afgerond. Dat is dan ook het eerste moment voor de beoordeling of het betreffende uitwerkingsplan in de formele procedure kan worden gebracht en gestart kan worden met het bouwrijp maken van deelgebied 1.</p>
Start gronduitgifte deelgebied 1	<p>Gelet op het vermelde met betrekking tot uitwerkingsplan deelgebied 1 zal de gronduitgifte in deelgebied 1 in 2015 nog niet kunnen starten. Mocht na het beslismoment besloten worden tot het in procedure brengen van het uitwerkingsplan en het bouwrijp maken dan kan gronduitgifte op zijn vroegst in 2016 plaats gaan vinden.</p>
Deelgebieden 2 en 3	<p>De deelgebieden 2 en 3 zijn uitgifte gereed en planologisch belegd met een globaal bestemmingsplan en een daarop gebaseerd geldend uitwerkingsplan. Inmiddels wordt gekeken in hoeverre het bestaande planologisch regiem aanpassing behoeft in het kader van de promotie- en acquisitie voor het bedrijvenpark het Klooster. Dit zou in 2015 kunnen leiden tot wijziging van het globale bestemmingsplan en een nieuw uitwerkingsplan.</p>
Windmolenpark het Klooster	<p>De voor realisatie vereiste procedures voor het windmolenpark zijn afgerond en de realisatie is gestart. Feitelijke ingebruikname van het windmolenpark is voorzien in het tweede kwartaal van 2015.</p>

Planvorming 3e sluiscolk /verbreding Lekkanaal	De planvorming (door Rijkswaterstaat) voor de 3 ^e sluiscolk en de verbreding van het Lekkanaal is al enige tijd gaande. Begin 2015 zal de noodzakelijke procedure op grond van de Tracéwet zijn afgerond en wordt de uitvoering van de realisatie van de 3 ^e sluiscolk en de verbreding van het Lekkanaal vervolgens in de markt weggezet via de vereiste aanbestedingsprocedure. Ook zullen in 2015 de vereiste diverse vergunningsprocedures gestart gaan worden. Naar verwachting zullen de werkzaamheden in 2016 gaan starten.
Bestemmingsplan deelgebied 4	In 2015 gaat gestart worden met het opstellen van een bestemmingsplan voor deelgebied 4.
Vernattingszone het Klooster	In 2015 wordt de vernattingszone in het Klooster nader geconcretiseerd. Deze vernattingszone is geïntroduceerd ter behartiging van de belangen van de Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW) en dient tevens ter ondersteuning van de nominatie van de NHW voor plaatsing op de Werelderfgoedlijst van de Unesco. De minister van Infrastructuur & Milieu heeft hiervoor een financiële bijdrage beschikbaar gesteld.
Reserveringen	Er is in deelgebied 2 en 3 sprake van een aantal (betaalde) reserveringen. Sommige daarvan lopen door tot in 2015. Met het oog hierop zou dit in 2015 kunnen leiden tot daadwerkelijke grondverkoop.

3. Binnenstad

Wat willen we bereiken?

Het project Binnenstad betreft ontwikkel- en uitvoeringsactiviteiten van strategische beslissingen genomen door de gemeenteraad over de Binnenstad op basis van het door de raad vastgestelde OOB 2013, de daarbij behorende vastgestelde grondexploitatie en het uitvoeringsprogramma.

Activiteiten 2015

OOB 2013, uitvoeringsstrategie:	
'Meer dan vastgoed alleen'	<ul style="list-style-type: none"> - Investeren in branding en verleiding, gericht op het aantrekken van gebruikers, investeerders en ontwikkelaars. Opzoeken van nieuwe partijen en in gesprek blijven met lokale stakeholders. - Activeren van binnenstadmanagement. Verwachting is dat eind 2015 de gemeente de rol van kwartiermaker kan afronden en is het vervolgens aan de stakeholders. - Versterken van verbindingen tussen binnenstad en haar omgeving. In 2015 ligt de focus op het knooppunt Doorslagzone (St Antonius, Merwestein, Park Oudegein, tramhalte 'stadsplein')
'Eerst Oost'	<ul style="list-style-type: none"> - Planontwikkeling en contractering Doorslagzone i.s.m. ontwikkelaars. - Verwerving politiebureau. - Ontwikkeling Dyade-locatie i.o.m. NVM
'Na Oost komt West'	<ul style="list-style-type: none"> - Uitwerken programmatische visie en formuleren randvoorwaarden. - De wijze van samenwerken tussen de gemeente en de markt nader uit werken.
'Het Stationsgebied'	<ul style="list-style-type: none"> - In gesprek blijven met eigenaren - waaronder ABC-partijen, Corio en De Waal - in het gebied over tijdelijke en uiteindelijke ontwikkelingen. - Afstemmen met BRU t.a.v. ontwikkelingen rondom het OV -knooppunt - Verbeteren van de integratie van de oost-west verbinding in het verlengde van de Weverstede.

4. Lekboulevard Hoogzandveld (LHZ)

Agenda van de fysieke veranderingen LHZ:

- Uitbreiding C1000 tot AH in de periode tot juni 2015
- Uitbreiding noordelijk deel winkelcentrum met twee 'oortjes' in de periode tot juni 2015
- Werkzaamheden (her)inrichting openbare ruimte winkelcentrum en omgeving in de periode april tot september 2015
- Bouw patiowoningen in Lotusplantsoen +/- 1e kwartaal 2015
- Bouw woningen Middenblok: +/- 4e kwartaal 2015

Activiteiten 2015

Woningbouwontwikkelingen (middenblok)	Selectie ontwikkelaar, onderhandelingen over koop-realisatieovereenkomst
Lotusplantsoen (patio's)	Eind 2014, begin 2015 wordt het terrein bouwrijp opgeleverd, zodat de patio's in aanbouw kunnen. Na afronding van de bouw wordt het terrein woonrijp gemaakt.
Herontwikkeling winkelcentrum	(Deel)herontwikkeling op basis van grondovereenkomst; concreet betreft de uitbreiding van de C1000 tot AH en uitbreiding noordelijk deel winkelcentrum met twee 'oortjes' en aanpak openbare ruimte. De terreinen worden in de tweede helft 2014 bouwrijp opgeleverd. Daarna start de bouw. Na afronding van de bouw zal het openbaar gebied worden aangelegd (+/- voorjaar/zomer 2015)

5. Nieuw Vreeswijk

Wat willen we bereiken?

Deze woningbouwlocatie vormt onderdeel van het woningbouwprogramma en dient daardoor bij te dragen aan de goede balans tussen wonen, werken en ontspannen.

Activiteiten 2015

Verkoop laatste kavel	Het laatste grote projectonderdeel van Nieuw Vreeswijk (Waterhofappartementen) is eind 2012 afgerond. Er is nog één (woon)kavel die verkocht moet worden. Het Grondbedrijf is belast met de verkoop van deze kavel.
-----------------------	---

Vastgesteld beleid

De geldende beleidsplannen op het gebied van ruimtelijke en duurzame ontwikkeling evenals op grondbeleid en beheer dienen als leidraad voor de realisatie van de grote gebiedsontwikkelingen. We verwijzen hiervoor naar de weergave van het vastgesteld beleid bij de programma's Ruimtelijke Ontwikkeling en Duurzame Ontwikkeling.

Strategische agenda

Voor dit programma is dit niet van toepassing.

Wat mag het kosten in 2015?

Het programma Grote Gebiedsontwikkelingen voert werkzaamheden uit voor de andere programma's en het grondbedrijf. De kosten hiervan zijn dan ook opgenomen in deze programma's. Dit is de reden dat onder dit programma geen exploitatieoverzicht van baten en lasten is opgenomen.

In plaats daarvan geven we de geraamde investeringsbedragen die voor 2015 voor ieder gebied is opgenomen.

Investeringsraming 2015 per gebied

Blokhoeve en hoogspanningsleidingsgebied Nieuwegein Noord	
Planontwikkelingskosten	300.000
Faseringskosten	150.000
Wijkvoorzieningen	350.000
Hoogspanningslijnen	200.000
	1.000.000
Het Klooster	
Planontwikkelingskosten	50.000
Bouwrijp maken deelgebied 1	1.800.000
Woonrijp maken sectie 2	2.200.000
Woonrijp maken sectie 3	5.900.000
NHWL-gebied	1.000.000
Stelpost	500.000
	11.450.000
Binnenstad	
Planontwikkelingskosten	450.000
Maatregelen t.b.v. levendigheid	100.000
Voetgangersverbinding binnenstad/ziekenhuis	1.100.000
Doorslagzone, Dyade, Politie – diverse kosten	1.770.000
	3.420.000
Lekboulevard	
Planontwikkelingskosten	200.000
Bouw- en woonrijpmaken lotusplantsoen, patio's,	2.700.000
	2.900.000
Galecop – Galecopperzoom	
Planontwikkelingskosten	75.000
	75.000
Onvoorzien/afronding	
	3.155.000
Totaal aangevraagd	22.000.000

2.2 Overzicht algemene dekkingsmiddelen

2.2.1 Inleiding

Het overzicht algemene dekkingsmiddelen bevat middelen die voor de gemeente vrij besteedbaar zijn. De gemeente kan de wijze van aanwending van de deze middelen zelf bepalen. Er rusten geen verplichtingen vanuit het rijk op (zoals bij specifieke uitkeringen) of andere beperkingen (zoals bij kostendekkende heffingen).

De algemene dekkingsmiddelen bestaan doorgaans uit het renteresultaat, dividend, algemene uitkering, belastingen en overige algemene dekkingsmiddelen. Daarnaast brengen we onder het overzicht algemene dekkingsmiddelen ook onze stelposten inclusief de post onvoorzien en de saldi van de kostenplaatsen (=calculatieresultaat) onder.

2.2.2 Algemene dekkingsmiddelen

Onderwerp	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
<i>Lasten:</i>						
Renteresultaat	5.326	6.443	6.213	6.419	6.037	6.082
Dividend	11	11	11	11	11	11
Algemene Uitkering	0	0	0	0	0	0
Belastingen	299	30	30	30	30	30
Overige algemene dekkingsmiddelen	111	0	0	0	0	0
totaal lasten	5.747	6.484	6.254	6.460	6.078	6.123
<i>baten:</i>						
Renteresultaat	10.673	11.623	11.032	10.775	10.396	10.065
Dividend	301	260	260	260	260	260
Algemene Uitkering	54.498	55.648	79.696	80.276	80.264	79.724
Belastingen	15.423	15.775	16.310	16.362	16.359	16.359
Overige algemene dekkingsmiddelen	744	-16	-16	-16	-16	-16
totaal baten	81.640	83.290	107.282	107.657	107.263	106.393
Saldo	75.893	76.806	101.028	101.197	101.186	100.270

Renteresultaat

Het renteresultaat van de gemeente wordt bepaald door de lasten en de baten van een aantal elementen te salderen. Dit levert voor het volgende beeld op:

Lasten	
Rente langlopende geldleningen	5.968
Rente startersleningen	97
Rente kortlopende geldleningen	97
Kosten geldleningen	20
Doorberekende uren Financiën	32
Totale lasten:	6.213
Baten	
Rente investeringen	10.214
Rente Grondbedrijf	692
Rente langlopende geldleningen	29
Rente startersleningen	97
Totale baten:	11.032

Door de onzekerheid op de financiële markten is de rentepost moeilijk te ramen, omdat deze afhankelijk is van veel factoren, zoals de ontwikkeling van de marktrente, maar ook van het volume en het tijdstip waarop wij als gemeente investeringen doen en de ontwikkeling van de reserves. Op grond van de feitelijke begrotingspositie (stand van de huidige en voorgenomen investeringen en de omvang van de beleggingsportefeuille) is een zo goed mogelijke inschatting gemaakt van het verwachte renteresultaat.

Dividend

De gemeente is aandeelhouder van een beperkt aantal dividend uitkerende vennootschappen. Dat zijn de NV Houdstermaatschappij GCN, Vitens NV en de NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Aan deze aandelen wordt rente toegerekend. Per saldo bedraagt de opbrengst uit deze beleggingen € 250.000 op jaarbasis.

Algemene Uitkering

De algemene uitkering laat voor 2015 een grote toename zien als gevolg van de toevoeging van de budgetten voor de transities Jeugdzorg, nieuwe WMO en Participatiewet in de nieuwe integratie-uitkering Sociaal domein. Met deze aanvullende middelen, die deels oude specifieke uitkeringen vervangen, moet de gemeente de nieuwe taken in het sociaal domein uitvoeren. Concreet worden in 2015 de volgende bedragen toegevoegd ten behoeve van het sociaal domein:

	2015
Transitie Jeugdzorg	15.119
Transitie nieuwe Wmo	7.028
Transitie participatiewet	5.580
Totale integratie-uitkering sociaal domein	27.727

Recent is besloten dat deze middelen door middel van een integratie-uitkering aan het gemeentefonds worden toegevoegd. Concreet betekent dat dat de gemeente vrij is in de besteding daarvan. Op deze manier wordt invulling gegeven aan de ontschotting, waarbij de middelen optimaal ingezet kunnen worden voor de drie transities.

Met ingang van 2015 is aan een groot deel van de algemene uitkering groot onderhoud verricht. Dat wil zeggen dat opnieuw aansluiting is gezocht tussen de uitgaven van gemeenten en de 'vergoeding' die zij daarvoor ontvangen uit het gemeentefonds. Hierbij treden er aanzienlijke herverdeeleffecten op tussen gemeenten, waarbij Nieuwegein een beperkt positief effect kent. Voor 2015 geldt een overgangsregeling waarbij de effecten worden beperkt. In 2016 zal groot onderhoud plaatsvinden aan het restant van de algemene uitkering. Dan zijn opnieuw herverdeeleffecten mogelijk.

De omvang van de reguliere algemene uitkering daalt steeds verder. Oorzaak hiervoor zijn de kortingen die het rijk doorvoert, zoals de 'samenwerkingskorting', korting op de bestaande integratie-uitkering Wmo en het vervallen van het buitenonderhoud aan scholen als gemeentelijke taak. Het accres (de jaarlijkse ontwikkeling van de algemene uitkering op basis van de ontwikkeling van de netto-rijksuitgaven) bedraagt voor 2015 ongeveer 0,6%. Op basis van de meicirculaire 2014 ramen wij de algemene uitkering voor 2015 op € 79.696.000, inclusief het hierboven genoemde bedrag ten behoeve van de transities in het sociaal domein. Inmiddels hebben wij ook de septembercirculaire 2014 ontvangen. Naar de huidige inzichten leidt deze tot een beperkt nadeel in 2015. Conform de gebruikelijke systematiek zullen wij de aangepaste stand van de algemene uitkering betrekken bij de voorjaarsnota 2015.

Belastingen

De gemeente Nieuwegein kent vier belastingsoorten: onroerende zaakbelastingen, roerende zaakbelasting, precariobelasting en parkeerbelasting. Een toelichting hierop treft u aan in paragraaf 2.3.2. lokale heffingen

Overige algemene dekkingsmiddelen

De raming van de overige algemene dekkingsmiddelen betreft de post oninvorderbare posten. Omdat het hierbij lasten betreft, is het bedrag negatief.

2.2.3 Stelposten

In de begroting 2015 is een aantal stelposten opgenomen voor posten die nog niet kunnen worden toegerekend aan een programma of tot de algemene dekkingsmiddelen behoren. Het gaat daarbij deels om ruimte die in de begroting beschikbaar is voor het doen van investeringen, het opvangen van risico's of voor te verwachten ontwikkelingen. Deze onderdelen kunnen wanneer nodig met een begrotingswijziging of in de begroting van een volgend jaar door de raad worden bestemd. Daarnaast zijn er stelposten die gevormd zijn voor ombuigingen die nog op de programma's moeten worden verwerkt. Hierbij gaat het om kortingen op de budgetten die op het moment van opmaken van de begroting nog niet concreet kunnen worden ingevuld.

In onderstaande tabel treft u een overzicht aan van deze stelposten met een korte toelichting.

Onderwerp	2015	2016	2017	2018
1. Stelposten voor ontwikkelingen en risico's:				
Stelpost Onvoorzien	35	35	35	35
Stelpost Bestaand beleid	110	400	800	1.200
Stelpost Nieuw beleid	160	160	160	160
Stelpost Kapitaallasten MIP	0	472	809	1.066
Stelpost Taakmutaties algemene uitkering	-298	-386	-386	-386
Stelpost risico's en overige ontwikkelingen	0	1.250	1.604	1.854
Stelpost tegenvallers en Investerings	0	629	1.412	1.875
2. Nog in te vullen stelposten:				
Stelpost Niet ingevulde bezuinigingen	-300	-300	-300	-300
Stelpost Taakstelling rente	0	-120	-240	-360
Stelpost Kapitaallasten gemeentewerf	-161	-161	-161	-161
Stelpost Strategische heroriëntatie	-100	-100	-100	-100
Stelpost Ombuigingsoperatie 2014	-1.485	-2.640	-2.990	-2.990
Stelpost Personeel en overhead	-231	-481	-481	-481
Totaal stelposten	-2.270	-1.242	162	1.412

1. Toelichting op stelposten voor ontwikkelingen en risico's:

De stelpost Onvoorzien is bedoeld voor uitgaven waar de gemeente in de loop van het jaar door onvoorziene omstandigheden voor komt te staan.

De stelpost Bestaand beleid is opgenomen om de komende jaren knelpunten in de begroting op te kunnen vangen, doordat op basis van de verwachte ontwikkeling van de algemene uitkering een nullijn wordt toegepast voor de compensatie van loon- en prijsstijgingen. Deze post is onvoldoende om een algemene compensatie in de begroting te verwerken, maar kan in de kaderstelling van het betreffende jaar worden ingezet voor specifieke knelpunten, bijvoorbeeld in de subsidieverstrekking. Op deze stelpost is ook een bedrag van € 110.000 opgenomen voor maakkosten van de maatregelen die in het kader van de ombuigingsoperatie moeten worden gemaakt.

Stelpost Bestaand beleid	2015	2016	2017	2018
Stand begroting 2014	400	800	1.200	1.200
Inzet jaarschijf 2015	-400	-400	-400	-400
Toevoeging jaarschijf 2018				400
Maakkosten ombuigingsoperatie 2014	110			
Totaal	110	400	800	1.200

De stelpost Nieuw beleid bevat bedragen, die in deze en eerdere begrotingen beschikbaar zijn gesteld voor nieuw beleid, maar nog niet concreet zijn uitgewerkt. Op dit moment staan op deze stelpost de volgende bedragen:

Stelpost Nieuw beleid	2015	2016	2017	2018
Kosten deelname RIEC (begroting 2013)	10	10	10	10
Toegankelijkheid voorzieningen (coalitie-akkoord)	150	150	150	150
Totaal	160	160	160	160

Op de stelpost Kapitaallasten MIP wordt de vrijval van kapitaallasten gereserveerd ten behoeve van de geraamde vervangingsinvesteringen vanaf 2016. Een overzicht hiervan is opgenomen in het bijlagenboek. De vervangingsinvesteringen voor 2015 worden vermeld in paragraaf 3.3.2. De kapitaallasten hiervan zijn verwerkt in de begrotingscijfers van de programma's. Wij stellen voor het bedrag van de kapitaallasten dat in 2015 nog niet zal worden besteed voor vervangingsinvesteringen in onderwijshuisvesting vrij te laten vallen.

Stelpost Kapitaallasten MIP	2015	2016	2017	2018
Reservering vrijval onderwijsinvesteringen	84	110	108	106
Vervangingsinvesteringen 2016-2018		362	701	960
Inzet t.b.v. perspectief	-84			
Totaal	0	472	809	1.066

De stelpost Taakmutaties algemene uitkering bevat de middelen uit het gemeentefonds die zijn ontvangen voor taakmutaties. Zodra deze taakmutaties zijn uitgewerkt in beleid wordt met een begrotingswijziging voorgesteld de middelen vrij te geven. Deze afweging wordt gemaakt in de voor- en najaarsnota en in een aantal gevallen in een specifiek raadsvoorstel. Overigens neemt als gevolg van het rijksbeleid het aantal negatieve taakmutaties toe. Dat zijn taken waarvoor het rijk geen middelen meer geeft via de algemene uitkering. Een belangrijke aanpassing in dat verband is het buitenonderhoud aan onderwijshuisvesting. Op dit moment vindt overleg plaats met de scholen hoe zij die taak vanaf 1 januari 2015 over kunnen nemen. Daarna zullen de betreffende budgetten in de gemeentebegroting worden verlaagd. De opbouw van deze stelpost is als volgt:

Stelpost Taakmutaties AU	2015	2016	2017	2018
Uitvoeringskosten inburgering	-98	-98	-98	-98
Intensivering armoedebeleid	226	226	226	226
Onderwijshuisvesting	-505	-505	-505	-505
Individuele studietoeslag	13	13	13	13
Uitvoeringskosten participatiewet	7	7	7	7
E-boeken	-29	-29	-29	-29
Waterschapsverkiezingen	88			
Totaal	-298	-386	-386	-386

De stelpost Risico's en overige ontwikkelingen is gevormd voor het opvangen van structurele risico's die de gemeente loopt. Een deel van de stelpost is bestemd voor het opvangen van autonome loonontwikkelingen, waarvoor de gemeente geen compensatie ontvangt via de algemene uitkering. Ook voor deze post geldt dat deze voor 2015 incidenteel ingezet wordt ter dekking van de begroting.

Stelpost Risico's en overige ontwikkelingen	2015	2016	2017	2018
Opvangen structurele risico's	420	450	450	450
Toevoeging stelpost risico's (coalitieakkoord)	500	1.000	1.000	1.000
Inzet t.b.v. meerkosten WIL	-420	-450	-364	-364
Vervallen toevoeging 2015	-500			
Autonome loonontwikkeling	0	250	500	750
Totaal	0	1.250	1.604	1.854

De stelpost Tegenvallers en investeringen betreft het bedrag dat in de begroting 2014 beschikbaar is gesteld als ruimte voor het opvangen van tegenvallers en voor nieuwe investeringen in de stad. In het financieel perspectief hebben wij aangegeven dat wij vanwege het financieel perspectief de opbouw van de stelpost met een jaar willen uitstellen.

Stelpost Tegenvallers en investeringen	2015	2016	2017	2018
Toevoeging begroting 2014	629	1.412	1.875	1.875
Uitstel opbouw stelpost	-629	-783	-463	0
Totaal	0	629	1.412	1.875

2. Toelichting op nog in te vullen stelposten:

De stelpost Niet ingevulde bezuinigingen betreft drie taakstellingen die nog concreet moeten worden ingevuld. De taakstellingen 'WABO-leges' en 'Overhead beheer' gelden ook voor 2014. Daarom komen we in de najaarsnota 2014 met een voorstel voor de invulling van deze twee. De derde taakstelling, het verwerken van de nieuwe tabel met mengpercentages voor de BTW, is een technische exercitie die voor het opstellen van de begrotingscijfers 2015 nog niet kon worden doorgevoerd. In de eerste wijziging 2015 worden deze drie taakstellingen in de begroting functioneel verwerkt.

Stelpost Niet ingevulde bezuinigingen	2015	2016	2017	2018
Stelpost WABO-leges	-196	-196	-196	-196
Overhead beheer	-24	-24	-24	-24
BTW-mengpercentages	-80	-80	-80	-80
Totaal	-300	-300	-300	-300

De stelpost Taakstelling rente is opgenomen om het rentenadeel op te vangen van de aanwending van de dekkingsreserve kapitaallasten. Deze dient jaarlijks voor een bedrag van € 120.000 ingevuld te worden.

De stelpost Kapitaallasten gemeentewerf is een uitvloeisel van de besluitvorming van de nieuwbouw van de gemeentewerf. Voor een deel van de kapitaallasten moet binnen de begroting dekking worden gevonden. Wij zullen dit bedrag invullen in de najaarsnota 2014. Vooral nog is voor dit bedrag een stelpost opgenomen in de meerjarenbegroting.

De stelpost Strategische heroriëntatie is gevormd om de taakstellingen die in het kader van die operatie zijn gevormd te kunnen volgen. Op dit moment staat er door het aflopen van een eerdere aanbesteding nog één taakstelling open, die in de najaarsnota 2014 definitief zal worden verwerkt.

Stelpost Strategische heroriëntatie	2015	2016	2017	2018
afvoer en verwerking groenafval wijzigen	-100	-100	-100	-100
Totaal	-100	-100	-100	-100

De stelpost Ombuigingsoperatie 2014 betreft de invulling van de ombuigingsmaatregelen, zoals die bij de begroting 2014 en aanvullende in het coalitieakkoord zijn vastgesteld. Zoals eerder aangegeven hebben wij een groot aantal maatregelen kunnen verwerken op de betreffende producten. Het onderdeel efficiency voordelen inkoop zullen wij voor 2015 door middel van een generieke korting op de inkoopbudgetten verwerken. Dit zal gebeuren in de eerste wijziging. Een aantal maatregelen vraagt nog om verdere uitwerking. Wij hebben die onderdelen toegelicht in het financieel perspectief. Bij de kaderstelling voor de begroting 2016 zullen wij met een voorstel komen voor de invulling van de posten voor de begroting 2016.

Stelpost ombuigingsoperatie 2014	2015	2016	2017	2018
Administratief nog te verwerken:				
Efficiencyvoordelen inkoop	-555	-555	-555	-555

Stelpost ombuigingsoperatie 2014	2015	2016	2017	2018
Nader uit te werken:				
Innovatietaakstelling	-100	-100	-100	-100
Overige subsidies	-330	-330	-330	-330
Vastgoedorganisatie	-500	-500	-500	-500
Maatregelen voor 2016:				
Overhead (o.a. herinrichting organisatie)		-530	-530	-530
Secundaire arbeidsvoorwaarden		-50	-50	-50
Taakstelling gemeenschappelijke regelingen		p.m.	p.m.	p.m.
Dialogoog met de stad		p.m.	p.m.	p.m.
Inkomsten stadshuis		p.m.	p.m.	p.m.
Efficiencyvoordelen inkoop		p.m.	p.m.	p.m.
Totaal pm-posten ombuigingspakket 2014		-575	-925	-925
Totaal	-1.485	-2.640	-2.990	-2.990

De stelpost Personeel en overhead betreft de benodigde ruimte die door middel van de strategische personeelsplanning (niet invullen van een aantal vacatures als gevolg van pensionering en natuurlijk verloop) moet worden gevonden. Op dit moment kan nog niet concreet worden aangegeven waar in de organisatie deze ruimte zal ontstaan. Daarnaast is hier het effect opgenomen van de niet-beïnvloedbare overhead van de overgang van een formatieplaats van de gemeente naar de RUD, waarover medio 2014 besluitvorming heeft plaatsgevonden. Wij zullen deze post begin 2015 invullen.

Stelpost Personeel en overhead	2015	2016	2017	2018
Invulling strategische personeelsplanning	-200	-450	-450	-450
Overhead vanwege RUD	-31	-31	-31	-30
Totaal	-231	-481	-481	-481

2.2.4 Calculatieresultaat

De salariskosten en bedrijfsvoeringskosten komen niet rechtstreeks terecht in de exploitatie en kredieten. Deze kosten worden namelijk via zogeheten kostenplaatsen door middel van de kostenverdeelssystematiek verdeeld over de programma's, de investeringen en projecten.

Een calculatieresultaat in de begroting ontstaat op het moment dat er wijzigingen zijn in de kostenverdeling, waarvan de meer- of minderkosten niet kunnen worden verwerkt in de doorberekening aan de producten. In de begroting 2015 geldt dat voor een aantal onderdelen die hieronder zijn aangegeven. Deze bedragen worden bij de volgende kostenverdeling (in de begroting 2016) toegerekend aan de producten. Door de meer- en minderkosten nu via het calculatieresultaat op te nemen in de begroting, ontstaat er bij verwerking op de producten geen effect op de begrotingsruimte.

Opbouw calculatieresultaat	2015	2016	2017	2018
Exploitatielasten Stadshuis	107	107	107	107
Gevolgen nieuwe cao afdelingen	429	556	556	556
Invulling ombuigingen op kostenplaatsen	-424	-424	-424	-424
Verwerking kapitaallasten	195	188	148	143
Totaal	306	427	387	381

2.3 Paragrafen

2.3.1 Inleiding

De volgende paragrafen komen aan bod:

1. lokale heffingen
2. weerstandsvermogen en risicobeheersing
3. financiering
4. onderhoud kapitaalgoederen
5. bedrijfsvoering
6. verbonden partijen
7. grondbeleid
8. parkeren

In de Financiële Beheersverordening, die op grond van artikel 212 van de Gemeentewet op 9 oktober 2003 is vastgesteld, hebt u bepaald wat de inhoud van de paragrafen minimaal moet zijn.

2.3.2 Lokale heffingen

Tegelijkertijd met deze programmabegroting bieden wij het jaarlijkse tarievenvoorstel aan. In dit raadsvoorstel krijgt u in één overzicht een beeld van de ontwikkelingen, lastendruk en tariefswijzigingen van de belangrijkste belastingen en rechten. Bij het voorstel worden tevens de gewijzigde belastingverordeningen aangeboden. In deze paragraaf wordt u per heffing kort geïnformeerd over de belangrijkste ontwikkelingen.

Lokale heffingen 2015 (bedragen x € 1.000)

Soort heffing	Programma/product	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Tariefsaanpassing
Belastingen					
Onroerende-zaak-belasting	Algemene dekkingsmiddelen	13.346	13.734	14.206	3,4%
Roerende-zaak-belasting	Algemene dekkingsmiddelen	9	9	9	3,4%
Precariobelasting	Algemene dekkingsmiddelen	87	127	163	1,25%
Parkeerbelasting	Algemene dekkingsmiddelen	<u>1.890</u>	<u>1.798</u>	<u>1.825</u>	1,25%
	<i>Subtotaal</i>	<i>15.332</i>	<i>15.668</i>	<i>16.203</i>	
Afvalstoffenheffing	Duurzame Ontwikkeling: huisvuil	5.096	5.000	5.071	1,5%
Rioolheffing	Beheer openbare ruimte: riolering	<u>3.569</u>	<u>3.514</u>	<u>3.694</u>	1,25%
	<i>Subtotaal belastingen</i>	<i>23.997</i>	<i>24.182</i>	<i>24.968</i>	
Rechten					
Waboleges	Ruimtelijke ontwikkeling: bouwtoezicht	1.264	1.103	1.116	1,25%
Begraafrechten	Beheer openbare ruimte: begraafplaatsen	<u>327</u>	<u>343</u>	<u>348</u>	0%
	<i>Subtotaal rechten</i>	<i>1.591</i>	<i>1.446</i>	<i>1.464</i>	
		-	-	-	
Totaal		25.588	25.628	26.432	

Toelichting op de tabel

Bovenstaande tabel geeft de geraamde opbrengsten weer zoals deze in de programmabegroting onder de baten zijn terug te vinden. Dit is inclusief ingeschatte verminderingen als gevolg van bijvoorbeeld leegstand en verwachte verrekening met de voorziening dubieuze debiteuren. De bedragen die met kwijtschelding zijn gemoeid komen later in deze paragraaf aan de orde. Overigens is het percentage van de tariefstijging niet altijd gelijk aan het percentage van de opbrengststijging, omdat deze laatste ook beïnvloed wordt door andere factoren dan het tarief (zoals de geraamde aantallen).

De algemene uitgangspunten zijn indexering van de belastingtarieven en kostendekkende tarieven van verstrekte diensten zoals afvalinzameling, riolering en bouwtoezicht. Er wordt een loon- en prijsontwikkeling verwacht van gemiddeld 1,25%.

Onroerende-zaakbelasting

Gezien de financiële situatie van de gemeente stellen wij u voor om dit jaar de OZB-opbrengst, naast de indexatie van 1,25%, met € 300.000 extra te verhogen. Dit leidt tot een extra stijging van bijna 2,2%. Inclusief de indexering van 1,25% betekent dit een stijging van ruim 3,4%.

Elk jaar worden nieuwe taxatiewaarden gehanteerd, voor 2015 de waarden per 1 januari 2014. Op dit moment worden waardedalingen verwacht van 2,4% voor woningen en 3,6% voor niet-woningen maar dit kan nog wijzigen. Net als bij de vorige taxatierondes is het uitgangspunt dat deze herwaardering op zich geen invloed mag hebben op de totale te realiseren belastingopbrengst of op de belastingdruk tussen woningen enerzijds en niet-woningen anderzijds. Maar als gevolg van de hertaxatie kan de aanslag per object, afhankelijk van de waardeontwikkeling, natuurlijk wél meer of minder afwijken van het gemiddelde stijgingspercentage van 3,4%.

Roerende-zaakbelasting

Voor de roerende-zaakbelasting worden dezelfde uitgangspunten gehanteerd als bij de onroerende-zaakbelastingen zodat ook hier een stijgingspercentage van 3,4% wordt toegepast.

Precariobelasting

De precariobelasting wordt verhoogd met het inflatiepercentage van 1,25%. Daarenboven geven we invulling aan de ombuigingsmaatregel uit het coalitieakkoord om € 35.000 te realiseren door het marktconform maken van het tarief standplaatsen. We zijn namelijk van mening dat de standplaatshouders in Nieuwegein fors minder betalen dan in omliggende gemeenten en ten opzichte van de reguliere winkels onevenredig goedkoop gevestigd zijn. Ons jaartarief voor standplaatsen brengen we lijn met die van omliggende gemeenten wat een verviervoudiging van het huidige tarief betekent. De uitwerking van deze maatregel staat in het tarievenvoorstel Belastingen.

Parkeerbelasting

De tarieven voor de parkeerbelasting worden nu verhoogd met de inflatiecorrectie van 1,25%. Doordat wordt afgerond op vijf cent leidt dit echter in de praktijk niet altijd tot hogere tarieven. Momenteel wordt gewerkt aan een actualisatie van de parkeerexploitatie. Parallel hieraan zullen wij met een voorstel komen voor eventuele aanpassingen van het parkeerbeleid. Beide aspecten zijn voor het einde van het jaar afgerond en kunnen consequenties hebben voor de parkeertarieven, ook op straat, en daarmee op de hoogte van de tarieven voor de parkeerbelasting.

Afvalstoffenheffing

In de begrotingscijfers is voor de afvalstoffenheffing nu nog uitgegaan van een stijging van het tarief met 1,5%, door een bedrag van € 325.000 te onttrekken aan de tarievenegalisatiereserve. Dat zou een dekkingspercentage van 94% betekenen, wat in de komende drie jaar stapsgewijs naar de 100% moet worden gebracht. Echter, daarnaast blijkt nu dat het kabinet een landelijke afvalstoffenbelasting in wil voeren op restafval, van € 13 per ton. De planning is dit al in te voeren per 1 januari 2015. Dit zou leiden tot een structurele kostenverhoging van ruim € 204.000, ofwel een extra tariefsverhoging van 4,5%. Hoewel de tarievenegalisatiereserve een behoorlijke omvang kent, vinden wij het financieel niet verantwoord om in totaal € 529.000 aan de reserve te onttrekken. Dan zou het dekkingspercentage voor 2015 dalen naar onder de 90% en wordt een jaar later al de bodem van de reserve bereikt. Dan zou het tarief vervolgens met 10% moeten stijgen, nog los van de inflatie, om kostendekkend te zijn. Het wetsvoorstel is echter nog niet aangenomen; bij het opstellen van het tarievenvoorstel bestaat wellicht meer duidelijkheid over het invoeren van deze rijksbelasting.

Rioolheffing

De afgelopen jaren is de rioolheffing steeds verhoogd omdat ingevolge het vastgestelde Gemeentelijk Rioleringsplan de nodige nieuwe en vervangingsinvesteringen moeten worden gepleegd. Het tempo waarin dit gebeurt is echter vertraagd, zodat de kapitaallasten dan ook minder snel oplopen dan eerder voorzien. Daarnaast blijken de kosten van calamiteiten de laatste jaren ook steeds mee te vallen. Hoewel de kosten de komende jaren weer zullen oplopen, heeft de reserve inmiddels zo'n omvang dat het verantwoord is een onttrekking te doen van

€ 195.000 en het tarief met alleen de inflatiecorrectie van 1,25% te verhogen. Dat leidt tot een geraamde kostendekking in 2015 van bijna 95%.

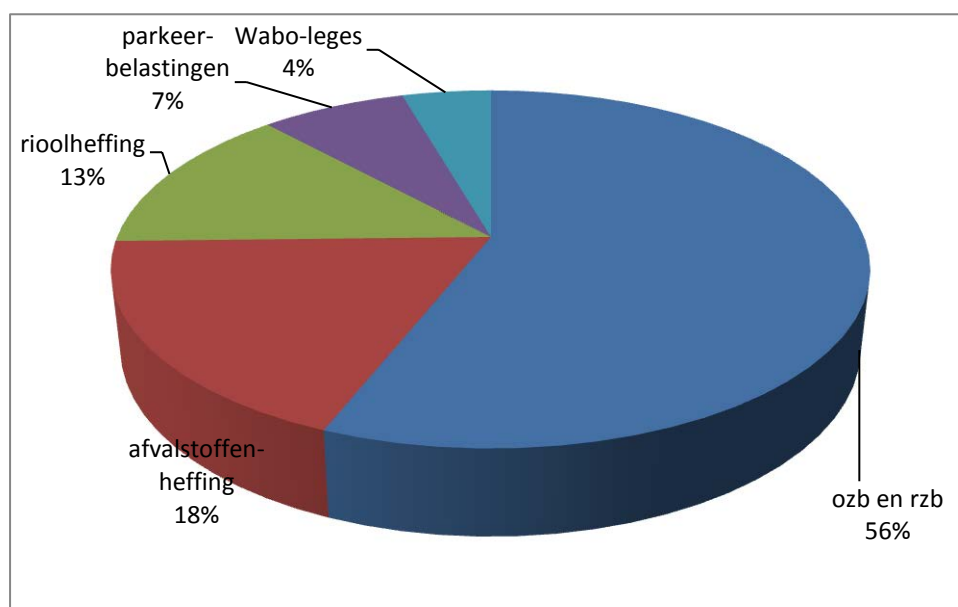
Begraafrechten

De tarieven begraafrechten worden voor 2015 verhoogd met het inflatiepercentage van 1,25%.

WABO-leges

De opbrengsten van de WABO-leges zijn de afgelopen jaren fors afgenomen als gevolg van het sterk verminderde aantal bouwaanvragen, maar een verdere afname wordt niet verwacht. Inmiddels zijn de tarieven op zich sinds de laatste wijziging kostendekkend gemaakt en blijven deze ook het komende jaar ongewijzigd.

In de onderstaande afbeelding hebben wij de verdeling van de belangrijkste gemeentelijke heffingen voor u grafisch weergegeven.

Regionale lastenontwikkeling

In de onderstaande tabel treft u een vergelijking aan van de Nieuwegeinse tarieven met die van de omliggende gemeenten aan. Hieruit blijkt dat wederom de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en de OZB zowel onder het regionaal als het landelijk gemiddelde liggen.

gemeente	afvalstoffenheffing		rioolrecht		OZB	totaal lokale lasten	
	1-pers.	meerpers.	1-pers.	meerpers.		1-pers.	meerpers.
tarief 2015							
Nieuwegein	144	206	89	127	234	467	566
tarief 2014							
Nieuwegein	142	203	88	125	226	456	554
IJsselstein	117	225	86	258	236	439	719
Houten	122	208	71	121	350	543	679
Utrecht	214	253	227	227	227	668	707
Vianen	182	247	248	248	220	650	715
Bunnik	150	203	176	176	481	807	860
Zeist	151	223	134	134	261	546	618
De Bilt	131	254	193	263	370	694	887
Woerden	179	214	164	164	307	650	685

gemeente	afvalstoffenheffing		rioolrecht		OZB	totaal lokale lasten	
	1-pers.	meerpers.	1-pers.	meerpers.		1-pers.	meerpers.
Montfoort	122	199	210	210	331	663	740
Baarn	200	200	196	196	334	730	730
Soest	174	195	153	153	247	574	595
Stichtse Vecht	143	217	160	217	347	650	781
gemiddeld 2014 regio	156	219	162	192	303	621	713
gemiddeld 2014 landelijk	211	261	168	186	257	636	704

Bron: www.coelo.nl

De opbrengst van de belangrijkste gemeentelijke heffingen bedraagt ruim 15% van de totale gemeentelijke inkomsten. Bijna 87% van deze opbrengst wordt gerealiseerd via de OZB, de afvalstoffen- en de rioolheffing. Deze drie heffingen bepalen de zogenaamde lokale lasten voor de burgers. Deze stijgen in Nieuwegein voor een meerpersoonshuishouden met ongeveer 1,75%.

Kwijtschelding

Kwijtschelding is mogelijk voor afvalstoffenheffing, rioolheffing, OZB en roerende-zaakbelastingen. Voor de laatste twee wordt overigens zelden meer kwijtschelding verleend sinds het afschaffen van het gebruikersdeel. Voor de kwijtschelding worden de landelijke normen gehanteerd zoals de VNG die heeft opgesteld. Daarbij wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van automatische kwijtschelding. Vooraf wordt een inkomenstoets toegestuurd aan huishoudens die het jaar daarvoor ook al in aanmerking kwamen voor kwijtschelding. Wanneer men verklaart opnieuw aan de voorwaarden te voldoen, wordt er dat jaar in het geheel geen aanslag opgelegd. Eens in de drie jaar moeten weer alle bescheiden worden overlegd. Het aantal huishoudens waaraan kwijtschelding wordt verleend, is vorig jaar wat toegenomen en zal als gevolg van de economische crisis verder kunnen toenemen. In totaliteit wordt voor 2015 uitgegaan van een bedrag van ongeveer € 378.000, dat zal worden kwijtgescholden aan circa 1.310 huishoudens.

2.3.3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Voor een goed zicht op onze financiële positie is het van belang om inzicht te krijgen in de potentiële mee- en tegenvallers (risico's) en in onze mogelijkheden om deze tegenvallers op te vangen (= de weerstandscapaciteit). Dit geeft een beeld van de robuustheid van onze financiële situatie. Naast het verkrijgen van inzicht in de financiële weerbaarheid trachten wij met het uitvoeren van risicomanagement een voortschrijdend en structureel beeld te verkrijgen in de risico's die we lopen bij het behalen van de doelstellingen van de organisatie. Hiermee willen we het bereiken van de doelstellingen van de gemeente beter kunnen sturen en beheersen, willen we pro-actief met risico's omgaan en adequate maatregelen nemen om risico's te voorkomen.

Voor beoordeling van ons weerstandsvermogen zijn twee elementen van belang:

- 1) De weerstandscapaciteit: de middelen en mogelijkheden waarover wij (kunnen) beschikken om niet-begrote, onvoorziene kosten (risico's) te dekken.
- 2) De risico's: risico's van materiële betekenis waarvoor geen maatregelen in de vorm van bijvoorbeeld een verzekering of voorziening zijn getroffen.

Twee maal per jaar, bij de programmabegroting en bij de jaarstukken, actualiseren we onze risico's en beoordelen we in hoeverre ons weerstandsvermogen toereikend is. Dit doen we aan hand van de gestelde kaders uit de vastgestelde nota risicomanagement en weerstandsvermogen (2009). De beschikbare weerstandscapaciteit zoals deze is bepaald in de jaarrekening 2013 zetten we af tegen de geactualiseerde en gekwantificeerde risico-inventarisatie per 31 augustus 2014. In de hierna volgende paragraaf gaan wij achtereenvolgens in op de beschikbare weerstandscapaciteit en de wijze waarop deze is berekend, de benodigde weerstandscapaciteit en het risicoprofiel waarop dit is gebaseerd en de relatie tussen de benodigde en de beschikbare weerstandscapaciteit.

1. Beschikbare weerstandscapaciteit

Tot de weerstandscapaciteit van de gemeente worden gerekend:

- a. De algemene reserves
- b. De onbenutte belastingcapaciteit OZB
- c. De begrotingsruimte

a. Algemene reserves

Onder onze algemene reserves verstaan we de algemene reserve en de bestemmingsreserve Grondbedrijf. De bestemmingsreserve Grondbedrijf vormt namelijk een buffer voor de risico's in de grondexploitatie. Blijkens de jaarrekening 2013 is de omvang van de algemene reserve € 15.395.000 en de omvang van de reserve grondbedrijf € 1.412.000. Tezamen is de omvang van deze reserves per 31 december 2013 € 16.807.000.

b. De onbenutte belastingcapaciteit OZB

De onbenutte belastingcapaciteit is de extra ruimte die we hebben om de belastinginkomsten te maximaliseren. In de nota risicomanagement en weerstandsvermogen is vastgelegd dat we hiervoor de ruimte hanteren die er is ten opzichte van de artikel 12 normen voor een redelijk belastingpeil. Omdat het rijk de systematiek voor de berekening van deze normen heeft gewijzigd (één percentage voor zowel woningen als bedrijven, terwijl voorheen verschillende percentages werden gehanteerd) is de afgelopen jaren gebleken dat deze berekening te grote schommelingen geeft om als realistische graadmeter voor de berekening van de weerstandscapaciteit te kunnen dienen. Bij de jaarrekening 2013 hebben we er daarom voor gekozen om voor de berekening van de vrije belastingruimte uit te gaan van de mogelijkheid de tarieven voor de woningen op te trekken naar het landelijk gemiddelde tarief voor woningen. Dit hebben we gebaseerd op het gemiddelde landelijke tarief over 2014 (landelijk tarief 0,1234%, Nieuwegein 0,1099%). Dit geeft de mogelijkheid voor een tariefsverhoging voor de woningen met 12%, wat een verhoging van de gemiddelde opbrengst per woning betekent van € 226 naar € 254. Op jaarbasis kan dan rekening worden gehouden met een extra opbrengst van € 740.000 per jaar. Deze berekeningsmethode is o.i. het meest realistisch om de beschikbare weerstandscapaciteit te bepalen, aangezien deze meerjarig consistent, zonder al te grote fluctuaties, kan worden toegepast. Op basis van een mogelijke meeropbrengst van circa € 740.000 kan via meerjarige kapitalisatie de ruimte voor onbenutte belastingcapaciteit worden berekend op in totaal € 18,5 mln. Aangezien er geen gegevens beschikbaar zijn over het landelijk gemiddelde tarief over 2015 hanteren we de cijfers over 2014. Overigens zullen wij deze methode van berekening van de onbenutte

belastingcapaciteit meenemen bij de actualisatie van de nota risicomanagement die in het eerste helft van 2015 aan de raad wordt voorgelegd.

c. De begrotingsruimte

Bij de berekening van de weerstandscapaciteit hebben wij geen rekening gehouden met begrotingsruimte. De post die in de meerjarenbegroting is opgenomen voor de opvang van structurele risico's hebben wij niet tot de beschikbare weerstandscapaciteit gerekend, omdat deze in de meerjarenraming wordt ingezet.

De in de meerjarenbegroting opgenomen posten voor het opvangen van de gevolgen van rijksbeleid en bestaand beleid hebben wij eveneens niet meegenomen bij de bepaling van de beschikbare weerstandscapaciteit. De mogelijke gevolgen van wijzigingen in rijksbeleid zijn qua risico moeilijk in te schatten en maken derhalve geen onderdeel uit van het risicoprofiel.

In de grondexploitaties wordt als uitgangspunt gehanteerd dat verwachte verliezen direct dienen te worden afgedekt door een voorziening. Winsten mogen echter pas worden genomen op het moment dat ze nagenoeg volledig zijn gerealiseerd. Dit betekent dat winstgevendende grondexploitaties die nog moeten worden afgerond, niet in de balanspositie van het grondbedrijf zijn opgenomen. De contante waarde van de winsten op nog niet afgesloten grondexploitaties wordt geraamd op per saldo afgerond € 12,5 miljoen. Dit bedrag kan worden aangemerkt als een buffer die binnen de grondexploitaties nog aanwezig is. Voor de berekening van de beschikbare weerstandscapaciteit is hier echter geen rekening mee gehouden, omdat immers niet zeker is of de winst daadwerkelijk zal worden gerealiseerd.

Voor het overige bevat de meerjarenbegroting geen posten die mogelijk tot begrotingsruimte kunnen worden gerekend.

Op grond van bovengenoemde uitgangspunten kan de beschikbare weerstandscapaciteit als volgt worden weergegeven:

Beschikbare weerstandscapaciteit

Beschikbare weerstandscapaciteit (bedragen x € 1.000)	
Weerstand	Stand per 31 december 2013
Algemene reserve	€ 15.395
Onbenutte belastingcapaciteit (€ 740.000 op jaarbasis)	€ 18.500
Reserve grondbedrijf	€ 1.412
Totale weerstandscapaciteit	€ 35.307

2. Risico's

Er zijn gemeentebreed in totaal circa 175 risico's in beeld. Dit betreft niet alleen financiële risico's, maar ook bijvoorbeeld juridische, personele en imagorisico's. In deze paragraaf weerstandsvermogen presenteren wij alleen de belangrijkste financiële risico's voor wat betreft kans en gevolg. In de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit zijn uiteraard alle risico's meegenomen. Zoals opgemerkt wordt de totale omvang van de benodigde weerstandscapaciteit berekend op basis van kansberekening, terwijl in het hieronder opgenomen staatje de maximale omvang van individuele risico's is opgenomen. Een vergelijking van deze bedragen is derhalve niet relevant.

Van belang bij het lezen van onderstaand overzicht is voorts dat het zowel structurele risico's als incidentele risico's omvat. Om deze bedragen vergelijkbaar te maken (en zodoende in één oogopslag de ratio weerstandscapaciteit te kunnen berekenen) hebben wij t.a.v. de structurele risico's als uitgangspunt genomen dat deze binnen een termijn van vier jaar (een collegeperiode) zijn opgelost c.q. dat er binnen die termijn alternatieve dekkingsmiddelen zijn gevonden om de gevolgen op te vangen. In de berekening hebben wij daartoe de omvang van het jaarrisico van de structurele risico's vermenigvuldigd met de factor 4 c.q. (indien de omvang van de risico's per jaar fluctueert) de zich per jaar voordoende risico's over een periode van maximaal vier jaar opgeteld.

Onze belangrijkste financiële risico's:

Risico	Kans	Maximaal financieel gevolg
Vertraging in de uitvoering van de ombuigingsoperatie	50%	€ 9.000.000
Risico's parkeerexploitatie*	Divers	€ 7.000.000
Risico's grondexploitaties*	Divers	€ 5.125.000

Risico	Kans	Maximaal financieel gevolg
AWBZ: onvoldoende maatregelen om tekort op te vangen	50%	€ 4.750.000
Jeugdzorg: onvoldoende maatregelen om tekort op te vangen	50%	€ 4.200.000
AWBZ: de gerealiseerde maatregelen leveren niet de gewenste besparing op	30%	€ 6.500.000
Jeugdzorg: de gerealiseerde maatregelen leveren niet de gewenste besparing op	30%	€ 2.300.000
Toename organisatiekosten WIL door groter cliëntenbestand	70%	€ 3.115.000
Toename uitkeringen Buig in relatie tot de doeluitkering	70%	€ 2.075.000
Vertraging in noodzakelijke afbouw organisatie door afname projecten en uitbesteding	70%	€ 1.125.000
Lagere huurinkomsten/hogere exploitatielasten stadshuis	50%	€ 1.040.000
Hogere exploitatielasten theater	50%	€ 1.040.000
Hogere gemeentelijke bijdrage Sociale Werkvoorziening (Wet WNV)	90%	€ 800.000

* Dit betreft de uitkomsten van de afzonderlijk voor deze exploitaties uitgevoerde analyse en de daarop toegepaste risicosimulatie naar de stand van 31 augustus 2014. De risico's m.b.t. het parkeren zijn afgezet tegen de omvang van de reserve parkeren.

Belangrijkste wijzigingen t.o.v. de jaarrekening 2013

- Bij de jaarrekening 2013 werd nog een groot risico onderkend voor de herijking van de systematiek van de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Inmiddels zijn de uitkomsten daarvan bekend en verwerkt in de meerjarenraming.
- Het risico op het niet realiseren van stelposten overhead is vervallen omdat deze stelpost bij de voorjaarsnota 2014 is ingevuld.
- Nieuw in de lijst met belangrijkste risico's is het met vertraging realiseren van de maatregelen uit de ombuigingsoperatie. Rekening is gehouden met een kans van 50% op een vertraagde realisatie (van 75% in jaar 1, 50% in jaar 2 en 25% in jaar 3). Hierop is in mindering gebracht de in de meerjarenraming beschikbare post voor het opvangen van risico's van € 1 mln. per jaar over de periode 2016 t/m 2018. Dit betreft dus niet een jaarrisico maar een optelsom van de risico's over de periode t/m 2018.
- Voor de risico's van de transities in het sociaal domein is onder begeleiding van het Nederlands Instituut voor Risicomanagement in het voorjaar van 2014 een aparte risico-inventarisatie gehouden. De resultaten hiervan waren reeds opgenomen in de weerstandsparagraaf van de jaarrekening 2013. Per decentralisatie is toen bekeken wat de totale omvang van het tekort is en voor welk deel al maatregelen waren bedacht. De benoemde risico's betreffen enerzijds de mogelijkheid dat de reeds bedachte maatregelen niet de gewenste besparing opleveren. Anderzijds is er een risico opgenomen dat voor het deel van het tekort waarvoor nog maatregelen moeten worden getroffen, dit niet geheel zal worden gerealiseerd.
- Bij de berekening van het risico m.b.t. toename uitkeringen BUIG hebben wij rekening gehouden met een vertraging in de afname van het aantal bijstandsgerechtigden t.o.v. de begroting van de WIL. Dit in verband met de, ten tijde van het opstellen van de weerstandsparagraaf, bekende prognoses over de economische perspectieven. Tevens is rekening gehouden met het risico dat de organisatiekosten van de WIL als gevolg hiervan hoger zullen uitvallen dan geraamd.
- Het risico van vertraging in de noodzakelijk afbouw van de organisatie als gevolg van afname van projecten en uitbestedingen is eveneens een risico dat een optelsom is van risico's over meerdere jaren. Het gaat er van uit dat de afbouw van de formatie en de overhead over een periode van drie jaar wordt gerealiseerd, met een inschatting van 75% in jaar 1, 50% in jaar 2 en 25% in jaar 3. Omdat de afbouw van het risico al verdisconteerd is in de totale omvang, is de kans op het optreden hiervan hoog ingeschat.
- Het risico van een hogere bijdrage sociale werkvoorziening is enerzijds gebaseerd op de meerjarenraming van Pauw en anderzijds op de werkelijk gerealiseerde cijfers over 2013. Op grond hiervan is het risico hoog ingeschat.

Deze wijzigingen zorgen er voor dat de benodigde weerstandscapaciteit t.o.v. de jaarrekening 2013 met circa € 3 miljoen is gestegen.

Benodigde weerstandscapaciteit

Het totale ingeschatte maximale gevolg op basis van kansberekening van alle geïntariseerde risico's bedraagt per 31 augustus 2014 afgerond € 44 mln. Door de maximale gevolgen van de individuele risico's bij elkaar op te tellen ontstaat een te negatief oordeel over het

weerstandsvermogen. Het is immers vrijwel zeker dat niet alle risico's zich tegelijkertijd voor zullen doen. Daarnaast zal niet ieder risico zich daadwerkelijk in de maximale omvang voordoen. Om deze overschatting van risico's te voorkomen is gebruik gemaakt van risicosimulatie (de Monte Carlo methode). In de nota risicomanagement en weerstandsvermogen is vastgesteld dat voor de bepaling van de benodigde weerstandscapaciteit wordt uitgegaan van een risicosimulatie waarbij een zekerheidspercentage van 90% wordt gehanteerd. Uit de uitgevoerde risicosimulatie volgt dat met 90% zekerheid een bedrag van € 23,9 mln voldoende is om alle risico's van de gemeente te kunnen afdekken (de benodigde weerstandscapaciteit).

Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit, kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen (de bedragen zijn afgerond).

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{\text{EUR } 35.300.000}{\text{EUR } 23.900.000} = 1,48$$

We streven naar een beschikbaar weerstandsvermogen dat tenminste voldoende is. Dat betekent een ratio weerstandsvermogen tussen de 1,0 en 1,4. De ratio weerstandsvermogen van Nieuwegein ligt dus net boven de norm deze norm. Ten opzichte van de jaarrekening 2013 is de ratio afgenomen van 1,7 naar 1,48. Dit vindt zijn oorzaak onder andere in het feit dat het risicoprofiel is gewijzigd, zoals hierboven toegelicht.

2.3.4 Financiering

Inleiding

In deze financieringsparagraaf behandelen wij de voornemens voor 2015 op het gebied van het treasurybeleid. Wij zullen onder andere ingaan op de stand van de leningenportefeuille, het risicoprofiel, de belangrijkste ontwikkelingen en de beleidsvoornemens.

Wettelijke kader

De uitvoering van de gemeentelijke financieringsfunctie dient plaats te vinden binnen de kaders die gesteld zijn in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) en de Regeling Uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo).

In de Wet fido staat risicobeheersing en transparantie centraal. Risicobeheersing richt zich op renterisico's, kredietrisico's en valutarisico's (de laatste twee risico's zijn voor de gemeente Nieuwegein nauwelijks of niet van toepassing). De transparantie komt tot uitdrukking in de voorschriften voor een verplicht financieringsstatuut en een financieringsparagraaf in de begroting en in de jaarrekening. De Ruddo beperkt zich tot regelgeving omtrent het uitzetten van gelden.

In het financieringsstatuut staan de kaders van het treasurybeleid, in de strategienota treasury en in de financieringsparagraaf geven we de richting van het beleid aan.

Ontwikkelingen en beleidsvoornemens

Hoewel de grootste investeringen, zoals met name in de binnenstad, inmiddels zijn gerealiseerd, zullen de komende jaren nog de nodige financieringsmiddelen moeten worden aangetrokken.

Voor een groot deel gaat het dan om herfinanciering, vanaf eind 2015 dient een aantal in het verleden aangetrokken langlopende geldleningen namelijk te worden afgelost.

De te voeren strategie zal naar verwachting in 2015 identiek zijn aan de afgelopen jaren. Op termijn (over veertien, vijftien jaar) zou de gemeente weer een beleggende gemeente kunnen worden; de looptijd van de nieuw af te sluiten langlopende leningen zal hierop worden afgestemd. Daarnaast wordt, binnen de wettelijke kaders, nog steeds zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de extreem lage rente voor kort geld. Want hoewel de renteperspectieven onzeker zijn is de huidige verwachting dat de rente, zowel kort als lang, voorlopig nog laag blijft. Mocht de actuele situatie wijzigen, dan zullen wij daar uiteraard op inspelen en het renterisico minimaliseren door langlopende leningen af te sluiten.

Toch betekent de lage rente niet dat onze rentelasten nu ineens drastisch zullen afnemen. Het merendeel van onze rentelasten ligt namelijk al vast door eerder afgesloten langlopende contracten. Dus de uiteindelijk te realiseren gemiddelde rente zal in 2015 nog niet veel lager worden dan het afgelopen of lopende jaar. Maar in 2015 zullen we wel ruim binnen de interne rekenrente van 4% blijven.

Overigens zou het verlagen van de interne rekenrente (naar bijvoorbeeld 3,75%) op zich vrijwel geen budgettair effect hebben: een voordelig resultaat op de rente komt nu ook al rechtstreeks ten gunste van de exploitatie. Daarom zou verlaging van de interne rekenrente aan de ene kant wel tot lagere kapitaallasten leiden, maar aan de andere kant weer tot vermindering van het positieve renteresultaat, dus per saldo heft dat elkaar op.

Leningenportefeuille

Onderstaande tabel (2015 bevat inschattingen) geeft de omvang en ontwikkeling aan van de portefeuille aangetrokken en belegde middelen (x € 1.000)

Portefeuille-omvang	1-1-2011	1-1-2012	1-1-2013	1-1-2014	1-1-2015
Lang belegde gelden (U/G)	14.494	4.672	943	788	915
Aangetrokken gelden (O/G)					
lang	-88.000	-134.500	-134.500	-172.500	-172.500
kort	-1.531	-10.831	-16.874	-8.333	-22.000
totaal portefeuille	-75.037	-140.659	-150.431	-180.045	-193.585

De portefeuille beleggingen is enkele jaren terug nagenoeg geheel vrijgevallen terwijl de portefeuille aangetrokken leningen de laatste jaren sterk is toegenomen, als gevolg van de vele en grote investeringen die de afgelopen periode zijn gedaan. De hoofdmoot daarvan wordt gevormd door de investeringen in de binnenstad (stadshuis, theater, parkeergarages).

Dit weerspiegelt zich uiteraard in de ontwikkelingen van rentebaten en -lasten.

portefeuilleresultaat	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>
belegde gelden (U/G)	482	130	39	27	29
Rendement portefeuille U/G	4,13%	4,14%	3,92%	3,79%	3,70%
aangetrokken gelden (O/G)	-4.272	-5.117	-5.326	-6.130	-6.182
kosten portefeuille O/G	3,73%	3,64%	3,20%	3,27%	3,25%
totaal portefeuilleresultaat	-3.790	-4.987	-5.287	-6.103	-6.153

Risicoprofiel

Renterisico

Onder renterisico wordt verstaan de mate waarin het saldo van de rentelasten en de rentebaten verandert als gevolg van wijzigingen in het rentepercentage op leningen en uitzettingen. Ter beheersing van het renterisico op kortlopende schulden is in de Wet fido de kasgeldlimiet ingesteld. Deze limiet is ingesteld om te voorkomen dat gemeenten teveel kort geld lenen waardoor bij een sterke stijging van de rente de rentelasten ineens explosief zouden toenemen. Voor Nieuwegein bedraagt de kasgeldlimiet voor 2015 bijna € 14 miljoen. Gezien de momenteel lage rentestand wordt, afhankelijk van de rente-ontwikkelingen, binnen deze limiet zo optimaal mogelijk kasgeld aangetrokken.

Ter beheersing van het renterisico op langlopende schulden is de renterisiconorm ingesteld. Deze norm beoogt een zodanige opbouw van de leningenportefeuille dat het renterisico als gevolg van rente-aanpassing en herfinanciering van leningen wordt beperkt. Voor Nieuwegein bedraagt deze norm in 2015 ongeveer € 33 miljoen terwijl er slechts € 5 miljoen zal moeten worden afgelost en opnieuw gefinancierd. Ook voor de jaren erna zullen we in principe aan deze norm kunnen voldoen omdat er bij de opbouw van de portefeuille is gestreefd naar voldoende spreiding in vervaldata.

Kredietrisico

De omvang van de portefeuille beleggingen van de gemeente bedraagt € 0,9 miljoen, aan een verbonden partij en een drietal kleinere aan lokale instellingen uit oogpunt van maatschappelijk nut. De risico's op deze beleggingen zijn bijzonder laag.

Behoudens kleinere uitzettingen uit oogpunt van maatschappelijk nut mogen vanaf eind 2013 overtollige gelden alleen nog maar bij het rijk of lagere overheden worden belegd. De risico van dat laatste is natuurlijk minimaal. Voor Nieuwegein zal dit in 2015 overigens alleen gaan om eventuele tijdelijke liquiditeitsoverschotten.

Schuldpositie

De schuldpositie van de gemeente Nieuwegein is de afgelopen jaren flink toegenomen. De omslag naar een per saldo lenende gemeente (sinds 2009) is vooral het gevolg van de grote investeringen die zijn gedaan. Met name in de binnenstad zoals het stadshuis, het theater, parkeergarages maar daarnaast ook reguliere investeringen, zoals vervanging van de riolering. In plaats van een belegd vermogen van rond de € 100 miljoen begin deze eeuw is er nu per saldo ruim 180 miljoen aangetrokken, wat de komende jaren eerst nog verder zal oplopen. Zoals hierboven geschetst is het renterisico daarvan echter beperkt, doordat veel langlopend is vastgelegd. Daarnaast, zolang de rentelasten passen binnen een sluitende begroting is er op zich weinig aan de hand.

Wat overigens wel een nadeel van een forse schuldpositie kan zijn is dat de flexibiliteit van de begroting in de toekomst wordt ingeperkt. Door de vele forse investeringen liggen de kapitaallasten jarenlang vast en dit zijn bij bijvoorbeeld een bezuinigingsoperatie geen eenvoudig in te vullen ombuigingen. Pas bij verkoop zou er financiële ruimte komen en daarbij wreekt zich dat de gemeentelijke investeringen vaak weinig courante objecten zijn voor de vastgoedmarkt.

2.3.5 Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Om een goede inschatting te kunnen maken van meerjarige toekomstige onderhoudslasten, is het van belang om per kapitaalgoed te beschikken over een onderhoudsplan. Na het maken van afwegingen over de intensiteit van het onderhoud bepalen wij per kapitaalgoed het benodigde onderhoudsbudget. Gelet op het verloop van de lasten vormen wij daar voorzieningen voor. De omvang hiervan staat aangegeven in de weerstandsparagraaf (10.3). In het algemeen geldt de beleidslijn dat onderhoudsvoorzieningen pas kunnen worden gevormd na vaststelling van een meerjarig beheerplan. Er zijn beheerplannen voor wegen, beweegbare bruggen, gemeentelijke accommodaties (inclusief schoolgebouwen). Voor een aantal beheerobjecten is nog geen beheerplan gemaakt. Hierbij gaat het om baggeren, duikers en geluidsschermen. Voor geluid is wel een reserve gevormd. Eind 2014 gaat het baggerplan 2014-2028 in routing. In dit baggerplan is een beheerplan inbegrepen. In 2015 ronden wij het beheerplan tunnels, viaducten, houten- en vaste bruggen 2015 – 2020 af.

Kwaliteitsniveau/-ambitie

Voor Beheer Openbare Ruimte is het beeldkwaliteitsniveau door de raad bepaald op niveau B. Voor de binnenstad geldt niveau A. Er zijn vier beeldkwaliteitsniveaus: respectievelijk A/A+, B, C en D. Beeldkwaliteit A is het beste beeldkwaliteitsniveau, daarna loopt het beeldkwaliteitsniveau af tot niveau D. Voor elk beheerobject worden normen geformuleerd. Voor zwerfvuil geldt bijvoorbeeld dat op niveau B een bepaalde hoeveelheid zwerfafval op een aantal vierkante meters mag zijn, deze hoeveelheid loopt bij elk niveau verder op. Bij elk kwaliteitsniveau hoort een bepaald beeld, hiervan zijn foto's opgenomen in de schouwgid. Voor nadere uitleg wordt korthedshalve verwezen naar onze schouwgid, zie www.nieuwegein.nl, beheer openbare ruimte, beeldbestekken, download schouwgids.

Bij al ons onderhoud is de integrale afstemming van alle vakdisciplines binnen het Openbaar Domein en integrale afstemming met zowel het Ruimtelijk Domein als het Sociaal Domein de basis van de besluitvorming. Stel dat het nodig is op middellange termijn een weg te vervangen, dan is denkbaar dat wij levensduur verlengend onderhoud plegen aan de riolering met het doel, rioolvervanging en wegvervanging gelijktijdig met elkaar uit te voeren.

In het kader van de transformatie WMO realiseren wij dagbesteding van inwoners met een beperking bij voorkeur in Nieuwegein in plaats van in de provincie. Dit om te besparen op vervoerskosten. Deze transformatie brengt kleinschalige herinrichting van de openbare ruimte met zich mee in verband met opstelplaatsen voor bussen waarmee de cliënten van de dagbesteding worden gebracht en gehaald. Juist in de synergie van werkzaamheden van Openbaar- en andere domeinen zijn de grootste kostenbesparingen mogelijk. Bij alle werkzaamheden is de algemene doelstelling het zorgdragen voor een blijvende beschikbaarheid van een doelmatige, veilige, duurzame, toegankelijke -, bruikbare en financieel doelmatig beheerbare openbare ruimte.

Bezuinigingsmaatregelen

Op het onderhoud van kapitaalgoederen zullen wij in 2015 €100.000 moeten bezuinigen. De bezuiniging zullen wij voor het grootste deel realiseren door het verlagen van de onderhoudsfrequentie van de ruwe bermen. Deze zullen wij nog maar één keer per jaar maaien en het maaisel afruimen. Wij controleren alle bomen eens in de drie jaar op veiligheid en stabiliteit. De attentiebomen controleren wij elk jaar. Verder zullen wij het beheersysteem optimaliseren waardoor wij de werkzaamheden beter en sneller kunnen regelen. In 2015 gaan we onderzoeken of we een voorziening kunnen vormen voor het vervangen van openbaar groen.

Het onderhoudsniveau van zwerfafval opruimen, prullenbakken legen en onkruidbeheersing op verharding blijft ongewijzigd op B-niveau.

Voor onderhoud verhardingen hebben wij in het onderhoudsplan 2010-2014 rekening gehouden met het minimaliseren van het onderhoud. Voor de korte termijn kunnen wij het onderhoud hierdoor met minder middelen uitvoeren. Op lange termijn zal meer geld noodzakelijk zijn om de gewenste kwaliteit te handhaven. In 2015 ronden wij het afvalbakkenplan af en voeren wij een effectiviteitsscan uit op het bestaande zwerfafvalbeleid.

Overzicht beleidskader

Kapitaalgoederen	Beleidskader + looptijd	Kwaliteitsniveau/ ambitie	Toelichting
Wegen Prog. Beheer openbare ruimte	Beheerplan wegen 2014-2018	Conform beheerplan. Gemiddeld beeldkwaliteit B (CROW norm)	Actualiseren wij eens in de 5 jaar. Beheerplan 2014-2018 is in concept gereed en wordt binnenkort vastgesteld. Volgende actualisatie vindt plaats in 2018
Beweegbare bruggen Prog. Beheer openbare ruimte	Beheerplan 2014-2018	Conform beheerplan. Gemiddeld beeldkwaliteit B (CROW norm)	Actualiseren wij eens in de vijf jaar. Volgende actualisatie vindt plaats in 2018.
Bebording en bebakening Prog. Beheer openbare ruimte	Beheerplan bebording en bebakening (2007)	Conform beheerplan. Gemiddeld beeldkwaliteit B (CROW norm)	
Beschoeiingen Prog. Beheer openbare ruimte	Beheerplan beschoeiing (2011)	Conform beheerplan. Gemiddeld beeldkwaliteit B (CROW norm)	Actualiseren wij eens in de vijf jaar, eerstvolgende actualisatie in 2016.
Geluidschermen Prog. Beheer openbare ruimte	Actieplan geluid	Niet van toepassing	Dit werken wij uit in een plan van aanpak en een uitvoeringsplan voor de stadsas.
Riolering en waterhuishouding Prog. Beheer openbare ruimte	Nota Watervisie (2004) Nota Waterplan (2006) Beleidsnotitie hemel- en grondwaterzorg (2012) Verbreed gemeentelijk rioleringsplan 2014-2018. Baggerplan 2014-2018 (in voorbereiding)	Wet milieubeheer, Waterwet	Baggerplan 2014-2028 (in voorbereiding) wordt eind 2014 aan de raad voorgelegd.
Speelvoorzieningen Prog. Beheer openbare ruimte	-Uitgangspunten -Kwaliteitsimpuls 2011, deels 2012	Aantrekkelijke en uitdagende speelvoorzieningen conform het warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen	De kwaliteitsimpuls speelvoorzieningen is in 2014 afgerond.
Groen Prog. Beheer openbare ruimte	IBOR, Bomenbeleidsplan 2001 - 2011 Bomenverordening/bomenlijst/ Bomenbeschermingsplan 2012	B-niveau (IBOR en CROW)	
Gebouwen Stadhuis, Theater en parkeergarages Binnenstad Prog. Transitie Sociaal Domein Prog. Ruimtelijke Ontwikkeling	Diverse Meerjaren onderhoudsplannen 2012-2031 (de MOP's van Theater en parkeergarages moeten nog worden vastgesteld door de Raad)	kwaliteitsniveau 2	Kwaliteitsniveau 2: de kwaliteit is goed of beter
Gebouwen/accommodaties met een maatschappelijke functie Prog. Transitie Sociaal Domein	Meerjaren onderhoudsplannen 2010-2029 en voor onderwijs het IHPO-Herijking 2008	Kwaliteitsniveau 3 Kwaliteitsniveau 4: binnenkant schoolcomplexen	Kwaliteitsniveau 3: de kwaliteit is redelijk of beter
Overige gebouwen/accommodaties Diverse programma's	Meerjaren onderhoudsplannen 2010-2029	Kwaliteitsniveau 3	Kwaliteitsniveau 3: de kwaliteit is redelijk of beter

Toelichting per soort kapitaalgoed*Wegen*

Beleidskader: Eens in de twee jaar actualiseren wij het beheerplan wegen. Begin 2014 zijn de wegen geïnspecteerd en is het nieuwe beheerplan in concept gereed. De eerstvolgende actualisatie van het beheerplan vindt plaats in 2018. In het beheerplan brengen wij het onderhoud aan de wegen voor de aankomende vijf jaar in beeld. Op basis van de uitgevoerde visuele inspectie eind 2013 bepalen wij de uit te voeren werken en maken wij een planning voor de volgende vijf jaar.

Financiële consequenties en vertaling in de begroting:

Conform besluitvorming in het kader van de begroting 2014 worden er vanaf 2015 de volgende bedragen structureel bezuinigd:

- op onderhoud vlonders en looproutes: € 15.000
- op kosten wegmeubilair (verkeers- en straatnaamborden) : € 22.000

- op de voorziening beweegbare bruggen, tunnels en viaducten: € 24.518
- op de voorziening wegen: € 115.518

De financiële gevolgen van de onderhoudsplannen zijn in het kader van IBOR verwerkt in de begroting. Hiervoor is de voorziening voor onderhoud wegen ingesteld. Het is vanuit technisch en financieel oogpunt noodzakelijk om het voorgestelde onderhoud voor de volle 100% op het juiste moment uit te voeren. Alleen dan is sprake van een efficiënte besteding van de financiële middelen. Bij een lager budget zal de achterstandsituatie continu toenemen. De uitkomst van technisch wegbeheer moet resulteren in een gemiddeld beeldkwaliteitsniveau B.

Bruggen, tunnels en viaducten

Beleidskader: Eens in de twee jaar worden de onderhoudsplannen geactualiseerd. In het onderhoudsplan brengen wij het noodzakelijk onderhoud voor de aankomende vijf jaar in beeld. Komende periode staan werkzaamheden aan de Doorslagbrug en de Plettenburgerbrug gepland.

Financiële consequenties en vertaling in de begroting: voor de financiële gevolgen van het beheerplan is een budget opgenomen in de begroting. Hiervoor is de voorziening voor onderhoud bruggen, tunnels en viaducten ingesteld.

Bebording en bebakening

Beleidskader: In 2007 is het Beheerplan bebording en bebakening opgesteld. De uitvoering van dit plan is in 2008 gestart. Het vervangingsschema is mede op basis van de kengetallen van het CROW opgesteld. Uitgangspunt van het beheerplan is o.a. het bevorderen van de verkeersveiligheid in de gemeente. Uitstel of verlaging van het onderhouds-/vervangingsbudget zal o.a. leiden tot verkeersonveiligheid. In 2015 vervangen wij in de wijk Zuilenstein de bebording.

Financiële consequenties en vertaling in de begroting: In de begroting zijn middelen gereserveerd waarmee, conform het beheerplan, jaarlijks 1/15e deel van de bebording kan worden vervangen.

Beschoeiingen

Beleidskader: In 2007 is het Beheerplan onderhoud en vervanging beschoeiingen opgesteld. Onderhoud en vervangingen uit het beheerplan zijn gereed en in 2012 zijn wij gestart met het vervangen van gemeentelijke beschoeiing grenzend aan particuliere tuinen. Dit zetten wij voort in 2015.

Financiële consequenties en vertaling in de begroting: voor de financiële gevolgen van het beheerplan is een budget opgenomen in de begroting.

Geluidschermen

Beleidskader: Begin 2009 heeft de gemeenteraad het Actieplan geluid 2008 vastgesteld, het beleidskader met betrekking tot de plaatsing en vervanging van de geluidschermen. Daarnaast heeft de gemeenteraad in mei jongstleden, conform wettelijke verplichting, het Actieplan geluid 2013 vastgesteld. In dit plan is onder meer een uitvoeringsprogramma voor de periode t/m 2015 opgenomen. Omdat het beschikbare budget niet voldoende is om de geluidafscherming langs alle wegen in Nieuwegein te vervangen is een prioritering gemaakt, rekening houdend met de geluidbelasting op de langs liggende woningen en de beheerstechnische toestand. Op basis hiervan heeft de gemeenteraad besloten de bestaande geluidafscherming langs de 's-Gravenhoutseweg, de Zandveldseweg te vervangen en deels te verhogen. Omdat de geluidafscherming langs de A.C. Verhoefweg nog zeker 5 jaar mee kan, wordt pas in het Actieplan 2018 een besluit genomen over de aanpak hiervan.

Financiële consequenties en vertaling in de begroting: In 2011 is gestart met de uitvoering en eind 2015 moet de zuidelijke gedeelte van de stadsas gerealiseerd zijn. Voor het onderhoud en de vervanging is de reserve Actieplan geluid gevormd. Alle lasten worden verantwoord in de exploitatie en ten laste gebracht van deze reserve.

Riolering en waterhuishouding

Beleidskader: In 2013 is het Verbreed gemeentelijk rioleringsplan 2014-2018 vastgesteld. Hierin beschrijven wij inzameling en transport van afvalwater en afvloeiend hemelwater en de zorgplicht voor grondwater.

In samenwerkingsverband Winnet (waterinnovatief netwerk) werken veertien gemeenten in het verzorgingsgebied van het waterschap Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden en het waterschap samen aan het beheer van de afvalwaterketen. In 2015 werken wij samen op basis van het regionaal afvalwaterbeleidsplan. Dit plan is aanvullend op het verbreed gemeentelijk rioleringsplan 2014-2018. Eind 2014 leggen wij het baggerplan 2014-2028 voor aan de raad ter besluitvorming.

Financiële consequenties en vertaling in de begroting: Voor het onderhoud en vervanging zijn financiële middelen in de begroting opgenomen.

Speelvoorzieningen

Beleidskader: In 2010 heeft de raad besloten extra middelen ter beschikking te stellen voor de kwaliteitsimpuls speel/beweeg/sportvoorzieningen. Deze kwaliteitsimpuls is in 2014 afgerond. Het Sociaal Domein organiseert, diverse spel- en sportactiviteiten bij bijvoorbeeld de trimstraten, met als doel de gezondheid van bewoners te verbeteren.

Financiële consequenties en vertaling in de begroting: Alle speel- en sporttoestellen worden onderhouden volgens wettelijke veiligheidsnormen.

Groen

Beleidskader: Het onderhoud van het openbaar groen vindt plaats aan de hand van het beeldbestek beheer openbaar groen 2015 – 2017. Het beheerplan bomen is in 2008 vastgesteld en de bomenverordening/bomenlijst/bomenbeschermingsplan in 2012. Elke drie jaar inspecteren wij alle bomen visueel op stabiliteit en mogelijk gevaar voor de omgeving. De attentiebomen (bomen die wij in de gaten willen houden) inspecteren wij elk jaar. Zo nodig treffen wij maatregelen.

Financiële consequenties en vertaling in de begroting: In de begroting zijn de reguliere middelen voor groenonderhoud opgenomen.

2.3.6 Bedrijfsvoering

Inleiding

De gemeente Nieuwegein staat onder druk en dat is voelbaar. Er verandert veel tegelijk: ombuigingen, krimp, vacaturestop, reorganisaties, regionalisering, nieuwe taken, nieuwe samenwerkingsverbanden, (interne) mobiliteit, et cetera. En ondertussen blijft 'de winkel' gewoon open. Vanuit oogpunt van continuïteit, kwaliteit en aansprakelijkheid, kunnen we niet zomaar afscheid nemen van oude systemen. Tegelijk kost het samen ontwikkelen van een nieuwe manier van werken veel tijd en energie. Te meer omdat we dit vanuit 'de nieuwe rol van de overheid' vorm moeten geven, terwijl deze nieuwe rol nog door betrokken partijen werkenderwijs moet worden uitgevonden. Dit stelt weer nieuwe eisen aan de kennis, vaardigheden en competenties van medewerkers. Het bovenstaande leidt tot een hoge werkdruk en een hoge mate van onzekerheid voor veel medewerkers. In deze context van 'schuivende panelen' moet deze paragraaf bedrijfsvoering ook worden gezien.

Er hangt voor heel Nieuwegein veel vanaf of we er samen in slagen de grote veranderingen goed vorm te geven, in het bijzonder de kwetsbare groepen in de Nieuwegeinse samenleving. De verantwoordelijkheid hiervoor wordt zeker ook door de medewerkers van de gemeente gevoeld. Het is goed dat de politieke vertegenwoordiging van Nieuwegein het proces nauwlettend volgt. En ook dit stelt nieuwe eisen aan de wijze van control en verantwoording.

In de begroting 2014 hebben we aangegeven dat het afnemen van de middelen zich ook moet vertalen in een krimp van de bedrijfsvoering. In de praktijk is er altijd sprake van een vertraging: keuzen in het primaire proces leiden tot minder werk en dat leidt vervolgens tot minder bedrijfsvoering. Daarnaast betekent het begeleiden van deze veranderingen tijdelijk extra werk voor met name management, Financiën, P&O, Communicatie en Juridische Zaken. Het is een forse opgave om dit binnen de beschikbare middelen op te lossen.

Daarom zijn wij in 2013 (vanuit de begroting 2014) een proces gestart om scherper in beeld te krijgen wat de omvang van de bedrijfsvoering in Nieuwegein is en op welke wijze deze in de begroting is verwerkt. Met deze kennis bekijken we nu hoe daar nadrukkelijker op gestuurd kan worden en hoe we de bedrijfsvoering verder kunnen professionaliseren. Het rapport van de Rekenkamercommissie dat medio 2014 verscheen, kwam daarom op een goed moment. De aanbevelingen zien wij als een belangrijke steun in de rug voor het proces dat wij zijn gestart. Ook zijn er inzichten en aanbevelingen waarmee we ons voordeel kunnen doen.

Visie op Bedrijfsvoering

Een belangrijke aanbeveling van de Rekenkamercommissie is het formuleren van een visie op bedrijfsvoering. Bij veel gemeenten zien we dat deze discussie nu wordt gevoerd: de traditionele bedrijfsvoering past niet goed meer bij de nieuwe rollen en taken van de gemeentelijke overheid. Ook een nieuwe werkwijze voor bedrijfsvoering moet 'on the job' in een iteratief proces worden vormgegeven. Daarom kiezen we ervoor om de komende periode bouwstenen voor een visie op bedrijfsvoering te formuleren vanuit de dagelijkse praktijk en vanuit ervaringen van andere gemeenten. Wanneer medio 2015 de visie op de stad is geformuleerd en de rol van de gemeentelijke overheid meer is uitgekristalliseerd, kunnen we als organisatie daarop aansluiten met respectievelijk een nieuwe organisatievisie en een visie op bedrijfsvoering.

Om vast een start te maken met de visie is het goed een paar uitgangspunten te formuleren. Termen als overhead, bedrijfsvoering, ondersteunende diensten, stafafdelingen et cetera worden door elkaar gebruikt en overlappen elkaar grotendeels. Wij hanteren vanaf nu de term 'Bedrijfsvoering'. Hieronder verstaan wij: 1) de aansturing van de organisatie (management en managementondersteuning) en 2) de inzet van ondersteunende middelen (P&O, I&A, Juridische zaken, Communicatie, Financiën, Facilitaire Zaken, Huisvesting en fysieke bedrijfsmiddelen) om de beleidsdoelstellingen (primaire processen) te realiseren. Daarbij zijn het primaire proces en bedrijfsvoering om twee redenen communicerende vaten: 1) de vraag naar bedrijfsvoering is afhankelijk van de hoeveelheid werk en veranderingen in het primaire proces, en 2) hoe meer taken medewerkers in het primaire proces zelf kunnen doen, hoe kleiner de bedrijfsvoering kan zijn. De vraag is steeds wat effectief en efficiënt is. Vanuit dit perspectief streven we naar een zo klein mogelijke bedrijfsvoering die zo is ingericht dat zij het primaire proces in staat stelt zoveel mogelijk maatschappelijke meerwaarde binnen de beleidsdoelstellingen te creëren. Het doel van de bedrijfsvoering is tweeledig: 1) voorwaardenscheppend / faciliterend en 2) control.

Ontwikkeling en professionalisering Bedrijfsvoering

Zoals gezegd zijn we al volop bezig de bedrijfsvoering verder te professionaliseren. De financiële situatie (en de genomen maatregelen) vraagt daar ook nadrukkelijk om.

SPEERPUNT College 2015: *Professionele vastgoedorganisatie*

Door het beheer van al het gemeentelijk vastgoed onder te brengen in een organisatieonderdeel, professionaliseren we het gemeentelijk vastgoedbeheer en verwachten we efficiënter te werken om zo het beheersniveau ook op tactisch en strategisch niveau te realiseren

- Daarnaast zetten we stappen om het inzicht in de bedrijfsvoering te vergroten. In deze paragraaf vindt u een nieuwe tabel. Hierin staat duidelijk aangegeven op welke wijze de bedrijfsvoeringskosten in de begroting zijn verwerkt.
- We werken gericht aan het flexibiliseren van de bedrijfsvoering zodat deze makkelijker kunnen 'mee-ademen' bij groei of krimp van de organisatie. Dit houdt in dat de beschikbare capaciteit op verschillende onderwerpen kan worden ingezet. Dit houdt ook in dat we streven naar een lagere vaste bezetting waarbij regelmatig voor expertise of piekmomenten moet worden ingehuurd.
- We werken aan scherpere kwalitatieve en kwantitatieve kaders voor de bedrijfsvoering. Omdat –zoals gezegd– het primaire proces en de bedrijfsvoering communicerende vaten zijn, moet dit in samenspraak worden vormgegeven. Dit leidt de komende jaren tot een herijking van het takenpakket van de ondersteunende diensten én het primaire proces.
- We werken aan het ontwikkelen en verder professionaliseren van de bedrijfsvoeringsprocessen. Deels is dit nog een zoektocht. Maar op onderdelen zijn de doelen, taken en processen zodanig duidelijk dat er kan worden gewerkt aan het optimaliseren van processen. We onderzoeken nog wat ons daarbij het best kan helpen, (denk bijvoorbeeld aan het gericht inzetten van een LEAN programma).
- We breiden de interne klanttevredenheidsonderzoeken uit naar alle bedrijfsvoering onderdelen (beknopt, want ook dit is extra overhead) om dit proces te monitoren en richting te geven. De uitkomsten van deze trajecten vormen input om toe te groeien naar een goede verdeling tussen bedrijfsvoering en het primaire proces.

Kaders samenwerkingsverbanden / op afstand zetten van taken

Gelet op de afgenomen en naar verwachting verder dalende formatie in de organisatie (en dus ook in de bedrijfsvoering), is het verstandig te onderzoeken in hoeverre de vereiste capaciteit en kwaliteit nog in eigen huis kan worden georganiseerd. Voordat we (verdere) stappen zetten met het op afstand zetten van taken en met regionale samenwerkingsverbanden, willen we consequenties in beeld brengen en uitgangspunten en kaders formuleren. Dit gebruiken we als bouwstenen voor de nog te formuleren organisatievisie en de visie op bedrijfsvoering.

Kosten van bedrijfsvoering

Zoals gezegd valt onder ons begrip van de bedrijfsvoering de aansturing van de organisatie en de inzet van ondersteunende middelen. De kosten die met de bedrijfsvoering zijn gemoeid, worden samen met de (salaris)kosten van de vakafdelingen waar de primaire processen gestalte krijgen, via een kostenverdelingssystematiek verdeelt over de programma's. Dit brengt met zich mee dat de kosten van de bedrijfsvoering wel onder de kosten van de programma's van de programmabegroting zijn opgenomen maar nimmer afzonderlijk onder de programma's zichtbaar zijn te maken (omdat ze zijn opgenomen in de productiekosten/uurtarieven van de vakafdelingen).

Daarom geven we in deze paragraaf, gegroepeerd naar de verschillende bedrijfsvoeringsdisciplines, de totale bedrijfsvoeringskosten. Met als vertrekpunt de definitie van bedrijfsvoering schetsen we waaruit de kosten van de bedrijfsvoering bestaan en in welke vorm ze financieel administratief een plek krijgen:

1. *Management*: het management bestaat uit de directie en de afdelingshoofden.
Managementondersteuning: hieronder verstaan we de inzet van de directie- en afdelingssecretaresses.
2. *De ondersteunende middelen* bestaan in onze typologie in de inzet van de a) ondersteunende afdelingen en b) levering van ondersteunende producten.
- 2a. *Onze ondersteunende afdelingen* zijn Communicatie, Juridische zaken en Personeelszorg (CJP), Support (Facilitaire zaken en Automatisering) en Financiën. Ieder heeft zijn eigen rol en karakteristieke taken. De ondersteunende afdelingen brengen de ondersteunende producten voort.

2b. *Ondersteunende producten* zijn groot in aantal en variëren van catering, medezeggenschap tot concernadministratie. In wezen zijn er zes categorieën te onderscheiden:

1. Huisvesting (Stadhuis, Brandweerkazerne en de Gemeentewerf),
2. Facilitair (Repro, Documentaire informatievoorziening, Restaurant),
3. Werkplekuitrusting (Telefoon, Automatisering en Informatisering),
4. Personeelszaken (Personeelsbeleid, Personeelsbeheer, Medezeggenschap)
5. Communicatie (interne communicatie, huisnet)
6. Financiën (Financieel beleid, Planning&Control en accountantkosten)

Elke ondersteunende afdeling en elk ondersteunend product heeft een aparte budgettaire eenheid: afdelingskostenplaats respectievelijk hulpkostenplaats van het desbetreffende ondersteunend product. Binnen zo'n budgettaire eenheid ramen we de relevante kosten. Tussen de ondersteunende afdelingen onderling en tussen ondersteunende afdelingen en ondersteunende producten vindt geen verrekening van kosten plaats. Dit heeft tot gevolg dat we de optelsom van alle budgettaire eenheden het totaal van de bedrijfsvoeringskosten weergeven en niet hoeven te corrigeren voor eventuele dubbeltellingen.

Uit bovenstaande rubricering volgt de presentatie van de bedrijfsvoeringskosten. De kosten van managementondersteuning kunnen we niet apart inzichtelijk maken. Deze kosten zijn opgenomen in de kosten van de ondersteunende afdelingen (managementsondersteuners maken onderdeel uit van de ondersteunende afdeling Support)

Hieronder zijn in één tabel de bedrijfsvoeringskosten 2015 weergegeven (bedragen in €'s).

	Personele lasten	Materiele lasten	Overig	Totaal
<i>1. Management en ondersteuning</i>				
Directie	264.875	124.849	10.245	399.969
Afdelingsmanagers: in dit overzicht niet financieel opgenomen. In de kostenplaatsen van de vakafdelingen maakt de functie Afdelingsmanager onderdeel van uit.				
Managementondersteuning: onderdeel van Support, kosten hieronder bij Support opgenomen				
<i>2. Inzet ondersteunende middelen</i>				
<i>2a Ondersteunende afdelingen</i>				
CJP	1.031.982			1.031.982
Support (incl. managementondersteuning)	2.340.173	290.287		2.630.460
Financiën	342.130	51.781		393.911
Subtotaal	3.714.285			
<i>2b. Ondersteunende producten</i>				
Huisvesting		306.450	5.352.083	5.658.533
Huuropbrengst Huisvesting			-1.506.469	-1.506.469
Facilitair		961.820	98.477	1.060.297
Automatisering/werkplekuitrusting		768.796	439.997	1.208.793
Personeelszaken		1.202.454	397.118	1.599.572
Communicatie		52.001	120.920	172.921
Financiën (o.a. controlekosten)		104.863	72.576	177.439
Subtotaal				
Totaal	3.979.160	3.863.301	4.984.947	12.827.408

De kosten van de bedrijfsvoering worden, via een afgesproken kostenverdelingsystematiek toegerekend naar de eindkostenveroorzakers, de zogeheten kostendragers. Hiervan zijn er vier soorten:

Kostendragers	Omvang doorbelaste kosten bedrijfsvoering	Zichtbaar in:
Producten/programma's	11.630.000	Exploitatie
Investeringen en groot onderhoud	542.000	Kredieten/Vaste activa
Grondexploitaties/projecten	655.000	Vaste activa (onderhanden werk)
Werken voor derden	0	
Totaal	12.827.000	

Bovenstaande tabel laat zien dat de kosten van bedrijfsvoering niet volledig terecht komen in de exploitatie (= de programmabegroting). Daarmee is een deel van de bedrijfsvoeringskosten niet standaard structureel gedekt (ook in een stabiele organisatie-omgeving). Dit is overigens niets bijzonders. Bij nagenoeg iedere gemeente komt dit beeld naar voren. Wel geeft het aan dat we gebaat zijn met gestructureerde aandacht voor omvang van de bedrijfsvoering in relatie met de toekomstige (kwalitatief en kwantitatief) behoefte naar ondersteuning en enige mate van flexibiliteit in de bedrijfsvoeringskolom. Een actueel en realistisch meerjarig investeringsplan en prospecties grondexploitaties dragen bij tot dit inzicht. Het eventueel ontbreken van flexibiliteit in de bedrijfsvoeringsomvang vraagt om een permanente behoefte aan investeringswerken of projecten als we tegenvallers willen voorkomen. Tegenvallers komen tot uitdrukking in het calculatieresultaat/saldi kostenplaatsen, onderdeel van overzicht algemene dekkingsmiddelen.

2.3.7 Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn instellingen waar de gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang in heeft. Dit uit zich in een vertegenwoordiging in het algemeen bestuur en een jaarlijkse te verstrekken financiële bijdrage en/of bezit van aandelen.

Deze paragraaf geeft inzicht in de ontwikkelingen en voornemens van deze verbonden partijen. Daarnaast wordt voor ieder verbonden partij aangegeven welk openbaar, bestuurlijk en financieel belang ermee is gemoeid en wat de financiële situatie is. De informatie is gebaseerd op de laatste formeel versterkte informatie. Dit is uit hun jaarrekening 2013 en/of begroting 2014.

Onderstaand overzicht geeft onze verbonden partijen weer.

Naam	Aard organisatie	Vestigingsplaats
Bank Nederlandse gemeenten	Bancaire instelling	Den Haag
Vitens N.V.	Drinkwaterbedrijf	Utrecht
St. Administratiekantoor Dataland	Stichting gericht op ontsluiten van aan vastgoedgerelateerde gegevens	Gouda
Reinigingsbedrijf Midden Nederland	Gemeenschappelijke regeling gericht op inzamelen en bewerken van afvalstoffen	Soest
Veiligheidsregio Utrecht (VRU)	Gemeenschappelijke regeling gericht op rampenbestrijding en crisisbeheersing	Utrecht
Afval Verwijdering Utrecht (AVU)	Gemeenschappelijke regeling gericht op het sturen en uitvoeren van afvalstoffenbeleid in de provincie Utrecht	Utrecht
GGD	Gemeenschappelijke regeling op gebied van openbare gezondheidszorg	Zeist
N.V. Sportinrichtingen Nieuwegein	N.V. exploiteert het sportcomplex Merwestein	Nieuwegein
Samenwerkingsorgaan Stichtse Groenlanden	Gemeenschappelijke regeling gericht op beheer van natuur en landschap	Utrecht
Werk en Inkomen Lekstroom (WIL)	Gemeenschappelijke regeling dat werkzaamheden op gebied van werk, inkomensvoorziening en inkomensondersteuning uitvoert	Nieuwegein
Sociale Werkvoorzieningsschap (Pauw Bedrijven)	Gemeenschappelijke regeling voor de integrale uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening	Breukelen
Bestuur Regio Utrecht (BRU)	Regionaal openbaar lichaam (plusregio) dat werkt aan verbetering bereikbaarheid, leefbaarheid en economische ontwikkeling regio Utrecht	Utrecht
Regionale Uitvoeringsdienst (RUD)	Gemeenschappelijke regeling dat taken uitvoert op het gebied van milieuvergunningverlening, toezicht en handhaving	Utrecht

In het vervolg treft u nadere informatie over onze verbonden partijen

Naam + Vestigingsplaats	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) Den Haag
Doel	Het behouden van substantiële marktaandeelen in het Nederlandse publieke en semipublieke domein en het behalen van een redelijk rendement voor de aandeelhouders.
Programma	Algemene dekkingsmiddelen
Openbaar belang dat wordt behartigd	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde dienstverlening draagt de BNG bij aan het zo laag mogelijk houden van kosten van maatschappelijke voorzieningen.

Naam + Vestigingsplaats	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) Den Haag
Bestuurlijk belang	-
Financieel belang	De Gemeente Nieuwegein bezit 80.184 aandelen, dat is 0,14% van het totale aandelenkapitaal. De waarde van één aandeel is nominaal € 2,50. Omdat de aandelen niet verhandelbaar zijn, is er geen marktwaarde bekend. Het totale aantal aandelen bedraagt per 31 december 2013 55.690.720.
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2013	€ 2.752 mln.
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2013	€ 3.430 mln.
Financieel resultaat 2013 voor bestemming	€ 139.443 mln. € 127.721 mln. Nettowinst na belastingen € 282 mln.
Risico 's	Door de financiële crisis is het kredietrisico toegenomen.
Ontwikkelingen	Gedurende het begrotingsjaar hebben zich geen veranderingen voorgedaan in de belangen van aandeelhouders in BNG Bank. (Hierbij is het gevolg van een eventuele gemeentelijke samenvoeging buiten beschouwing gelaten).
Beleidsvoornemens	-

Naam + Vestigingsplaats	Vitens N.V. Utrecht
Doel	Exploitatie van het grootste drinkwaterbedrijf in Nederland.
Programma	Algemene dekkingsmiddelen
Openbaar belang dat wordt behartigd	Het duurzaam leveren van veilig en betrouwbaar drinkwater, het verantwoord omgaan met natuur en milieu, waarbij Vitens als belangrijkste milieuaspecten noemt het voorkomen van verdroging of vernatting, het gebruik van duurzame energie, een verantwoorde omgang met reststoffen en een ecologisch verantwoord beheer van waterwingebieden
Bestuurlijk belang	Geen, behalve het stemrecht als aandeelhouder
Financieel belang	Gemeente Nieuwegein bezit 61.246 aandelen met een nominale waarde van € 1,00 per aandeel. Dit is 1,219% van het totale geplaatste aandelen kapitaal
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2013	€ 386 mln.
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2013	€ 438 mln.
Financieel resultaat 2013 voor bestemming	€ 1.297 mln. € 1.273 mln. € 39 mln.
Risico 's	
Ontwikkelingen	
Beleidsvoornemens	Vitens N.V. streeft naar zo laag mogelijke drinkwatertarieven en naar een resultaat dat toereikend is om rente en dividend te vergoeden aan de vermogensverschaffers.

Naam + Vestigingsplaats	Stichting Administratiekantoor Dataland BV Gouda
Doel	De missie van Dataland BV is het realiseren van een landelijke voorziening, die leidt tot het breed toegankelijk en beschikbaar maken van vastgoed- en hieraan gerelateerde gegevens uit het informatiedomein van gemeenten voor de overheid, de burgers en het bedrijfsleven.
Programma	Algemene dekkingsmiddelen
Openbaar belang dat wordt behartigd	Het breed toegankelijk en beschikbaar maken van vastgoed en hieraan gerelateerde gegevens, voortkomend uit het informatiedomein van gemeenten, voor de overheid, de burgers en het bedrijfsleven.
Bestuurlijke belang	De gemeente heeft geen rechtstreeks bestuurlijk belang.

Naam + Vestigingsplaats	Stichting Administratiekantoor Dataland BV Gouda
Financieel belang	Het aantal certificaten van de gemeente Nieuwegein bedraagt 29.848 met een waarde van € 0,10 per certificaat. Dit is 0,43% van het totale aantal (6.894.501).
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2013	€ 273.158
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2013	€ 495,250
Financieel resultaat 2013 voor bestemming	€ 582.233
Risico 's	€ 569.477
Ontwikkelingen	De winst- en verliesrekening over 2012 sluit met een positief resultaat van € 410.285.
Beleidsvoornemens	- Dataland groeit als het (geo) kenniscentrum dat zich inzet voor de kwaliteitsverbetering van gemeentelijke bedrijfsprocessen en dienstverlening aan burgers en bedrijven. Denk bijvoorbeeld aan het ondersteunen van gemeenten bij het gebruik van het stelsel van gemeentelijke basisregistraties (dit jaar start Dataland hier een cursus voor) en het in beeld brengen van het maatschappelijk vastgoed voor gemeenten (een project samen met het Kadaster dat nu al vorm wordt gegeven). Bij de bestuurlijke oriëntatie zijn de onderstaande ambities onderkend die richting geven aan de toekomst van Dataland. Deze ambities zijn uitgewerkt onder de thema's: 1. Dataland is van en voor gemeenten; 2. Blijvende samenwerking met VNG, KING, Kadaster en CBS; 3. Verdere samenwerking zoeken met IPO, Unie van Waterschappen, I&M en BZK en Geonovum voor de standaardisering en afstemming van de gegevensuitwisseling.

Naam + Vestigingsplaats	Reinigingsbedrijf Midden Nederland (RMN) Soest
Doel	Het RMN is een openbaar lichaam en heeft als doel het realiseren van een effectieve, efficiënte en kwalitatief hoogwaardig en klantvriendelijke uitvoering van de voormalige reinigingsdiensttaken
Programma	Duurzame ontwikkeling
Openbaar belang dat wordt behartigd	Het openbaar lichaam heeft tot taak het beheren en in stand houden van de gemeenschappelijke regeling waaruit de volgende taak wordt verricht: Het inzamelen en bewerken van afvalstoffen.
Bestuurlijk belang	De Colleges van B&W van de deelnemende gemeenten benoemen elk één lid en een plaatsvervangend lid voor het algemeen bestuur. Voor de gemeente Nieuwegein is dit wethouder P.W.M. Snoeren. De voorzitter van het algemeen en tevens voorzitter van het dagelijks bestuur wordt per zittingsperiode aangewezen door en uit het algemeen bestuur.
Financieel belang	De kosten van de taken worden bij de deelnemers in rekening gebracht, per contract, op basis van vaste uurtarieven. Volgens de Begroting 2015 van de RMN bedraagt de bijdrage van Nieuwegein € 3.294.000 (raming 2014 € 3.384.000). In 2013 is door de gemeente Nieuwegein € 3.287.548 betaald.
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2013	€ 827.600
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2013	€ 1.651.200
Financieel resultaat 2013 voor bestemming	€ 8.669.700
Aandeel reserve begin en einde boekjaar 2014	€ 10.696.500
Risico 's	€ 823.600 positief
	De deelnemende gemeenten dragen naar evenredigheid bij voor wat betreft zeggenschap en financiële risico 's. Als belangrijkste risico 's zijn gedefinieerd:
	<ul style="list-style-type: none"> • Brandschade wagenpark, i.c. het verschil tussen nieuwwaarde en dagwaarde.

Naam + Vestigingsplaats	Reinigingsbedrijf Midden Nederland (RMN) Soest
	<ul style="list-style-type: none"> Ziekteverzuim; er is geen voorziening getroffen en geen verzekering gesloten.
Ontwikkelingen	-
Beleidsvoornemens	-

Naam + Vestigingsplaats	Veiligheidsregio Utrecht Utrecht
Doel	Het doel van deze regeling is het door de Veiligheidsregio Utrecht realiseren van een gelijkwaardig kwaliteitsniveau van de beheersing van rampen en crises in de Utrechtse gemeenten.
Programma	Openbare orde en veiligheid
Openbaar belang dat wordt behartigd	De (gemeenschappelijke) belangen van de deelnemende gemeenten worden behartigd ter bevordering en waarborging van de voorbereiding op rampen en crises, met inachtneming van hetgeen in of krachtens de regeling nader is bepaald m.b.t. de taken en bevoegdheden van de veiligheidsregio.
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit de burgemeesters van de deelnemende gemeenten.
Financieel belang	In de meerjarenbegroting van de gemeente Nieuwegein 2015 - 2018 is structureel een bedrag beschikbaar van € 3.051.700. Per 1 januari 2013 maakt de Meldkamer ambulance (MKA) geen onderdeel meer uit de VRU maar van de RAVU (Regionale Ambulance Voorziening voor Utrecht).
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2013	€ 2.583.000 incl. MKA
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2013	€ 2.123.000 excl. MKA
Financieel resultaat 2013 voor bestemming	€ 54.358.000 incl. MKA
Risico's	€ € 4.818 000 excl. MKA
Ontwikkelingen	€ 3.299.000
	-
Beleidsvoornemens	Het jaar 2015 wordt een belangrijk transitiejaar. De resultaten uit diverse trajecten (o.a Veiligheidszorg op Maat, nieuwe financieringssystematiek)zullen ook in 2015 verder uitgewerkt en geïmplementeerd worden. In die veranderslag vindt de VRU het essentieel dat de relatie met de gemeenten goed wordt onderhouden en waar mogelijk verbeterd. Transparantie en verbinding zijn in dat verband belangrijke pijlers, zodat dat gemeenten en burgers het werk van de VRU van meerwaarde kunnen vinden. Het huidige beleidsplan heeft een doorlooptijd tot en met 2015. Per 2016 wil de VRU dan ook het beleid opnieuw bepalen en vastleggen. Samen met alle partners wordt bezien waar de komende jaren beleidsimpulsen nodig zijn. In 2015 zal het besluitvormingstraject van dit nieuwe beleidsplan plaatsvinden.

Naam + Vestigingsplaats	Afval Verwijdering Utrecht (AVU) Utrecht
Doel	Op een doelmatige en uit oogpunt van milieuhygiëne verantwoorde wijze sturing en uitvoering geven aan het afvalstoffenbeleid in de provincie Utrecht.
Programma	Duurzame ontwikkeling
Openbaar belang dat wordt behartigd	Het zorgdragen voor een goede, reguliere en milieuverantwoorde verwerking van door de gemeenten ingezamelde huishoudelijke afvalstoffen en de inzameling van glas, papier en karton, ofwel de inzameling, het overladen, het transport, en de verwerking van huishoudelijke afvalstoffen.
Bestuurlijk belang	Nieuwegein wordt in het algemeen bestuur vertegenwoordigd door wethouder P.W.M. Snoeren.
Financieel belang	De AVU sluit contracten af met verwerkers voor het transport en de verwerking van diverse afvalstromen. De kosten van de taken worden bij de deelnemers in rekening gebracht. Alle in enig jaar

Naam + Vestigingsplaats	Afval Verwijdering Utrecht (AVU) Utrecht
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2013	gemaakte kosten worden in dat jaar verrekend met de deelnemende gemeenten. Nieuwegein betaalt niet direct aan de AVU. De kosten voor de afvalverwerking worden via de RMN verrekend. n.v.t. Het saldo van de lasten en baten wordt met de deelnemers verrekend.
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2013	n.v.t.
Financieel resultaat 2013 voor bestemming	€ 2.342.070 voordelig (aandeel Nieuwegein € 60.763 voordelig)
Risico 's	Door het ontbreken van reserves en voorzieningen heeft de AVU geen weerstandsvermogen. Alle in enig jaar gemaakte kosten worden aan de deelnemers doorberekend. Als gevolg hiervan kunnen schommelingen optreden in de jaarlijks te betalen bedragen.
Ontwikkelingen	-
Beleidsvoornemens	-

Naam + Vestigingsplaats	Intergemeentelijk Samenwerkingsorgaan Gezondheidszorg (GGD) Zeist
Doel	De regeling dient de behartiging van de belangen van de deelnemers op het gebied van de openbare gezondheidszorg.
Programma	Transities Sociaal Domein
Openbaar belang dat wordt behartigd	De regeling voorziet in de behoefte in de gemeenten aan openbare gezondheidszorg.
Bestuurlijke belang	De gemeente Nieuwegein wordt vertegenwoordigd in het Algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling door wethouder A.J. Adriani
Financieel belang	De bijdrage van Nieuwegein voor gemeenschappelijke A/B taken is voor 2015 geraamd op € 745.100.
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2013	€ 1.945.396 € 2.575.683
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2013	€ 11.260.171 € 10.889.082
Financieel resultaat 2013 voor bestemming	€ 1.090.477
Risico 's	-
Ontwikkelingen	-
Beleidsvoornemens	-

Naam + Vestigingsplaats	N.V. Sportinrichtingen Nieuwegein Nieuwegein
Doel	Exploitatie van het sportcomplex Merwestein
Programma	Economie & Vrije Tijd
Openbaar belang dat wordt behartigd	De NV exploiteert het sportcomplex Merwestein en levert daarmee een belangrijke bijdrage aan de uitvoering van het gemeentelijk sportbeleid
Bestuurlijk belang	De gemeente is 100% aandeelhouder van de NV
Financieel belang	De gemeente verstrekt de NV een bijdrage in de exploitatie van het complex (onder meer voor de zwemactiviteiten). Vooral nog staat er € 1.031.000 opgenomen in onze begroting 2015. In dit bedrag zijn de bezuinigingen nog niet verwerkt. Ook verstrekken we de financiële bijdrage voor combinatiefunctionarissen en buurtsportcoaches. Daarnaast kan bij majeure investeringen afgewogen worden of ondersteuning van de gemeente reëel en haalbaar is.
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2013	€ 10.721.941 € 10.688.806
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2013	€ 514.121 € 462.875

Naam + Vestigingsplaats	N.V. Sportinrichtingen Nieuwegein Nieuwegein
Financieel resultaat 2013 voor bestemming	€ 33.135 negatief
Risico's	-
Ontwikkelingen	De NV heeft op dit moment twee taken, te weten het beheren en exploiteren van sport- en evenementencomplex Merwestein (zie bij financieel belang hierboven) en het uitvoeren van sport- en beweegactiviteiten door combinatiefunctionarissen en buurtsportcoaches (via subsidie aan de NV). De NV heeft de ambitie om te groeien door meerdere taken en activiteiten op het terrein van sporten en bewegen op zich te nemen.
Beleidsvoornemens	De NV streeft naar een behoorlijke omzetstijging.

Naam + Vestigingsplaats	Samenwerkingsorgaan Stichtse Groenlanden (SSG) Utrecht
Doel	Behartigen van de belangen van de deelnemers bij de gemeentelijke regeling en beheren en investeren in natuur en landschap.
Programma	Transities Sociaal Domein
Openbaar belang dat wordt behartigd	Het beheren, onderhouden en realiseren van recreatief groen en zwemwater in de regio
Bestuurlijk belang	De gemeente Nieuwegein werd in 2012 vertegenwoordigd in het algemeen bestuur door wethouder J.A.N. Gadella.
Financieel belang	De gemeente verstrekt een deelnemersbijdrage naar rato van het aantal inwoners. De bijdrage van Nieuwegein voor 2015 is ingeschat op € 205.226.
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2013	€ 5.886.174
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2013	€ 5.975.809
Financieel resultaat 2013 voor bestemming	€ 2.703.940
Financieel resultaat 2013 na bestemming	€ 3.512.684
Risico's	€ 89.636 negatief
Ontwikkelingen	€ 195.231 positief Kansen voor de toekomst liggen in verdergaande ontwikkeling op de recreatieterreinen door het toestaan van commerciële initiatieven. Dit zorgt voor een aantrekkelijk en eigentijds recreatief aanbod en legt voor het beheer een minder zwaar beslag op alleen publieke middelen.
Beleidsvoornemens	Weersinvloeden op de inkomsten van het strandbad Maarsseveense plassen. In samenwerking met de deelnemende gemeenten heeft de provincie de Koersnotitie Toekomst Recreatieschappen uitgebracht. Deze notitie beschrijft een visie voor de organisatie van het toekomstig beheer en onderhoud en de ontwikkeling van de recreatieve voorzieningen die nu in vier Utrechtse recreatieschappen, waaronder de Stichtse Groenlanden, zijn ondergebracht. Kansen voor de toekomst liggen in verdergaande ontwikkeling op de recreatieterreinen door het toestaan van commerciële initiatieven. Dit zorgt voor een aantrekkelijk en eigentijds recreatief aanbod en legt voor het beheer een minder zwaar beslag op alleen publieke middelen.

Naam + Vestigingsplaats	Werk en Inkomen Lekstroom (WIL) Nieuwegein
Doel	In WIL werken de gemeente Nieuwegein, Houten, Lopik, Vianen en IJsselstein samen op het gebied van werk, inkomensvoorziening en inkomensondersteuning. Het doel van deze samenwerking is een meer effectieve uitvoering en het bieden van een kwalitatief hoogwaardige dienstverlening.
Programma	Transities Sociaal Domein

Naam + Vestigingsplaats	Werk en Inkomen Lekstroom (WIL) Nieuwegein
Openbaar belang dat wordt behartigd	WIL biedt een financieel vangnet voor inwoners van de Lekstroom die niet economisch zelfredzaam zijn. Daarnaast zet WIL zich in voor de re-integratie van mensen met een uitkering op de arbeidsmarkt en biedt zij inkomensondersteuning aan mensen met een laag inkomen om armoede en sociale uitsluiting te bestrijden.
Bestuurlijk belang	De gemeente Nieuwegein wordt vertegenwoordigd in het Algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling door wethouder M.C. Stekelenburg.
Financieel belang	De gemeente Nieuwegein levert een exploitatiebijdrage voor de uitvoering van de taken van de dienst, en de bedrijfsvoering. De exploitatiebijdrage van Nieuwegein aan WIL 2015 is begroot op € 5.657.189. Daarnaast bekostigen wij de uitkeringslasten die WIL voor de inwoners van de gemeente Nieuwegein maakt. Deze zijn voor 2015 geraamd op € 20.686.804.
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2013	€ 0
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2013	€ 0
Financieel resultaat 2013 voor bestemming	€ 4.969.728
Risico's	€ 770.408
Ontwikkelingen	De verwachting is dat door de economische crisis en de invoering van de Participatiewet (2015) steeds meer inwoners van Nieuwegein een beroep zullen doen op de voorzieningen die WIL aanbiedt. Verwacht wordt een toename van het beroep op de bijstand, de schuldhulpverlening en op voorzieningen die vallen onder het armoedebeleid. Daarnaast dalen de middelen voor re-integratie. WIL zal met dit afnemende budget dus een groter wordende doelgroep moeten bedienen. In de GR is vastgelegd dat de kosten voor re-integratie het vanuit het Rijk beschikbaar gestelde bedrag niet mogen overschrijden. Op dit budget loopt Nieuwegein dus geen direct risico. Nieuwegein loopt echter wel risico op het BUIG-budget (budget voor uitkeringslasten). Ook zorgt het toenemende beroep op de voorzieningen voor extra druk op de organisatie (uitvoeringskosten).
Beleidsvoornemens	Per 1 januari 2015 treedt de Participatiewet in werking. In 2014 wordt de dienstverlening die WIL aanbiedt verder doorontwikkeld en afgestemd op de Participatiewet. Daarnaast werkt WIL binnen het Programma Interfaces aan het versterken van haar rol als samenwerkingspartner in het Sociaal domein.

Naam + Vestigingsplaats	Sociale Werkvoorzieningsschap 'Het Westelijk Gebied van Utrecht' (handelsnaam 'Pauw Bedrijven') Breukelen
Doel	De regeling is getroffen ter behartiging van de integrale uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) en de daaruit voortvloeiende en daarmee verband houdende voorschriften en regelingen.
Programma	Transities Sociaal Domein
Openbaar belang dat wordt behartigd	PAUW bedrijven biedt passende en volwaardige banen aan mensen met een arbeidshandicap die in één van de samenwerkende gemeenten wonen.
Bestuurlijk belang	Wethouder M.C. Stekelenburg vertegenwoordigt de gemeente Nieuwegein in het dagelijks bestuur en in het algemeen bestuur
Financieel belang	De gemeente verstrekt een gemeentelijke bijdrage per geplaatste werknemer en een compensatiebijdrage wsw-werknemers buitengemeenten. De gemeentelijke bijdrage 2015 is geraamd op € 319.264
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2013	€ 2.757.000
Vreemd vermogen begin en	€ 2.229.000
	€ 5.594.000

Naam + Vestigingsplaats	Sociale Werkvoorzieningsschap 'Het Westelijk Gebied van Utrecht' (handelsnaam 'Pauw Bedrijven') Breukelen
einde boekjaar 2013	€ 5.836.000
Financieel resultaat 2013 voor bestemming	- € 489.000 (Na bestemming)
Beleidsvoornemens	In 2013 is in regionaal verband en onder aansturing van de colleges van de Lekstroomgemeenten een invoeringsstrategie voor de Participatiewet ontwikkeld. Een van de uitgangspunten in de invoeringsstrategie is dat omvorming van de Wsw noodzakelijk is om de Participatiewet budgetneutraal te kunnen uitvoeren. Na besluitvorming over de invoeringsstrategie in het eerste kwartaal van 2014 zal er een verkenning worden uitgevoerd naar de alternatieve mogelijkheden voor de toekomstige uitvoering van de Wsw binnen het kader van de Participatiewet. De verwachting is dat de huidige rol en positie van PAUW bedrijven hierdoor gaat veranderen.
Risico's	Het financieel resultaat van PAUW Bedrijven was in 2013 negatief ondanks een gemeentelijke bijdrage vanuit Nieuwegein ter hoogte van € 263.176. Het financieel resultaat is ten laste gebracht van de algemene reserve van PAUW Bedrijven. Voor de periode 2015-2018 is een oplopende gemeentelijke bijdrage begroot. Risico bestaat dat PAUW Bedrijven er niet in slaagt om het tekort van 2013 om te buigen. Dit heeft tot gevolg dat de gemeente meer moet bijdragen voor dezelfde dienstverlening.
Ontwikkelingen	Met ingang van 1 januari 2015 stopt de instroom in de Wsw.
Beleidsvoornemens	In 2014 en 2015 vindt in regionaal verband en onder aansturing van de colleges van de deelnemende gemeenten een verkenning plaats naar alternatieve scenario's voor uitvoering van de Wsw, gegeven het stoppen van de instroom.

Naam + Vestigingsplaats	Bestuur Regio Utrecht (BRU) Utrecht
Doel	Het werken aan verbetering van de bereikbaarheid, de leefbaarheid en de economische ontwikkeling van de regio Utrecht.
Programma	Bestuur, Samenleving en Dienstverlening
Openbaar belang dat wordt behartigd	Het werken aan de verbetering van de bereikbaarheid, de leefbaarheid en de economische ontwikkeling van de regio Utrecht. Bij Bestuur Regio Utrecht wordt beleid voor de regio ontwikkeld en vastgesteld. Vervolgens begeleidt Bestuur Regio Utrecht de uitvoering en ziet het toe op concrete resultaten. De samenwerking in Bestuur Regio Utrecht biedt nog een voordeel: de regio kan met één krachtige stem naar buiten treden. Zo staan de gemeenten samen sterker in hun contacten met bijvoorbeeld de landelijke overheid.
Bestuurlijk belang	De gemeente Nieuwegein is in het Algemeen Bestuur vertegenwoordigd door 3 raadsleden en een wethouder.
Financieel belang	Wethouder A.J. Adriani is ook lid van het dagelijks bestuur. De werkelijke bijdrage per inwoner voor 2013 was € 3,44, daarmee is een bedrag gemoeid van € 209.000. De bijdrage voor 2015 is vastgesteld op € 3,10 per inwoner. Dit behelst een bedrag van € 188.775.
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2013	€ 16.860.692
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2013	€ 11.762.876
Financieel resultaat 2013 na bestemming	€ 4.643.630
Beleidsvoornemens	€ 3.444.357
	€ 62.453
	Het jaar 2014 is (naar alle waarschijnlijkheid) het laatste jaar in het functioneren van het BRU. Het kabinet heeft immers een wetsontwerp bij de Staten Generaal ingediend waarin wordt voorgesteld de WGR plus regeling op te heffen. Dit wetsontwerp is reeds behandeld in de Tweede Kamer en zal naar verwachting

Naam + Vestigingsplaats	<p>Bestuur Regio Utrecht (BRU) Utrecht</p> <p>in september / oktober 2014 in de Eerste kamer worden vastgesteld. Daarmee zullen alle wettelijke taken overgedragen worden aan de provincie Utrecht. De verwachting is dat dit op 1 januari 2015 geëffectueerd zal worden. Dit heeft een aantal consequenties: De Regionale Agenda zal in 2014 verder uitgevoerd worden conform de daaraan ten grondslag liggende besluiten van de raden van de deelnemende gemeenten en het Algemeen Bestuur van het BRU.</p> <p>Inmiddels is gestart met het opnieuw definiëren van de regionale samenwerking tussen de 9 BRU gemeenten. De gemeente Woerden heeft inmiddels te kennen gegeven daarin te willen participeren en financieel bij te dragen in de kosten. De voorbereidende werkzaamheden zijn daartoe enige tijd geleden in gang gezet. (De notitie 'Samenwerken voor gevorderden' is uitgewerkt en geconcretiseerd. De leden van de Nieuwegeinse gemeenteraad zijn frequent uitgenodigd voor deelname aan de U 10 en andere bijeenkomsten). Dit betekent, dat we in 2015 voorstellen aan de raad voorleggen voor opheffing van de gemeenschappelijke regeling Bestuur Regio Utrecht en een voorstel voor het aangaan van een nieuwe vorm van samenwerking in U 10 verband. Dit zal een lichte en flexibele samenwerkingsvorm zijn gebaseerd op inhoudelijk te bereiken doelen en resultaten.</p>
-------------------------	---

Naam + Vestigingsplaats	<p>Regionale uitvoeringsdienst (RUD), Utrecht</p> <p>De RUD Utrecht is per 1 juli 2014 operationeel en voert de taken uit die zijn overgedragen van gemeenten op het gebied van milieu vergunningverlening, toezicht en handhaving. Aan opdrachtgevers wordt doelgericht maatwerk geleverd, op tijd en van een passende prijs/kwaliteitsverhouding.</p>
Programma Openbaar belang dat wordt behartigd Bestuurlijk belang	<p>Duurzame Ontwikkeling</p> <p>het waarborgen en ontwikkelen van een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving.</p> <p>De RUD is een openbaar lichaam in de zin van de wet gemeenschappelijke regelingen en heeft een algemeen bestuur dat aan het hoofd van deze omgevingsdienst staat, bestaande uit de voorzitter en leden. De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten wijzen ieder uit hun midden één lid en één plaatsvervangend lid van het algemeen bestuur aan. Daarnaast heeft de RUD een dagelijks bestuur bestaande uit de voorzitter en daarnaast bestaande uit ten minste twee en ten hoogste vier leden waaronder een plaatsvervangend voorzitter. Vanaf 2015 ontvangt de RUD jaarlijks € 132.000 van Gemeente Nieuwegein. Dit bedrag is gebaseerd op de taken die we bij de start in 2014 hebben ingebracht. De bijdrage is opgenomen in de door het Algemeen Bestuur van de RUD vastgestelde begroting. Daarin is bepaald dat deze bijdrage tot en met 2017 ongewijzigd blijft. Voor de financiering vanaf 2017 wordt gedacht aan een gedifferentieerd model, waarbij de gemeentelijke bijdrage zoveel als mogelijk op basis van input- en outputindicatoren wordt bepaald.</p>
Financieel belang	<p>n.v.t.</p>
Veranderingen in het belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2013 Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2013 Financieel resultaat 2013 voor bestemming	<p>- (verwacht eigen vermogen 1 jan 2015: € 0,3 mln)</p> <p>-</p> <p>- (verwacht vreemd vermogen 1 jan 2015:€ 0 mln)</p> <p>-</p> <p>-</p>

Naam + Vestigingsplaats	Regionale uitvoeringsdienst (RUD), Utrecht
Risico's	-
Ontwikkelingen	De RUD wil de kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving in de regio Utrecht verbeteren. Op hoofdlijnen betreft het opstellen van Wabo-vergunningen, onderdeel milieu voor alle conform de wet milieubeheer vergunningplichtige bedrijven, het behandelen en accepteren van meldingen en het houden van toezicht en handhaving op bedrijven die onder de wet milieubeheer vallen. Daarnaast voert men taken uit binnen de Wet bodembescherming en nog een aantal kleinere natuur en milieuwetten. De RUD is in de eerste fase van het wordingsproces in 2014 met 11 gemeenten en de Provincie gestart. Het uiteindelijke doel is dat alle 26 gemeenten in de Provincie gaan deelnemen.
Beleidsvoornemens	-

2.3.8 Grondbeleid

Inleiding

In deze verplichte paragraaf wordt ingegaan op de beleidslijn voor het grondbeleid en de wijze waarop de gemeente dit uitvoert en wordt nader inzicht gegeven in de financiële positie van het grondbedrijf.

In de door uw raad d.d. 22 april 2009 vastgestelde Nota grondbeleid Nieuwegein 2009-2014 (raadsstuk 2009-132), zijn de uitgangspunten van het gemeentelijk grondbeleid vastgelegd. De Nota Grondbeleid zal dit najaar worden geactualiseerd en uiterlijk eerste helft 2015 aan u ter besluitvorming worden aangeboden.

Algemeen/doel grondbeleid

Grondbeleid is een sturingsmiddel voor de gemeente. Het gaat hierbij om het afdwingen of stimuleren van gewenst gebruik van de grond door inzet van een uitgekende mix aan instrumenten die de gemeente voorhanden heeft. De gemeente beschikt over een breed palet aan middelen om hieraan invulling te geven. Het gewenste gebruik van de grond wordt ontleend aan bestuurlijke doelen, die per locatie kunnen verschillen. Het gaat hierbij om ontwikkeling van nieuwe gebieden en herontwikkeling van bestaande binnenstedelijke gebieden.

Bouwgrondproductie (ook wel bouwgrondexploitatie genoemd) is het geschikt maken van grond voor realisering van een nieuwe bestemming, met alle mogelijke risico's en kansen die hiermee gepaard gaan. Opstalontwikkeling gebeurt veelal door derden. Met deze bouwgrondproductie wordt de ruimtelijke ontwikkeling van de stad mede vorm gegeven en worden beleidsdoelen op het gebied van wonen, economie, maatschappelijke ontwikkeling en dergelijke gerealiseerd.

Doelstellingen die met het gemeentelijk grondbeleid bewerkstelligd kunnen worden zijn:

- het beschikbaar hebben van voldoende kwalitatief goede woningen en het bevorderen van aantrekkelijkheid en variatie in het woningaanbod;
- het realiseren van leefbare en duurzame stedelijke gebieden;
- het bevorderen van duurzaamheid en ecologie;
- het zorgdragen voor en het bevorderen van een goede spreiding en een goede bereikbaarheid van maatschappelijke voorzieningen.

Het komt er feitelijk op neer dat door middel van het grondbeleid uitvoering wordt gegeven aan de inhoud van het programma Grote Gebiedsontwikkelingen, met veel dwarsverbanden naar andere programma's. Belangrijk hierin is dat uitgegeven gronden over het algemeen door derden worden bebouwd en dat de gemeente altijd in meer of mindere mate samenwerkt met marktpartijen (projectontwikkelaars, corporaties, bedrijven) of particuliere opdrachtgevers.

Huidige situatie

Lopende projecten

Voor een groot gedeelte liggen de contouren van het grondbeleid binnen de gemeente Nieuwegein inmiddels vast. De projecten Blokhoeve, Het Klooster, Lekboulevard en de Binnenstad zijn in volle gang. In deze gebieden is sprake van actief grondbeleid en vastgestelde en actieve grondexploitaties. Voor de voortgang van deze projecten wordt verwezen naar het programma Grote Gebiedsontwikkelingen.

Beschikkingsmacht grond

Voor de ontwikkeling van de lopende grondexploitatieprojecten zijn de benodigde gronden grotendeels in eigendom van de gemeente. Er zijn enkele percelen die nog in particulier bezit zijn. Het uitgangspunt is dat met de betreffende grondeigenaren minnelijke overeenstemming wordt bereikt. Waar nodig zal het onteigeningsinstrumentarium ingezet worden.

Woningbouwopgave

Met de regio is afgesproken dat wordt ingezet op de realisatie van in totaal 3.300 woningen (inclusief de 1.600 woningen zoals genoemd in het Urgentieprogramma Woningbouw). De inzet blijft om in de grondexploitatiegebieden (Blokhoeve, Nieuw Vreeswijk, Lekboulevard en de Binnenstad) 1.700 woningen te realiseren. Conform de meest recente woningbouwmonitor zijn er reeds 1.000 woningen opgeleverd, 1.100 in voorbereiding en 1.200 nog te realiseren.

Toekomstige projecten

Voor alle nieuwe locaties geldt dat er in een vroeg stadium aandacht moet zijn voor de strategische inzet van grondbeleid (maatwerk).

Er is vaak sprake van particuliere grond en particulier initiatief. Toch zijn er in veel gevallen ook gronden van de gemeente nodig. Waar de gemeente grond verkoopt, is de inzet om zoveel mogelijk zakelijk en transparant te zijn. Dat betekent dat gronden zoveel mogelijk in concurrentie op de markt worden gezet. Ook is het van belang dat contractuele verbintenissen goed worden getimed en gedoseerd.

Op een aantal plaatsen kan de gemeente de regie volledig naar zich toetrekken. Hierbij moet gedacht worden aan intensivering (bebouwing) van het openbaar gebied en het bebouwen van vrijkomende gemeentelijke locaties, zoals na de sloop van scholen e.d.

Overeenkomstig de nota Grondbeleid zullen wij een actief grondbeleid toepassen waar mogelijk en gewenst, strategische aankopen doen en voorrang geven aan winstgevende situaties.

Wij zullen u tijdig over nieuwe ontwikkelingen en de te volgen gemeentelijke strategie informeren.

Financiële positie grondbedrijf/risico's

Bij de jaarstukken grondbedrijf 2013 is de financiële positie van het Grondbedrijf per 1-1-2014 als volgt samengevat:

Financiële positie Grondbedrijf per 1-1-2014	
	(in € miljoen)
Algemene Reserve Grondbedrijf per 1-1-2013	1,4
Resultaat 2013	3,6
Algemene Reserve Grondbedrijf per 1-1-2014	5,0
Nog niet gerealiseerd (w instgevend) resultaat Het Klooster	12,5
Beschikbaar w eerstandsvermogen per 1-1-2014	17,5
Risicoposten (benodigde w eerstandsvermogen bij 90% zekerheidspercentage)	5,1
Buffer (incl. nog niet gerealiseerd resultaat)	12,4

*) Ingeval van winstgevende complexen wordt resultaat genomen vanaf het moment dat 50% van de verwachte opbrengst uit grondverkoop is gerealiseerd. Het resultaat wordt vervolgens, onder bepaalde beperkingen, genomen naar rato van de realisatie van opbrengst uit grondverkoop.

Voor een nadere specificatie en onderbouwing van de genoemde bedragen verwijzen we naar de jaarstukken grondbedrijf met geheime bijlagen (raadsstuk 2014-181).

Het is gebruikelijk dat een Grondbedrijf een reserve heeft te weten de algemene reserve Grondbedrijf. In het algemeen geldt dat deze als buffer functioneert tussen de inspanningen/risico's verbonden aan de grondexploitaties en de Algemene Reserve van de gemeente Nieuwegein. Achterliggende gedachte hierbij is om de gemeentebegroting niet te belasten met de financiële uitkomsten/risico's van de grondexploitaties. Uit deze reserve kunnen voorzieningen worden gevormd voor (nieuwe) verlieslatende complexen, of kunnen oplopende tekorten van verlieslatende grondexploitaties worden opgevangen. Deze zullen dan (met onmiddellijke ingang) afgedekt moeten worden door een toevoeging aan de reeds gevormde voorziening.

Ook dient de reserve om de risico's af te dekken. In alle grondexploitaties loopt de gemeente in meer of minder mate risico's. Dit kunnen tegenvallende of onvoorziene kosten zijn, lager dan geraamde grondopbrengsten, langere doorlooptijden e.d..

De algemene reserve van het grondbedrijf is per 1-1-2014 positief € 5,0 miljoen. De verwachte voordelige resultaten lopende grondexploitaties (winstgevend) mogen we, gelet op de voorschriften, niet nemen (in de algemene reserve verwerken) maar wel gebruiken om de risico's af te dekken. Bij de najaarsnota 2014 wordt voorgesteld om de voorziening Nog niet in exploitatie genomen gronden te verhogen met € 3,2 miljoen (vanuit de algemene reserve van het Grondbedrijf) om de gecorrigeerde boekwaarde Galecopperzoom te verlagen en daarmee renteverliezen te beperken. Dit gelet op de lange ontwikkeltermijn (rondom 2030) die voor Galecopperzoom is voorzien.

Voor de verliesgevende grondexploitaties zijn per 1-1-2014 de volgende voorzieningen gevormd:

Voorziening verlieslatende grondexploitaties	
Complex	(in € miljoen)
23 Lekboulevard	5,4
26 Blokhoeve	5,1
37 Binnenstad 2	2,1
Subtotaal lopende exploitaties	12,6
02 Nog niet in expl.gen.(G'zoom)	12,1
Totaal 31-12-2013	24,7
Totaal 31-12-2012	85,8
Vershil t.o.v. vorig jaar	-61,1

*) in de najaarsnota 2014 stellen we voor om vanuit de algemene reserve Grondbedrijf de voorziening NNIEGG (G'zoom) te verhogen naar € 15,3 miljoen

Met deze voorzieningen zijn alle voorgecalculeerde verliezen afgedekt.

Voor de volledigheid merken we op dat in de begroting 2015 geen winstneming is geraamd omdat in geen enkele winstgevende exploitatie de opbrengsten de grens van 50% realisatie zal overschrijden.

2.3.9 Parkeren

Inleiding

De ambitieuze herontwikkeling van de Nieuwegeinse binnenstad vordert gestaag en daarmee ook de realisatie van de parkeercapaciteit. In april 2014 is de tweede fase van de binnenstad opgeleverd en zijn de parkeergarages onder de Markt en de parkeergarage Cityplaza Oost (weer) geopend. Daarnaast zijn op basis van de herijking van het Operationeel Ontwikkelingsplan Binnenstad (OBB) 2013 de toekomstige ontwikkelingen in de binnenstad herzien wat betreft het ontwikkelprogramma en de bijbehorende fasering.

Doel parkeerbeleid

Bij de herontwikkeling van de Nieuwegeinse binnenstad is ervoor gekozen in de parkeerbehoefte te voorzien door het bouwen van nieuwe parkeergarages. Om de kosten van de nieuwe parkeergarages te kunnen dekken is betaald parkeren ingevoerd. Zowel in de parkeergarages als ook op straat. Zonder het invoeren van betaald parkeren op straat wordt de parkeervraag op straat veel groter dan het aantal beschikbare parkeerplaatsen. Dit resulteert onherroepelijk in parkeerproblemen, bijvoorbeeld veel zoekverkeer en wildparkeren. Regulering op voorhand middels het invoeren van betaald parkeren maakt dat het aantal beschikbare parkeerplaatsen in de binnenstad zo optimaal als mogelijk kan worden benut. Door daarbij alle openbare parkeercapaciteit in één hand te brengen, kan optimaal gebruik gemaakt worden van dubbelgebruik voor belanghebbenden, zoals bewoners, winkelend publiek, bezoek en personeel van bedrijven.

Huidige situatie

In de herijking OBB 2013 zijn de kaders voor toekomstige ontwikkelprojecten wat parkeerbehoefte betreft gewijzigd van het accommoderen van de volledige parkeerbehoefte (private parkeerplaatsen en openbare parkeerplaatsen) naar het accommoderen van enkel de private parkeerplaatsen met als gevolg dat er alleen nog private stallingsgarages worden gerealiseerd. In de herijking OBB 2013 wordt gesteld dat de resterende parkeerbehoefte kan worden opgevangen binnen de bestaande openbare parkeercapaciteit. Zo is voor de locatie P-West alleen nog een private stallingsgarage opgenomen. Dit wordt in het najaar van 2014 getoetst op basis van een herijking van de parkeerbalans. De parkeerbalans gaat uit van realisatie en in gebruik name van het volledige ontwikkelprogramma op piekmomenten. Bij tijdelijke leegstand zijn tijdelijke maatregelen mogelijk. De parkeerbalans maakt inzichtelijk op welk moment in de tijd de parkeerbehoefte niet meer aansluit bij de bestaande openbare parkeercapaciteit. Het bijbouwen van openbare parkeercapaciteit is dan nodig. Voor 2 nieuwe parkeergarages is grondoppervlakte gereserveerd aan de buitenrand van het westelijk deel van de binnenstad en tussen de trambaan en het parkeergarage Sint Antonius.

Operationele zaken

Vanaf juni 2011 is Nieuwegein lid van de Coöperatie ParkeerService. Deze organisatie verzorgt diverse operationele zaken met betrekking tot het betaald parkeren in zowel de parkeergarages als op straat. Het lidmaatschap wordt ieder twee jaar geëvalueerd. In 2013 is het lidmaatschap op basis van een eerste evaluatie verlengd. Begin 2015 wordt er weer geëvalueerd op basis waarvan een voorstel wordt gemaakt om het lidmaatschap wederom te verlengen (of niet).

Ontwikkelingen 2015

In 2015 beslaat het parkeerareaal 'betaald parkeren' 4.309 parkeerplaatsen op straat en 1.941 parkeerplaatsen in de parkeergarages. De parkeerbezetting van deze parkeerplaatsen in 2015 is lager dan toentertijd in de periode 2004-2005 in het kader van de herontwikkeling van de binnenstad is geprognosticeerd. De prognoses van destijds hielden geen rekening met de economische crisis, verschuivend winkelgedrag, vertragingen in de bouw en de herijking van de nog resterende plannen voor de binnenstad. Dit heeft een nadelig effect op de parkeerexploitatie. Op basis van de meest actuele inzichten verwachten we dat de parkeerexploitatie over de totale looptijd van 40 jaar tenminste budgetneutraal kan worden uitgevoerd. Op korte termijn kan het financieel resultaat worden verbeterd door enerzijds aan de kostenkant te bezuinigen en anderzijds met bijsturingsmaatregelen aan de opbrengstenkant. In november 2014 komen we hiervoor met voorstellen. Een belangrijke ontwikkeling die per april 2015 effectief wordt, is de inrichting van een elektronisch loket voor vergunningverlening. Inwoners kunnen via het loket online een parkeervergunning aanvragen, wijzigen, opzeggen en/of verlengen. Hiermee geven we verder invulling aan onze ambitie om onze dienstverlening verder te verbeteren door zoveel mogelijk gebruik te maken digitale mogelijkheden. Na implementatie van de digitalisering kan de

openingstijd van de parkeerbalie worden teruggebracht. Dit levert na 2 jaar een kostenreductie op van circa € 40.000 per jaar.

Financiële positie Parkeerbedrijf

Bij het invoeren van het betaald parkeren is er een parkeerexploitatie (PEX) opgesteld voor zowel het straat- als het garageparkeren. Deze PEX gaf in de eerste jaren forse aanloopverliezen te zien. In november 2009 heeft de gemeenteraad besloten een bestemmingsreserve te vormen ter afdekking van de aanloopverliezen. De jaarresultaten van de PEX worden verevend met deze reserve. Het streven is de PEX op einddatum kostenneutraal is. Financieel gezien hebben de hoge ambities in de binnenstad grote investeringen in gebouwde parkeervoorzieningen met zich mee gebracht. Tegenvallend is het dat de kostendekkendheid van de investeringen achterblijft bij hetgeen voorafgaand aan de herontwikkeling is geprognosticeerd. Hier liggen meerdere oorzaken aan ten grondslag. Enerzijds zorgt de langdurende economische recessie ervoor dat de binnenstad minder frequent bezocht wordt dan ingeschat. Daarnaast zitten we midden in een culturomslag wat betreft de wijze waarop consumenten producten aanschaffen. Dit doet men meer en meer via het internet met als gevolg minder bezoek aan de binnenstad. Het moge het duidelijk zijn dat de PEX is omgeven met risico's. Een goede monitoring en bijsturing blijft dan ook onontbeerlijk.

Om de tegenvallend kostendekkendheid op te vangen, zijn maatregel nodig. In het najaar van 2014 wordt een pallet aan maatregelen voorgesteld aan de raad. Per maatregel is het effect op de PEX berekend of ingeschat. Op basis van de gekozen mix aan maatregelen vindt bijsturing plaats. Maatregelen waaraan onder ander gedacht wordt zijn hoger parkeertarieven voor kortparkeerders, parkeeracties (gekoppeld aan loyaliteit), digitalisering en kostenbesparing op energie en onderhoud. De raad kan er ook voor kiezen om de bestemmingsreserve ter afdekking van de aanloopverliezen gedeeltelijk te verhogen.

Actualisatie ontwikkeling bestemmingsreserve

De bestemmingsreserve parkeren dient om de verliezen die in de eerste jaren van de parkeerexploitatie worden geleden te egaliseren. De reserve is aan het begin van de exploitatieperiode van de PEX gevuld met € 10 mln. De begroting is sindsdien een aantal malen herzien zonder dat de bestemmingsreserve is aangepast. De laatste door de raad vastgestelde PEX, die van 1 januari 2013, liet een begroot aanloopverlies zien van € 12,3 mln. Naar het zich laat aanzien is eind 2015 de reserve parkeren ontoereikend om de verdere aanloopverliezen te kunnen egaliseren. In het najaar van 2014 zal de PEX worden geactualiseerd. Op basis van deze geactualiseerde PEX zal een voorstel worden gedaan de egalisatiereserve in overeenstemming te brengen met de verwachte aanloopverliezen.

3 Financiële begroting

Het resultaat van de gemeente bestaat uit het saldo van de lasten en baten van de programma's plus de algemene dekkingsmiddelen. Hieruit ontstaat het geraamde totaal saldo van baten en lastenresultaat (in het verleden resultaat voor bestemming genoemd). Vervolgens wordt hieraan het saldo van de reservemutaties (inclusief de egalisereserves) toegevoegd. Dit is het geraamde resultaat (in het verleden resultaat na bestemming genoemd). In dit onderdeel wordt inzichtelijk welke bedragen in de begroting met de reserves verrekend worden. De stand van de begroting 2014 is die na de begrotingswijziging van de voorjaarsnota 2014.

3.1 Overzicht van baten en lasten

Programmanaam	Baten	Lasten	Saldo
Bestuur, samenleving en dienstverlening	1.400	10.200	-8.799
Openbare orde en veiligheid	531	5.826	-5.295
Transities sociaal domein:			
• Jeugd	1.873	26.665	-24.792
• Maatschappelijke ondersteuning	1.114	21.641	-20.527
• Participatie, werk en inkomen	18.175	31.589	-13.414
Economie en vrije tijd	1.815	13.541	-11.726
Ruimtelijke ontwikkeling (incl. Grondbedrijf)	17.809	24.318	-6.509
Duurzame ontwikkeling	5.108	7.753	-2.645
Beheer openbare ruimte	5.938	21.087	-15.150
Grote gebiedsontwikkeling	0	0	0
Totaal van de programma's (1)	53.763	162.621	-108.858
Overzicht algemene dekkingsmiddelen	107.282	6.254	101.028
Overzicht stelposten	0	-2.270	2.270
Overzicht calculatieresultaat	0	306	-306
Totaal van de overzichten (2)	107.282	4.291	102.992
Geraamd saldo van baten en lasten (1+2)	161.045	166.911	-5.866
Overzicht reservemutaties (3)	6.160	294	5.866
Geraamd resultaat (1+2+3)	167.206	167.206	0

De cijfers op de programma's zijn toegelicht in het programmaplan in hoofdstuk 2.1. De algemene dekkingsmiddelen, stelposten en het calculatieresultaat zijn toegelicht in de verschillende onderdelen van hoofdstuk 2.3. Onderstaand lichten we de reservemutaties nader toe.

3.1.1 Overzicht reservemutaties

Reservetoevoegingen

In de begroting 2015 zijn de volgende toevoegingen aan bestemmingsreserves geraamd:

Toevoeging aan	2015	2016	2017	2018
Reserve Stadshuis en theater	23	23	23	23

Toevoeging aan	2015	2016	2017	2018
Reserve Parkeren	51	8	0	0
Reserve Grondbedrijf	221	279	256	223
Totaal	294	310	278	246

De stortingen in de bestemmingsreserves grondbedrijf zijn de verwachte positieve saldi van het grondbedrijf.

Reserveonttrekkingen

In deze begroting zijn de volgende onttrekkingen aan reserves geraamd.

Onttrekking aan	2015	2016	2017	2018
Algemene reserve	110	0	0	0
Reserve kapitaallasten	2.820	2.798	2.799	2.799
<u>Bestemmingsreserves:</u>				
Reserve ISV-gelden	64	45	30	30
Reserve Maatregelen luchtkwaliteit	51	0	0	0
Reserve Urgentieprogramma 1600 woningen	250	0	0	0
Reserve Stadhuis en theater	1.110	1.110	1.110	1.110
Reserve Parkeren	1.200	810	582	576
Reserve Grondbedrijf	35	35	35	35
Egalisatiereserve				
Afvalstoffenheffing	325	225	100	0
Egalisatiereserve Rioolheffing	195	191	114	89
Totaal	6.161	5.214	4.770	4.638

De onttrekking aan de algemene reserve betreft ons voorstel om de maakkosten van de ombuigingsmaatregelen ten laste van deze reserve te brengen.

De reserve kapitaallasten is in 2011 gevormd voor de dekking van een aantal kapitaallasten in de begroting. Door het hanteren van deze bruto-reservemethode is het mogelijk om de komende jaren een deel van de reserve in te zetten ter dekking van de begroting. Daarnaast loopt via deze reserve ook de bijdrage aan de kapitaallasten van de nieuwe werf als gevolg van de verkoop van een gedeelte van de grond.

Bestemmingsreserves

- De onttrekking aan de reserve ISV betreft de kosten van de startersleningen die zijn verstrekt en waarop in de eerste jaren beperkt rente en aflossing wordt betaald.
- De onttrekking aan de reserve maatregelen luchtkwaliteit betreft de kosten van de walstroomvoorziening. Na 2015 zal de dekking van deze voorziening op een andere wijze plaatsvinden.
- In 2015 vindt de laatste onttrekking plaats aan de reserve Urgentieprogramma 1600 woningen.
- Voor de aanloopverliezen vanwege de hoge kapitaallasten in de eerste jaren vindt een onttrekking plaats aan de reserve Stadhuis en theater.
- De onttrekking aan de reserve Parkeren is gebaseerd op de parkeerexploitatie. Dit najaar zal u een geactualiseerde parkeerexploitatie worden voorgelegd. Daarin zullen ook voorstellen worden gedaan met betrekking tot deze reserve, die door de hoger dan verwachte tekorten op de exploitatie, bij ongewijzigd beleid eind 2015 uitgeput is.
- De onttrekking aan de reserve Grondbedrijf betreft de doorwerking van twee ombuigingsmaatregelen die vanuit de grondexploitatie een bijdrage leveren aan de begroting.

De egalisatiereserves zijn gevormd met het doel om tariefschommelingen in de kostendekkende heffingen te voorkomen. Ook kunnen op deze wijze eventuele overschotten worden aangewend voor verlaging van de tarieven in de toekomst. Omdat de egalisatiereserves op dit moment hoger zijn dan de vastgelegde minimumomvang van 5% wordt deel daarvan ingezet voor het verlagen van het tarieven.

3.2 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

3.2.1 Vergelijking met jaarcijfers 2013 en actuele begroting 2014

Programma	Jaarrekening 2013		Actuele begroting 2014		Begroting 2015	
	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten
Bestuur, Samenleving en dienstverlening	1.328	9.926	1.304	11.002	1.400	10.200
Openbare orde en Veiligheid	550	5.353	575	5.876	531	5.826
Transities sociaal domein:						
- Jeugd	2.191	12.032	1.859	11.807	1.873	26.665
- Maatschappelijke ondersteuning	2.792	14.272	1.629	16.451	1.114	21.641
- Participatie, werk en inkomen	21.974	29.154	21.445	29.388	18.175	31.589
Economie en Vrije tijd	1.764	15.081	1.770	14.148	1.815	13.541
Ruimtelijke Ontwikkeling	18.790	23.376	20.844	27.834	17.809	24.318
Duurzame Ontwikkeling	5.221	7.785	5.147	8.351	5.108	7.753
Beheer Openbare Ruimte	6.527	22.459	11.744	29.035	5.938	21.087
Totaal programma's	61.137	139.438	66.317	153.890	53.763	162.621
Algemene dekkingsmiddelen	81.640	5.747	83.290	6.484	107.282	6.254
Stelposten	0	0	0	-55	0	-2.270
Calculatieresultaat	5	3.322	0	-609	0	306
Saldo lasten resp. baten	142.782	148.508	149.607	159.711	161.045	166.911
Onttrekking/toevoeging reserves	18.703	8.432	10.879	775	6.161	294
Geraamd resultaat	161.485	156.940	160.486	160.486	167.206	167.206
Saldo		+4.545		0		0

Vanwege de aangepaste programma-indeling in het sociaal domein zijn de cijfers van de programma's uit de jaarrekening 2013 en de begroting 2014 herrekend naar de nieuwe indeling.

3.2.2 Meerjarenbegroting 2016 – 2018

Programma	Begroting 2016		Begroting 2017		Begroting 2018	
	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten
Bestuur, Samenleving en dienstverlening	1.400	10.075	1.400	10.080	1.400	10.087
Openbare orde en Veiligheid	530	5.821	530	5.823	530	5.826
Transities sociaal domein:						
- Jeugd	1.873	26.088	1.873	25.871	1.873	25.781
- Maatschappelijke ondersteuning	1.093	21.410	1.093	21.232	1.093	21.209
- Participatie, werk en inkomen	17.128	30.236	16.451	29.355	15.773	28.677
Economie en Vrije tijd	1.841	13.078	1.841	12.987	1.841	12.911
Ruimtelijke Ontwikkeling	17.450	23.221	19.869	25.332	20.760	26.248
Duurzame Ontwikkeling	5.202	7.635	5.310	7.584	5.294	7.448
Beheer Openbare Ruimte	5.938	21.331	5.937	20.991	5.938	20.872
Totaal programma's	52.455	158.895	54.305	159.254	54.503	159.059
Algemene dekkingsmiddelen	107.657	6.460	107.263	6.078	106.393	6.123
Stelposten	0	-1.242	0	162	0	1.412
Calculatieresultaat	0	427	0	387	0	381
Saldo lasten resp. baten	160.112	164.540	161.568	165.881	160.895	166.975
Onttrekking/toevoeging reserves	5.214	310	4.770	278	4.638	246
Geraamd resultaat	165.326	164.850	166.339	166.158	165.534	167.221
Saldo		+476		+180		-1.687

3.2.3 Financiële uitgangspunten

Zoals in de voorjaarsnota aangegeven zijn bij het opstellen van deze programmabegroting de volgende uitgangspunten in acht genomen:

- Voor de materiele budgetten is de nullijn gehanteerd. Dit wil zeggen dat deze budgetten niet zijn verhoogd voor inflatie.
- De verwachte mutaties van de personeelskosten (waaronder de vaste periodieke-stijgingen tot en met 2018) zijn in de begrotingscijfers verwerkt. In de begroting is rekening gehouden met de gevolgen van het recent afgesloten cao-akkoord 2013 t/m 2015.
- De algemene uitkering is gebaseerd op de stand van de meicirculaire 2014, aangevuld met de latere berichtgeving over de hoogte van het participatiebudget.
- De interne rekenrente is gelijk aan voorgaande jaren en bedraagt 4%.
- Afschrijvingstermijnen zijn gebaseerd op de afschrijvingsduur per categorie conform de vastgestelde afschrijvingstabel.

3.2.4 Overzicht incidentele baten en lasten

Materieel evenwicht van de begroting houdt in dat structurele lasten met structurele baten zijn gedekt. Het overzicht incidentele baten en lasten is dan ook een verplicht overzicht dat door de provinciale toezichthouder gebruikt wordt bij de bepaling van het toezichtregime.

Programma	Omschrijving	2015	2016	2017	2018
Lasten:					
PWI	Tijdelijke hogere bijdrage GR WIL	760	234		
J	Subsidie leerplicht en voortijdig schoolverlaten	20			
KPL	Individueel loopbaanbeleid	100			
RO	Kosten Ruimte voor de Lek	97			
RO	Budget 1600 woningen	124			
RO	Aanpak kantorenleegstand	25			
BOR	Bomenonderhoud		200		
DO	Walstroomvoorziening	52			
ADM	Maakkosten ombuigingsmaatregelen	110			
ADM	Inzet stelpost MIP	-84			
ADM	Taakmutatie algemene uitkering waterschapsverkiezingen	88			
ADM	Inzet stelpost risico's en overige ontwikkelingen	-574	-104		
ADM	Uitstel opbouw stelpost tegenvallers en investeringen	-629	-783	-463	
Totale incidentele lasten		88	-453	-463	0
Baten:					
PWI	Inzet BTW-voordeel re-integratie	200			
ADM	Taakmutatie waterschapsverkiezingen	88			
	Incidenteel begrotingsresultaat		-476	-180	
Totale incidentele baten		288	-476	-180	0
Reserves	Toevoeging bestemmingsreserve parkeren	51	8		
	Onttrekking algemene reserve	110			
	Onttrekking reserve Luchtkwaliteit	52			
	Onttrekking bestemmingsreserve	150			
Recapitulatie:					
- Totaal incidentele lasten (1)		88	-453	-463	
- Totaal incidentele baten (2)		288	-476	-180	
- Toe te voegen aan reserves (3)		51	8		
- Te onttrekken aan reserves (4)		312			
Saldo (1-2+3-4)		-460	31	-283	0

Vooruitlopend op de structurele dekking van het tekort 2018 op basis van de visievorming, gebruiken wij in de jaren 2015 tot en met 2017 de latere opbouw van de stelpost tegenvallers en investeringen als dekkingsmiddel. Hierdoor zijn in 2015 en 2017 de incidentele baten hoger dan de incidentele lasten.

3.3 Financiële positie en toelichting

In deze paragraaf geven we inzicht in onze financiële positie. Dit doen we aan de hand van een overzicht van de formatie-ontwikkeling, de vervangingsinvesteringen 2015 en de stand en het verloop van de reserves en voorzieningen.

3.3.1 Formatie en arbeidskosten

Arbeidskosten	2015	2016	2017	2018
Raad en college	1.255	1.255	1.255	1.255
Organisatie	25.875	25.762	25.761	25.757
Overige personeelskosten	1.030	1.030	1.030	1.030
Salariskosten	28.159	28.046	28.046	28.042

Formatie in FTE	2015	2016	2017	2018
Ambtelijke formatie	403	398	398	398
Bestuurlijke formatie (college van B&W)	5	5	5	5
Totale formatie	408	403	403	403

3.3.2 Investerings

In onderstaande tabel zijn de voorgestelde vervangingsinvesteringen voor 2015 opgenomen op basis van het meerjaren-investeringsplan. Met de vaststelling van deze begroting autoriseert de raad de benodigde kredieten.

Investering	Krediet	Afschr. termijn.	Toelichting
Bestuur, samenleving en dienstverlening			
Doorontwikkeling CRM-systeem	110	5	
Vervanging servers	200	5	
Windows 8 migratietraject server-werkstations	190	5	
Beheer openbare ruimte			
Verkeersregelinstallatie 509	180	20	Zandveldseweg-Jachtmonde-Lupinestraat
Verkeersregelinstallatie 510	42	20	sectiekast Zandveldseweg-Lupinestraat
Verkeersregelinstallatie 101	144	20	Taludweg-Utrechtsestraatweg
Verkeersregelinstallatie 607	108	20	Symfonielaan-Utrechtsestraatweg
Diverse rioolvervangingen	500	50	Investering conform GRP 2014-2019
Diverse rioolvervangingen	40	20	Investering conform GRP 2014-2019
Investeringen hemelwaterafvoer	500	50	Investering conform GRP 2014-2019
Investering grondwaterafvoer	50	50	Investering conform GRP 2014-2019
Investering grondwaterafvoer	30	40	Investering conform GRP 2014-2019
Kostenplaats Tractie			
Vervanging voertuig Beheer V12	140	6	Betreft vervanging van voertuig uit 2009
Vervanging voertuig Beheer O20	50	8	Betreft vervanging van voertuig uit 2007
Vervanging voertuig Beheer P18	100	8	Betreft vervanging van voertuig uit 2007
Vervanging voertuig Beheer Rior	25	8	Betreft vervanging van voertuig uit 2005
Vervanging voertuig Handhaving H1	30	8	Betreft vervanging van voertuig uit 2007
Vervanging voertuig Handhaving H2	30	8	Betreft vervanging van voertuig uit 2007
Totaal	2.469		

3.3.3 Stand en verloop reserves

(bedragen in € 's)

omschrijving	boekwaarde 1-1-2015	vermeerd. 2015	Vermind. 2015	Boekwaarde 1-1-2016
algemene reserve	14.482.957		110.000	14.372.957
totaal algemene reserve	14.482.957	0	110.000	14.372.957
bestemmingsreserves				
reserve dekking kapitaallasten	52.555.356		2.819.842	49.735.514
reserve beeldende kunst	265.170		0	265.170
reserve kunst en cultuur binnenstad	706.859		0	706.859
reserve isv-gelden	621.169		63.750	557.419
reserve maatregelen luchtkwaliteit	184.961		51.940	133.021
reserve urgentieprogramma 1600 woningen	359.089		250.000	109.089
reserve stadshuis en theater	6.506.390	22.570	1.110.470	5.418.490
reserve parkeren	957.849	51.000	1.200.084	-191.235
reserve actieplan geluid	2.408.407			2.408.407
overhevelingsreserve	0			0
reserve grondbedrijf	1.385.137	220.887	34.624	1.571.400
totaal bestemmingsreserves	65.950.387	294.457	5.530.710	60.714.134
egalisereserves				
reserve egalisatie afvalstoffen	970.854		325.000	645.854
reserve egalisatie rioolrechten	878.505		195.000	683.505
totaal egalisereserves	1.849.358	0	520.000	1.329.358
totaal reserves	82.282.702	294.457	6.160.710	76.416.449

3.3.4 Stand en verloop voorzieningen

(bedragen in € 's)

omschrijving	boekw. 1-1-2015	vermeerd. 2015	vermind. 2015	boekw. 1-1-2016
voorzieningen				
voorziening onderhoud sportaccommodaties.	985.672	156.853		1.142.525
voorziening onderhoud overige accommodaties.	722.357	72.182		794.539
voorziening wethouderspensionen	4.456.183	302.495		4.758.678
voorziening integ. huisvestingprog. onderwijs	3.365.420	715.859		4.081.279
voorz. onderhoud accommodaties mo	1.086.573	145.289		1.231.862
voorz. onderhoud bruggen, tunnels, viaducten	834.148	241.088		1.075.236
voorziening onderhoud wegen	7.735.345	2.662.985		10.398.330
voorziening groot onderhoud sportvelden	400.880	141.764		542.644
voorziening onderhoud stadshuis	739.738	210.844		950.582
voorziening onderhoud theater	308.588	151.817		460.405
voorziening onderhoud parkeergarages	896.986	301.887		1.198.873
voorziening gladheidsbestrijding	146.637	110.500		257.137
totaal voorzieningen	21.678.525	5.213.563	0	26.892.088

In de begroting worden de stortingen in de voorzieningen geraamd. De onttrekkingen worden, op basis van de werkelijke uitgaven, rechtstreeks op de voorzieningen verantwoord. Feitelijk wordt de boekwaarde eind 2015 lager.

4 Overige gegevens

4.1 Totaaloverzicht ombuigingen in de programma's

	2015	2016	2017	2018
Programma-overstijgend				
Dotaties onderhoudsvoorzieningen	450	450	450	450
Efficiencyvoordelen inkoop	555	555	555	555
Uitgestelde activiteiten 2014 (zie verder)	168	168	168	168
Programma Bestuur, Samenleving en Dienstverlening				
Andere opzet communicatie	15	15	15	15
Internationale samenwerking	12	25	25	25
Ondersteuning bestuur	42	50	50	50
Regionalisering belastingen	100	100	100	100
Herinrichting organisatie	150			
Programma Openbare orde en Veiligheid				
Handhaving (boa, stadstoezicht)	0	150	150	150
Deelprogramma Jeugd				
Slimmer organiseren leerlingenvervoer	50	50	50	50
Subsidies scholen	60	60	60	60
Deelprogramma Maatschappelijke Ondersteuning				
Andere opzet doelgroepenvervoer	0	0	140	140
Beëindigen beleidsontwikkeling GGD	30	30	30	30
Programma Economie en Vrije tijd				
Toepassen sportbesluit	80	80	80	80
Maatregelen sport	331	681	681	681
Culturele subsidies	0	35	35	35
Subsidie poppodium	0	20	20	20
Beperken sportstimulering	100	100	100	100
Bundelen evenementenbeleid EZ	50	50	50	50
Programma Ruimtelijke Ontwikkeling				
Andere invulling van de taak woningurgenties	40	40	40	40
Programma Duurzame Ontwikkeling				
Niet wettelijke milieutaken	198	248	248	248
Sluiten dierenweides	52	52	52	52
Subsidie Samen voor Nieuwegein	0	10	10	10
Programma Beheer Openbare Ruimte				
Openbaar groen	100	100	100	100
Openbare verlichting	100	100	100	100
Vermindering vlonders en looproutes	20	20	20	20
Vermindering wegmeubilair	22	22	22	22
Lozingen in rekening brengen bij lozers	25	25	25	25
Efficiëntere opbouw geografisch bestand	16	16	16	16

Algemene dekkingsmiddelen				
Haven-, brug-, en liggelden	0	25	25	25
Reclamebelasting (uitgez. sport)	0	25	25	25
Verhoging OZB	300	300	300	300
Marktconform tarief standplaatsen	35	35	35	35
Totaal	3.113	3.639.900	3.878	3.878

4.2 Specificatie structureel te maken uitgestelde activiteiten 2014

Specificatie structurele uitgestelde activiteiten 2014	bedrag
Dienstauto / Vervoer college	5
Representatiegeschenken	4
Ondersteuning B&W	3
Concernbegroting: post materieelgebruik	3
Jaarrekening: post controlekosten	15
Reductie frequenties en intensiteit schoonmaak Stadshuis	8
Energiebesparing stadshuis	7
Reductie catering faciliteiten en tijdstippen	10
Taakstelling kosten brandweerkazerne	25
Reductie verzend-/portokosten	10
Verdere reductie abonnementskosten	25
Reductie materiaalgebruik	5
Reductie onderzoekskosten	5
Vervallen glasbewassing stadshuis	7
Reis- en verblijfkosten	4
Bedrijfskleding	3
Overige personeelskosten	2
Verlaging budget specifieke deskundigheid	27
Materiaalgebruik trouwzaal	1
Naturalisatiebijeenkomst	1
Totaal	169

4.3 Gewijzigde programma- en productindeling

HUIDIGE PROGRAMMA-INDELING (2014)		NIEUWE PROGRAMMA-INDELING (2015)	
Product		Product	
Bestuur, samenleving en dienstverlening		Bestuur, samenleving en dienstverlening	
13005	Publieks- en persvoorlichting	00101	College van Burgemeester & Wethouders
26000	Reisdocumenten / Rijbewijzen	00102	Raad
26005	Burgerlijke Stand en GBA	00105	Bestuursondersteuning
26010	Verkiezingen	00110	Promotie en representatie
26015	Vergunningverlening	00115	Bestuurlijke informatievoorziening
26020	Publieksvoorlichting/ infocentrum	00120	Strategie
26050	Parkeervoorzieningen gehandicapten	00125	Mondiale bewustwording
00101	College van Burgemeester & Wethouders	00140	Wijkgericht samenwerken
00102	Raad	02010	Concern financiën
00105	Bestuursondersteuning	13005	Publieks- en persvoorlichting
00110	Promotie en representatie	26000	Reisdocumenten / Rijbewijzen
00115	Bestuurlijke informatievoorziening	26005	Burgerlijke Stand en GBA
00120	Strategie	26010	Verkiezingen
00125	Mondiale bewustwording	26015	Vergunningverlening
00140	Wijkgericht samenwerken	26020	Publieksvoorlichting/ infocentrum
02010	Concern financiën	26050	Parkeervoorzieningen gehandicapten
Openbare orde en veiligheid		Openbare orde en veiligheid	
01000	Integraal veiligheidsbeleid	01000	Integraal veiligheidsbeleid
01005	Brandweer	01005	Brandweer
01015	Preparatie brandweer	01015	Preparatie brandweer
Onderwijs, opvoeding en jeugd		Transities Sociaal Domein	
20025	Openbare bibliotheek	DEELPROGRAMMA JEUGD	
21005	Maatschappelijke zorgverlening	21025	Peuterspeelzaalwerk / Kinderopvang
21025	Peuterspeelzaalwerk / Kinderopvang	25000	Openbaar Primair Onderwijs
21040	Nieuwkomers	25005	Openbaar Voortgezet Onderwijs
21060	Jeugdoverlast	25010	Bijzonder Primair Onderwijs
25000	Openbaar Primair Onderwijs	25015	Bijzonder Voortgezet Onderwijs
25005	Openbaar Voortgezet Onderwijs	25020	Achterstandsbeleid
25010	Bijzonder Primair Onderwijs	25030	Schoolbegeleiding
25015	Bijzonder Voortgezet Onderwijs	25040	Leerplicht en voortijdig schoolverlaten
25020	Achterstandsbeleid	25055	(Overige) Financiële en materiële taken
25030	Schoolbegeleiding	xxxxx	AWBZ zorg voor Jeugd (nieuw)
25040	Leerplicht en voortijdig schoolverlaten	xxxxx	Gesloten jeugdzorg (jeugdzorg plus) (nieuw)
25045	Leerlingenvervoer	xxxxx	Jeugd & Opvoedhulp (nieuw)
25050	Volwasseneneducatie en inburgering	xxxxx	Jeugd geestelijke gezondheidszorg (nieuw)
25055	(Overige) Financiële en materiële taken	xxxxx	Jeugdbescherming, jeugdreclassering (nieuw)
		21025	Peuterspeelzaalwerk / Kinderopvang
		25000	Openbaar Primair Onderwijs

Maatschappelijke ondersteuning en participatie	DEELPROGRAMMA MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING
20000 Podiumkunsten en kunstzinnige vorming 20005 Amateurkunst 20020 Media 21000 Algemeen maatschappelijk werk 21010 Vrijwillige maatschappelijke dienstverlening 21020 Welzijnswerk 21030 Stimulering zelforganisatie 21035 Volksgezondheid 21045 Financiële dienstverlening 21055 Wet Maatschappelijke Ondersteuning 22020 Fraudebestrijding 22025 Bezwaar en beroep 22030 Participatie minima 22040 Uitkeringen WWB 22045 Overige Rijksregelingen 22090 Organisatiekosten WIL 23000 Individuele voorzieningen WMO 23005 Hulp bij het huishouden 24000 Sportaccommodaties binnen 24005 Sportaccommodaties buiten 24015 Subsidies sportinstellingen 24020 Sportstimulering	21000 Algemeen maatschappelijk werk 21005 Maatschappelijke zorgverlening 21010 Vrijwillige maatschappelijke dienstverlening 21020 Welzijnswerk 21035 Volksgezondheid 21055 Wet Maatschappelijke Ondersteuning 23000 Individuele voorzieningen WMO 23005 Hulp bij het huishouden 25050 Volwasseneneducatie en inburgering xxxxx Begeleiding Groep (nieuw) xxxxx Begeleiding Individueel (nieuw) xxxxx Kortdurend verblijf (nieuw) xxxxx Persoongebonden Budget (nieuw) xxxxx Persoonlijke Verzorging (nieuw) xxxxx Vervoer Dagbesteding (nieuw) 21055 Wet Maatschappelijke Ondersteuning 23000 Individuele voorzieningen WMO DEELPROGRAMMA PARTICIPATIE, WERK EN INKOMEN 21045 Financiële dienstverlening 22020 Fraudebestrijding 22025 Bezwaar en beroep 22030 Participatie minima 22040 Uitkeringen WWB 22045 Overige Rijksregelingen 22050 Reïntegratie WWB 22055 Sociale Werkvoorziening 22090 Organisatiekosten WIL
Economie, werk en vrije tijd	Economie en vrije tijd
22050 Reïntegratie WWB 22055 Sociale Werkvoorziening 24025 Volkstuinen 24030 Recreatieschappen 24040 Manifestatieterrein 24050 Overige recreatie 26045 Evenementenbeleid 31000 Economisch beleid 31005 Marketing en bedrijfscontacten 31010 Marktbeheer	20000 Podiumkunsten en kunstzinnige vorming 20005 Amateurkunst 20010 Beeldende kunst 20015 Cultuurbehoud 20020 Media 20025 Openbare bibliotheek 24000 Sportaccommodaties binnen 24005 Sportaccommodaties buiten 24015 Subsidies sportinstellingen 24020 Sportstimulering

	24025 Volkstuinen 24030 Recreatieschappen 24040 Manifestatieterrein 24050 Overige recreatie 26045 Evenementenbeleid 31000 Economisch beleid 31005 Marketing en bedrijfscontacten 31010 Marktbeheer
Ruimtelijke ontwikkeling	Ruimtelijke ontwikkeling
20010 Beeldende kunst 20015 Cultuurbehoud 30000 Ruimtelijk beleid 30005 Stedelijke vernieuwing 30010 Woonbeleid 30015 Woonruimteverdeling 30025 Bouwtoezicht 30035 Mobiliteitsbeleid 30040 Handhaving bouwen en wonen 30045 Bouwen en wonen 33040 Grondzaken 42040 Verkeersveiligheid 45000 Parkeren algemeen 45005 Straatparkeren 45010 Garageparkeren 45011 Parkeersystemen 45015 Fietsparkeren	30000 Ruimtelijk beleid 30005 Stedelijke vernieuwing 30010 Woonbeleid 30015 Woonruimteverdeling 30025 Bouwtoezicht 30035 Mobiliteitsbeleid 30040 Handhaving bouwen en wonen 30045 Bouwen en wonen 33040 Grondzaken 42040 Verkeersveiligheid 45000 Parkeren algemeen 45005 Straatparkeren 45010 Garageparkeren 45011 Parkeersystemen 45015 Fietsparkeren
Duurzame ontwikkeling	Duurzame ontwikkeling
32000 Ruimtelijke Ontwikkelingen 32005 Bodem 32010 Energie 32015 Geluid 32030 Burgers 32040 Lucht 32045 Vergunningverlening 32050 Handhaving milieu 32055 Dierenwelzijn 40000 Huisvuil 40010 Aanbiedstation 40015 Openbare hygiëne 41020 Kinderboerderij/dierenweides	32000 Ruimtelijke Ontwikkelingen 32005 Bodem 32010 Energie 32015 Geluid 32030 Burgers 32040 Lucht 32045 Vergunningverlening 32050 Handhaving milieu 32055 Dierenwelzijn 40000 Huisvuil 40010 Aanbiedstation 40015 Openbare hygiëne 41020 Kinderboerderij/dierenweides
Beheer openbare ruimte	Beheer openbare ruimte
41000 Openbaar groen 41005 Begraafplaatsen	41000 Openbaar groen 41005 Begraafplaatsen

41010 Speelvoorzieningen	41010 Speelvoorzieningen
42000 Wegen	42000 Wegen
42005 Voet- en fietspaden	42005 Voet- en fietspaden
42010 Openbare verlichting	42010 Openbare verlichting
42015 Wegmeubilair	42015 Wegmeubilair
42020 Kabels en leidingen derden	42020 Kabels en leidingen derden
42025 Reclame	42025 Reclame
42030 Straatreiniging en gladheidsbestrijding	42030 Straatreiniging en gladheidsbestrijding
42045 Verkeersmaatregelen	42045 Verkeersmaatregelen
42055 Bruggen en vlonders	42055 Bruggen en vlonders
42060 Tunnels en viaducten	42060 Tunnels en viaducten
42065 Keerconstructies	42065 Keerconstructies
42070 Veerdienst	42070 Veerdienst
43000 Riolering	43000 Riolering
43005 Waterhuishouding	43005 Waterhuishouding
44010 Vastgoedinformatie	44010 Vastgoedinformatie
Overzicht Algemene dekkingsmiddelen	Overzicht Algemene dekkingsmiddelen
02000 Treasury	02000 Treasury
02005 Gemeentefonds	02005 Gemeentefonds
02015 Belastingen	02015 Belastingen
02040 Overige algemene dekkingsmiddelen	02040 Overige algemene dekkingsmiddelen
Overzicht stelposten	Overzicht stelposten
02020 Nog te besteden middelen	02020 Nog te besteden middelen
Overzicht reservemutaties	Overzicht reservemutaties
02025 Resultaatbestemming	02025 Resultaatbestemming